

Årsredovisning 2023

Länsstyrelsen i Örebro län

Länsstyrelsen
Örebro län

Titel: Årsredovisning 2023 – Länsstyrelsen i Örebro län

Publikationsnummer: 2024:1

Diarienummer: 449-2024

Utgivare: Länsstyrelsen i Örebro län

Bilder: Länsstyrelsen i Örebro län

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	4
Om årsredovisningen	7
Årsredovisningens kapitelindelning	7
Förklaring av begrepp	8
Bedömningsgrunder	9
Om Länsstyrelsen	10
Våra uppgifter, uppdrag och mål	10
Strategisk styrning och planering	11
Organisation	17
Resultatredovisning	20
Myndighetsövergripande redovisning	20
Redovisning av verksamhetsområden	55
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	56
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor	64
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	77
Hållbar samhällsplanering och boende	83
Energi och klimat	94
Kulturmiljö	100
Samhällsskydd och beredskap	106
Naturvård och miljöskydd	121
Areella näringar	141
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.	151
Övrig redovisning	165
Året i siffror	181
Finansiell redovisning	195
Resultaträkning	195
Balansräkning	196
Anslagsredovisning	198
Tilläggsupplysningar och noter	205
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	240
Bilagor	241

Landshövdingen har ordet

2023 var ett utmanande år för Länsstyrelsen i Örebro län. Året var präglad av ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, förhöjd terrorhotnivå, grov organiserad brottslighet samt påverkan av extremväder med både torra och skyfall.

Den 1 mars 2023 tillträdde jag mitt uppdrag som landshövding i Örebro län. När verksamhetsåret summeras kan jag konstatera att myndighetens verksamhet i många avseenden har bäring på den samhällsutveckling som vi ser pågå. Länsstyrelsernas roll blir alltmer tydlig för att möta dessa utmaningar, vilket reflekteras i det arbete som bedrivits i myndigheten under året. Trots påfrestningar från en orolig omvärld har det funnits utrymme för hög utvecklingstakt.

Vårt civila försvar och krisberedskap

Länsstyrelsen i Örebro län är civilområdesansvarig länsstyrelse för Mellersta civilområdet, där mitt uppdrag är att vara civilområdeschef. Under året har vi med hjälp av civilområdeskansliet fått till stånd ett gott samarbete med de länsstyrelser som ingår i området och en god samverkan med övriga civilområden. Ett länsöverskridande totalförsvarsråd har bildats med representanter för två militärregioner, tre polisregioner och samtliga länsstyrelser inom civilområdet.

Uppbyggnaden av det civila försvaret och etableringen av en ny struktur för totalförsvaret med en högre regional ledning har haft en mycket central position i prioriteringen under 2023.

Frågor om försörjningsberedskap diskuteras i många olika sammanhang och i länet har vi bedrivit ett aktivt arbete med att kartlägga kommunernas självförsörjningsgrad i syfte att öka medvetenheten om vikten av livsmedelsberedskap och självförsörjning.

Sommarens väderhändelser blev en påminnelse om de uppgifter vi står inför när det gäller att öka självförsörjningsgraden på livsmedel, både utifrån ett behov av utvecklad beredskap och för att minska länets klimatavtryck. Försommarens långa period av tidig värme och torra och därpå sommarens kraftiga regnande gjorde situationen mycket svår för länets lantbrukare.

Länsstyrelsen inrättade en särskild arbetsgrupp för att samordna vårt arbete och föra en kontinuerlig dialog med externa branschrepresentanter i syfte att underlätta lantbrukarnas svåra situation.

Trygghet, säkerhet och brottsförebyggande samarbete

Den organiserade brottsligheten och det grova våldet har ökat och utgör en stor samhällsutmaning. Länsstyrelsens uppdrag att på regional nivå samordna det brottsförebyggande arbetet och stärka kapaciteten hos länets aktörer har ökat i betydelse, inte minst sedan den nya lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete trädde i kraft vid halvårsskiftet.

Länsstyrelsen i Örebro län har inom ramen för det brottsförebyggande samordnaruppdraget varit en av parterna i genomförandet av strategin GVI – för minskat grovt och dödligt våld i Örebro. Det är ett exempel på hur vi utvecklar våra arbetssätt och fördjupar vårt samarbete med bland annat polisen.

Vi har sett behov av ett ökat fokus på säkerhet i en extern, säkerhetspolitisk kontext, men också i ett internt perspektiv, där det handlar om våra medarbetares skydd och säkerhet i ett alltmer polariserat samtalsklimat.

Energi, klimatomställning, miljö och hållbar utveckling

Det pågår ett aktivt klimat- och energiarbete i länet men vi behöver öka takten om de nationella och regionala målen ska nås.

Mycket av arbetet sker genom samverkan och samordning och det finns flera goda exempel från offentliga aktörer, privata företagare och medborgare som bidragit till en grön omställning.

Under året invigde Linde energi en av Nordens största solcellspark i sitt slag, en anläggning där det samtidigt går att bruka åkermarken och att utvinna elektricitet från vertikala, dubbelsidiga solpaneler.

Länsstyrelsen har under de senaste åren aktivt bidragit till att anlägga och återställa våtmarker. Under 2023 har ytterligare 200 hektar myr återvätats i Örebro län. Detta är en framgång i såväl arbetet med biologisk mångfald som för klimatarbetet.

Det pågår ett aktivt samarbete mellan transportnäringen och kommuner för att driva på omställningen inom transportsektorn. Under året togs det fram en avsiktsförklaring om att ställa krav på fossilfria transporter i upphandlingar som samtliga kommunstyrelseordföranden i länet samt regionstyrelsens ordförande undertecknade.

Bland ljusglimtarna vill jag också berätta om den hotade arten asknätfjärilen. Under 2023 har arbetet med att skapa en mer lämplig livsmiljö för den hotade arten resulterat i det högsta antalet larvkolonier som noterats sedan inventeringen startade 1992. Sådana små glädjeinjektioner stärker motivationen i vårt arbete med att skapa ett hållbart län och visar att det går att göra skillnad.

En flexibel myndighet

Under 2023 har myndigheten välkomnat många nya medarbetare och chefer vilket är ett tecken på att vi är i ständig utveckling. Vi knyter till oss fler kompetenser och utvecklar vår förmåga. En av våra styrkor är att vi är en flexibel organisation som har lätt att anpassa sig efter nya förutsättningar. Det har vi sett under de senaste åren då vi har haft att hantera kriser av olika slag. Flexibiliteten kommer att vara viktig även framöver, då vi ser behov av att prioritera ytterligare i verksamheten vilket också ställer krav på att vi kan utveckla våra arbetssätt och jobba smartare. Under året har ett omfattande arbete skett med att förbereda en flytt till nya aktivitetsbaserade lokaler under 2024. Det kommer också att ställa krav på flexibilitet och delvis nya arbetssätt.

Under hösten har vi inlett ett arbete med god förvaltningskultur. Vi ser ett stort engagemang och intresse bland medarbetarna för att diskutera frågor som handlar om vårt gemensamma uppdrag, den statliga värdegrunden och vad det innebär att vara statstjänsteman.

De samhällsutmaningar vi står inför kräver att myndigheten knyter ihop olika perspektiv och kompetenser för att hitta lösningar. Under 2023 har vi avslutat den strategiska planen 2019–2023 och inlett ett arbete med en ny strategisk inriktning. En långsiktig inriktning som ska bidra till att främja samverkan i myndigheten.

Länsstyrelsen har inte gått obemärkt igenom ett allt hårdare debattklimat, påverkansförsök samt antidemokratiska metoder i syfte att påverka både myndighetens beslut samt enskilda handläggare.

Samarbete bidrar till utveckling

Länsstyrelsen i Örebro läns förmåga att bidra till att möta utmaningar och främja möjligheter som samhällsutvecklingen ger är helt beroende av goda samarbeten med regionala och nationella aktörer.

Länsstyrelsen har en unik roll - och erfarenhet - av att balansera intressekonflikter inom ramen för lagar och nationell politik. I den närmaste framtiden kommer vi med stor sannolikhet att utmanas av fler svåra avvägningar i spåren av det ökade elektrifieringsbehovet, ett växande försvar och olika intressen som har behov av markanvändning. Detta är utmaningar som Länsstyrelsen har möjlighet att hantera - tack vare ett tvärsektoriellt arbetssätt och genom en nära samverkan med andra aktörer i länet och nationellt. Samarbetet med aktörer inom länet har utvecklats ytterligare under det gångna verksamhetsåret.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till alla som medverkat för en allt bättre samverkan och inte minst till våra medarbetare för ett stort engagemang och mycket väl utfört arbete.

Lena Rådström Baastad

Om årsredovisningen

Syftet med det här avsnittet är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av följande delar:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor.

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. **Bilaga E** innehåller en länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas och av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Efter det redogör vi för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt beskriver hur vi genomför verksamheten. Sedan kommer resultatredovisningen med en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Här förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar måluppfyllelsen.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen **resultatindikatorer** som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultat vi redovisar kan bestå av både **prestationer** och **effekter**.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten. Resultatet bedöms och motiveras i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar.

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till de prioriteringar och planer som har tagits fram för att genomföra och bidra till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Resultatet bedöms också i förhållande till redovisade förändringar, skillnader och tillstånd.

En sammanvägd bedömning av resultatet görs av de verksamheter som ingår i respektive avsnitt i årsredovisningen, och motiveras samlat samt vid behov per delverksamhet.

De nivåer och omdömen som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen, men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Vi ska rapportera situationen i länet och lämna lägesbilder. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden Länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska ta tillvara både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta sektorsövergripande i många frågor.

Det saknas ett övergripande riksdagsbundet mål för länsstyrelserna som helhet. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå.

Länsstyrelsen finansieras från flera olika källor. Finansieringen sker till största delen av anslag på statens budget. Till stor del består dessa anslag av det så kallade förvaltningsanslaget. Förvaltningsanslaget utgör i genomsnitt ungefär 50 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Utöver förvaltningsanslaget har

länsstyrelsen riktade medel i form av så kallade sakanslag. En annan finansieringskälla är bidragsfinansiering som kommer från andra myndigheter och organisationer. Utöver det bedriver länsstyrelsen avgiftsfinansierad verksamhet och tar in avgifter från organisationer och individer.

Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsen i Örebro läns vision är *Tillsammans för ett hållbart och levande Örebro län*. Visionen är ett resultat av den visionsresa som gjordes med alla medarbetare under 2018.

Länsstyrelsens tolkning av uppdraget är att främja en hållbar utveckling och göra verklighet av nationella mål utifrån länets förutsättningar. Med bred och djup kunskap arbetar vi nära verksamheter, människor och natur och gör avvägningar mellan olika intressen.

Vägledande för arbetet mot visionen är våra ledord: serviceinriktade, samverkande, rättssäkra och drivande. Med avstamp i den statliga värdegrunden tydliggör orden vad som ska prägla arbetet i vardagen och hur vi vill uppfattas.

Under åren 2019–2023 har Länsstyrelsen i Örebro län arbetat med en långsiktig strategisk plan som anger riktning för verksamheten under den tidsperioden. Den strategiska planen identifierar de rättighetsperspektiv och strategiska områden som ska bidra till att visionen nås.

Länsstyrelsernas verksamhet bidrar till samtliga 17 hållbarhetsmål i Agenda 2030 och därför är Agenda 2030 ett övergripande fokus i vår strategiska plan 2019–2023.

Vid sidan av Agenda 2030-målen är även rättighetsperspektiven genomgående prioriteringar i den strategiska planen. De rättighetsperspektiv myndigheten prioriterar är mänskliga rättigheter, jämställdhet och barnrätt.

De strategiska områdena för Länsstyrelsen i Örebro län är:

- Energi och klimat
- Landsbygdens utveckling
- Civilt försvar
- Digitalisering
- Strategisk kompetensförsörjning.

De tre första områdena har ett tydligt externt perspektiv medan de två sistnämnda har ett internt perspektiv med fokus på att utveckla myndigheten.

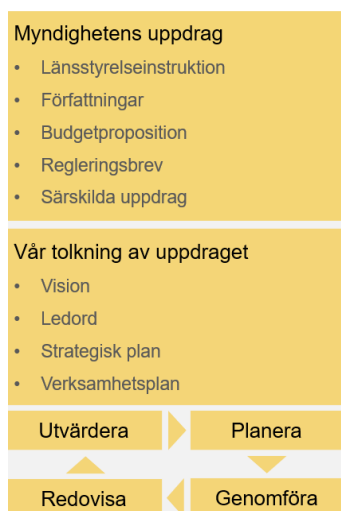
De strategiska områdena identifierades mot bakgrund av en omvärldsanalys av trender i samhällsutvecklingen internationellt, nationellt och regionalt. Dessa områden har återspeglat inriktningen i den nationella politiken och har bäring på regeringens styrning och uppdrag till länsstyrelserna. De strategiska områdena har varit sektorsövergripande och förutsätter samverkan både inom organisationen och med andra aktörer i länet.

Under 2023 har arbetet med den strategiska planen avslutats. Uppföljningen som genomfördes 2022 visade att den strategiska planen har bidragit till att skapa en bättre framförhållning, tydligare prioriteringar och långsiktighet i myndighetens verksamhet. Nya former för samverkan har utvecklats inom ramen för planens genomförande. Inom vissa områden nåddes uppsatta mål enligt plan; medan mål inom andra områden har fått revideras utifrån ändrade förutsättningar, exempelvis till följd av konsekvenser av pandemin och krishantering med anledning av kriget i Ukraina. Inom områden som digitalisering och civilt försvar har arbetet dock kommit längre än de initialt satta målen, detta som en följd av de erfarenheter som gjorts under pandemin och hanteringen av det säkerhetspolitiska läget.

Eftersom arbetet med den strategiska planen löper ut under 2023 har ett arbete påbörjats under året med att arbeta fram en ny strategisk inriktning. Syftet med en ny strategisk inriktning är att främja helhetsperspektiv genom samverkan i myndigheten. Detta förväntas bidra till en utvecklad kapacitet hos myndigheten att möta komplexa samhällsutmaningar. Huvudansvaret för att arbeta fram den strategiska inriktningen har legat på en nybildad analysgrupp på myndigheten, men all personal involveras på olika sätt. Bland annat anordnades en workshop om strategiska områden i samband med årets personaldag.

Länsstyrelsens styrning av verksamheten

I arbetet med att utveckla styrning och ledning inom myndigheten har en styrmodell tagits fram (se figur 1). Styrmodellen skapar ett sammanhang som beskriver hur regeringens styrning av vår verksamhet omsätts och tolkas. Styrmodellen beskriver hur våra styrdokument relaterar till varandra och skapar en utgångspunkt för hur verksamhet prioriteras, genomförs och följs upp.

Figur 1: Styrmodell för Länsstyrelsen i Örebro län.

Styrmodellen syftar till att tydliggöra hur den politiska inriktningen får genomslag i verksamheten och samtidigt ger förutsättningar att använda resurserna på bästa sätt. Syftet är att i förlängningen nå visionen *Tillsammans för ett hållbart och levande Örebro län*. En utvecklad styrning och ledning i myndigheten syftar också till att främja samverkan och att stärka ett tvärsektoriellt arbetssätt, vilket i sin tur leder till att förmågan att göra sammanvägda bedömningar och hantera målkonflikter, såväl internt som i dialog med externa aktörer i länet och på nationell nivå.

Verksamhetsutveckling

Under 2023 har Länsstyrelsen fortsatt det arbete som påbörjades för några år sedan med att utveckla myndighetens arbete med styrning och ledning samt verksamhetsplanering och uppföljning. Under året har fokus legat på mål- och resultatstyrning. Ytterligare steg har tagits mot mer enhetliga metoder för planering och uppföljning samt en tydligare målstyrning.

Under året har även arbetet med omvärldsbevakning och analys utvecklats ytterligare. Omvärldsanalysen har använts i arbetet med att ta fram prioriteringar inför verksamhetsplaneringen 2024 och har också använts i arbetet med myndighetens långsiktiga och strategiska planering.

Det arbete som påbörjades 2019 med att stärka och öka kvaliteten i såväl budget- som prognosprocess har fortsatt under 2023 och är numera ett kontinuerligt arbete. Stödet till budgetansvariga på myndigheten är viktigt för att nå en trygghet i organisationen kring de ekonomiska förutsättningarna och därigenom uppnå en hög kvalitet i budgetprocessen. Det ekonomiska stödet har fortsatt att utvecklas under året genom avdelningsekonomerna, som särskilt sätter sig in i avdelningarnas ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar. Avdelningsekonomerna fungerar därigenom som ett stort stöd till avdelningens alla chefer. Ett väl fungerande arbetssätt och trygga budgetansvariga, som har god insyn i de ekonomiska frågorna, leder till en bättre övergripande kontroll av myndighetens ekonomi såväl som till att budgetansvariga har lättare att budgetera och nå en högre träffsäkerhet i prognoserna. För att säkerställa måluppfyllelse i långsiktiga strategiska områden innehåller budgetprocessen arbete med tydliga övergripande prioriteringar.

Tillitsbaserad styrning och ledning

För att ytterligare utveckla verksamheten har Länsstyrelsen under 2023 fortsatt arbeta med att öka vår kunskap om tillitsbaserat ledarskap. Syftet är att ta tillvara den kraft och motivation som finns hos våra medarbetare och chefer. En förutsättning för tillitsbaserad styrning och ledning är att Länsstyrelsen har ett utvecklat mål- och resultatfokus vid såväl planering som uppföljning av verksamheten.

Under året har Länsstyrelsens ledningsgrupp fortsatt att arbeta med tillitsbaserat ledarskap. Bland annat har ledningsgruppen genomfört diskussionsövningar om möjligheter och hinder för att vinna framgång med detta förhållningssätt. Målet är att omsätta en tillitsbaserad ledningsfilosofi i

verksamheten och att en tillitsbaserad kultur blir rådande förhållningssätt i hela organisationen. Arbetet kommer att fortsätta under 2024.

God förvaltningskultur

Under 2023 har ett arbete kring god förvaltningskultur påbörjats inom myndigheten, dels i ledningsgruppen dels i dialog med avdelnings- och enhetschefer. Dialog har även förts med fackliga organisationer. Arbetet tar sin utgångspunkt i Statskontorets arbete med god förvaltningskultur som både omfattar frågor kring beteenden, kultur och struktur. Fyra områden kommer att vara i fokus för det fortsatta arbetet;

- samsyn kring myndighetens uppdrag,
- intern styrning,
- ledarskap och medarbetarskap samt
- utbildning och fortbildning.

Fortsatt dialog och förankring är prioriterat att genomföra under nästa år.

Digitalisering som ett verktyg för verksamhetsutveckling

För att ytterligare utveckla verksamheten arbetar Länsstyrelsen på olika sätt för att öka organisationens digitala mognad. Det handlar om att ta nästa steg i den digitala utvecklingen, samtidigt som vi utvecklar kunskap om de avvägningar som krävs mellan teknik, tillgänglighet, säkerhet och integritet.

Arbetet med länsstyrelsernas digitala målbild

Ett förslag på en gemensam digital målbild för länsstyrelserna presenterades i januari 2023 av den arbetsgrupp som tillsattes under 2022. I arbetsgruppens rapport beskrivs organisatoriska åtgärder som bedöms underlätta införandet av mål för länsstyrelsernas digitalisering. Under 2023 har länsstyrelserna gemensamt arbetat vidare med flera av dessa åtgärder, däribland utveckling av portföljstyrningen och arbetssätt som bidrar till en holistisk beredning av prioriteringsunderlag för gemensamma utvecklingsinsatser.

Digital samverkan

En kärnuppgift för Länsstyrelsen i Örebro län är att kunna samverka med länets aktörer på det sätt som är mest effektivt för insatsen. Efter coronapandemin har efterfrågan av digital samverkan ökat och växt fram som ett självklart behov.

Länsstyrelserna har samtidigt ett behov av att digital samverkan ska ske lagligt och säkert. Genom att utgå från de krav och rekommendationer som togs fram i myndighetssamverkan inom projektet digital samarbetsplattform, dSam, har länsstyrelserna inlett ett utvecklingsprojekt med mål att införa nya digitala

samverkanstjänster 2024. Under 2023 har dSams kravspecifikation anpassats efter länsstyrelsernas behov och flera tjänster har genomgått användartester.

Säkerhetsarbete

Under 2023 har Länsstyrelsen fortsatt att stärka sitt säkerhetsarbete. Myndigheten har omorganiserat avdelningen Verksamhetsstöd och bildat en ny enhet, Säkerhet och service, som en grund för att bygga upp myndighetens säkerhetsorganisation. En säkerhetschef har anställts med gedigen kunskap och erfarenhet inom säkerhet och säkerhetsskydd. Arbete pågår nu med att utöka kompetensen inom området för att ytterligare kunna möta den höjda ambitionsnivån.

Under året har ett arbete bedrivits för att revidera styrdokument och riktlinjer. Syftet är att öka tydligheten runt och kopplingen mellan de olika säkerhetsfrågorna. Säkerhetsarbetet har också under året präglats av arbete kopplat till myndighetens förestående byte av lokaler. Även medarbetarskydd har varit i fokus, i syfte att stärka arbetsmiljön och tryggheten för Länsstyrelsens medarbetare. Under våren 2023 fick Länsstyrelsen en försändelse med okänt innehåll med posten. Misstankar väcktes om att den innehöll någon form av pulver. Hanteringen av händelsen utvärderades och har resulterat i att Länsstyrelsen sett över riktlinjer och rutiner och under året bedrivit ett aktivt arbete med förebyggande åtgärder.

Under hösten höjde Säkerhetspolisen terrorhotnivån till högt hot (nivå 4), vilket påverkade Länsstyrelsens arbete både internt och externt. Evenemang som Länsstyrelsen har arrangerat under året har omgärdats av utökade säkerhetsåtgärder.

Säkerhetsskydd

Det nya nationella beredskapssystemet ställer ökade och delvis nya krav på Sveriges länsstyrelser. Länsstyrelsen i Örebro län har utsetts som en av sex civilområdesansvariga länsstyrelser i Sverige. Det har ökat kraven på myndigheten vad gäller samordning, samverkan, uppföljning och tillsyn på säkerhetsskyddsområdet. En viktig uppgift för Länsstyrelsen i Örebro län är att se över, utveckla och optimera processer, metoder och organisation för säkerhetsskyddsarbete, utifrån de nya kraven inom säkerhetsskyddsområdet och tillkommande uppgifter.

Säkerhetsskyddet har under året varit en viktig del av arbetet med planering och utformning av nya lokaler. Det gäller bland annat säkerhetsanalys, överenskommelser och avtal som ofta är komplexa och av hög juridisk svårighetsgrad samt frågor om säkerhetsskyddad upphandling och säkerhetsskyddsavtal.

Informationssäkerhet

Information är en av Länsstyrelsens viktigaste tillgångar och utgör en förutsättning för att myndigheten ska kunna bedriva verksamhet. Vi arbetar kontinuerligt för att säkerställa ett tillräckligt skydd av myndighetens informationstillgångar, så att rätt information finns tillgänglig för rätt person i rätt tid på ett spårbart sätt. Informationssäkerheten bidrar på så sätt till Länsstyrelsens övergripande mål och strategier. Länsstyrelsen har under 2023 utvecklat sitt arbete med ledningssystem för informationssäkerhet, vilket i hög grad är implementerat i myndighetens övriga ledningssystem. Arbetet pågår även tillsammans med övriga länsstyrelser för att utveckla ett länsstyrelsegemensamt ledningssystem för informationssäkerhet. En viktig del i vårt ledningssystem för informationssäkerhet är att årligen ta fram en handlingsplan med åtgärder samt att följa upp hur dessa genomförs. Uppföljningen görs inom ramen för den genomgång som ledningen har minst en gång per år.

Under året har vi fortsatt med en utbildningsinsats bestående av en serie korta och regelbundna lektioner via e-post, som används för att bibehålla en regelbundenhet i lärandet. Fokus för insatsen har varit myndighetens egen styrning inom informationssäkerhet men även specifika utbildningar för chefer inom området. Samtliga utbildningar har följts upp och resultaten vittnar om ett behov av fortsatta och kontinuerliga utbildningar inom ämnet.

Vi har även tagit fram rutiner för hantering av konsulter och praktikanter samt rutiner för hantering av icke tillåten IT-utrustning. Under året har vi också tydliggjort behovet av att beakta informationssäkerhet vid upphandlingar och rekrytering. Kunskapen om informationssäkerhet har sammantaget ökat under året. Vi ser en fortsatt positiv utveckling av organisationens kunskap och medvetenhet i frågor rörande informationssäkerhet. Det rör sig bland annat om fler och mer detaljerade frågor till Länsstyrelsens informationssäkerhetssamordnare, vilket tyder på att kunskapen har höjts och så även förståelsen för att arbeta säkert.

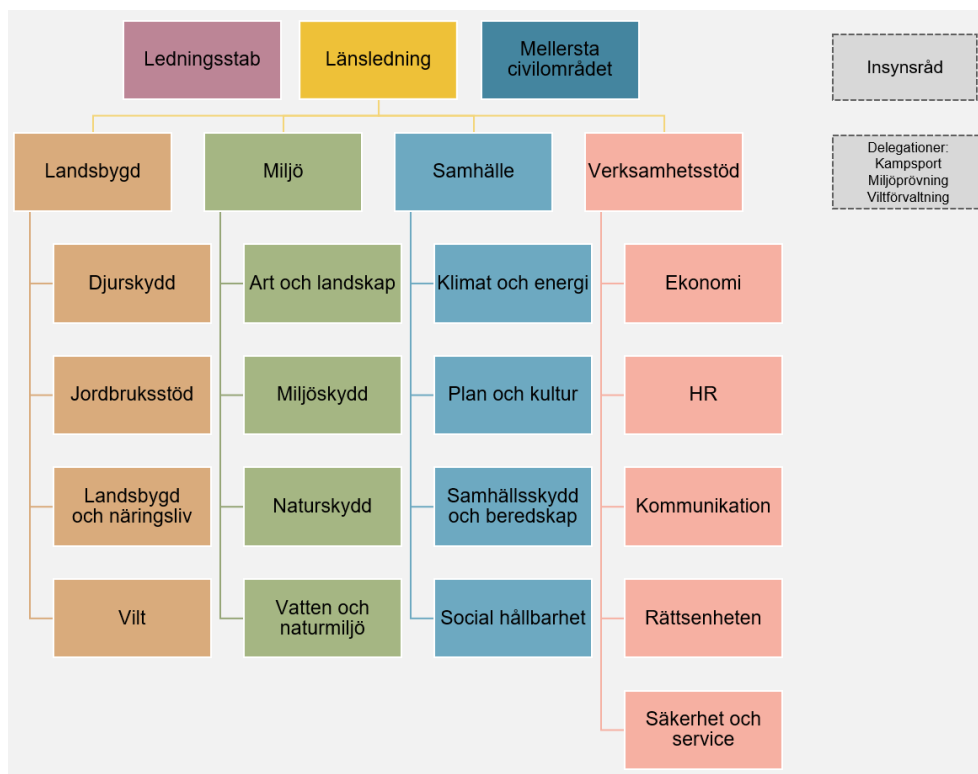
Arbetet med att omstrukturera den gemensamma elektroniska lagringsytan (G) har gått i mål med god måluppfyllnad. Tack vare den nya strukturen på har vi minskat mängden digitalt material med cirka 20 procent, detta trots att projektet försenades och att vi har ett naturligt inflöde av handlingar till lagringsytan. Den nya strukturen har också förbättrat vår riktighet och tillgänglighet ur ett informationssäkerhetsperspektiv.

Dataskydd

Under 2022 fattades ett beslut på ett länsrådsmöte att från och med hösten 2022 påbörja ett arbete med avtalsinventering. Uppdraget gäller samtliga länsstyrelser. Varje länsstyrelse ska inventera vilka digitala tjänster som används på myndigheten för att sedan identifiera vilka av dessa som kan innebära att myndighetens information överförs till tredje land (det vill säga länder utanför EU/EES). Bakgrunden till uppdraget är den så kallade Schrems II-domen från EU-domstolen 2020. Domen har fått omfattande påverkan på hur myndigheter och företag i Sverige och övriga Europa måste förhålla sig till

digitala tjänster där det förekommer behandling av personuppgifter. Under året har därför Länsstyrelsen i Örebro län påbörjat en avtalsinventering, där myndighetens alla avtal har noterats och lämnats in till den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd, Safir. Arbetet med avtalsinventeringen kommer att fortsätta under 2024. Under 2023 har vi fortsatt hållit utbildningar för olika verksamheter på myndigheten för att höja medarbetares kompetens och förståelse för dataskyddsförordningen. Därigenom har medarbetare informerats om och utbildats i vad en personuppgiftsincident består av samt vid vilka tillfällen en incident ska rapporteras. Det har under 2023 rapporterats 15 personuppgiftsincidenter. Motsvarande siffror har tidigare år varit lägre. Antalet rapporterade incidenter har ökat och detta ser vi som en indikation på att den sammantagna kunskapen om dataskyddsförordningen har höjts och att det finns en högre medvetenhet om vad som ska rapporteras.

Organisation

Figur 2: Organisationsschema för Länsstyrelsen i Örebro län.

Landshövdingen är chef för länsstyrelsen och är regeringens företrädare i länet. Länsrådet leder det dagliga arbetet och är landshövdingens närmaste medarbetare och ersättare.

Myndigheten består av länsledning och fyra avdelningar, med fyra till fem enheter inom varje avdelning. Avdelningarna leds av varsin avdelningschef. Under länsledningen organiseras även staben samt civilområdeskansliet, som

leds av stabschef respektive kanslichef. På myndigheten finns även tre delegationer. Miljöprövningsdelegationen är ett särskilt beslutsorgan för ärenden om miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken.

Viltförvaltningsdelegationen är ett särskilt beslutsorgan för frågor som rör viltförvaltningen i länet. Kampsportsdelegationen beslutar om tillstånd för att få anordna tränings-, tävlings- och uppvisningsmatcher i kampsport.

Insynsrådets uppgift är att utöva insyn i verksamheten och ge myndighetschefen råd. Rådets ledamöter utses av regeringen.

Under perioden 1 januari–28 februari 2023 var länsråd Anna Olofsson vikarierande landshövding, samtidigt som avdelningschef Stina Sjölin var vikarierande länsråd. Den 1 mars 2023 tillträdde Lena Rådström Baastad som ny landshövding i Örebro län, med ett förordnande fram till och med 28 februari 2029. Länsrådets förordnande har under året förlängts till 31 december 2028.

Organisationsförändringar

Under hösten 2022 beslutades om anpassningar av myndighetens organisation, vilka trädde i kraft 1 januari 2023. Ytterligare en anpassning genomfördes 1 april 2023. De förändringar som genomfördes syftar till att ytterligare förstärka myndighetens säkerhetsorganisation och verksamhetslogik. Omorganisationen var samtidigt ett led i tidigare beslut att behålla relativt små enheter, med enhetschefer som kan arbeta nära verksamheten.

Inom avdelningen Verksamhetsstöd bildades en ny enhet med namnet Säkerhet och Service. Inom den nyupprättade enheten samlas funktioner som service och centralt administrativt stöd och arkiv, såsom Central ärendeservice (CÄS), som tidigare var organiserade under andra enheter på avdelningen Verksamhetsstöd. Den nya enheten har också ett ansvar för säkerhet och säkerhetsskydd, IT, lokaler, vaktmästeri samt reception. Förändringen innebar också att HR-frågor organiserades som en egen enhet samt att ledningsstaben flyttades från avdelningen Verksamhetsstöd och organiserades under Länsledningen med en egen enhetschef.

Viltfrågor flyttades från avdelningen Miljö till avdelningen Landsbygd och bildade där den nya enheten Vilt. Delar av den enhet som tidigare hanterade viltfrågorna finns kvar på avdelningen Miljö, men har utökats med samordnande funktioner inom naturvård och GIS från avdelningens övriga enheter för att bilda en ny enhet med namnet Art och landskap. Den nya enheten hanterar den övergripande samordningen av naturvårdsfrågor med koppling till landmiljön. Enheten har även ett övergripande samordningsansvar för åtgärdsprogram för hotade arter och arbetet mot invasiva arter, som även omfattar vattenmiljön.

Frågor om klimatanpassning, miljömålssamordning och uppföljning har flyttats från avdelningen Miljö till avdelningen Samhälle. Tvärsektoriella uppdrag, såsom Agenda 2030, klimatanpassning, regionala miljömål samt regional utveckling, har genom detta samlats i den nya enheten Klimat och energi.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Redovisning av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter finns samlat i bilaga E.

Dessa är:

- IT-avdelningen (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	200,3	207,4	200,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	132,3	137,6	134,6
Antal årsarbetskrafter män	68,0	69,8	65,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	15 569	17 972	16 732
Antal beslutade ärenden	14 649	19 118	17 623
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	203	476	1 219
Verksamhetskostnad, inkl. OH (tkr)	261 673	270 466	230 067
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	842 665	1 103 124	1 537 968
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	805 636	1 005 456	1 491 842
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	37 029	97 668	46 126

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till tabellen

Antal årsarbetskrafter har under 2023 minskat med cirka sju årsarbetskrafter. Den största förklaringen till minskningen kan hänföras till verksamhetsområdena allmänna val samt lantbruk. Inom verksamhetsområdet allmänna val har man inte hanterat något val under året till skillnad mot 2022. Inom verksamhetsområdet lantbruk tillfördes extra medel 2022 för att kompensera lantbrukare för ökade kostnader och inkomstbortfall. Dessa medel föranledde ett ökat antal ärenden under 2022 och länsstyrelsen anställde därför tillfälligt personal för att hantera detta. Ytterligare en förklaring till minskning av inkomna och beslutade ärenden är borttagandet av förgröningsstödet. Stödet togs bort i samband med införandet av den nya

strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken som trädde ikraft 2023.

En förklaring till minskningen av verksamhetskostnaderna 2023 kan hänföras till verksamhetsområdena skydd av områden och arter, vattenverksamhet, förvaltning och skötsel av skyddade områden, restaurering, lantbruk och landsbygd samt allmänna val. Minskningen av beslutade antal ärenden kan till största delen hänföras till verksamhetsområdet areella näringar.

Under 2023 disponerade Länsstyrelsen i Örebro län medel för cirka 852 miljoner kronor fördelat på 31 anslagsposter som fördelas mellan länsstyrelserna (att jämföra med 31 anslagsposter om 1 189 miljoner kronor 2022). För dessa anslagsposter avser största delen av anslagen vidarefördelning av medel till övriga länsstyrelser. Minskningen av de lämnade bidragen till övriga länsstyrelser mellan 2022 och 2023 beror på mindre disponerade anslagmedel att fördela.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Främja länets utveckling och följa tillståndet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
2§ p6 Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev
1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i Bilaga E.

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Nationella mål

Länsstyrelsen har regeringens uppdrag att främja en hållbar utveckling och göra verklighet av nationella mål utifrån länets förutsättningar. Detta gör vi allra bäst med respekt för, och kunskap om, de unika förutsättningar som präglar Örebro län. Det i sin tur kräver en bred samverkan med olika aktörer i länet.

Länsstyrelsens styrmodell skapar ett sammanhang som beskriver hur vi omsätter och tolkar regeringens styrning i vår verksamhet. Den beskriver hur våra styrdokument relaterar till varandra och skapar en utgångspunkt för hur vi prioriterar, genomför och följer upp arbetet. Målsättningen är att det ska bli tydligt hur den politiska inriktningen får genomslag i verksamheterna och i förlängningen i länet. Det ger oss möjligheter att använda våra resurser på bästa sätt så att vi, i förlängningen, också når vår vision.

Under 2023 har arbetet med att ta fram en ny strategisk inriktning påbörjats. Arbetet syftar till att främja helhetsperspektiv genom samverkan inom myndigheten. Detta förväntas bidra till en utvecklad kapacitet hos myndigheten att möta komplexa samhällsutmaningar där flera perspektiv måste vägas samman.

För att säkerställa ett helhetsperspektiv bereds frågor som berör flera enheter på länsledningens beredningstillfällen. I frågor där avvägning mellan olika intressen och mål behöver göras mellan avdelningarna lyfts dessa för beredning till länsrådet.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Utvecklingen i länet är beroende av ett bra samarbete mellan Länsstyrelsen och aktörer i länet och i omvärlden. Länsstyrelsen har en bred samverkan med länets kommuner, Region Örebro län, andra statliga myndigheter, näringslivet och olika organisationer. Länsstyrelsen samordnar olika samhällsintressen och samverkar med berörda aktörer inom alla sina verksamhetsområden och uppdrag.

Rådsorganisation

Myndigheten har en rådsorganisation med fem olika råd, där landshövdingen eller länsrådet är ordförande. Dessa råd är:

- Rådet för statlig samordning
- Regionalt råd för totalförsvaret
- Jämställdhetsråd
- Samhällsråd T
- Energi- och klimatråd.

Rådets huvudsakliga syfte är att föra ut information och skapa dialog kring strategiska frågor för att de ska få genomslagskraft i länet.

Samverkansstrukturen och rådets sammansättning skiljer sig åt beroende på förutsättningar och behov, men de är utformade för att stärka samverkan mellan relevanta aktörer i länet.

Under 2023 har en översyn av Jämställdhetsrådet och Samhällsråd T genomförts. Syftet har varit att utreda hur en ny samverkansstruktur skulle kunna se ut. Av det skälet har inte några möten genomförts under hösten. Beslut om ny samverkansstruktur inom området kommer att tas i början av 2024.

I arbetet med att bygga upp civilområden har också en rådsstruktur skapats där varje civilområde kommer att samla aktörer i ett Civilområdesråd samt ett Totalförsvarsråd. Råden leds av civilområdeschefen.

Samverkan med Region Örebro län och kommunerna

Samverkan med Region Örebro län har sedan 2015 utvecklats inom ramen för en överenskommelse mellan de båda organisationerna. Överenskommelsen reviderades 2018 och har åtföljts av ett samverkansavtal och en struktur för regelbundna kontakter på ledningsnivå mellan organisationerna. Under 2021 beslutade organisationerna om en ny inriktning för samverkan för 2022 och 2023. De områden som pekades ut var

- digital infrastruktur
- klimat och energi
- landsbygdsutveckling
- återstart efter covid-19.

Inom ramen för landsbygdsutveckling inryms även arbetet med länets skogsprogram och livsmedelshandlingsplan. Under 2023 har beslut om en revidering av samverkansdokumentet fattats och ett arbete med det har påbörjats.

I länet finns en regional chefssamverkansgrupp, KC/RD, bestående av länets samtliga kommunchefer, regiondirektören samt länsrådet. Möten genomförs cirka en gång per månad.

Under året har samarbete med Region Örebro län fördjupats inom verksamhetsområden som folkhälsa och föräldraskapsstöd, Nya kontaktytor har etablerats med socialchefs nätverket och regionens smittskydd.

Länsledningen träffar återkommande representanter för kommunerna via möten i såväl rådsorganisationen som på konferenser eller i andra mötessammanhang. Utöver det bjuds länets samtliga kommunstyrelseordföranden samt kommunchefer in till kommunledningsmöten minst en gång per halvår. Under 2023 arrangerades två sådana möten. Frågor som lyftes vid dessa tillfällen var bland annat det säkerhetspolitiska läget, klimatanpassning samt förslag till kommunal. I samverkan med polisen gavs information om läget i länet kring gängkriminalitet och grov organiserad brottslighet.

Med anledning av att Lena Rådström Baastad tillträdde som ny landshövding i mars 2023 genomförde hon under våren och sensommaren en turné till länets samtliga tolv kommuner. En fråga som landshövdingen önskade att samtliga kommuner lyfte i samband med besöken var vilka erfarenheter de dragit från de senaste årens krishantering och hur deras arbete med krisberedskap ser ut idag.

Länsstyrelsen har under året arrangerat flera konferenser på olika teman där såväl länets kommuner som andra organisationer var målgrupper. Ett exempel var Forum för översiktsplanering, där syftet var att belysa översiktsplanens nytta och funktion för kommunernas planering för en hållbar utveckling. Ytterligare ett exempel var Regional tankesmedja för friluftsliv, vars syfte var att belysa hur vi tillsammans kan nå fler och samverka för ett stärkt friluftsliv i länet.

Samverkan med statliga myndigheter

Samverkan med de statliga myndigheterna sker i första hand inom ramen för Rådet för statlig samordning, som leds av landshövdingen. I rådet ingår chefer för statliga myndigheter i länet. Rådet har som huvudsakligt syfte att samordna olika statliga verksamhetsområden inom framför allt Länsstyrelsens ansvarsområden. Målet för rådets arbete är att underlätta en tydlig och effektiv statlig förvaltning på den regionala nivån.

Rådet för statlig samordning har haft tre möten under 2023. Det säkerhetspolitiska läget och konsekvenser av kriget i Ukraina, uppbyggnaden av Mellersta civilområdet, jämställdhetsintegrering, kompetensförsörjning samt statlig närvaro och service är några av de ämnen som diskuterades under året.

Uppbyggnaden av Mellersta civilområdet har under året inneburit återkommande samverkan med flera statliga myndigheter, både regionalt och på nationell nivå.

Möten med länets riksdagsledamöter

Med syfte att samlas kring frågor som rör länets gemensamma utveckling bjuds samtliga riksdagsledamöter in till möte med länsledningen minst fyra gånger per år. Träffarna är ett tillfälle för Länsstyrelsen att informera om aktuella frågor i länet och för riksdagsledamöterna att lyfta frågor som de vill få belysta eller få mer information om.

Frågor som lyfts under 2023 har bland annat varit information om länsstyrelsernas uppdrag inom miljöområdet, uppbyggnaden av det civila försvaret, el- och energisituationen, anläggning av solcellsparker, läget i lantbruket, licensjakt på varg samt information från Polismyndigheten om den grova organiserade brottsligheten.

Samverkan med näringslivet

Länsstyrelsen möter företrädare och organisationer från näringslivet i många olika sammanhang. Det sker dels kopplat till specifika sakfrågor, dels genom att representanter för näringslivet finns representerade i bland annat vårt Energi- och klimatråd. Företrädare för branschorganisationer har också funnits representerade i myndighetens insynsråd under året.

Myndigheten, och inte minst länsledningen, medverkar regelbundet i konferenser och branschträffar som talare, när det finns beröringspunkter med Länsstyrelsens uppdrag och ansvarsområden.

Tillsammans med flera olika näringslivsorganisationer är vi med och arrangerar prisutdelningar där företagare i länet och deras prestationer lyfts fram och uppmärksammas på olika sätt.

Forum för framtidens landsbygder

Under 2022 startade Länsstyrelsen Forumet för framtidens landsbygder. Syftet var att fånga upp landsbygdsfrågor som inte hanteras i andra sammanhang och där vi ser att vi kan nå längre om vi samverkar mellan flera aktörer. I forumet ingår förutom Länsstyrelsen bland annat intresseorganisationer, kommuner samt Region Örebro län. I forumet har aktörerna gemensamt tagit fram områden som vi vill jobba med tillsammans.

Under 2023 har fokuset varit resande. Framöver kommer arbetet bland annat att fokusera på finansiering av investeringar på landsbygden.

Miljösamverkan Värmland/Örebro

Samverkan inom miljö- och hälsoskyddsarbete sker inom ramen för Miljösamverkan Värmlands och Örebro län. Det har skett sedan 1 januari 2019, då Örebro läns kommuner och Länsstyrelsen inkluderades i det som sedan 2008 hade varit Miljösamverkan Värmland. Samarbetet handlar till största delen om att samverka kring arbetet med kommunernas tillsynsarbete och med tillsynsvägledning till kommunerna i de båda länen. Fördelarna är flera; samarbetet medför kompetenshöjning i kommunernas tillsynsarbete, det möjliggör en gemensam syn för tillsyn, det underlättar spridning av information och innebär effektivitetsvinster i form av fler tillsynsinsatser. Dessutom ger samarbetet ett viktigt bidrag till länsstyrelsernas tillsynsvägledning.

En samordnare är anställd på heltid för arbetet. Länsstyrelsen i Örebro län har en representant i styrgruppen och deltar också regelbundet på nätverksträffar.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Länsstyrelserna har, enligt instruktionen, regeringens uppdrag att främja länets utveckling och redovisa läget i länet. En central del i det arbetet är samverkan mellan en lång rad aktörer i Örebro län som har betydelse för länets utveckling. Nedan görs en beskrivning av demografin i länet. Därefter redovisas kortfattat läget i länet utifrån de tre hållbarhetsperspektiven: social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Demografi och befolkning

I november 2023 var antalet invånare i Örebro län cirka 308 400. Det motsvarar omkring tre procent av Sveriges befolkning. Länets befolkning är till stor del koncentrerad till Örebro kommun, där drygt 52 procent av länets befolkning bor. Ljusnarsbergs kommun har minst antal invånare, cirka 4 400, medan Örebro kommun har störst antal invånare, cirka 159 400.

Befolkningen i länet fortsätter att öka. Totalt sett ökade länets befolkning med cirka 760 invånare jämfört med samma period året innan. Kumla och Örebro

kommun uppvisar en nettoökning av invånarantalet, medan resterande tio kommuner uppvisar en nettominusning.

Det är något färre invånare som flyttar in i länet än som flyttar ut ur länet. Det är ungefär lika många invånare som föds som dör i länet. 22 procent av länets befolkning är 65 år eller äldre. I absoluta tal är det i åldersgruppen 75–84 år som antalet invånare ökar mest i länet jämfört med samma period föregående år.

Socialt perspektiv

I det här avsnittet behandlas framför allt sådant som rör följande fem mål i Agenda 2030:

- Ingen fattigdom
- Hälsa och välbefinnande
- God utbildning för alla
- Jämställdhet
- Minskad ojämlikhet.

16 procent av länets invånare i åldern 20–64 år har låg ekonomisk standard¹. Det är en större andel än i riket som helhet, där andelen är 13 procent. Vuxna biståndstagare av ekonomiskt bistånd i länet uppgick i november 2023 till 3 550. Det är en minskning med 6,1 procent jämfört med samma tid 2022. Motsvarande minskning för riket som helhet är 6,4 procent.

Kvinnors mediannettoinkomst, räknat som andel av mäns mediannettoinkomst, var 80,5 procent för 2021. Siffran har legat på ungefär samma nivå i länet under åren 2016–2019, men har sedan 2020 ökat. Andelen män som tar ut föräldrapenning i länet har de senaste åren varit relativt konstant. 2022 var andelen 29,4 procent. Andelen heltidsarbetande kvinnor i länet har ökat stadigt sedan 2016. Andelen minskade dock mellan 2020 och 2021 med en procentenhet och var 2021 71 procent. Andelen under 2022 var oförändrad.

I Örebro län anger 69,5 procent av invånarna att de har bra eller mycket bra hälsa. Det är något under riksgenomsnittet. Invånare i åldern 25–74 år med eftergymnasial utbildning är den grupp som skattar sitt hälsotillstånd högst.

I Örebro län har 46 procent av invånarna i åldersgruppen 16–74 år en gymnasial utbildning, vilket är en något högre siffra än för riket som helhet. 35 procent i åldersgruppen 16–74 år har en eftergymnasial utbildning, vilket är något lägre än för riket som helhet.

Andelen av länets invånare i åldern 16–84 år som saknar tillit till andra ligger på cirka 30 procent, motsvarande andel för riket är cirka 28 procent. Andelen som saknar tillit till andra i länet har ökat stadigt sedan 2015.

¹ Låg ekonomisk standard är ett relativt fattigdomsmått och avser andelen personer som lever i hushåll vars ekonomiska standard är mindre än 60 procent av medianvärdet för riket.

Antalet anmälda våldsbrott per 100 000 invånare under 2022 i Örebro län var 1 077. Anmälda våldsbrott i länet minskade något mellan 2012 och 2018. Under perioden 2019–2022 har dock antalet anmälda våldsbrott ökat igen.

Ekonomiskt perspektiv

I det här avsnittet behandlas framför allt sådant som rör följande två mål i Agenda 2030:

- Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt
- Hållbara städer och samhällen.

Den sysselsatta befolkningen i Örebro län ökade under perioden 2020–2022. I den senaste sysselsättningsstatistiken, som avser 2022, fanns i länet drygt 149 700 sysselsatta personer i åldersgruppen 15–74 år. Antalet sysselsatta har ökat med 4,8 procent under perioden 2020–2022; motsvarande ökning i riket som helhet är 5,2 procent. I åldersgruppen 20–65 år var cirka 138 800 av länets invånare sysselsatta 2022.

Den öppna arbetslösheten i länet har legat på ungefär samma nivå under perioden 2015–2019. Till följd av coronapandemin ökade den öppna arbetslösheten under 2020 och nådde sin högsta nivå i juli 2020. Under 2023 har den öppna arbetslösheten legat på lägre nivåer än under perioden 2020–2022. I november 2023 ligger andelen dock högre än den gjorde i november 2022.

I det följande redovisas arbetslösheten i länet för november 2023 i olika grupper (motsvarande andel för november 2022 visas inom parentes):

- Totalt sett var 6,7 (6,9) procent av länets arbetskraft i åldern 16–65 år arbetslösa. När det gäller ungdomar i åldern 18–24 år var motsvarande andel 7,3 (7,5) procent.
- Den öppna arbetslösheten var lägre än föregående år. I november 2023 fanns 4 391 öppet arbetslösa, vilket motsvarar 2,9 (2,9) procent av arbetskraften. Det är en minskning med 1,7 procent jämfört med november 2022.
- I åldersgruppen 18–24 år var antalet öppet arbetslösa i länet 527, vilket innebär 3,2 (3,1) procent av arbetskraften. Det är en ökning med 9,6 procent jämfört med samma tidsperiod föregående år.
- 5 575 arbetslösa i länet deltog i program med aktivitetsstöd. Det är en minskning med 2,9 procent jämfört med samma period föregående år. I åldersgruppen 18–24 år deltog 664 arbetslösa i program, vilket är en minskning med 2,6 procent jämfört med samma period 2022.

Bygginvesteringarna i bostäder i länet ökade fram till 2017. I absoluta tal var bygginvesteringarna då cirka 17,6 miljarder kronor, för att sedan minska till cirka 12,9 miljarder kronor fram till 2019. Under åren 2020 och 2021 ökade bygginvesteringarna igen till en nivå som ligger något över 2018 års nivå. Under 2022 syns en svag minskning och siffran ligger nu på cirka 15 miljarder kronor. Prognosen för 2023 är att investeringarna minskar ytterligare.

Bostadsbeståndet mellan 2021 och 2022 ökade i nio av länets tolv kommuner. I två kommuner, Lekeberg och Lindesberg, minskade beståndet med fyra respektive en lägenhet. Utbudet av bostäder i länet har totalt sett ökat med

2 042 lägenheter under 2022. I Örebro kommun ökade antalet lägenheter med 1 608. Antalet färdigställda lägenheter i nybyggda hus under 2022 var 1 953, vilket var en ökning med 728 lägenheter jämfört med året innan.

Under 2022 färdigställdes lägenheter i länets alla kommuner utom i Hällefors kommun. Örebro kommun står för den största nyproduktionen i länet. Där färdigställdes 1 573 lägenheter, vilket motsvarar 80 procent av länets nya lägenheter. Åtta av länets tolv kommuner färdigställde fler lägenheter genom nybyggnad under 2022 än året innan. I Askersunds, Degerfors och Lekebergs kommun minskade nyproduktionen jämfört med 2021.

Andelen trångbodda i flerbostadshus i länet 2022 var 14,2 procent (enligt norm 2 för trångboddhet, som motsvarar högst två personer per rum, exklusive kök och vardagsrum). Det är en lägre andel än genomsnittet för riket. Andelen trångbodda i länet ökade mellan åren 2012 och 2016, och har sedan minskat med 2,7 procentenheter fram till 2022.

Miljömässigt perspektiv

I det här avsnittet behandlas framför allt sådant som rör följande två mål i Agenda 2030:

- Bekämpa klimatförändringen
- Ekosystem och biologisk mångfald.

Länsstyrelserna ska, enligt länsstyrelseinstruktionen (förordning 2017:868, 6§), samordna den regionala uppföljningen av generationsmålet och miljö kvalitetsmålen. Syftet är dels att ge underlag till den nationella miljö målsuppföljningen dels att ge kunskap om målen till olika aktörer i respektive län. Länsstyrelsen i Örebro län har identifierat att 14 av de 16 nationella miljö kvalitetsmålen är relevanta för länet. Regionala bedömningar görs för 11 av dessa 14 miljö kvalitetsmål.

Länsstyrelsen i Örebro län gör bedömningen att miljö målen generellt inte kommer att nås i länet. Länsstyrelsen i Örebro län bedömer att endast miljö kvalitetsmålet Frisk luft kommer att vara nära att uppnås till 2030. För övriga miljö kvalitetsmål görs bedömningen att de inte kommer att uppnås till 2030.

Vad gäller utvecklingen av miljö tillståndet i Örebro län finns det ingen trend som i uppföljningen 2023 har blivit mer positiv än året innan. Det enda miljö kvalitetsmål där miljö tillståndet uppvisar en svag positiv trend är målet Bara naturlig försurning. Här går dock återhämtningen i naturen långsamt. För de flesta mål är trenden neutral, det vill säga miljö tillståndet varken närmar sig eller rör sig bort från målet. För miljö kvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv samt Ett rikt odlingslandskap är trenden negativ. När det gäller målen Grundvatten av god kvalitet samt Myllrande våtmarker är utvecklingen oklar.

Länsstyrelsen i Örebro län och Region Örebro län driver sedan 2021 Örebro läns energi- och klimatråd. I rådet ingår näringslivet, Örebro universitet, kommuner och branschorganisationer. Syftet är att samverka med företag och kommuner för att hitta samarbetsområden för att öka takten i klimat omställningen. Två arbetsgrupper har arbetat under året; inom området

transporter och upphandling samt inom energiområdet, med ett första mål att upprätta energiplaner för kommunerna.

Det har genomförts flera lyckade åtgärder i länet som rör våtmarker, sjöar och vattendrag. De statliga medel som förmedlas via lokala vattenvårdsprojekt (LOVA), lokala naturvårdssatsningar (LONA) och regeringens satsning på återvätning av dikade våtmarker har liksom den strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik (tidigare landsbygdsprogrammet) varit avgörande för flertalet av åtgärderna. Medel från Bra miljövalsfonden har bidragit till vissa av åtgärderna. Ett flertal projekt har både påbörjats och slutförts genom statens investeringsstöd Klimatklivet.

Tillsyn

Tillsyn är ett viktigt uppdrag för Länsstyrelsen, bland annat för att på ett effektivt sätt att se till att lagar och regler följs. Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn inom ett trettiootal områden, exempelvis djurskydd, läkemedel för livsmedelsproducerande djur, hästpass, alkohol och tobak, vattenverksamheter, kulturmiljöer, miljöskydd, handel med skyddade djurarter, naturmiljöer samt skydd mot olyckor.

Utveckling av tillsynsarbetet

Länsstyrelsen i Örebro län har under 2023 arbetat med att utveckla effektivitet och enhetlighet i vår tillsynsverksamhet på många olika sätt. De viktigaste redovisas nedan.

- Integrerat utvecklingen i ordinarie verksamhet och inom befintliga ramar, det vill säga åstadkommit kvalitetsförbättringar genom att följa upp den tillsyn som bedrivs.
- Samverkat med andra länsstyrelser vid utveckling.
- Länsstyrelsegemensamt IT-stöd och arbetssätt för handläggning av tillsyn inom området samhällsplanering med fokus detaljplaner.
- Förbättrat e-tjänster och interna samarbetsytor.
- Uppdaterat gemensamma bedömningsstöd och bedömningsverktyg.
- Lagt stor vikt vid yttranden i prövningsärenden och vid ärenden där vi varit kallade till Mark- och miljödomstolen.
- Genomfört digital Sevesotillsyn för att kontrollera hur arbete sker med nödlägesplanering enligt förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Se även avsnitt *Samhällsskydd och beredskap*, sid 106, och avsnitt *Naturvård och miljöskydd*, sid 121.
- Samarbetat med Mälardalens län i hög grad när det gäller utbildningar och tillsynsvägledning inom förorenade områden. Se även avsnitt *Naturvård och miljöskydd*, sid 121.
- Arrangerat tillsynsvägledning inom ramen för Miljösamverkan i Värmlands och Örebro län. Se även avsnitt *Naturvård och miljöskydd*, sid 121.
- Deltagit i Miljösamverkan Sveriges projekt Egenkontrolltillsyn på vattenkraftverk, en nationell tillsynskampanj.
- Haft en intern gemensam utbildning kring rättshaveristiskt beteende.

- Haft en intern workshop för att få en bättre bild av vilka behov som finns i att förbättra arbetsmiljön ur ett säkerhetsperspektiv och därefter inlett ett arbete utifrån de identifierade behoven.
- Inom ramen för vår tillsynsvägledning inom plan- och bygglagen anordnat nätverksträffar, bland annat tillsammans med Kronofogden, för länets kommunala bygglov- och tillsynshandläggare. Se även avsnitt *Kulturmiljö*, sid 100.
- Genomfört tillsyn av lämnade bidrag till hyres- och studentbostäder samt energieffektivisering av hyresbostäder enligt en särskild granskningsmodell som tagits fram av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Se även avsnitt *Kulturmiljö*, sid 100.

Tillsynsveckan

Under 2023 genomförde Länsstyrelsen en så kallad tillsynsvecka. Tillsynsveckan är en årlig återkommande aktivitet, som dock var pausad under pandemin. Under tillsynsveckan 2023 genomfördes både interna och externa aktiviteter. Bland annat gjorde Länsstyrelsen miljötillsynsbesök och besök vid förorenade områden. Länsstyrelsen gjorde också tillsynsinsatser, exempelvis av projekt som beviljats bidrag för byggande av hyresbostäder och äldreboende, djurtransporter på väg tillsammans med Polisen samt av beviljad dispens från terrängkörningslagen. Tillsynsveckan ökar kunskapen och stärker synen på vårt arbete med tillsyn och bidrar till större förståelse för tillsynen och Länsstyrelsens roll. Den bidrar också till bättre kunskap internt om vilken tillsyn som Länsstyrelsen gör.

I samband med tillsynsveckan arrangerade vi även särskilda luncher där medarbetare som arbetar med olika tillsynsområden åt lunch tillsammans. Det är ett viktigt forum för erfarenhetsutbyte. Sammanfattningsvis medför tillsynsveckan att arbetet mellan olika verksamhetsområden integreras för att skapa synergier och effektivitet.

Tillsyn av tobaksförsäljning och serveringstillstånd

Länsstyrelsen har i sitt tillsynsarbete av tobaksförsäljning och serveringstillstånd uppmärksammat brister och möjliga förbättringar. Det gäller framför allt kommunernas dokumentation i akterna samt identifiering och utredning av personer med betydande inflytande. De brister och felaktigheter som Länsstyrelsen uppmärksammat i sin tillsyn har eller kommer att rättas till. Länsstyrelsens tillsyn har lett till ökad rättssäkerhet och regelefterlevnad samt bidrar till en mer omsorgsfull och enhetlig tillståndsprövning hos kommunerna.

Tillsyn av läkemedel och hästpass

För att öka antal kontroller och effektivisera för djurhållarna har Länsstyrelsen under året initierat samordnade kontroller av läkemedel på gård samt hygien i djurhållning med kontroller av djurskydd och primärproduktion. Kontroller av hästpass har samordnats med djurskyddskontroller. Länsveterinärerna har introducerat djurskyddshandläggare så att de ska kunna göra dessa kontroller självständigt.

Miljötillsyn

Inom natur- och miljöområdet bedriver Länsstyrelsen tillsyn enligt miljöbalken och enligt de närliggande lagarna Sevesolagen (lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor), lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamheter, vattenlagen, dikningslagen samt lagen om allmänna vattentjänster.

Länsstyrelsen har prioriterat arbetet med tillsyn och prövning enligt miljöbalken och har under 2023 särskilt arbetat för att säkra bemanning och med kompetensutveckling. En särskild utmaning har varit Sevesotillsynen, där vi under året förlorade kompetens och under hösten utbildade flera nya medarbetare.

Generationsmålet, miljökvalitetsmål och Agenda 2030

Generationsmålet och miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen arbetar aktivt med miljöfrågorna i Örebro län och det pågår mycket arbete för att åtgärda miljöproblemen. Trots detta är åtgärderna inte tillräckliga. Länsstyrelsen har samordnat den regionala uppföljningen av miljökvalitetsmålen tillsammans med Skogsstyrelsen och med stöd från kommunerna. I länet är det bara miljökvalitetsmålet Frisk luft som bedöms vara nära att nås till 2030. För klimatmålet och målen med koppling till biologisk mångfald på land är trenden fortsatt negativ. En fullständig redovisning finns i rapporten *Regional årlig uppföljning av miljökvalitetsmålen i Örebro län 2023*.

Länsstyrelsen i Örebro län och Region Örebro län driver tillsammans ett energi- och klimatråd med olika företrädare från samhället. Se även avsnitt *Energi och klimat*, sid 94.

Länsstyrelsen samverkar kring strategisk planering och planeringsunderlag genom att bland annat arbeta för att kommunerna aktualiserar sina översiktsplaner. Mer om planeringsfrågor redovisas i avsnittet *Hållbar samhällsplanering och boende*, sid 83.

Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram, som riktar sig mot myndigheter och kommuner, är en viktig förutsättning för åtgärdsarbetet i vattenförvaltningen.

Åtgärdsprogrammen syftar till att alla vattenförekomster ska uppnå god ekologisk och kemisk status. Länsstyrelsen arbetar aktivt för att se till att de åtgärder som behövs för att minska miljöproblem i sjöar och vattendrag också blir genomförda. Det handlar till exempel om att se till att krav ställs vid tillsyn och prövning av miljöfarliga verksamheter så att miljö kvalitetsnormerna följs. Det handlar också om att prioritera och utveckla rådgivningsverksamheten mot jordbruket samt att vägleda och stötta kommunerna, exempelvis inom kommunernas tillsynsarbete och översikts- och detaljplanering. Länsstyrelsens arbete och samordning för en ökad biologisk mångfald och skyddad natur har under året varit omfattande.

Genomförandet av åtgärder och samordning inom naturvård som kopplar till miljömålen redovisas mer ingående under avsnittet *Naturvård och miljöskydd*, sid 121. Här redovisas även Länsstyrelsens arbete inom miljöskydd.

Agenda 2030

Länsstyrelsen i Örebro län är aktiv i Agenda 2030-arbetet såväl regionalt som lokalt inom de flesta områden. Mer om myndighetens arbete med Agenda 2030 finns beskrivet i avsnitten ovan; *Strategisk styrning och planering*, sid 11, samt under rubriken *Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet*, sid 26. Dessutom finns Agenda 2030-arbetet redovisat i kapitlet *Resultatredovisning* under respektive verksamhetsområde.

Agenda 2030 är ett övergripande perspektiv i Länsstyrelsens långsiktiga strategiska plan och hela myndigheten syftar till att vara med och bidra till en hållbar regional utveckling.

Länsstyrelsens arbete utgår från målet i den strategiska planen för 2019–2023, där det står:

”Länsstyrelsens verksamheter bidrar till att målen i Agenda 2030 kan nås och vi ska utveckla och driva samverkan både intern och externt”.

Målet ska Länsstyrelsen åstadkomma genom:

- en etablerad struktur för kompetensutveckling av kunskap om Agenda 2030
- utarbetade metoder för samverkan och arbetssätt
- information om och bidrag till genomförandet av agendan på lokal och regional nivå.

Internt har Länsstyrelsen under planperioden arbetat med kompetensutveckling och deltagit i nationellt anordnade utbildningar. Länsstyrelsens enheter har också genomfört kartläggningar av sin verksamhet med koppling till Agenda 2030.

Under 2023 har arbetet med Agenda 2030-samordningen inom myndigheten genomgått en omdaning och en nystart sker inför 2024. Samordningsansvaret för både miljömålsarbetet och Agenda 2030-arbetet samlas i en tjänst. Rekrytering har genomförts under hösten 2023.

I december 2022 undertecknades en regional avsiktsförklaring om Agenda 2030 för perioden 2023–2024 av landshövdingen samt av ordförandena i länets samtliga kommunstyrelser. Arbeta med de åtaganden parterna gjort har utförts

under 2023. Länsstyrelsen kommer att genomföra uppföljning och dialog med kommunerna under 2024.

Medvetenheten och kunskapen om Agenda 2030 bedöms som god inom myndigheten. Avseende det utåtriktade arbetet och stödet till kommunerna finns det förbättringspotential. Förutsättningarna för fler aktiviteter under 2024 som kan ge resultat även utanför den egna myndighetens arbete är goda. Detta då en ny tjänst som Agenda 2030- och miljömålssamordnare skapats och tillsatts.

Länsstyrelsen i Örebro län har deltagit i det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030, vilket redovisas i Bilaga E, sid 254.

Integrering av tvärasektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion 5 § tar upp ett antal tvärasektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ska vi jobba med jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag, åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i Bilaga E.

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Under 2019 antog Länsstyrelsen i Örebro län en långsiktig strategisk plan som sträcker sig till 2023. Enligt planen ska tre rättighetsperspektiv genomsyra arbetet; jämställdhetsintegrering som strategi betonas särskilt. Målen för rättighetsperspektiven är att:

- Alla människor i länet får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.
- De nationella jämställdhetsmålen nås.
- Barns bästa beaktas.

Målen ska nås genom ett samordnat internt och externt arbete med mänskliga rättigheter, jämställdhet och barnrätt. För att skapa förutsättningar för att myndigheten ska kunna integrera ett jämställdhets- och rättighetsperspektiv inom ordinarie verksamhet har arbetet med jämställdhetsintegrering, mänskliga rättigheter och barnrätt samordnats i Länsstyrelsens interna

arbetsgrupp. Arbetsgruppen benämns från och med 2023 rättighetsgruppen. Gruppen ska fungera som ett stöd till myndighetens chefer och enheter.

Under 2023 har Länsstyrelsen bedrivit kompetenshöjande insatser med fokus på hur insatser för jämställdhet, barnrätt och mänskliga rättigheter bidrar med synergier i det interna arbetet. Ett exempel är hur jämställdhet och kön kan integreras i en barnkonsekvensanalys. Syftet med att genomföra integreringen är att arbeta för att alla barn har rätt förutsättningar för att forma sina egna liv. Ökad jämställdhet handlar om att inga idéer och föreställningar om kön ska bestämma eller begränsa vad barn kan och får göra. Ett samordnat arbete med mänskliga rättigheter och jämställdhet inom myndigheten har haft en god effekt på vårt löpande arbete, bland annat genom att flera enheter i högre utsträckning än innan har arbetat med analyser om hur kön samverkar med andra sociala faktorer. Det har lett till att enheterna har fler verktyg för att synliggöra och upptäcka ojämställdhet och ojämlikhet i sina verksamheter.

Målet för jämställdhetsarbetet är att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras i alla delar av Länsstyrelsens verksamhet och vara en del av det ordinarie arbetet. Det finns fortfarande ett utvecklingsbehov i integreringsarbetet, både gällande jämställdhet och rättighetsperspektiv. För att möjliggöra en högre måluppfyllelse krävs att styrningen och direktiven för jämställdhet och rättighetsperspektiven synliggörs i ordinarie uppföljningssystem och verksamhetsplanering. Myndighetens styrgrupp för rättighetsperspektiven beslutade därför under 2022 att jämställdhet och de olika rättighetsperspektiven ska integreras i ordinarie verksamhetsplanering. Under 2023 har ett internt arbete påbörjats för att ge enheterna de verktyg de behöver för att kunna genomföra en sådan integrering.

Länsstyrelsens särskilt sakkunnige i jämställdhet har under 2023 haft en tätare kontakt med myndighetens chefer än tidigare och även deltagit i ledningsgruppsmöten. Fokus under mötena har varit att, inför kommande verksamhetsplanering, stödja cheferna i deras prioriteringar av vilka områden i det ordinarie arbetet som särskilt ska belysas av rättighetsperspektiven. Syftet är att enheterna tydligt ska kunna se en förflyttning i sitt arbete med rättighetsperspektivet för att i högre grad kunna återrapportera effekter kopplat till ordinarie verksamhet. Länsstyrelsens enheter har olika förutsättningar, men det är tydligt att jämställdhet och rättighetsperspektiven är närvarande i arbetet och majoriteten av enheterna har ett aktivt deltagande i rättighetsgruppen.

Under 2023 har en revidering av Örebro läns strategi för jämställdhet genomförts. Revideringen gjordes enligt regeringsuppdraget att länsstyrelserna under 2023 ska ta fram länsstrategier för jämställdhet för perioden 2024–2027. Strategin för Örebro län syftar till att vara en utgångspunkt och viljeriktning för hela länets jämställdhetsarbete. Länsstyrelsen beslutade att utgå från en gemensam strategi både för det externa arbetet med jämställdhet i länet och det interna arbetet på myndigheten. Vid revideringen valdes tre områden ut som särskilt prioriterade:

- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.
- Jämställd hälsa med fokus på främjande och förebyggande arbete.
- Jämställdhetsintegrering inom civil beredskap.

Områdena har valts utifrån både nationella prioriteringar och regionala förutsättningar; områdena speglar arbete som är aktuellt i länet och på den egna myndigheten. När det gäller jämställdhetsintegrering inom civil beredskap vilar ett stort ansvar på länsstyrelsen att arbeta med och synliggöra jämställdhet i beredskapsarbetet. Detta görs delvis genom Länsstyrelsernas uppdrag *Rätt att försvara*, som utvecklar metoder för att tillgodose att jämställdhetsperspektiv och frågor om mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar av krisledning. Effekterna blir att jämställdhetsperspektiv och frågor om mänskliga rättigheter på ett tydligare sätt lyfts in i det operativa krishanteringsarbetet, genom inspel och frågeställningar till länets aktörer. Detta arbete med jämställdhetsintegrering inom civil beredskap ska utvecklas och särskilt prioriteras under strategiperioden 2024–2027.

Könsuppdelad statistik

Könsuppdelad statistik används till viss del i arbetet med jämställdhetsintegrering. Det handlar dels om befintlig statistik dels om statistik som tas fram vid bland annat utbildningsinsatser, konferenser och nätverksträffar. Länsstyrelsens tar internt fram könsuppdelad statistik som fördelningsgrund avseende vård av sjukt barn (VAB), sjukfrånvaro, kompetensutveckling samt restid.

I 2023 års regionala bostadsmarknadsanalys har individbaserad statistik med avseende på kön och ålder bidragit till att belysa skillnader på bostadsmarknaden mellan länets kvinnor och män. Statistiken har även analyserats utifrån andra sociala faktorer, såsom ekonomi och risker för våldsutsatthet.

Under året har enheten Naturskydd påbörjat ett arbete med att samla in besöksstatistik, från Naturvårdsrådet i Tiveden och "Månadens reservatguidningar", uppdelad på kvinnor, män och i förekommande fall barn. Syftet till statistikinsamlingen har varit att skapa en möjlighet för att studera mönster och på sikt kunna anpassa framtida insatser efter upptäckta behov. Vad gäller guidningar försöker vi ha olika teman och aktiviteter för att nå så många olika grupper i samhället som möjligt och statistiken speglar till viss del hur väl vi lyckas. Statistiken ger även upphov till diskussioner kring vad vi vill satsa mer på framöver och ökad medvetenhet bland medarbetarna kring jämställdhetsfrågor.

Regional jämställdhetsstatistik

SCB meddelade under 2022 att de slutar uppdatera den regionala jämställdhetsstatistik som de under några år dessförinnan hade publicerat på sin webbplats. Landets länsstyrelser har sedan dess haft en dialog med SCB och under hösten 2023 gjordes en beställning från SCB på regional statistik för samtliga Sveriges län. Leverans påbörjades i december 2023 och avslutas i början av 2024. Statistiken är tänkt att utgöra en grund för varje länsstyrelse att bygga vidare på utifrån egna förutsättningar. Statistiken ger även möjlighet till jämförelser mellan länen. Beställningen har möjliggjorts genom länsstyrelsernas medel för särskilda jämställdhetsåtgärder avseende jämställdhetsintegrering.

Barnrätt

Barnrättsperspektivet är ett av de rättighetsperspektiv som ska genomsyra Länsstyrelsens verksamhet. Barnrättsperspektivet är ett prioriterat perspektiv i Länsstyrelsens strategiska plan 2019–2023.

Länsstyrelsen sammankallade under hösten 2023 länets regionala barnrättsnätverk för att inventera arbetet med barnrättsfrågor i länet. Syftet var också att möjliggöra informations-, kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Under träffen planerades det länsgemensamma arbetet med barnrättsfrågor för 2024. Nätverksträffen skedde i samverkan med aktörer i det förebyggande arbetet inom ANDTS och föräldraskapsstöd.

Länsstyrelsen har ett pågående utvecklingsarbete inom frågor som rör social hållbarhet. Syftet är att arbeta mer gemensamt internt med sakområden för att ge ett samordnat och effektivt externt stöd. I den processen har även individuella dialoger genomförts med aktörerna i länets barnrättsnätverk. Syftet har varit att identifiera utvecklingsmöjligheter gällande arbetsätt i det länsgemensamma barnrättsarbetet. Dialog har också genomförts med representanter från fritidssektorn för att uppmärksamma barns rätt till fritid, lek och vila –ojämlikheten inom länet vad gäller tillgång till och utövande av organiserad fritidsverksamhet är stor. I utvecklingsarbetet har Länsstyrelsen också tagit del av kommunernas arbete med folkhälsa där barnrättsfrågan är en integrerad del. Resultatet visar att kommunerna efterfrågar stöd i att utbilda politiker i barnrätt.

Länsstyrelsen har i flera uppdrag uppmärksammat barns levnadsvillkor i länet. Exempelvis har underlag och resultat från befolkningsundersökningen *Liv och hälsa ung* legat till grund för de indikatorer som användes vid revideringen av länets jämställdhetsstrategi. Länsstyrelsen har även tipsat kommuner om att, i sina arbeten med att ta fram lägesbilder för det brottsförebyggande arbetet, utgå från barns levnadsvillkor.

Under 2023 års revidering av Örebro läns strategi för jämställdhet blev ett av de prioriterade områdena ”jämställd hälsa med fokus på främjande och förebyggande arbete”. Här lyfts särskilt vikten av att arbeta med jämställdhet tidigt för att säkra barns rätt till lika uppväxtvillkor oavsett kön.

Under 2023 har Länsstyrelsen erbjudit en introduktionsutbildning inom barnrätt till alla nya medarbetare. Utbildningen leder till en ökad medvetenhet kring hur anställda vid Länsstyrelsen bäst kan omhänderta barnrättsperspektivet inom sina respektive uppdrag.

Inom frågor som rör social hållbarhet finns ett tydligt barnrättsperspektiv integrerat. Barnrättsperspektivet tas i särskilt beaktande i besluten av de utvecklingsmedel som Länsstyrelsen fördelar till kommuner och civilsamhället för olika integrationsinsatser. Det kan exempelvis handla om att ta hänsyn till hur barn påverkas direkt eller indirekt av insatsen. Länsstyrelsen arbetar även främjande och förebyggande där barnrättsperspektivet beaktas i insatser som rör folkhälsa.

Länsstyrelsen har under 2023 deltagit i framtagandet av en barnkonsekvensanalys gällande en nationell rekommendation för aktivare

skoltransporter. Den nationella rekommendationen ska bidra till norm- och systemförändring, öka barns aktiva resor, främja barns rättigheter och hälsa. Den ska även bidra till trafiksäkerhet och en mer hållbar miljö med mindre klimatpåverkan. Som följd av arbetet har en tvärsektoriell samverkan initierats internt kring frågor som rör folkhälsa, klimat och energi, samhällsplanering och friluftsliv. Under 2023 har myndigheten påbörjat ett arbete för att bidra till att uppmärksamma aktiva skolresor och transporter i länet. En viktig del i påverkansarbetet blir att tydliggöra möjligheter och behov i kommunernas fysiska planering.

I våra beslut att fördela utvecklingsmedel till kommuner och civilsamhälle för olika integrationsinsatser tas barnperspektivet i särskilt beaktande. Det kan exempelvis handla om att ta hänsyn till hur barn påverkas direkt eller indirekt av insatsen. Mer om integrationsinsatser och folkhälsoarbete som berör barnrättsperspektivet finns att läsa under avsnitt *Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.*, sid 151.

Inom ramen för enheten Social hållbarhets samordning av spetsgrupp prostitution och människohandel har alla barns rätt att växa upp under trygga förhållanden utan våld uppmärksammats särskilt. Barn och ungas utsatthet på nätet, bland annat risken för sexuell exploatering, har under 2023 identifierats som ett ökande problem. Behov finns att sprida information och kunskap till skolpersonal och vårdnadshavare om vad barn och unga kan bli utsatta för eller utsätta andra för. Särskilt så kallade expose-konton på sociala medier där bilder och filmer läggs ut för att kränka den uthängda, ses som ett problem. Länsstyrelsen har under året påbörjat ett arbete för att bidra till att samordna och informera aktörer i syfte att förebygga och minska utsattheten som många barn upplever och utsätts för.

Länsstyrelsen lyfter även barnrättsperspektivet vid samråd med kommuner i samband med fysiska planeringsprocesser. Det gäller exempelvis vid planläggning av skolor, förskolor och bostäder, då frågor och aspekter kring buller, friyta och trafiksäkerhet uppmärksammas av Länsstyrelsen.

I myndighetens arbete med trafikföreskrifter tas särskild hänsyn till barns rättigheter, bland annat i de konsekvensutredningar som görs när myndigheten ska besluta om sänkt hastighet. Länsstyrelsen har under 2023 i ett fall särskilt genomfört en barnkonsekvensanalys, i samband med beslut om sänkt hastighet på en väg i nära anslutning till en förskola.

Under hösten 2023 samarbetade Länsstyrelsen med Alléskolan i Hallsberg för att möjliggöra ett studiebesök i kulturresevatet Pershyttan utanför Nora. Syftet med besöket var att ge gymnasieeleverna förståelse för både biologiska och kulturhistoriska värden i anslutning till vattnet. Eleverna fick även ta del av livsvillkoren för barn och unga i en bergsmansby, och fick mer kunskap om järnets betydelse för utvecklingen av Bergslagen. Att förmedla denna typ av kunskap är viktigt, för att barn och unga ska kunna relatera till det kulturlandskap som omger oss. I samma syfte har också en lekplats byggts i Pershyttan, med bidrag från Länsstyrelsen. Lekplatsen, som öppnades under hösten 2023, har en pedagogisk utformning som ska uppmuntra till generationsöverskridande lek. En skola i Nora deltog på en workshop som

Länsstyrelsen anordnande, där barnen fick berätta vad de tyckte om olika förslag på lekplatsen.

Länsstyrelsen har också lämnat ekonomiskt bidrag till dans- och berättarföreställningen *2413 steg*, som riktas till barn i förskoleklass upp till årskurs 6. Föreställningen ger barnen möjlighet att uppleva kultur- och naturvärden i det vardagsnära landskapet. Barnen har sedan gått på en workshop för att arbeta mer med detta. Under hösten har totalt 13 föreställningar genomförts, där nio föreställningar var en del av skolverksamheten. Resterande fyra föreställningar erbjöds utan kostnad i kulturresevatet Karlslund.

Länsstyrelsen har inom ramen för sitt uppdrag om att motverka hemlöshet påbörjat en särskild dialog med kommunerna. Dialogen under 2023 har berört det vräkningsförebyggande arbetet, med särskilt fokus på att minska vräkningen av barnfamiljer. I detta arbete har vikten av ett bra bemötande vid en sådan situation uppmärksammats, men också hur kommunerna kan fånga upp barn som påverkas av en vräkning. Den regionala statistiken visar på att antalet vräkningar kopplat till barnfamiljer har minskat i Örebro län, jämfört med en drastisk ökning på nationell nivå. Det visar på att det sker ett aktivt arbete i länet med just barnfamiljers boendesituation.

I beredskapsarbetet har det under 2023 skett en ökad dialog om behovet av att beakta barns bästa vid beslut och andra åtgärder. Ett aktivt arbete har genomförts för att säkerställa att barnkonventionen omsätts i praktik i beredskapsplaneringen. Exempelvis har barn, enligt barnkonventionens artikel 38, rätt till skydd och omvårdnad vid väpnad konflikt. Länsstyrelsens arbete har därför inledningsvis fokuserat på att tolka in aktuella artiklar i beredskapssektorerna och i beredskapsområdena.

Länsstyrelsen har ett uppdrag att arbeta med tillsyn av kampsportsverksamhet. Inom ramen för det uppdraget används statistik som utgår från de egenkontroller som kampsportsförbunden årligen ska lämna in. Av statistiken framgår dels hur många barn och ungdomar under 18 år som har tävlat under året, dels om det förekommit huvudskador under verksamhetsåret. Utifrån detta kan Länsstyrelsen bedriva en riktad tillsyn mot barn- och ungdomsverksamhet, genom att begära in mer information från förbunden och genom att använda statistiken som underlag för vår praktiska tillsyn. En effekt av Länsstyrelsens arbete, bland annat genom vår granskning av förbundens egenkontroller, är att allvarliga skador är ovanliga. Det finns också ett väl uppbyggt regelverk som efterlevs väl. Länsstyrelsen har under året genomfört en praktisk tillsyn av kampsport för barn och ungdomar. Tillsynen genomfördes under junior-SM i thaiboxning, som genomfördes i Tranås i april. Utifrån iakttagelser på plats kan Länsstyrelsen konstatera att arrangemanget var väl fungerande ur ett säkerhetsperspektiv.

Länsstyrelsens djurskyddsverksamhet arbetar för att anpassa arbetet efter djurhållarnas förutsättningar. Vi samarbetar därför med stödpersonal i ärenden där det är aktuellt. Det kan handla om frågor som berör exempelvis boendestöd och socialtjänst. I beslut som kan leda till stora konsekvenser, kan vi avvakta med att genomföra besluten så att de inte inträffar vid storhelger

eller under semestertid. Detta gör Länsstyrelsen för att ta hänsyn till de som berörs av vårt beslut, särskilt om det finns barn i hushållet.

Inom djurskyddsverksamheten arbetar vi fortsatt aktivt med att se sambandet mellan våld i nära relation och våld mot djur. Detta sker exempelvis vid våra tillsynsbesök eller när vi tar emot ett klagomål om bristande djurskydd. Vi tar hänsyn till och uppmärksammar barn i samband med tillsynsbesök. Vi gör oanmälda kontroller efter mottagna klagomål och tittar aktivt efter tecken på våld eller andra missförhållanden i familjen, framför allt där det finns barn. I samband med kontrollbesök lämnar vi kontaktuppgifter till hjälporganisationer vid behov. Vi kontaktar socialtjänst och polis vid misstanke om att det förekommer våld eller andra missförhållanden, till exempel brister i omvårdnad, boendemiljö eller vid pågående missbruk. Hittills under 2023 har vi anmält oro för tre barn och åtta vuxna, med förhoppning om att deras livssituation ska förbättras.

Under 2023 har Länsstyrelsens djurskyddshandläggare genomfört tre informationsinsatser hos socialtjänst, psykiatri och universitet. Syftet var att informera om djurskydd och utbyta erfarenheter för att lättare möjliggöra samverkan. Sambandet mellan mäns våld mot kvinnor och våld mot djur har belysts vid samtliga tillfällen. Vi har även haft en dialog om att det under vissa förutsättningar är tillåtet att bryta sekretessen. Det gäller exempelvis om den som arbetar i hälso- och sjukvård eller socialtjänst påträffar misskötta djur i sin tjänsteutövning – den så kallade lex Maja i offentlighets- och sekretesslagen.

Medarbetare inom djurskyddsverksamheten har under året samverkat med enheten Social hållbarhet, för att diskutera orosanmälningar, våld i nära relationer samt hur vi kan arbeta vidare med barns rättigheter, prövning av barns bästa och barnkonsekvensanalys i vår verksamhet.

I tillsynsarbete, arbetet med tillståndsprövningar och arbetet med förorenade områden arbetar enheten för att främja en hållbar utveckling. Detta arbete innebär att nuvarande och kommande generationer garanteras en hälsosam och god miljö. Barnrättsperspektivet är därför en viktig fråga i detta arbete.

Länsstyrelsen har som uppdrag att arbeta med att förvalta skyddad natur. Ett viktigt mål är att underlätta för alla länets invånare att känna till och hitta ut till länets naturreservat och nationalparker. Tillgängliga friluftslivsnordningar gör det till exempel lättare att ta sig ut i naturen med små barn, och ibland även barnvagn. Genom naturvägledning riktar vi oss ofta särskilt till barnfamiljer. Detta har exempelvis skett under 2023 inom satsningen Månadens naturreservat, där flera guidningar och aktiviteter haft barn och barnfamiljer som målgrupp.

Länsstyrelsen vill att framtida generationer ska få upp ett intresse för friluftsliv och skyddad natur. Barnen är därav en viktig målgrupp inom detta område. Därav har Länsstyrelsen under 2023 börjat ta fram besöksstatistik, som vi ska analysera närmare. För mer information om arbetet med att skapa en tillgänglig natur, se avsnitt *Mänskliga rättigheter och folkhälsa*, sid 42.

Enheten Art och landskap har under året tagit fram en handlingsplan för att beakta barnrättsperspektivet. Vid planering av guidningar, invigningar och liknande friluftslivs- eller naturvårdsaktiviteter utformas arbetet utifrån

handlingsplanen. Länsstyrelsen arbetar för att skapa förutsättningar för barnfamiljer oavsett socioekonomisk bakgrund, så att alla ska kunna ta del av dessa aktiviteter på ett bra sätt. Länsstyrelsen har därför sett till att de event som vi bjuder in till ska vara kostnadsfria. När utrymme har funnits, har Länsstyrelsen erbjudit gratis fika och lunch samt även stått för transport med buss till och från platsen. Ibland har vi även försökt att få in aktiviteter som kan locka barn att vilja vara med. Exempel på dessa aktiviteter har varit ljusvandring, tipspromenad med vinster samt sagoberättelser.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Mänskliga rättigheter är ett av de rättighetsperspektiv som har varit prioriterade i Länsstyrelsens strategiska plan 2019–2023. Målet har varit att Länsstyrelsens verksamheter ska bidra till att alla människor i länet får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. För att skapa förutsättningar att nå målet har en struktur etablerats, i syfte att erbjuda kompetensutveckling om mänskliga rättigheter och för ett rättighetsbaserat arbetssätt. Alla nyanställda erbjuds ett introduktionsprogram, där ett av delmomenten handlar om mänskliga rättigheter. Ett annat delmoment i introduktionsprogrammet är förvaltningskunskap, som bland annat tar upp antidiskriminering och likabehandling, men också hur myndigheten lämnar ut information och ger vägledning, råd och annan hjälp till enskilda.

Rättighetsperspektivet och det nationella folkhälsomålet tillämpas i Länsstyrelsens arbete inom flera verksamhetsområden. Aktuella exempel på detta arbete beskrivs i följande avsnitt nedan.

Arbetet med mänskliga rättigheter på myndigheten

Länsstyrelsen har under 2023 initierat och finansierat ett processtöd för att, inom ramen för samhällsplaneringsprocessen, stärka och öka systematiken i kommunernas trygghetsarbete. Arbetssättet handlar om att erbjuda behovsstyrt processtöd för att utveckla kommunernas arbete med socialt hållbara städer och samhället utifrån deras olika förutsättningar. Under 2023 har en guide till trygghet i samhällsplaneringen tagits fram med fokus på små kommuner. Länsstyrelsen har initierat ett fortsatt projekt, som handlar om kartläggning av kommunernas arbete med att trygga bostäder för alla i kommunen, med fokus på hemlöshet.

I arbetet med beredskapsplanering har arbetet med mänskliga rättigheter intensifierats utifrån Rysslands brott mot folkrätten och brist på respekt för de mänskliga rättigheterna i Ukraina under de senaste två åren. Som en följd har en tydligare dialog genomförts i beredskapsarbetet om vad vi faktiskt värdesätter och vill värna om i försvaret av vårt land. Fokus under året har därför därav varit att säkerställa att beredskapsplaneringen i länet omhändertar de rättigheter som återfinns i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna. De lösningar som diskuteras inom beredskapssektorerna och beredskapsområdena ska tydligt kunna kopplas till artiklarna om mänskliga rättigheter. De förväntade effekterna kommer troligtvis att visa sig inom

beredskapssektorerna; Ordning och säkerhet, Räddningstjänst och Skydd av civilbefolkningen samt beredskapsområdet Skola och Förskola.

Stärka nationella minoriteters rättigheter

Länsstyrelserna ska inom myndigheternas ansvarsområde tillämpa lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt bidra till målet för minoritetspolitiken. Nationella minoriteters rättigheter är en del av de mänskliga rättigheterna.

Länsstyrelsen i Örebro län ingår i förvaltningsområde för finska. Därför omhändertar vi förfrågningar från enskilda personer som använder finska vid muntliga och skriftliga kontakter med myndigheten. Detta genomför vi genom en anställd medarbetare som har språkkompetens i det finska språket. Länsstyrelsen inventerar även medarbetares språkkompetens för att kunna verka för att det ska finnas kompetens i minoritetsspråken, framför allt i det finska språket. Under 2023 har språkkunskaper i finska använts vid minst ett tillfälle i verksamheten. Länsstyrelsen i Stockholms län samt Sametinget har sedan tidigare tagit fram en webbutbildning som berör minoritetslagen, och som fortfarande finns tillgänglig för medarbetarna på vårt intranät. Vi har även publicerat information angående uppdraget om nationella minoriteter på Länsstyrelsens intranät.

Vi har tagit fram och publicerat information för nationella minoriteter på vår webbplats på samtliga minoritetsspråk. Informationen berör nationella minoriteters lagstadgade rättigheter samt det allmännas ansvar. Länsstyrelsens webbplats publicerar även nationella nyheter som berör nationella minoriteter.

Länsstyrelsen har under året även publicerat information om lagkrav gällande mål och riktlinjer för minoritetsarbetet för kommuner och regioner på myndighetens sida på LinkedIn.

Som en del i uppdraget Betaltjänster har Länsstyrelsen i Örebro län tagit fram material på finska för sverigefinnar. Materialet är anpassat med förklaringar och ordlista med anledning av språkutvecklingen och nya begrepp som har tillkommit i båda språken.

Länsstyrelsen har därefter samverkat med Karlskoga kommun, Karlskoga Finska Förening samt Sveriges Pensionärsförbund Örebro-Värmlands distrikt kring en seminariedag för sverigefinnar. Seminariet har handlat om grundläggande betaltjänster, bedrägerier, konsumentskydd samt bankfrågor. Dagen tolkas på plats till finska.

Tillgänglighet

Länsstyrelsen i Örebro län är en myndighet som ska vara tillgänglig för alla. Myndighetens lokaler, verksamhet och information ska vara tillgängliga även för personer med någon form av funktionsnedsättning. Tillgänglighetsarbetet på Länsstyrelsen omfattar både medarbetare och besökare. I vår verksamhet strävar vi efter att mångfald ska vara normen. Detta genomsyrar till exempel Länsstyrelsens arbete i samband med rekryteringar, där myndigheten poängterar att vi vill ta tillvara de kvaliteter som mångfald tillför verksamheten.

Länsstyrelsen i Örebro län har under 2023 fortsatt arbetet för att våra digitala kanaler ska vara digitalt tillgängliga för alla, oavsett funktionsvariation. Bland annat har vi tillgänglighetsgranskat samtliga publiceringar på vår externa webbplats. Majoriteten av dokumenten som publicerades på intranätet och vår externa webbplats under året hade tillgänglighetsanpassats.

Vi har fortsatt det löpande arbetet med att säkerställa att medarbetare har kunskap om myndighetens skyldighet att vara digitalt tillgängliga för alla. Under året har vi bland annat

- löpande introducerat nya medarbetare i digital tillgänglighet och myndighetens rutiner för arbetet.
- utbildat nya intranätsredaktörer och webbredaktörer i hur innehåll anpassas utifrån lagkrav om tillgänglighet.
- löpande informerat och väglett redaktörer inom digital tillgänglighet.

Genom länsstyrelsernas nationella samarbete har även medarbetare på Länsstyrelsen i Örebro län erbjudits kunskapshöjande insatser inom digital tillgänglighet. Nationellt har även en ansvarskarta för digital tillgänglighet tagits fram. Syftet med ansvarskartan är att tydliggöra roller, ansvar och kunskapsbehov som behövs internt för att bättre möta lagkraven.

Vid allvarliga och/eller längre samhällsstörningar, till exempel vid ett omfattande strömavbrott, kan kommuner upprätta trygghetspunkter. Där kan medborgare värma sig, ladda mobilen, få dricksvatten och kanske något att äta. I beredskapsarbetet med kommunerna kring trygghetspunkter har Länsstyrelsen har i sitt arbete under året, påtalat vikten av tillgänglighet för alla medborgare, oavsett deras förutsättningar. Exempelvis behöver hänsyn tas till val av lokal, geografisk placering och kommunikation genom tal, ljud, bild och skrift. Om en lokal från ett trossamfund ska användas som trygghetspunkt, ska det tas i beaktan att alla medborgare, oavsett trosuppfattning välkomnas i dessa lokaler vid en samhällsstörning.

Målgruppen för vårt arbete med naturvägledning och friluftslivsanordningar omfattar alla länets medborgare. Genom att anlägga stigar, rastplatser och parkeringar ökar Länsstyrelsen tillgängligheten till friluftslivet även för de som inte är naturvana. I mån av ekonomiska medel och utifrån naturens förutsättningar satsar Länsstyrelsen på hög tillgänglighet i ett urval av länets skyddade naturområden. Det kan handla om allt från extra tydliga ledmarkeringar och fler informationsskyltar till ledstråk, hårdgjorda stigar och rastbord med plats för rullstol. I länets två nationalparker och fem naturreservat finns särskilt anpassade anordningar för personer med

rörelsenedsättning. Liksom tidigare år genomfördes under 2023 en kvalitetsgranskning av våra tillgänglighetsanpassade områden.

Kvalitetsgranskningen sammanställdes i en rapport, som hjälpte förvaltarna att rikta enkla insatser till viktiga platser, såsom påfyllnad av grus vid stigar och ramper, flytt av information, lövkrattning med mera. I rapporten redovisades även förslag till förbättringar vid kommande restaureringsinsatser. En del har åtgärdats under året, men på grund av minskade anslag kvarstår tyvärr en del förbättringsarbete. För mer information om arbetet med åtgärder, se avsnitt *Naturvård och miljöskydd*, sid 121.

Även naturvägledningen som Länsstyrelsen har arbetat med under året, är ett viktigt verktyg för att öka tillgängligheten till våra skyddade naturområden. Länsstyrelsens externa webbplats underlättar för besökare att hitta områden efter sina specifika behov. På så vis kan besökarna planera sitt besök. Genom personlig naturvägledning vid guidningar och bemanning i Tivedens nationalpark, skapas möjlighet att tillgodogöra sig naturupplevelser med professionell guidning. Detta kan passa exempelvis de som inte vågar sig ut på egen hand eller har svårt att ta till sig skriven information.

Tillgänglighet är även en viktig faktor när vi tar fram skyltar och annan information om vår skyddade natur. Nya informationsskyltar formges och placeras i möjligaste mån så att de kan ses och läsas av de flesta.

Även inom miljöskydds-, frilufts- och naturvårdsuppdragen arbetar medarbetarna med att ta fram information och material som är tillgänglighetsanpassade. Detta material finns att ta del av på Länsstyrelsens webbplats.

Folkhälsa

Länsstyrelsen har under 2023 lyft det nationella folkhälsomålet och folkhälsans betydelse för länet i flera sammanhang och verksamhetsområden. Bland annat har länsledningen deltagit i folkhälsokonferenser under året och då förtydligat vikten av att arbeta mer med fokus på att minska ojämlikhet i hälsa. Andra aktuella exempel på hur folkhälsa har beaktats beskrivs nedan.

Friluftsliv i olika former har en stor betydelse för folkhälsan, då möjligheten att vara ute i naturen är en viktig grundsten för både fysisk och psykisk hälsa. Under 2023 har Länsstyrelsen genom skydd, förvaltning, samråd och lagtillsyn sett till att naturreservat och nationalparker tillgodoser behovet av friluftsliv samt att en stor del av vår skyddade natur används som naturturism.

Folkhälsofrågor har även uppmärksammats vid handläggning av kommunala detalj- och översiktsplaner. Länsstyrelsen har bevakat frågor som rör människors hälsa, såsom förorenad mark, buller och vibrationer, miljökvalitetsnormer och radon.

Samhällsplanering är en del i vårt uppdrag att informera och arbeta med riksdagens tio mål för friluftslivet som bland annat rör folkhälsa. Länsstyrelsen lyfter dessa mål i det länsövergripande planeringsunderlaget för Örebro län och påpekar dess betydelse för en hållbar utveckling inom kommunerna. Under 2023 har Länsstyrelsen varit en aktiv part i rörelsenätverket, som är en samverkan för främjande av rörelse, fysisk aktivitet och implementering av

rörelseförståelse i Örebro län. Samhällsplaneringens roll för att skapa miljöer som främjar ökad rörelse har varit i fokus under året. Ett nytt nätverk, Rörelsefrämjande miljöer – En väg mot bättre folkhälsa, har bildats under 2023. Nätverket är riktat mot länets kommuner och här ingår personer som är involverade i skapandet, utvecklandet och förvaltningen av olika miljöer.

Förenkla för företag

Digitalisering

Länsstyrelsen har under flera år arbetat med digitalisering för att underlätta för företagare som kommer i kontakt med myndigheten. Under 2023 har detta gjorts framför allt inom områdena artdatabanken, våtmarker, viltskador samt vattenkraft.

Länsstyrelsen i Örebro län samordnar tillsammans med Länsstyrelsen i Södermanlands län länsstyrelsernas gemensamma arbete med så kallad artdata. Det sker via nätverket Samverkan om artdata. En viktig del av artdataarbetet är att underlätta åtkomsten till artuppgifter från SLU Artdatabankens webbtjänster för artdata, Species Observations System API (SOS), via GIS-verktyget Artsök. Artsök är från början framtaget för länsstyrelserna men erbjuds även externa användare. Bland annat finns möjlighet att kostnadsfritt använda programmet ArcGIS Pro. För närvarande har ett 40-tal privata företag nyttjat detta. Ett flertal av dessa har förmedlat till Länsstyrelsen att verktyget Artsök väsentligt underlättar arbetet med att få fram relevanta artuppgifter som underlag för olika typer av uppdrag.

Under 2023 har Länsstyrelsen i Örebro län tagit fram en e-tjänst som underlättar för privatpersoner och företag att ansöka om anläggande av våtmark på privat mark. E-tjänsten heter Våtmarksportalen och finns på länsstyrelsens webbplats med tydliga instruktioner och kontaktvägar för att underlätta för de sökande.

Vi har under året infört nya e-tjänster för ansökan om bidrag till rovdjursavvisande stängsel och skyddsvästar för jakthundar och har nu e-tjänster för de flesta typer av ansökningar.

Länsstyrelsen har även deltagit i arbetet med att ta fram en nationell e-tjänst för driftstörningar riktad mot yrkesmässig verksamhet. E-tjänsten är tänkt att användas när det föreligger risk för människors hälsa eller miljön och ska underlätta anmälningar för verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen har även medverkat i ett projekt om rimlig egenkontroll för vattenkraft. Inom projektet har det tagits fram exempel, mallar och filmer för att underlätta för vattenkraftsägare.

Service

Länsstyrelsen i Örebro län framhäver bland annat service som ett av myndighetens fyra ledord. Vi bedömer att det finns en stor medvetenhet i hela organisationen om vikten av att vara serviceinriktad i kontakt med både privatpersoner och företag.

Inom plan- och byggprocessen har Länsstyrelsens vägledning och tidiga dialog med kommunerna främjat förutsägbarhet och förenklar i förlängningen för inblandade företag.

Vid tillståndsansökningar för yrkesmässig djurhållning eller djurhållning i större omfattning enligt djurskyddslagen, prioriteras ansökningar från företag före hobbyverksamhet. Länsstyrelsen har en kort och effektiv handläggning av dessa ärenden.

För att ytterligare underlätta för företagen inom livsmedelssektorn har Länsstyrelsen arbetat i ett nationellt samarbete med att ta fram nya förprövningsblanketter. Arbetet är snart färdigt och de nya blanketterna kommer att lanseras inom kort. En förväntad effekt blir att handlingarna som lämnas in blir mer kompletta redan från början och att ansökningsprocessen därigenom effektiviseras med kortare handläggningstid som följd.

Anmälningar om samråd för solcellsparker blir allt vanligare, och i samband med det kommer också många frågor in till Länsstyrelsen om hur anmälan ska se ut. För att underlätta för verksamhetsutövare att från början skicka in rätt och komplett underlag, har Länsstyrelsen lagt upp tydlig information på webbplatsen. Där framgår vad som måste finnas med i anmälan och vilka utredningar verksamhetsutövaren först måste göra. Genom att Länsstyrelsen får in kompletta anmälningar kan handläggningstiden kortas ned och verksamhetsutövarna snabbare få beslut i sina ärenden.

Länsstyrelsen har under 2023 också gjort en riktad insats mot bredbandsaktörer i länet. I ett utskick informerade Länsstyrelsen om vad en anmälan för samråd ska innehålla. Med bättre kännedom om vad som behövs kan verksamhetsutövarna skicka in bra och kompletta samrådsunderlag. Det gör Länsstyrelsens handläggning effektivare, vilket gynnar verksamhetsutövarna.

Under året har Länsstyrelsen gått ut med informationskampanjer till jordbruksföretagen via den egna publikationen Gröna Bladet. Syftet är att underlätta för lantbrukarna att göra rätt när det kommer till sådana dikesrensningar som är undantagna tillståndsplikt (enligt 11 kap. 15 § miljöbalken). Vi har även haft möte med länets lantbruksföretag för att informera kring lagstiftningen för vattenbortledning.

Under sommaren 2023 hade Länsstyrelsen nära kontakt med branschföreträdare och rådgivare inom lantbruket angående regler kopplade till torka och översvämningar. I de fall reglerna kunde anpassas spreds information snabbt genom denna löpande dialog. Dessutom kunde vi snabbt nå ut med information på Länsstyrelsens webbplats samt via fysiska och digitala informationsblad.

Miljötillsyn och prövning

Inom länsstyrelsens tillsynsarbete arbetar samtliga länsstyrelser med gemensamma e-tjänster för att företag på ett effektivt sätt ska kunna skicka in underrättelser, anmälningar, ansökningar och registrera uppgifter till länsstyrelserna. Genom att använda e-tjänsterna blir det lättare för företagen att göra rätt och följa regelverk, eftersom det framgår vilka uppgifter som behöver skickas in. Det minskar också behovet av kompletteringar i ärenden. Nationellt arbetar länsstyrelserna också med att ta fram gemensamma registreringsrutiner, mallar för beslut, manualer och handböcker för handläggning inom tillsyn. Det gör oss mer ensade och mer likriktade i vår myndighetsutövning.

Länsstyrelsen i Örebro län arbetar aktivt med att publicera aktuell information på vår webbplats, dels om hur samråd går till dels om hur tillståndsprocessen enligt miljöbalken går till. På samråden lyfter vi motstående intressen i ett tidigt skede för att ge verksamhetsutövare tidig kunskap om kända eller befarade omständigheter som kan utgöra hinder för tillstånd. Vi lyfter också vilka sakfrågor som behöver belysas, både i ansökan och i miljökonsekvensbeskrivningen samt vilka utredningar som behövs i ansökan. Det medför att vi får in bättre ansökningar, vilket i sin tur medför att tiden från att ansökan kommer in tills ett eventuellt tillstånd kan meddelas förkortas. Vi följer upp tillståndsprocessen med enkäter till de verksamheter som prövat hela sin verksamhet. Utifrån resultaten i enkäterna arbetar vi med ständiga förbättringar där vi ser att vi har utvecklingsmöjligheter.

Samverkan sker också mellan miljöprövningsdelegationerna med syftet att utveckla arbetet i gemensamma frågor. Detta sker bland annat genom kunskapsspridning och utbyte av erfarenheter mellan landets miljöprövningsdelegationer och genom att gemensamma handläggningsrutiner för tillståndsprövningen tas fram. Det bidrar till en mer enhetlig, effektiv och rättssäker miljöprövning i landet.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Flexibelt arbetsliv

Länsstyrelsen har en positiv grundinställning till att medarbetarna ska kunna utföra delar av sitt arbete på distans, när det fungerar utifrån verksamhetens behov. Myndigheten ser det som ett sätt att möjliggöra och underlätta för medarbetarna att balansera arbetsliv, föräldraskap och fritid. Distansarbete har i huvudsak visat sig fungera väl. Att få möjlighet att arbeta hemifrån ses som positivt av medarbetarna och av arbetsgivaren som en värdefull del i arbetet med ett hållbart arbetsliv. Merparten av medarbetarna inom myndigheten har en överenskommelse om distansarbete upp till 49 procent.

Precis som föregående år präglades arbetsmiljöarbetet under 2023 av att hitta så bra lösningar som möjligt kopplat till det flexibla arbetslivet. På enhetsnivå har chefer och medarbetare tillsammans tagit fram spelregler och nya arbetssätt för att anpassa och effektivisera arbetet. Intranätet har kompletterats med inspiration och information, bland annat om vikten av fysisk rörelse under arbetsdagen samt om ergonomi och bildskärmsarbete. Chefer har under året erbjudits att delta i en workshop om flexibelt arbetsliv, samt fått möjlighet till kollegialt erfarenhetsutbyte.

Den 1 januari 2023 införde myndigheten flexibla arbetsplatser, så kallad clean desk. På detta sätt nyttjar vi redan befintliga kontorsarbetsplatser effektivt genom flexibilitet. Införandet av flexibla arbetsplatser medför att myndigheten inte behöver tillgodose ytterligare kontorsarbetsplatser även om antalet medarbetare ökar, eftersom möjligheten till distansarbete innebär att alla medarbetare inte är på kontoret samtidigt. Införandet kan ses som ett steg i förberedelsen inför myndighetens flytt till nya lokaler våren 2024, där myndigheten kommer att övergå till ett aktivitetsbaserat kontor.

Arbetsmiljöutbildning

Under hösten 2023 erbjöds samtliga chefer på Länsstyrelsen två dagars arbetsmiljöutbildning med efterföljande diplomering (genom vår företagshälsa Falck). Syftet var att säkerställa att alla chefer har de kunskaper som behövs för att kunna ta emot fördelningen av arbetsmiljöuppgifter. Detta innebär att arbetsmiljöansvaret kan övergå till närmaste chef. Även arbetsmiljöombuden var inbjudna till de två utbildningsdagarna.

Förändringsledning

Våren 2024 flyttar Länsstyrelsen i Örebro län in i nya lokaler. Det interna arbetet med flytten utgår från en programplan, där förändringsledning är en del. Fokus är att vidareutveckla vårt arbetssätt och arbetskultur. En förändringsplan togs fram under våren 2023, i samarbete mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och arbetsmiljöombud. Förändringsplanen preciserar de aktiviteter som behöver genomföras för att förändringarna ska falla väl ut. Aktiviteterna utgår från tre olika teman;

- medarbetarskap och ledarskap
- kultur och arbetssätt
- digitalisering.

Under hösten har alla medarbetare blivit introducerade till förändringsplanen, och deltagit i en gemensam inspirationsföreläsning. Medarbetarna fick sedan arbeta vidare på enhetsnivå, för att tillsammans se över verksamheten och vad vi behöver utveckla och göra annorlunda för att skapa en trivsamt och hållbar arbetsmiljö i de nya lokalerna. Alla chefer har dessutom fått stöd i förändringsledning för att på bästa sätt kunna leda sina medarbetare igenom förändringen.

Kompetensförsörjning

Länsstyrelsen är en kunskapsmyndighet och våra medarbetare och deras kompetens är vår främsta tillgång. Som statlig arbetsgivare behöver vi säkra kompetensförsörjningen, både på kort och lång sikt, utifrån myndighetens uppdrag. Kompetensförsörjning handlar om att rekrytera rätt kompetens samtidigt som vi utvecklar de medarbetare som finns i myndigheten.

Ny rekryteringsriktlinje

Under 2023 har myndigheten reviderat sina riktlinjer för rekryteringsprocessen. Syftet är att anpassa arbetssättet för att ytterligare effektivisera och kvalitetssäkra processen där det är möjligt. Den nya riktlinjen började gälla 1 januari 2024.

Rekrytering och introduktion

Under 2023 har cirka 50 rekryteringar genomförts, varav åtta chefsrekryteringar. Behovet av att rekrytera ny kompetens har varit stort under 2023, vilket ställt krav på myndighetens rekryteringsarbete. Att rekrytera rätt kompetens är avgörande för att bygga och upprätthålla en framgångsrik organisation. HR-enhetens fokus har under året inneburit ett mer omfattande stöd än tidigare i rekryteringsprocessens alla delar. Dessutom har vi anlitat en rekryteringskonsult vid några chefsrekryteringar.

Utöver den nya riktlinjen har Länsstyrelsen fortsatt att utveckla rekryteringsprocessen, genom att aktivt använda rekryteringssystemets moduler som administrativt stödjer kompetensbaserad rekrytering.

Länsstyrelsens nyanställda medarbetare ska bli väl omhändertagna och få en bra start vid myndigheten. Så kallad onboarding innebär ett strukturerat arbetssätt för introduktion av nyanställda. Länsstyrelsens onboarding inleds redan när anställningsbeslutet är fattat och syftar till att hjälpa de nyanställda att sätta sig in i såväl rutiner och policyer, såväl kring arbetssätt som den sociala samvaron. Ett led i detta arbete är att Länsstyrelsen återkommande arrangerar ett introduktionsprogram, som bland annat innehåller verksamhetskunskap, förvaltningsrätt, statstjänstemannarollen och likabehandling.

Under 2023 har även en särskild satsning på chefsintroduktion och chefsutbildning genomförts. Introduktionen har haft fokus på bland annat arbetsgivarrollen, arbetsmiljö och lönebildning.

Attraktiv arbetsgivare

Fackförbundet Naturvetarnas medlemmar har i en enkätundersökning som kallas Naturvetarbarometern listat vilka arbetsgivare de helst vill jobba hos. Liksom förra året kom länsstyrelserna på första plats och utsågs till den mest attraktiva arbetsgivaren 2023 bland naturvetare. Undersökningen visar bland annat att Naturvetarnas medlemmar uppfattar länsstyrelserna som den mest hållbara arbetsgivaren. Det som gör att naturvetarnas medlemmar anser att länsstyrelserna ligger högt upp på listan är enligt dem för att vi erbjuder stimulerande arbetsuppgifter och att hållbarhetsfrågor ligger högt på agendan. De tycker också att länsstyrelserna arbetar med frågor som de personligen kan stå för.

Lönebildning

Länsstyrelsen har vid lönesättning under året bevakat löneläget inom myndigheten genom att ta fram statistik och jämförelser av lönenivåer inom landets länsstyrelser samt inom staten som helhet. Detta som ett led i arbetet att trygga kompetensförsörjningen på kort och lång sikt.

Länsstyrelsen analyserar årligen olika lönebilder i syfte att säkerställa att vi har en lönebild fri från osakliga löneskillnader. Under 2023 genomförde myndigheten en lönekartläggning utifrån kön. Några osakliga löneskillnader på grund av kön bedöms inte förekomma vid myndigheten.

En workshop i lönebildning för chefer har genomförts under året. Chefer inom myndigheten har också erbjudits en utbildning i den lönesättande samtalsmodellen samt en genomgång av myndighetens interna riktlinjer inom området.

Personalomsättning

Personalomsättning ¹⁾	2023	2022	2021	2020
Personalomsättning nyanställda, tillsvidareanställda (%)	22,1	13,8	11,6	10,0
Personalomsättning avgångna, tillsvidareanställda (%)	14,4	11,8	7,9	8,4

Källa: Länsstyrelsens beslutsstödsystem LISA.

¹⁾ Metoden för beräkning av personalomsättning har ändrats 2023 vilket gör att siffrorna mellan åren i tidigare årsredovisningar inte går att jämföra. Förändringen innebär att även medarbetare som återanställs efter mer än 28 dagar samt de som har anställts av annan länsstyrelse räknas som nyanställda och därmed ingår i statistiken.

Länsstyrelsen har under 2023 ökat andelen tillsvidareanställda och samtidigt minskat andelen visstidsanställda. Ökningen av tillsvidareanställda är delvis ett resultat av den beskrivna organisationsförändringen samt etableringen av kansliet för Mellersta civilområdet. Minskningen av visstidsanställda kan till del förklaras av att myndigheten valt att anställa tillsvidare istället för tidsbegränsat.

Som en del av myndighetens strategiska kompetensförsörjning har flera nya enheter bildats under 2023. Dessa enheter har bemannats med nyanställda chefer. Utöver nya enheter har myndigheten rekryterat chefer till enheter som tidigare haft tillförordnade chefer.

Mot bakgrund av det samlade kompetensförsörjningsarbete som bedrivits inom Länsstyrelsen under året är bedömningen att Länsstyrelsen i Örebro län över lag har den kompetens, kvalitativt och kvantitativt, som motsvarar myndighetens behov för att klara sitt uppdrag.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	2023: Antal anställda ¹⁾	2023: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%) ²⁾	2023: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%) ²⁾	2022: Antal anställda ¹⁾	2022: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%) ²⁾	2022: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%) ²⁾	2021: Antal anställda ¹⁾	2021: Total sjukfrånvaro i förhållande till sammanlagd ordinarie arbetstid (%) ²⁾	2021: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjukfrånvaro (%) ²⁾
Män ≤ 29 år				2,6	-	-	2,2	-	
Män 30–49 år	42,0	1,9	61,7	37,2	2,5	20,7	37,9	1,0	-
Män ≥50 år	30,1	2,0	52,3	32,8	2,2	-	28,9	1,7	-
Män totalt	72,1	2,0	57,3	72,6	2,3	12,4	69,0	1,3	0
Kvinnor ≤ 29 år	8,4	-	-	11,4	3,3	38,6	11,3	5,5	52,9
Kvinnor 30–49 år	92,4	6,5	72,4	96,3	6,5	59,3	94,8	4,5	61,6
Kvinnor ≥ 50	47,8	4,7	63,8	44,9	4,0	30,6	42,7	4,2	71,3

Kön och ålder	2023: Antal anställda ¹⁾	2023: Total sjuk- frånvaro i förhållan- de till samman- lagd ordinarie arbetstid (%) ²⁾	2023: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhållan- de till total sjuk- frånvaro (%) ²⁾	2022: Antal anställda ¹⁾	2022: Total sjuk- frånvaro i förhållande till samman- lagd ordinarie arbetstid (%) ²⁾	2022: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i förhållan- de till total sjuk- frånvaro (%) ²⁾	2021: Antal anställda ¹⁾	2021: Total sjuk- frånvaro i förhållan- de till samman- lagd ordinarie arbetstid (%) ²⁾	2021: Sjuk- frånvaro 60 dagar och längre i förhållan- de till total sjuk- frånvaro (%) ²⁾
år									
Kvinnor totalt	148,6	5,8	68,0	152,6	5,6	52,5	148,8	4,5	63,5
Samtliga ≤ 29 år	8,4	-	-	14,0	2,9	36,8	13,5	4,7	52,8
Samtliga 30– 49 år	134,4	5,1	71,0	133,5	5,4	54,9	132,7	3,5	58,2
Samtliga ≥ 50 år	77,9	3,7	60,9	77,7	3,3	23,4	71,6	3,2	58,9
Samtliga totalt	220,7	4,5	66,2	225,2	4,5	46,9	217,8	3,5	57,8

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

¹⁾ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

²⁾ Enligt 7 kap. 3 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Kommentar till tabellen

Länsstyrelsen i Örebro län är en relativt liten organisation, vilket innebär att enskilda sjukskrivningar får ett stort genomslag i statistiken, framför allt i de mindre grupperna. Under 2023 var den totala sjukfrånvaron 4,5 procent av ordinarie arbetstid. Detta innebär samma nivå som 2022.

Vår uppfattning är att orsakerna till merparten av sjukfrånvaron inte har koppling till arbetsmiljön, och i de fall sjukfrånvaron har en koppling till arbetet pågår insatser. Vi har ett väl etablerat samarbete med företagshälsovården, såväl när det gäller arbetet med sjukfrånvaron som med förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Länsstyrelsen i Örebro län är i hög grad delaktig i länsstyrelsernas gemensamma resurssamverkan. Vi är bland annat värmland för länsstyrelsernas gemensamma ekonomiadministration. Ett annat exempel är att förvaltningsledarna för förvaltningsobjektet Gemensam webbförvaltning och förvaltningsobjektet Ekonomi och Personal är placerade vid Länsstyrelsen i Örebro län.

Länsstyrelsernas ekonomiadministration (LstEA)

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Länsstyrelsen i Örebro län är värd för LstEA.

De flesta medarbetarna på ekonomienheten arbetar en del av sin tid med stöd och utveckling av ekonomiadministration för länsstyrelserna genom LstEA. Under 2023 har LstEA hanterat drygt tusen ekonomirelaterade supportfrågor, gjort ett 30-tal centrala utsökningar ur ekonomisystemet, uppdaterat ekonomi- och lönehandboken samt genomfört en förstudie för länsstyrelserna gällande säkra leverantörsbetalningar. Medarbetare på Länsstyrelsen i Örebro län har i olika arbetsgrupper lett arbeten med att förvalta och utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS) samt den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen.

Förvaltningsobjektet Ekonomi och personal

Förvaltningsobjektet Ekonomi och personal förvaltar länsstyrelsegemensamma system inom området ekonomi och personal.

På Länsstyrelsen i Örebro län jobbar flera objektspecialister. Under 2023 har de bland annat bidragit till att underhålla och uppdatera ekonomi- och lönesystemet ERP, samarbetat med andra länsstyrelser för att införa integrationer, uppdaterat script i ERP med anledning av konton för omvänd skattskyldighet, möjliggjort tidredovisning utan flexpåverkan för personal med förtroendearbetstid, möjliggjort för externa konsulter att redovisa och attestera tid samt uppdaterat rapporterna för semesterlöneskulden.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Örebro län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÄS)	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45–46	Samhällsskydd och beredskap
50–58	Naturvård och miljöskydd
60–62	Areella näringar
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
17§ Kampsportsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1C8 Regional förvaltningsplan skarv	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd för tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin. Dessutom bedriver länsstyrelserna tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaksamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder samt beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet. Mycket av viltförvaltningen bygger på samverkan och deltagandebaserat beslutsfattande, bland annat som en del av delmål 16.7 i Agenda 2030. Länsstyrelsen arbetar för att beslut om viltförvaltningen ska fattas så lokalt som det är möjligt för att uppnå andra politiska mål.

Det övergripande nationella målet för viltförvaltningen är att alla djur som lever naturligt i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Målet strävar mot mål 15 i Agenda 2030, om ekosystem och biologisk mångfald. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Kampsportsdelegationen

I enlighet med förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion 17 § ska det inom Länsstyrelsen i Örebro län finnas en kampsportsdelegation, som är ett särskilt beslutsorgan.

Kampsportsdelegationen ansvarar för prövning om tillstånd att anordna kampsportsmatch och återkallelse av tillstånd enligt lagen (2006:1006) om tillståndsplikt för vissa kampsportsmatcher (även kallad kampsportslagen). Syftet med delegationens arbete är att all kampsport som bedrivs i Sverige – där våld mot deltagarnas huvuden tillåts – ska genomföras med en godtagbar säkerhet för deltagarna. Detta är det centrala i delegationens tillståndsprövning samt för Länsstyrelsens tillsynsarbete, som behövs för att säkerställa att det tillstånd som delegationen beslutat om efterlevs.

Inom kampsportsområdet arbetar vi med tillsyn, genom bland annat tillståndshavarens egenkontroller och tillsynsbesök på plats, samt med prövningar och tillstånd.

Dels utför Länsstyrelsen tillsyn över de verksamheter som beviljats tillstånd av Kampsportsdelegationen, dels är Länsstyrelsen föredragande i de ärenden där delegationen beslutar om tillstånd. Länsstyrelsen arbetar även med samverkan och kunskapsfrämjande insatser; Kampsportsdelegationen strävar efter att ha ett tätt samarbete med kampsportsförbunden. Det kan till exempel vara rådgivning om allmänna regelverk eller att vi för dialog inför en tillsyn.

Viltförvaltningsdelegation

I viltförvaltningsdelegationen samverkar Länsstyrelsen i frågor som rör viltförvaltningen inom länet. Delegationen arbetar med specifika ärenden för att uppnå regional viltförvaltning i den mån det är möjligt.

Allmänna val

Under 2024 kommer val att ske till Europaparlamentet. Det innebär att Länsstyrelsen under 2023 ökade omfattningen av valarbetet. Valgruppen, som inrättades inför valen 2022, består i nuläget av två valsamordnare, avdelningschef för avdelningen Verksamhetsstöd samt enhetschef för Rättsenheten. Utöver detta finns två valjurister kopplade till Länsstyrelsens valadministration liksom även arbetsgrupper för verksamhetsområdena säkerhet, kommunikation och HR.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	9,5	16,0	14,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,4	11,8	10,8
Antal årsarbetskrafter män	2,1	4,2	3,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 162	1 483	2 637
Antal beslutade ärenden	1 216	1 394	2 602
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	3	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	13 792	19 709	17 464
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	2 381	88 107	228 479
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	0	85 672	226 318
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	2 381	2 435	2 161

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antalet årsarbetskrafter har minskat under 2023 jämfört med föregående år. Den största anledningen till minskningen är att myndigheten inte hanterat något val under året. Vi har även haft en pensionsavgång och annan frånvaro som inte ersatts. Under 2023 var även en ordinarie chefstjänst vakant vilket påverkar antalet årsarbetare. Ett minskat antal årsarbetare innebär också minskade verksamhetskostnader och OH-intäkter.

Även antalet ärenden under året påverkades av att vi inte genomförde något val 2023. Ett lägre inflöde har givit myndigheten möjlighet att arbeta av fler ärenden, vilket bidrar till att vi under året har haft ett högre utflöde än inflöde av ärenden. Däremot har kompetens och erfarenhet försvunnit från trafikområdet, vilket bidrar till fler äldre ärenden.

Minskning av lämnade bidrag beror på avslutade anslagposter kopplat till pandemitillsyn och allmänna val.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2023	2022	2021
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	Saknas	95%	95%	97%

¹⁾ Administrationssystem, Länsstyrelsen

Den största anledningen till att indikatorn har minskat från 97% år 2021 till 95 % är att ett älgskötselområde valt att omregistrera till licensområde.

Resultatredovisning

Kampsportsdelegationen

Kampsportsdelegationen har under 2023 beslutat i totalt elva tillståndsärenden. Samtliga beslut har genomförts i enlighet med de bestämmelser om handläggningstid som finns i förordning (2006:1068) om tillståndsplikt för vissa kampsportsmatcher (kampsportsförordningen). Inte i något fall har handläggningstiden förlängts med stöd av 2 a § i kampsportsförordningen. Sex beslut har varit bifall, varav

- fyra beslut har avsett tillstånd för en eller flera kampsportsmatcher
- ett beslut har avsett regeländringar i befintligt tillstånd
- ett beslut har avsett tillstånd för kampsportsmatcher tills vidare.

Utöver detta har Länsstyrelsen genomfört fem åtalsanmälningar för misstanke om brott mot kampsportslagen. Vi noterar en fortsatt ökning av olagliga kampsportsmatcher som utan tillstånd fortsätter att genomföras i Sverige. I sammanhanget vill myndigheten att det noteras att vårt tillsynsuppdrag enligt lagstiftningen endast omfattar kampsportsmatcher som anordnas efter tillstånd från Kampsportsdelegationen.

Länsstyrelsen har utövat tillsyn genom att granska kampsportsförbundens årliga redogörelser för egenkontroll.

Under 2023 utförde Länsstyrelsen tillsyn på plats vid junior-SM i thaiboxning i Tranås. Utöver detta har myndigheten utfört tillsynsinsatser av förbundens egenkontroller, i syfte att bidra till en fortsatt hög säkerhet och god regelefterlevnad. Genom fortsatt effektiv handläggning har vi hållit de föreskrivna handläggningstiderna för ansökningsärenden inom kampsporten.

Utöver detta har Länsstyrelsen också varit en del av det länsstyrelsegemensamma projektet om tillämpningen av EU-förordningen Single digital gateway (EU 2018/1724). Förordningen handlar om att tillhandahålla information via en gemensam digital ingång och på så sätt underlätta för både privatpersoner och företag att använda digitala tjänster i andra EU-länder.

I projektet har Länsstyrelsen i Örebro län tagit fram fyra förslag på blanketter för e-tjänster kopplat till kampsport. Det gäller ansökningar om tillstånd för matcher under viss tid eller tills vidare samt tillstånd för en eller flera matcher. E-tjänsterna är framtagna på både svenska och engelska för att öka tillgängligheten för intressenter i andra EU-länder.

Viltförvaltningsdelegation

Viltförvaltningsdelegationen har sammanträtt vid tre tillfällen under 2023 och bland annat

- informerats om aktuella frågor i viltförvaltningen
- deltagit i samråd kring inriktning på beslut om licensjakt på varg och lodjur
- prövat frågan om godkännande av miniminivåer av stora rovdjur.

En ny mandatperiod för Viltförvaltningsdelegationen inleddes 2023.

Länsstyrelsen strävar efter en jämn könsfördelning i Viltförvaltningsdelegationen. För att uppnå nationella jämställdhetspolitiska mål samt mål 16 i Agenda 2030 behövde myndigheten göra ett omtag i processen. Det innebär att Länsstyrelsen i maj 2023 beslutade om nya ledamöter och att årets första sammanträde i delegationen fick ställas in.

Den nya delegationen har under 2023 fokuserat på utbildning och översyn av arbetsordning. Två utskott har inrättats; ett utskott för klövvilt och ett för rovdjur.

Förvaltningsplan för skarv

Under 2023 har en behovsinventering genomförts. Yrkesfiskarnas samlande organisation i Hjälmaran tillfrågades hur de ser på behovet av en regional förvaltningsplan för skarv i Hjälmaran. Yrkesfiskarna uttrycker att man i dagsläget inte ser något behov av en regional förvaltningsplan för skarv, då man inte ser att det finns åtgärder som minskar skarvrelaterade skador på fisket. Möjligheten att ta fram en regional plan kvarstår, men Länsstyrelsen beslutar att avvakta då varken Länsstyrelsen eller fiskenäringen ser ett behov av en regional plan i nuläget.

I Vättern har Länsstyrelsen i Jönköpings län samordnande ansvar för fiskefrågor och därmed för framtagande av en regional skarvförvaltningsplan. Arbete har pågått under 2023 men inte färdigställts.

Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap

Länsstyrelsen betalade under 2023 ut ersättningar till fem tamdjurshållare för skador orsakade av rovdjur. Även ersättningsanspråk från 18 jordbrukare gällande skador på gröda av tranor och gäss har hanterats under året. Torkan under sommaren 2023, följt av mycket regn, ledde till försenad skörd som innebär att grödor exponerades för fåglar under längre tid. Vädret har lett till fler ansökningar om ersättning än vanligt.

Vi har även arbetat för att förebygga skador av rovdjur genom att lämna bidrag till

- rovdjursavvisande stängsel (8 inkomna ärenden)
- röjning under rovdjursavvisande stängsel (82 inkomna ärenden)
- bidrag till skyddsvästar för hund (66 inkomna ärenden).

Länsstyrelsen har fortsatt arbeta i hög grad med skadeförebyggande, praktiska hjälpinsatser för att förhindra skador på grödor av fåglar. Vi bedömer att detta arbete både leder till minskade skador och ökad tolerans hos jordbrukare för förekomsten av fåglar.

Förutsättningar för viltförvaltningen i länet

Örebro län hyser ett stort antal vargrevir och är ett av de vargtätaste länen i landet. Också lodjur finns spritt över hela länet. I områden med tamdjursbesättningar sker årligen angrepp på tamdjur. Rovdjuren utgör också en märkbar påverkan på klövvilt. I länets jordbruksområden förekommer periodvis också ett stort antal rastande och häckande stora betande fåglar, som gör skada på sådd och gröda.

Trots dessa förutsättningar präglas rovdjursförvaltningen i Örebro län av relativt få konflikter, jämfört med många andra län i landet. Länsstyrelsen lägger resurser på bemötande, tillgänglighet och information – ett arbete som bidrar till att skapa goda förutsättningar för rovdjursförvaltningen i länet. När det gäller fåglarna finns ett väl etablerat förebyggande arbete inom länet som bidrar både till att minska skadorna och konfliktytor.

Utmaningar inom älgförvaltningen

Med anledning av en minskande älgstam har sex av sju älgförvaltningsområden reviderat sina skötsel- och förvaltningsplaner. Det har inneburit fler ärenden än vanligt för Länsstyrelsen att hantera under 2023. Flera av planerna lämnades in senare än enligt den av Länsstyrelsen kommunicerade tidplanen. Inom ett par områden har samråd inte hållits med älgskötselområden. Meningsskiljaktigheterna har varit större än tidigare år och i flera av områdena har det förekommit att ledamöter i älgförvaltningsgrupperna anmält avvikande åsikter. Detta har för både älgförvaltningsgrupper och Länsstyrelsen inneburit mer komplexa ärenden, mer kommunikation och behov av kompletteringar. Sammantaget har detta bidragit till att arbetet försenats och till att Länsstyrelsen fattat beslut om planer nära inpå jaktstart.

Länsstyrelsen ser en fortsatt stor utmaning i att hantera oenighet kring förvaltningen av älg i relation till viltskador på areella näringar. För att få en bättre balans behövs helhetssyn och även ett ökat samarbete för fler klövviltarter än älg och kronhjort. För att ärenden ska kunna hanteras i god tid krävs också att älgförvaltningsgrupperna rustas bättre för sina uppgifter genom utbildning och vägledning från Länsstyrelsen.

Övrigt inom jakt- och viltvård

Länsstyrelsen har under 2023 hanterat ett flertal ärenden om skydds jakt på olika arter såsom bäver, dovhjort, kronhjort och varg. Myndigheten har under året, i samarbete med berörda organisationer, fortsatt att ordna informationsträffar med tema samförvaltning av länets klövvilt. Vi har under 2023 också startat en process för att se över planeringen inför kommande år.

Allmänna val

Under 2023 har fokus varit justering inom och start av myndighetens valgrupp samt förberedande arbetet inför EU-valet 2024.

Myndighetens valsamordnare och valjurist har under hösten 2023 deltagit på valkonferenser i Valmyndighetens regi. För att länsstyrelserna ska ha en samsyn och ett enhetligt sätt att hantera uppdraget, har det även genomförts digitala möten inom länsstyrelsernas gemensamma nätverk. Nätverket är en viktig plattform för det fortsatta förberedelsearbetet inför kommande EU-val.

Valmyndigheten har tagit fram ett metodstöd för verksamhetsskydd för att ge stöd till kommuner och länsstyrelser.

Metod och utbildning för verksamhetsskydd togs fram inför valet 2022 för att ge stöd till kommunerna. Metoden ger ett stöd till att öka förståelsen kring vad som är skyddsvärt i valprocessen och hur kommunerna kan arbeta för att skydda valens känsliga delar. Utbildningen är högst relevant även inför EU-valet 2024.

Under hösten 2023 har Länsstyrelsen även fattat beslut om ändringar i kommuners valdistriktsindelning, i de kommuner som föreslagit ändring.

Trafikföreskrifter

Inflödet av ansökningar avseende trafikföreskrifter under 2023 har legat på samma nivå som under 2022. Länsstyrelsen ser en viss ökning av inkomna ärenden gällande tävling och uppvisning på väg, varav en del sent inkomna ansökningar som Länsstyrelsen har hanterat.

Under 2023 har förändringar skett vad gäller resurser. Länsstyrelsen har tappat mycket erfarenhet till andra myndigheter och har därför förstärkt med ett något högre antal medarbetare för att dämpa effekterna. Detta har bidragit till en ökning av öppna ärenden som är äldre än ett år då vi inte kunnat hålla samma handläggningstakt. En positiv effekt av att vara fler medarbetare, även om de har kortare erfarenhet, är att vi har kunnat avsluta flera ärenden som är äldre än två och tre år. I övrigt har myndigheten stabila balanser inom ärendeslaget.

Under 2023 har Länsstyrelsen fortsatt haft en dialog med andra myndigheter, såsom Polismyndigheten och Trafikverket i ett antal olika frågor rörande trafikområdet. Inte minst inom tävling på väg är dialogen med andra myndigheter en avgörande faktor för att hantera ansökningar i så god tid som möjligt. På så sätt bidrar Länsstyrelsen till att tävlingar ska kunna genomföras med god säkerhet för deltagare och allmänhet.

Under ett par år hanterade länsstyrelserna handläggningen av lokala trafikföreskrifter på förenklat sätt. Från och med 2022 har vi återgått till tidigare sätt att handlägga, genom att skicka ärenden på remiss, kommunicera samt skriva beslut. Detta bidrar till ökad belastning för medarbetare och längre handläggningstider.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har inom alla ovan nämnda områden en godkänd måluppfyllelse med en effektiv handläggning och rimliga ärendebalanser. Detta trots att vi förlorat kompetens under året, framför allt inom trafikföreskrifter.

Myndigheten har under året fortsatt sitt arbete med samverkan, dialog och utbildning för att skapa samsyn och goda förutsättningar för samarbete inom alla områden.

Den effektiva handläggningen och goda dialog mellan myndigheten och andra samarbetsparter har bidragit till bland annat att jakt har kunnat bedrivas inom avsedd jakttid, eller när det gäller skydds jakt, inom den tid som behövs för att nå syftet med jakten – att förhindra skador.

Beslut om bidrag och ersättningar för viltskador har i de flesta fall fattats samma år som ansökan avser. I förlängningen bidrar utbetalade bidrag och ersättningar till en ökad acceptans för fredat vilt som kan orsaka skada.

Ett fortsatt arbete rörande klövvilt har lett till ökade diskussioner om behovet av samförvaltning. Länsstyrelsen bedömer att det är ett led i att nå målen om balans mellan vilt och de värden viltet påverkar. Länsstyrelsen ser ett fortsatt behov av att jobba mer proaktivt och samverkande för att långsiktigt nå de beslutade målen. För detta saknas ännu helt förutsättningar, eftersom myndigheten endast har resurser att prioritera de mest akuta frågorna. Det leder till svårigheter att nå alla mål i den regionala viltförvaltningen.

Inom kampsportsområdet ser vi fortsatt goda effekter av Länsstyrelsens arbete. Bland annat genom myndighetens granskning av förbundens egenkontroller – inom de kampsporter där Länsstyrelsen ger tillstånd – kan vi konstatera att allvarliga skador är ovanliga. Det finns också ett väl uppbyggt regelverk som efterlevs väl av de förbund som beviljats tillstånd.

Utmaningen inom området kommer fortsatt att vara de olagliga kampsportsmatcher som myndigheten får kännedom om, exempelvis efter tips från allmänheten, där vi gör en anmälan om misstanke om brott. Här finns inget uppdrag eller resurser för myndigheten att påverka eller motverka annat än högst marginellt via anmälan om misstanke om brott till polisen.

Den sammanvägda bedömningen är att, trots de utmaningar som finns inom flera olika delområden, har myndigheten ett gott resultat inom området som helhet.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För djurskydd finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, och service. För foder och livsmedel inom primärproduktionen finns bland andra mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	11,8	12,7	12,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	10,9	11,7	11,6
Antal årsarbetskrafter män	0,9	1,0	0,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 927	2 358	1 883
Antal beslutade ärenden	1 960	2 333	1 864
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	8	9
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	15 235	14 510	13 744
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	9 045	9 305	6 485
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	9 045	9 305	6 485
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2023	2022	2021
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,10	1,27	2,0
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	8,6 %	10,8 %	10,9 %
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100 %	100 %	100 %

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

Resultatredovisning

Djurskydd

Riskbaserad rutinkontroll

Ett sätt för Länsstyrelsen att verifiera det goda djurskyddet och att upptäcka djurskyddsbrister är att utföra rutinkontroller. Vid planeringen av kontrollverksamheten används riskbedömningsmodellen SToRK. Målet är att minst tio procent av kontrollobjekten med livsmedelsproducerande djur ska kontrolleras varje år i den riskbaserade rutinkontrollen. Det innebär att Länsstyrelsen i Örebro län under 2023 skulle ha genomfört minst 125 kontroller. Indikatorn bör tolkas med viss försiktighet med anledning av ett stort behov av registervård som har uppstått i djurskyddskontrollregistret (DSK) vid införandet av ny djurhälsolagstiftning. Den efterföljande osäkerhet som därför råder kring antal kontrollobjekt kvarstår. Länsstyrelsen har inte haft möjlighet att prioritera registervård under 2023 och har inväntat vidare instruktioner från Jordbruksverket hur åtgärden utförs på ett resurseffektivt sätt.

Under 2023 gjorde Länsstyrelsen 107 kontroller, motsvarande 8,6 procent, och har därmed, för första gången på flera år, inte nått måluppfyllelse. En betydande orsak är att myndigheten har behövt använda mycket stora resurser på att hantera begäran om utlämnande av allmän handling i djurskyddsärenden, en hantering som ökat markant under året. Vår höga grad av serviceskyldighet i förvaltningslagen i kombination med skyndsamhetskravet i tryckfrihetsförordningen tar stora resurser i anspråk från verksamheten på bekostnad av djurskyddsarbetet i länet med risk för djurlidande som följd.

Vi har under året prioriterat kontroller av att meddelade djurförbud följs. Vi har gjort 16 kontroller, vilket motsvarar knappt en femtedel av de personer i länet som har djurförbud. Drygt 40 procent av dem med djurförbud hade djur vid kontrollen och efterlevde därmed inte sitt förbud. Det visar att vår prioritering varit riktig och att vi riktat resurserna väl.

Under året prioriterade Länsstyrelsen vid ett tillfälle att utföra transportkontroller på väg tillsammans med polis. Totalt genomfördes sju kontroller, varav en brist noterades avseende för lite strö i transporten till grisar. Vi avser att fortsätta vårt samarbete med polisen och att kontrollera transporter på väg även under 2024.

Resurseffektivitet och effekt av kontrollen

Länsstyrelsen genomför regelbunden avstämning och uppföljning under året om hur vi förhåller oss till uppsatta mål med hjälp av djurskyddskontrollens uppföljningssystem (DUS).

Under 2023 utförde vi totalt 353 kontroller; rutinkontroller, klagomålskontroller, uppföljningar och övriga kontroller. Antalet är färre än under 2022, då 469 kontroller utfördes. Vid 63 procent av våra kontroller under året noterades brister i djurhållningen. För att säkerställa att kontrollen har

haft önskad effekt följer vi fortlöpande upp att brister i djurhållningen rättas till. Att antalet rutinkontroller ska vara minst lika många som antalet klagomålskontroller är en indikator på resurseffektivitet. Genom ett numera väl etablerat arbetssätt i en stabil arbetsgrupp har vi nått måluppfyllelse även i år. Arbetssättet har visat sig vara framgångsrikt, då vi har nått måluppfyllelse sedan modellen infördes.

Totalt under 2023 har 131 rutinkontroller respektive 119 klagomålskontroller utförts, vilket indikerar att de resurser som finns för kontrollarbetet används på ett effektivt sätt. Antalet klagomål om bristande djurskydd uppgick under 2023 till 590, vilket är i samma storleksordning som de senaste åren. Klagomål prioriteras med stöd av den gemensamma nationella klagomålsrutinen. Under 2023 var 26,9 procent av våra anmälningsskontroller utan brister, jämfört med 26 procent under 2022, och vi når därmed inte måluppfyllelse (målsättningen är 25 procent). Länsstyrelsen strävar kontinuerligt efter att minska antalet obefogade kontroller genom att gemensamt diskutera prioriteringar, men vi ser det som en stor utmaning att nå måluppfyllelse. Under 2023 har träffsäkerheten i våra prioriteringar ökat, vilket sannolikt beror på att vi haft färre resurser till djurskyddsarbetet och har behövt prioritera hårdare. Vår uppfattning är att även ett obefogat kontrollbesök gör nytta för djurskyddet och bidrar till en ökad djurvälstånd i länet genom att möjliggöra dialog med djurhållare. Länsstyrelsen arbetar fortlöpande med effektivitet och målsättningen är att anmälningssärenden ska hanteras skyndsamt. 99 procent av våra anmälningssärenden har avslutats inom 90 dagar och vi når därmed måluppfyllelse (målsättningen är 90 procent).

Myndigheten använder fortsatt administrativ kontroll i de fall det är lämpligt, såväl i klagomålsärenden som i uppföljnings- och tillståndsärenden. Det är ofta tidseffektivt, minskar kostnaderna för djurhållare och ger oss i många fall ett likvärdigt resultat som en fysisk kontroll. Ibland bedöms dock bristerna vara av sådan karaktär att fysisk kontroll är nödvändigt ur djurskyddssynpunkt och för vår bedömning. Under 2023 har hälften av inkomna klagomålsärenden och hälften av våra uppföljande ärenden hanterats administrativt.

Beslut om förelägganden och omhändertaganden

Länsstyrelsen har under 2023 beslutat om 29 omhändertaganden enligt djurskyddslagen. Av dessa var 18 omedelbara omhändertaganden, i huvudsak rörande katt och hund. Det är i samma storleksordning som tidigare år – med undantag för 2022 då antalet omedelbara omhändertaganden tillfälligt ökade (31). Verkställigheten av beslut rörande omhändertagande är i många fall resurskrävande och tar en hel del tid i anspråk på bekostnad av annat djurskyddsarbete.

Länsstyrelserna har under flera år sekretessbelagt uppgifter om uppställningsplats enligt offentlighets- och sekretesslag. I år har kammarrätten i tre ärenden beslutat att sekretess inte ska gälla. Det försätter uppställningsplatsen i en utsatt situation och om det blir praxis kan länsstyrelserna på sikt få svårt att placera omhändertagna djur.

Antalet beslut om förelägganden ökade 2023 jämfört med tidigare år. Antal överklagade beslut ökade dock markant under året. 2022 överklagades nio ärenden, varav ett beslut ändrades i högre instans. 2023 överklagades

25 ärenden, varav två beslut ändrades i högre instans. Det tar mycket tid i anspråk att skriva beslut och hantera administrationen kring överklagandeärenden.

Service – snabb återkoppling, tydlig information och gott bemötande

Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att ge länets djurhållare god service och att föra en dialog med djurhållare. Länsstyrelsens kontroller avslutas med att resultatet sammanfattas och djurhållaren ges möjlighet att ställa frågor. Vi arbetar aktivt med att försöka vara tydliga i vår kommunikation, såväl muntligt som skriftligt. Vi lägger stort fokus på att våra kontrollrapporter och beslut ska vara skrivna på ett enkelt och begripligt språk som vi anpassar efter mottagaren. Djurhållaren får tillgång till resultatet av kontrollen snarast möjligt efter att kontroll genomförts. Under 2023 har 88 procent av kontrollrapporterna skickats ut inom 21 dagar och vi når därmed nästan måluppfyllelse (målsättningen är 90 procent).

Aktuellt informationsmaterial används systematiskt i kontakt med djurhållare för att öka kunskapen och för att underlätta för djurhållaren att göra rätt. Vi nyttjar våra tillgängliga informationskanaler för att sprida information om nyheter och förändrade lagkrav. Länsstyrelsen försöker där det är möjligt att samordna djurskyddskontroller med andra kontroller inom verksamhetsområdet. Att genomföra flera kontroller vid ett och samma kontrolltillfälle underlättar för lantbrukare och tar mindre tid i anspråk.

Myndigheten har en god dialog med Lantbrukarnas riksförbunds (LRF) omsorgsgrupp; medarbetare vid de båda organisationerna kontaktar varandra vid behov. Under 2023 har vi haft ett gemensamt möte, där vi också har kunnat fånga upp informationsbehov hos länets lantbrukare. I år har vi skrivit en artikel i Länsstyrelsens tidning Gröna bladet om Länsstyrelsen, djurskyddslagen och anmälan om misstänkt brott, som efterfrågats av LRF: s omsorgsgrupp.

Utbildning, likriktning och verifiering

Verifiering av kontrollen, genom parallellkontroll, är ett bra sätt att bedöma om Länsstyrelsen är likriktade i sina bedömningar och i sin hantering av ärenden. Årets verifiering omfattade hälften av handläggarna och resultatet visar att vi har ett väl fungerande arbetssätt och är likriktade i bedömningar. Verksamhetens regelbundna samsynsdiskussioner bidrar till ökad likriktning i kontrollen och till ökad kompetens hos medarbetarna. Vi deltar regelbundet i nationella möten, där målet är att nå en likriktning över landet, och i de utbildningstillfällen som ges.

Utsattheten för djurskyddshandläggare som yrkesgrupp och arbetets svårighetsgrad ökar i takt med att klimatet i samhället hårdnar. Länsstyrelsen i Örebro län har upplevt flera exempel på detta under året. Vi har upplevt flera försök från samhället att påverka myndighetens hantering av djurskyddsärenden, exempelvis genom hot om självskada, genom att polisanmäla tjänstefel hos handläggare och beslutsfattare eller att hänga ut länsstyrelsen och djurskyddshandläggare med namn i olika media. Misstroende

och informationspåverkan har varit riktat mot länsstyrelserna i allmänhet och djurskyddsverksamheten i synnerhet men också mot särskilda handläggare på myndigheten. Förutom ett direkt hot mot demokratin påverkar detta djurskyddsverksamheten och arbetsmiljön negativt i hög grad. Det finns en risk att såväl grundläggande principer om likabehandling och rättssäkerhet som effektiviteten i den offentliga verksamheten kan påverkas på sikt om detta fortsätter. Mer tid måste ägnas åt att hantera aktuella händelser till följd av minskade resurser för kärnuppdrag och verksamhetsutveckling. Länsstyrelsen i Örebro län ser allvarligt på den utveckling som sker i samhället, och som en konsekvens av inträffade händelser har vi under 2023 prioriterat förebyggande säkerhetsarbete och medarbetarskydd på myndigheten. Länsstyrelsen ser fram emot att utredningen om åtgärder för att minska offentliganställdas utsatthet (Ju 2022:02) redovisas under 2024.

Under 2023 har samarbetet fortsatt med polisregion Bergslagen rörande djurrättsaktivism tillsammans med länsstyrelserna i Värmlands och Dalarnas län. Vi har haft fyra möten under året och en gemensam utbildningsdag med polisregion Bergslagen och Länsstyrelsen i Värmlands län. Samarbetet höjer kunskapen om nuläge och problembild kring djurrättsaktivism, både ur nationellt och regionalt perspektiv. I fokus står samverkan, hur myndigheter kan arbeta bättre tillsammans för att både förekomma och förebygga problem. Det är ett värdefullt erfarenhetsutbyte mellan myndigheter. Behov av att hitta fler former för samverkan mellan Polismyndigheten och Länsstyrelsen i Örebro län avseende djurskyddsverksamheten kvarstår.

Tillstånd för viss djurhållning

Under 2023 har Länsstyrelsen tagit emot 25 ansökningar om tillstånd för att bedriva verksamhet med djur (enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen).

Ansökningarna omfattar olika verksamheter med hund, häst, katt samt försäljning av sällskapsdjur i zoobutik. Verksamheterna bedrivs i större omfattning eller yrkesmässigt. Länsstyrelsen har fattat beslut i 25 ärenden under 2023, inkluderat några ärenden från tidigare år.

	2021	2022	2023
Antal inkomna ansökningar	57	40	25
Antal bifall hund	16	15	7
Antal bifall häst	16	11	7
Antal bifall katt	10	4	3
Antal bifall övriga	2	1	3

Länsstyrelsen i Örebro län har sedan 2021 noterat att antal inkomna ansökningar om tillstånd har minskat. Vad som ligger bakom minskningen är inte känt för myndigheten. Under pandemin, när sökande i stor utsträckning jobbade hemifrån, startades dock flera tillståndspliktiga verksamheter. Fler människor skaffade hund under pandemin. Under åren 2021–2022 inkom 19 ansökningar för hunddagis/hundpensionat, antingen ny verksamhet eller utbyggnad av befintlig verksamhet. Under 2023 har endast elva ansökningar för

hunddagis/hundpensionat inkommit vilket resulterade i sex tillstånd. Detta kan tyda på att behovet av hundpassning som uppstod efter pandemin nu till stor del är mättat.

Länsstyrelsen har en fortsatt hög servicegrad i tillståndsärenden. Samtliga ärenden har beslutats inom 90 dagar från komplett ansökan, vilket innebär att myndigheten når det nationella målet.

Förprovning av djurstallar

En viktig del av det förebyggande djurskyddsarbetet utgörs av förprovningen av djurstallar. Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att förbättra och förenkla förprovningsprocessen för djurägare och lantbruksföretag. Genom ett gott bemötande och en god service gentemot djurägare och företag, via telefon eller personligt besök hos Länsstyrelsen, blir förprovningsprocessen effektivare. En god kommunikation med sökande ger positiva effekter, bland annat i form av ökad andel kompletta handlingar, kortare handläggningstider samt ökad förståelse för förprovningsprocessen och dess syfte.

Det bidrar till att det i större omfattning byggs djurstallar med bra djurmiljö som ger goda förutsättningar för ett gott djurskydd. För att korta ner tiden mellan inkommen ansökan och komplett ansökan begär Länsstyrelsen in kompletterande handlingar inom tre veckor.

Av de ärenden som inkom under 2023 har 71 procent handlagts inom 56 dagar efter att vi fått in en komplett ansökan. Det innebär att vi inte når måluppfyllelse. Handläggningstiden har blivit längre i år, liksom förra året. eftersom Länsstyrelsen i Örebro län har deltagit i ett nationellt samarbete med att ta fram nya förprovningsblanketter. Arbetet har tagit längre tid än beräknat men är nu i sitt slutskede och de nya blanketterna kommer att lanseras inom kort. Effekten av nya blanketter blir att handlingarna som lämnas in blir mer kompletta från början och att ansökningsprocessen därigenom effektiviseras för hela landet.

Under året har löpande samverkansmöten mellan länsstyrelsernas förprovningshandläggare och Jordbruksverket genomförts, med syfte att förbättra och likrikta bedömningarna av stallbyggnationerna i hela landet. Dessa möten leder även till samsyn och effektivare handläggning.

Tillsyn av hund och katt

Verksamheten med ärendehandläggning enligt lagen om tillsyn över hundar och katter är händelsestyrd. Under 2023 har det inkommit 167 ärenden till Länsstyrelsen i Örebro län som berör tillsynslagen. Av dessa är 139 anmälningar enligt tillsynslagen. I 15 anmälningsärenden har Länsstyrelsen beslutat om föreläggande efter att hundarna utgjort en olägenhet eller fara.

Länsstyrelsen upplever att det har blivit svårare att få kontakt med de hundägare som anmälts. Tillsynsärenden upplevs bli mer omfattande och ta mycket tid i anspråk. Vi upplever att det tar längre tid att delge beslut i dessa ärenden. Under 2023 har tio av femton beslut delgivits med stämmingsman, vilket är fler jämfört med 2022. Två hundförbud har meddelats och de gäller tills vidare. Tre ärenden med misstanke om brott mot tillsynslagen har anmälts

till Polismyndigheten. Länsstyrelsen har inte under 2023 omhändertagit någon hund med stöd av tillsynslagen.

Länsstyrelsen i Örebro län deltar i den nationella referensgruppen för frågor som rör tillsynslagen och verkställighet. I det nationella arbetet diskuteras aktuella frågeställningar och bidrar till en samsyn mellan länsstyrelsernas och hantering av dessa ärenden.

Statskontoret har fått ett uppdrag att utvärdera hur länsstyrelsernas och Polismyndighetens verksamhet enligt tillsynslagen och viss verksamhet enligt djurskyddslagen fungerar när det gäller att skydda omgivningen mot skador och avsevärda olägenheter orsakade av hundar. Utvärderingen ska även omfatta myndigheternas verksamhet i fråga om omedelbara omhändertaganden av djur och handräckning enligt djurskyddslagen. Länsstyrelsen har bidragit med statistik och besvarat frågor under utredningen. Länsstyrelsen ser fram emot att ta del av Statskontorets redovisning av uppdraget under 2024.

Veterinära frågor

Smittskydd

Länsveterinärerna har under 2023 gjort två kontroller av hygienplaner i djurens hälso- och sjukvård samt en fysisk kontroll av vårdhygien. I större verksamheter, med många anställda, är både hygienplaner och hygien i verksamheten mycket god och utan brister, medan det kan förekomma ett stort antal brister i mindre veterinärverksamheter. I allmänhet är djurhälsoverksamheterna snabba och följsamma och har åtgärdat bristerna vid uppföljning, vilket visar att kontrollen haft god effekt. Arbetet med vårdhygienkontroller är ett mycket viktigt led i Länsstyrelsens arbete med att motverka antibiotikaresistens hos mikroorganismer.

Under året utfördes sex kontroller av allmänna hygienregler på anläggningar med djur i samband med kontroll av djurskydd och primärproduktion. Samtliga kontroller var på gårdar med nötkreatur; majoriteten av gårdarna bedriver mjölkproduktion. Alla sex kontroller var utan brister.

Samarbetet med Smittskydd Örebro har utökats under 2023, med syfte att öka samverkan mellan myndigheterna och bättre beakta risker för olika zoonoser – sjukdomar som sprids mellan djur och människor. Vi har gemensamt beslutat om två formella samverkansmöten per år, men under året blev det fler möten än så, då båda parter har bjudit in varandra till aktuella föredrag. Till exempel bjöds Smittskydd Örebro in till Länsveterinärkonferensens smittskyddsdel och länsveterinärerna bjöds in till en utbildningsdag om transmissibla spongiforma encefalopatier (TSE) för smittskyddsläkare. Vi har gemensamt arbetat fram en promemoria för hantering och kontakt vid zoonotiska sjukdomar. Det kommer att underlätta mycket för tjänsteman i beredskap (TiB) på både Länsstyrelsen och regionen utanför kontorstid.

Länsstyrelsen har fortsatt att bistå Jordbruksverket i bekämpningen av salmonellautbrott i två nötkreatursbesättningar i Örebro län. Utbrotten har pågått sedan 2020. En av besättningarna har under året friförklarats.

Salmonellaövervakningen i länets fjäderfäbesättningar har kontrollerats administrativt löpande under året. Jordbruksverket har reviderat Länsstyrelsen på området och slutsatsen blev att myndigheten har en väl fungerande verksamhet med adekvata rutiner.

Av anmälningspliktiga sjukdomar har Länsstyrelsen under 2023 hanterat fall av bland annat leishmanios hos hund, paratuberkulos hos kamel, elakartad katarralfeber hos nötkreatur och furunkulos hos fisk. Under året har länet haft ett konstaterat fall av multiresistenta bakterier (MRSA) på sällskapsdjur. Det har inneburit en del rådgivning för Länsstyrelsen till framför allt behandlande veterinär.

Hundar, katter och andra sällskapsdjur som medföljer flyktingar från Ukraina har även under en stor del av 2023 varit undantagna från ordinarie införselregler. Jordbruksverket har beslutat om hemisolering och har skickat information löpande till Länsstyrelsen för kännedom. I september 2023 meddelade Jordbruksverket om en återgång till ordinarie införselregler för djur från Ukraina. Det föranledde informationsinsatser för Länsstyrelsen till både veterinärer och i ukrainska flyktingars nätverk.

Ett nytt kontrollområde för året har varit seminverksamhet med häst. Det har inte gjorts några kontroller på detta område under flera år i Örebro län men under året utförde Länsstyrelsen två kontroller, i enlighet med kontrollplanen. Båda stuterierna var välskötta och utan brister. Det gjordes även en kontroll av ansvariga semin veterinärer, varvid några brister uppdagades. Dessa rättades till i närtid.

Utbrottet av afrikansk svinpest i området runt Fagersta är närliggande till Örebro län och den smittade zonen låg bara några mil utanför länsgränsen. Detta ledde till mycket oro och mycket stor mediabevakning i länet, framför allt i början av utbrottet, innan smittazonens utbredning hade kommunicerats. Inledningsvis krävdes omfattande informationsinsatser, både till media och till Länsstyrelsens fältarbetare. Länsstyrelsen har sedan fortlöpande bevakat utbrottet av svinpest och svarat på frågor från både allmänhet och media.

Länsveterinärer i Södermanlands län arrangerade en stor beredskapsövning rörande epizooti. Under övningen simulerades ett svinpestutbrott med beredskapspersonal från både Jordbruksverket och närliggande kommuner närvarande. Många övriga organisationer, bland annat Distriktsveterinärerna, LRF, Jägarförbundet, Gård & Djurhälsan, fanns representerade. Länsstyrelsen i Örebro län var inbjudna och agerade observatörer under övningen. Under hösten genomförde Länsstyrelsen en kort epizootiövning med Tjänsteman i beredskap (TiB) och diskuterade det som kom fram under övningen på ett gemensamt möte. Önskemål därifrån har legat till grund för en uppdatering av epizooti-väglidningen till TiB.

En av länsveterinärerna deltog i Veterinär Vårdhygienförenings nordiska tvådagarskonferens. Syftet är att möta det ökande behovet av kompetens inom veterinär vårdhygien i Länsstyrelsens tillsynsarbete och därigenom ytterligare bidra till en minskad användning av antibiotika.

Allmänna veterinära frågor

Länsstyrelserna ansvarar för att utöva tillsyn av djurhälsopersonal, till exempel över de som utövar verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård och som har legitimation som veterinär eller djursjukskötare. Målsättningen för tillsyn av djurhälsopersonal har fått sänkas jämfört med föregående år, eftersom de två nya kontrollområdena för 2023, kontroll av seminverksamhet av häst och animaliska biprodukter (ABP-kontroller), har prioriterats. Jordbruksverkets allmänna råd om kontrollintervall för de olika kategorierna av djurhälsopersonal har därför inte kunnat följas.

Myndigheten har under året utfört tillsyn av 11 veterinärer, varav de flesta förskriver till livsmedelsproducerande djur. Det skajämföras med kontrollplanens 15 planerade kontroller. Länsstyrelsen har administrativt kontrollerat 11 veterinärer som medger villkorad läkemedelsanvändning (ViLA). Det ska jämföras med verksamhetsplaneringens mål om 10 kontroller. Vid kontrollen av djurhälsopersonal på djursjukhus och smådjurskliniker konstaterades få brister. Vår uppfattning är att personalen följer lagstiftningen. Även tillsyn av ViLA-veterinärer visade på mycket få brister, förutom någon enstaka veterinär som uppvisade ett stort antal brister i sin yrkesutövning. Inför samtliga tillsyner av veterinärer har Länsstyrelsen begärt utdrag över förskrivning och rekvisition av läkemedel från E-hälsomyndigheten. Detta är ett mycket bra verktyg för kontroll av förskrivning av antibiotika. Huvudparten av veterinärerna hade en modest antibiotikaförskrivning och följer svenska veterinärförbundets policy över antibiotikaanvändning. I ett enstaka fall förelåg en mycket avvikande antibiotikaförskrivning som inte följer regelverket. Ärendet är under uppföljning.

Länsstyrelsens register över djurhälsopersonal uppdateras kontinuerligt för att kunna göra ett riskbaserat kontrolluttag. Kontrollobjekt har tillkommit under året, till exempel efter anmälningar från allmänheten. Vår tillsyn av djurhälsopersonal har lett till en ökad dialog mellan Länsstyrelsen och djurhälsopersonal. Både samtal där djurhälsopersonal önskar rådgivning från länsveterinär samt anmälan om djurskyddsfall i kliniken har ökat i omfattning.

Under tillsyn av djurhälsopersonal framför många veterinärer önskemål om att träffa andra i samma situation. Länsstyrelsen anordnade därför i början av året en mycket uppskattad informationsträff för länets verksamma veterinärer.

Under 2023 var Länsstyrelsen i Örebro län värd för den årliga länsveterinärkonferensen. Ett drygt 40-tal länsveterinärer närvarade vid denna konferens som varade i tre dagar. Många nationellt intressanta ämnen avhandlades, till exempel den nya möjligheten att få utdrag över veterinärers förskrivning av läkemedel, arbetet i ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård samt ett stort nationellt vårdhygienprojekt. Ett flertal andra myndigheter närvarade, bland annat E-hälsomyndigheten, Jordbruksverket och Sveriges lantbruksuniversitet.

Länsstyrelsen skickar regelbundet ut nyhetsbrev till djurhälsopersonal i länet. Nyhetsbrev innehåller bland annat omvärldsbevakning och information om ny lagstiftning. Informationen syftar till att bidra till ökad medvetenhet hos djurhälsopersonalen. Vid större händelser eller förändringar i regelverk förmedlar Länsstyrelsen informationen direkt.

Under 2023 har vi gjort 30 kontroller av hanteringen av läkemedel för livsmedelsproducerande djur. Kontrollerna har samordnats med andra kontroller och länsveterinärerna har introducerat djurskyddshandläggare så att de ska kunna göra dessa kontroller självständigt. Detta för att effektivisera kontrollerna för djurhållarna. Några brister hittades och åtgärdades.

Länsstyrelsen kontrollerar, i samband med djurskyddskontroller, om hästar har pass. Under 2023 har utökad kontroll av hästpass genomförts. 61 hästpass har granskats och i 34 fall har även registrering i den centrala hästdatabasen kontrollerats. Kontrollerna var utan brister, utom i två fall då hästar saknade pass.

Animaliska biprodukter

Animaliska biprodukter (ABP) är ytterligare ett kontrollområde som Länsstyrelsen har tagit sig an under 2023. Det har inte gjorts några kontroller inom ABP-området under flera år och kunskapsöverföring från tidigare länsveterinärer har saknats. Därför har området tagit tid och resurser i anspråk för att sätta sig in i och skapa rutiner för. Länsstyrelsen har nu ett uppdaterat register över ABP-transportörer och har gjort en riskbaserad kontroll av två verksamheter, helt enligt kontrollplanen. Vidare har Länsstyrelsen haft revision av Jordbruksverket på området som visade på en välfungerande verksamhet. Frågor från allmänhet och kommuner avseende ABP har besvarats löpande under året.

Djurförbud

På Länsstyrelsen i Örebro län bereder länsveterinärerna ärenden om djurförbud medan chefsjuristen fattar beslut. Under 2023 har antalet ärenden ökat markant, från 12 ärenden 2022 till 27 ärenden under 2023. Hanteringen har tagit mycket tid och resurser i anspråk och resulterade i 14 nya djurförbud i länet, varav två partiella. Ett arbete har därför påbörjats, dels förebyggande åtgärder, bland annat med tidigare information till djurhållare i riskzonen, dels en översyn av hanteringen av de befintliga ärendena i syfte att kunna effektivisera handläggandet.

Revision och samordning av kommunernas livsmedelskontroll

Under 2023 har Länsstyrelsen hållit två länsmöten med kommunens livsmedelsinspektörer, ett digitalt möte i samverkan med Länsstyrelsen i Värmlands län och Miljösamverkan Värmlands och Örebro län samt ett fysiskt möte för bara Örebro län. Smittskydd Örebro och Livsmedelsverket har medverkat på varsitt möte. Under pandemin hölls länsmöten endast digitalt. Vi har under året utvärderat mötesformen och kommit fram till att fortsätta träffas fysiskt en gång per år. Vi planerar att hålla ett fysiskt möte under hösten med inspektörerna i Örebro län. På våren fortsätter vi med digitalt möte i samverkan med Länsstyrelsen i Värmlands län.

Ingen revision av kommunernas livsmedelskontroll har utförts under året. Detta eftersom Länsstyrelsernas bemyndigande och finansiering fortfarande är under utredning.

Primärproduktion inom foder och livsmedel

Länsstyrelsen i Örebro län har en regional kontrollplan, där vi har beaktat dels målen i Sveriges nationella kontrollplan dels den nationella kontrollplaneringen i primärproduktionen. I kontrollplanen finns även aktiviteter som är framtagna i syfte att utveckla och förbättra verksamheten, enligt en analys som genomfördes efter föregående kontrollår.

Länsstyrelsen i Örebro län blev inför 2023 tilldelade 35 kontroller enligt den nationella kontrollplaneringen inom primärproduktionen. Livsmedels- och foderkontrollerna har samordnats under året. Kontrollen har varit riskbaserad. Nytt för i år är att fyra av de tilldelade kontrollerna endast omfattar foder. Samtliga tilldelade kontroller har genomförts och vi har därmed nått målpuppfyllelse. Resultatet av våra kontroller visar en generellt god regelefterlevnad. På några anläggningar har avvikelser noterats. Avvikelserna har rört bristande journalföring och dokumentation samt bristfälliga förebyggande åtgärder för att förhindra kontamination från skadedjur. Samtliga avvikelser som konstaterats under 2023 har följts upp under året eller kommer att följas upp under 2024.

Utöver den nationella tilldelningen av kontroller inom primärproduktionen har vi gjort ytterligare två händelsestyrda kontroller samt tre uppföljande kontroller. Vi har, på uppdrag av Livsmedelsverket, utfört provtagning av honung. Vid de uppföljande kontrollerna hade avvikelserna åtgärdats. Det visar att vår kontroll har haft god effekt.

Under 2021 reviderade Livsmedelsverket Länsstyrelsen i Örebro läns livsmedelskontroll. Under 2023 följde Livsmedelsverket upp att Länsstyrelsen åtgärdat de rekommendationer som lämnats. Livsmedelsverket bedömde att Länsstyrelsen hade genomfört rekommendationerna och att Länsstyrelsen har utvecklat sin kontrollverksamhet ytterligare efter revisionen.

Samarbetet om foder och livsmedel i primärproduktion tillsammans med fem andra länsstyrelser har fortsatt under 2023. Gruppen har under året haft regelbundna digitala möten varje månad samt en fysisk och en digital samsynövning. Den fysiska övningen gick ut på att genomföra en fiktiv livsmedels- och foderkontroll på en mjölkgård där bedömningar av avvikelser diskuterades under och efter kontrollen (enligt operativt mål 1). Den digitala övningen omfattade genomgång av sprutjournaler, samsyn samt likriktning vad gäller att bedöma om en sprutjournal är korrekt ifylld. Även en parallellkontroll med Västmanlands län har genomförts under året. Det rådde samstämmighet mellan länen kring de olika bedömningarna i såväl parallellkontroll som samsynövningarna. Att samverka med andra län möjliggör likriktning och samsyn och skapar ett viktigt forum för diskussion.

Att ha ett uppdaterat register över foder- och livsmedelsanläggningar (Primör) är en förutsättning för att kunna göra ett riskbaserat uttag av de anläggningar som ska kontrolleras under året men också för att få ett kontrollbeting som är baserat på Örebro läns faktiska antal anläggningar. Vid överföringen av Jordbruksverkets tidigare register av foderanläggningar till Primör uppstod ett stort behov av ytterligare registervård. Länsstyrelsen i Örebro län har inte haft

möjlighet att prioritera någon särskild insats av registervård under året. Registervård genomförs dock löpande i samband med kontroll. Mycket arbete återstår innan registret är helt uppdaterat.

Resultatbedömning

Djurskydd

Inom djurskydd uppvisar Länsstyrelsen ett gott resultat i förhållande till uppdraget. Vi uppfyller många mål väl i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). När det gäller kontroller av livsmedelsproducerande besättningar når vi inte riktigt målet för 2023, som var att kontrollera tio procent av länets besättningar. Utlämnande av allmän handling har tagit mycket tid i anspråk från verksamheten, på bekostnad av djurskyddsarbetet. Under året har även flera försök att påverka vår myndighetsutövning hanterats. Vi har ägnat mer tid åt att hantera aktuella händelser till följd av minskade resurser för kärnverksamheten.

Länsstyrelsens arbete med ett nationellt uppdrag inom förprovning har dragit ut på tiden, vilket har lett till längre handläggningstid av ärenden under både 2022 och 2023. Projektet kommer dock att ge positiva effekter nationellt och förväntas effektivisera ansökningsprocessen och därmed handläggningen framöver för samtliga länsstyrelser. Den samlade bedömningen av resultatet för verksamhetsområdet är att det finns ett utvecklingsbehov.

Primärproduktion

Inom primärproduktionen har Länsstyrelsen utmärkta resultat i förhållande till uppdraget. Länsstyrelsen har utfört de kontroller vi har blivit tilldelade i den nationella kontrollplaneringen, och vi har sett att kontrollen haft avsedd effekt. Livsmedelsverket bekräftar att Länsstyrelsen i Örebro län har åtgärdat rekommendationerna från deras revision och att vi har fortsatt utveckla kontrollverksamheten på ett bra sätt.

Tillsynslagen

Länsstyrelsens arbete med tillsynslagen visar utmärkta resultat i förhållande till uppdraget.

Veterinära frågor

För de veterinära frågorna är en samlad bedömning att resultatet är utmärkt. Kontrollplanen har i de allra flesta delar följts helt, trots ett par längre sjukskrivningar. Läsveterinärerna har under året tagit sig an flera kontrollområden där det inte gjorts något på många år och har här presterat mycket goda resultat.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Regleringsbrev
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet, för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bidra till planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och ha tillsyn över kommunala detaljplaner.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden+.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdpolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Regionala prioriteringar och uppdrag

I länets regionala utvecklingsstrategi finns tre övergripande mål samt tjugo effektmål, som framgår av tabellen nedan. Länsstyrelsen bidrar till alla de tre övergripande målen genom flera av de uppdrag som länsstyrelsen har och som redovisas i andra delar i denna årsredovisning.

Stark konkurrenskraft	Hög och jämlik livskvalitet	God resurseffektivitet
Förbättrad kompetensförsörjning	Goda uppväxtvillkor	Minskad klimatpåverkan
Ökad kunskapsintensitet	Goda försörjningsmöjligheter	Giffri miljö
Ökad innovationskraft	Ökad grad av delaktighet och inflytande	Ökad biologisk mångfald
Ökad entreprenöriell aktivitet	Attraktiv boende- och närmiljö	God vattenförsörjning
Ökad nationell attraktionskraft	God och jämlik hälso- och sjukvård	Mer bioekonomi och cirkulära flöden
Ökad global konkurrenskraft	God och jämlik folkhälsa	Ökad andel förnybar energi
Ökad tillväxt i näringslivet		
Ökad produktion inom areella näringar		

I detta kapitel beskrivs hur Länsstyrelsen bidrar till den regionala utvecklingsstrategin inom regional tillväxt.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	2,0	2,5	2,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	1,6	1,6	1,3
Antal årsarbetskrafter män	0,3	0,9	1,1
Antal ärenden, inkomna och upprättade	23	41	50
Antal beslutade ärenden	24	49	47
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	13	7
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	2 569	2 952	2 732
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	158	23 751	323 348
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	0	23 455	318 975
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	158	296	4 373

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Minskning av lämnade bidrag beror på avslutad anslagspost avseende omsättningsstöd för enskilda näringsidkare och handelsbolag.

Resultatredovisning

Regional tillväxt

Länsstyrelsens arbete med RUS

Inom ramen för arbetet med att främja länets utveckling har Länsstyrelsen och Region Örebro län under 2023 arbetat vidare med den plan som togs fram under 2021. De prioriterade områdena för samverkan under åren 2022–2023 har varit:

- digital infrastruktur
- landsbygdsutveckling
- klimat och energi.

Under år 2024 kommer samverkansområdena att revideras.

Arbetet utgår från det samverkansavtal som tidigare slutits mellan organisationerna. Ett ledningsforum, med representanter för Länsstyrelsen och Region Örebro län, har sedan några år etablerats. Målet är att samverkan ska leda till ett mer strukturerat och gemensamt utförande så att största möjliga nytta tillfaller länets medborgare. Samverkansdokumentet följs upp årligen för att synliggöra resultat av samverkan.

Inom ramen för samarbetsavtalet har landsbygdens utveckling varit i fokus under 2023, där arbetet med länets livsmedelsstrategi fortsatt. Vi har påbörjat flera projekt som redovisas under avsnittet *Areella näringar*, sid 141.

Länsstyrelsens arbete med skogsprogrammet har stannat av under året, då det inte funnits någon särskild finansiering.

Länsstyrelsen och Region Örebro län samverkar också kring energi- och klimatfrågor. Tillsammans ansvarar myndigheterna för ett energi- och klimatråd där även bland annat företrädare från näringslivet ingår. Energi- och klimatfrågor är mycket viktiga, liksom den omställning som näringslivet behöver göra på området. Alla krafter i samhället måste samverka och här fyller energi- och klimatrådet en viktig funktion. Rådet har under 2023 varit aktivt, till exempel genom att arrangera flera föreläsningar och utbildningar.

Regionala strukturfondsprogrammet

Stiftelsen Nyföretagarcentrum Närke beviljades under hösten medel, som återbetalats från en riskkapitalfond inom det tidigare regionala strukturfondsprogrammet Mål 2 Västra. Finansieringen har tills vidare möjliggjort en fortsatt nyföretagarrådgivning i länets västra och norra delar som annars hade varit utan rådgivning. Medlen kommer även att användas till att utreda hur verksamheten långsiktigt kan stöttas finansiellt och organiseras för att säkerställa att rådgivningen kan finnas kvar. Nyföretagarcentrums rådgivning är ett viktigt led i länets arbete för att främja nyföretagandet. Den har också betydelse för integrationen och mångfalden, då många med annat etniskt ursprung utgör en väsentlig målgrupp.

Med ovanstående beslut är Mål 2 västra avslutat för Länsstyrelsens vidkommande.

Samverkan och stöd inom friluftsliv och turism

Friluftsliv, turism och regionala utvecklingsfrågor sker i ökande omfattning med målsättning att underlätta för företag och kommuner. I friluftslivsområdet Kilsbergen har länsstyrelsen tillsammans med Örebro kommun startat en samverkan kring friluftsliv, turism och regional utveckling. I samverkansprojektet deltar fem kommuner samt Länsstyrelsen i Örebro län, Region Örebro län, Sveaskog och Forsvarsmakten. Syftet är att utifrån en gemensam vilja och ambition skapa goda förutsättningar för att berörda organisationer tillsammans och var för sig långsiktigt arbetar åt samma håll för att utveckla Kilsbergen. Länsstyrelsen är sammankallande, via samordningsuppdraget för friluftsliv.

Ett liknande samverkansprojekt pågår i nationalparken Tiveden med omgivning. Under benämningen Destination Tiveden pågår ett projekt kring turism och besökarmottagning i samverkan med de tre kommunerna som har del i Tiveden (Laxå, Karlsborg, Askersund) samt Länsstyrelsen i Örebro län. Samverkan syftar till att skapa goda förutsättningar för att berörda organisationer tillsammans och var för sig långsiktigt arbetar åt samma håll för att utveckla Tiveden. En viktig del av samverkan är att gemensamt föra dialog med berörda företag och andra aktörer i området. I november 2023

genomfördes bland annat en heldag för företagare, med information, fortbildning och möjlighet att träffas för gemensamt utbyte.

Under året genomförde Länsstyrelsen två utbildningar för aktörer runt Tivedens nationalpark. Genom aktörsutbildningen ges förutsättningen för en verksamhet eller företag att bli en viktig kunskapsbärare och ambassadör för Sveriges nationalparker i allmänhet och Tivedens nationalpark i synnerhet. Efter genomförd utbildning erbjuds verksamheterna möjlighet att teckna avtal med Länsstyrelsen om att få använda logotypen "I samarbete med Tivedens nationalpark" i egen marknadsföring.

Fortsatt förbättring av väg- och järnvägsnätet

Örebro län är en viktig logistiknod för hela landet. Genom samverkan med andra aktörer i länet och i Mälardalsregionen pågår flera projekt för att förbättra infrastrukturen. Syftet är dels ökad framkomlighet dels minskad klimatpåverkan. En viktig pusselbit i arbetet är planeringen av en snabb tågförbindelse mellan Stockholm och Oslo.

Länets logistiska läge lockar ett stort antal logistikföretag att etablera sig här och branschen växer. I Hallsberg finns landets största rangerbangård och ett utmärkt logistiskt läge, vilket medför en kontinuerlig utveckling av terminalområden och spårutbyggnad. Länsstyrelsen för en regelbunden dialog med Trafikverket, och vi samverkar med myndigheten i flera pågående och framtida väg- och järnvägsfrågor, för såväl gods- som persontrafik. Frågorna under 2023 har gällt prövningar och tillstånd för exempelvis

- vägplaner för gång- och cykelvägar
- ombyggnad av Laxå bangård
- tillstyrkan av järnvägsplan för Högsjö förbigångsspår
- planskild passage vid E18
- faunapassager utmed E18.

Järnvägsgodsstråket genom Bergslagen genomgår dessutom stora förbättringar på olika delsträckor.

Under 2023 har Länsstyrelsen yttrat sig över en teknisk justering av länsplanen för perioden 2022–2033. Vi har även medverkat i en åtgärdsvalsstudie (ÅVS) gällande riksväg 52. De ärenden vi prövar gäller lämpligheten av insatserna utifrån exempelvis natur- och kulturmiljövärden, risker för skred, översvämningar och buller.

Bredband

Inom vårt uppdrag att främja och stödja insatser för bredbandsutbyggnad i länet har vi under 2023 följt upp och informerat om beslutade stöd för bredbandsutbyggnad inom ramen för landsbygdsprogrammet 2014–2020. Länsstyrelsen har deltagit aktivt i regeringens samverkansinitiativ Bredbandsforum, dels i styrgruppen genom länsrådet dels i möten och workshops för kontaktpersoner.

Länsstyrelsen har regelbundna avstämningar med regionens bredbandskoordinator. Vidare har myndigheten initierat samverkan mellan länsarkitekt och regionen för att lyfta frågan om digital infrastruktur i fysisk planering, både i Länsstyrelsens stöd till kommunens planhandläggare och i samråd och granskning av planer. Den interna tvärgrupp som samverkar för smidig hantering av anmälningssärenden avseende bredband har fortsatt att träffas under året.

Vi har även sammankallat till ett möte med kommun, markägare och nätägare för att hitta ett sätt att komma överens i ett område med stort behov av fiberutbyggnad. Innan mötet var det problem med kommunikationen mellan markägare och nätägare, men efter att vi setts fysiskt och diskuterat tillsammans har markägare blivit nöjda och nätet har kunnat byggas ut som planerat. Vi har följt upp det lokala mötet med ytterligare ett möte hos oss på Länsstyrelsen, där endast nätägaren deltog. Vi har även följt byggnationen under dess gång och markägaren har signalerat att samarbetet fungerar bra.

Under 2023 har ett utskick gjorts till länets bredbandsaktörer, med stöd och instruktioner för samverkan, i syfte att förbättra samverkan och förkorta handläggningstiden.

Efter breddningen av uppdraget i regleringsbrevet har även länsarkitekt och beredskapshandläggare ingått i gruppen. Länsstyrelsen har presenterat arbetet med bredbandsfrämjande åtgärder i Post- och Telestyrelsens nätverk för Länsstyrelsens kontaktpersoner.

Under 2023 har Länsstyrelsen lämnat svar på frågor om dagens och framtidens utmaningar på konnektivetsområdet till Regeringskansliet. Syftet är att stärka det nationella arbetet med bredbandsutbyggnad. Länsstyrelsen har under året också svarat på allmänhetens frågor om bredbandsutbyggnad.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen har enligt instruktionen i uppdrag att arbeta med regional tillväxt, ett begrepp som i många fall kommit att bytas ut mot det bredare begreppet regional hållbar utveckling. I de uppdrag som Länsstyrelsen har inom området kännetecknas de av samverkan med Region Örebro län inom flera av de områden som beskrivs ovan.

Länsstyrelsens samverkan med kommuner och region i fråga om länets regionala utveckling, med utgångspunkt i den regionala utvecklingsstrategin, bedöms som god.

Arbetet med planering av infrastrukturfrågor bedöms vara gott.

Bredband är ett område där Region Örebro län har ett tydligt ansvar. Länsstyrelsens uppdrag i regleringsbrevet har dock till i år ändrats och stämmer bättre överens än tidigare med vårt uppdrag i övrigt. Vi bedömer att vi utifrån förutsättningarna gjort ett utmärkt arbete.

Sett till de uppdrag och mål som Länsstyrelsen har inom området, och för den verksamhet vi har redovisat ovan, anser vi att resultatet är gott.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev
1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i Bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, till exempel tar vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området bostadsmarknad är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	8,6	7,8	9,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	5,6	5,0	7,5
Antal årsarbetskrafter män	3,0	2,7	2,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 180	755	1 043
Antal beslutade ärenden	1 108	858	1 421
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	11	2	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 714	9 120	10 651
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	68 556	48 478	233 432
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	68 556	48 478	233 432
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Ökningen av antalet årsarbetskrafter mellan 2022 och 2023 beror på att vakanser har tillsatts.

Ökningen av antalet ärenden mellan 2022 och 2023 beror på att ett nytt stöd för energieffektivisering av småhus infördes under 2023.

Ökningen av verksamhetskostnader mellan 2022 och 2023 är kopplat till det ökade antalet årsarbetskrafter.

Ökning av lämnade bidrag beror till stor del på den nya anslagsposten insatser för energieffektivisering.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2023	2022	2021
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö, där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader, där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	Saknas	702 ³⁾	1 355 ⁴⁾	1 304 ⁵⁾
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	Saknas	1 024 ³⁾	1 953 ⁴⁾	1 225
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	90%	100%	100%
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	100%	100%	100%

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Avser t.o.m. kvartal 3. Data saknas för hela året.

4) Motsvarande värde angavs i 2022 års årsredovisning endast för kvartal 1–3.

5) Värdet skiljer sig något från motsvarande värde i Länsstyrelsen årsredovisning 2022. Det beror på det sätt som SCB redovisar denna statistik

Resultatindikatorn Antal färdigställda bostäder visar att bostadsbyggandet i länet har ökat igen efter en kraftig inbromsning under 2019. Resultatindikatorn Antal påbörjade bostäder visar dock på närmare ett nolläge i länet, då väldigt få

påbörjade bostäder har registrerats under 2023. Sett till länets befolkningsutveckling håller dock länets totala nybyggnation en liknande takt som befolkningstillväxten, vilket är positivt. Det finns emellertid stora skillnader mellan länets kommuner i antal påbörjade och färdigställda bostäder. Vissa av länets kommuner har ingen eller en mycket liten nyproduktion av lägenheter, och liksom tidigare år är det Örebro kommun som även under 2023 står för den största nyproduktionen i länet.

Länsstyrelsen har i bostadsmarknadsanalysen 2023 (som speglar läget 2022) sammanfattat läget på bostadsmarknaden i länet. Enligt analysen bedömer en majoritet av kommunerna att det råder balans eller ett överskott av bostäder på bostadsmarknaden i stort 2022. Det är en förändring jämfört med tidigare år, då en majoritet såg ett underskott på bostadsmarknaden i stort. Dock uppger flera kommuner att behov och efterfrågan på bostäder inte matchar utbudet. Trots nyproduktion, och ett bostadsbestånd som volymmässigt kan täcka befolkningen, finns en brist på bostäder med rimlig hyra och kostnader enligt flera av länets kommuner. Det innebär svårigheter för många hushåll att komma in på bostadsmarknaden. Framför allt ses en ökad svårighet för den som är ny på bostadsmarknaden och för hushåll med svag ekonomi och lägre inkomster. Situationen på bostadsmarknaden är osäker i och med världsläget och ekonomiska förändringar med hög inflation och ökade levnadsomkostnader. Länsstyrelsen arbetar aktivt med att stödja kommunerna genom samråd, kunskapshöjande insatser samt erfarenhetsutbyte, eftersom god bostadsförsörjning är en avgörande fråga för länets utveckling.

Resultatredovisning

Råd och stöd till kommunerna

Länsstyrelsen har under året arbetat aktivt för att stödja kommunernas samhällsplanering genom tidiga dialoger och kunskapsseminarier och genom att ta fram och sprida kunskapsunderlag. Tack vare dessa insatser har vi bidragit till såväl en kvalitetshöjning som en effektivisering av planprocesserna. Nedan följer exempel på hur vi har arbetat under 2023.

Plan- och byggprocessen

Länsstyrelsen har stött och gett råd till kommunerna i samhällsplaneringen. Myndigheten har också förmedlat planeringsunderlag och samordnat statliga intressen i planprocessen. Detta har bidragit till att effektivisera kommunernas arbete med att ta fram översikts- och detaljplaner samt planeringsstrategier. Länsstyrelsen har fokuserat på dialog i tidiga skeden i planprocessen. I samtalen under 2023 har vissa specifika frågor lyfts, till exempel riksintresse för kulturmiljövärden, dagvatten, översvämning, förorenade områden, vatten och avlopp samt miljöbedömningar. Länsstyrelsen har bidragit med ökad kunskap och underlättat kommunernas förutsättningar för planering. Vårt strategiska arbete att föra en tidig dialog bidrar till att undvika ett senare ingripande från Länsstyrelsen, efter antagande av detaljplaner.

Länsstyrelsen har anordnat rådgivande tematiska seminarier och möten för kommunerna för att höja kunskapsnivån. Under 2023 har vi genomfört möten inom följande områden:

- översiktsplanering
- detaljplanering
- strandskydd
- bostadsförsörjning
- tillsynsvägledning inom plan- och bygglagen
- trygghet i samhällsplaneringen
- vråkningsförebyggande arbete
- gestaltad livsmiljö.

Länsstyrelsen har under året påbörjat en turné till länets kommuner med syfte att sprida kunskap om vår roll i samhällsplaneringen. Vi träffar både politiker och tjänstepersoner. Under 2023 har vi besökt två kommuner, Degerfors och Kumla. Kommunerna har uppskattat våra besök och vi bedömer att turnén bidrar med ökad kunskap kring frågor som rör samhällsplanering och fördjupar samarbetet med kommunerna, vilket leder till en mer effektiv planeringsprocess.

Länsstyrelsen har under 2023 hanterat ett flertal ärenden som berör samrådsärenden med försvarssekretess (enligt 9 kap. 15 § plan- och bygglagen). Länsstyrelsen har ett bra samarbete med berörda aktörer och goda rutiner för att hantera dessa ärenden som bidrar till en säker och effektiv hantering.

Under 2023 har Länsstyrelsen upphävt två kommunala beslut; ett beslut om att anta en detaljplan samt ett beslut om att upphäva en områdesbestämmelse. Länsstyrelsen bedömde att frågor gällande förorenade områden samt vatten och avlopp inte var tillräckligt utredda i ärendena, och att bebyggelse därmed var olämplig med hänsyn till människors hälsa. Det ena ärendet har överklagats till regeringen och är ännu inte avgjort. Regeringens beslut i detta ärende kommer att vara vägledande för både kommunen och Länsstyrelsen i kommande ärenden.

Trygghetsarbete

Länsstyrelsen har i samverkan med en konsult arbetat med ett pilotprojekt för att stödja länets mindre kommuner i deras arbete att integrera trygghet i samhällsplaneringen. Projektet resulterade i en guide med praktiska tips och goda råd för hur små kommuner kan arbeta med att främja trygghet redan i tidiga skeden av samhällsplaneringsprocessen. Guiden publicerades under våren 2023.

Planeringsunderlag

Länsstyrelsen har i uppdrag att tillhandahålla planeringsunderlag för fysisk planering enligt plan- och bygglagen och miljöbalken, i första hand för kommunerna men för även andra aktörer. Planeringskatalogen är länsstyrelsernas gemensamma tjänst som förmedlar länsstyrelsernas och andra statliga myndigheters planeringsunderlag på ett ställe. Varje län ansvarar för att regionala underlag görs tillgängliga och hålls aktuella i Planeringskatalogen.

Länsstyrelsen i Örebro län arbetar aktivt med att hålla underlagen aktuella och uppdaterade.

Länsstyrelsen har under 2023 genomfört ett kunskapshöjande forum om översiktlig planering, med fokus på bostadsförsörjning och brottsförebyggande arbete. Till forumet bjöds länets politiker, kommunledningar och chefer inom samhällsbyggnad in. 11 av länets 12 kommuner var representerade vid detta forum. Syftet var att belysa översiktsplanens nytta och funktion i kommunernas planering för en hållbar utveckling samt hur bostadsförsörjning ska ses som en planeringsfråga. På forumet lyftes även frågan om kommunernas uppdrag att ta fram planeringsstrategier, både i form av en vägledning från Länsstyrelsen och i form av exempel från olika kommuner. Under 2023 var det en kommun som skickade in sin planeringsstrategi till Länsstyrelsen.

Digitalisering av gamla strandskyddsbeslut

Länsstyrelsen har under 2023 fortsatt arbetet med att digitalisera beslut om dispens från strandskydd som Länsstyrelsen eller länets kommuner på delegation fattade under perioden 1975–2009. Ökad tillgänglighet till äldre strandskyddsdispenser, för såväl Länsstyrelsen som för kommuner och andra statliga myndigheter, bidrar till effektivare handläggning och färre samråd. Dessutom kan tidigare beslut användas som ett planeringsunderlag inom samhällsplaneringen.

Gestaltad livsmiljö

Under året har Länsstyrelsen fortsatt arbetet med det länsövergripande nätverket för gestaltad livsmiljö. Tjänstepersoner från länets kommuner, Region Örebro län och Länsstyrelsen har haft regelbundna möten för att diskutera olika frågor som rör arkitektur, konst, gestaltning och fysisk planering. Syftet med nätverket är att sprida kunskap och inspiration mellan deltagarna för att höja kvalitet och genomslag i arbetet mot de nationella målen för politikområdet gestaltad livsmiljö.

I juni 2023 anordnade nätverket ett seminarium i Nora som handlade om att tillvarata kulturvärden, gröna värden och konst i planeringen. Närmare fyrtio tjänstepersoner, som på olika sätt arbetar med gestaltungsfrågor, deltog. Seminariet har medfört ökad kunskap hos länets planerare och arkitekter om hur kultur- och naturmiljöer och konst kan tillvaratas och användas i planeringen. Länsstyrelsen deltar även löpande i nationella dialogmöten och seminarier för att höja myndighetens kompetens inom området.

Tillsynsvägledning

Länsstyrelsen har under 2023 arbetat med att utveckla tillsynsvägledningen inom plan- och bygglagen för länets kommunala bygglov- och tillsynshandläggare. Länsstyrelsen har anordnat nätverksträffar med representanter från länets kommuner för att utbyta erfarenheter och bidra till en enhetlig tillämpning av plan- och bygglagen. Länsstyrelsen har även anordnat en tematräff för kommunernas handläggare där Kronofogden deltog. Syftet med träffen var att stimulera kommunernas tillsynsarbete och öka kunskapen i hur de kan samverka med Kronofogden.

Samordning och samverkan på statlig och regional nivå

Länsstyrelsen medverkar i samhällsplanerarprogrammet vid Örebro universitet. Länsstyrelsen bidrar till utbildningen dels genom att ta emot studenter för längre praktikperioder, dels genom att ansvara för ett delmoment i utbildningen (om att arbeta i en lagstyrd verksamhet). Att samhällsplanerarutbildningen finns i länet är positivt för den regionala kompetensförsörjningen inom området. Under våren 2023 genomförde en student från samhällsplanerarprogrammet praktik vid Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Örebro län har under året deltagit i arbetet med att ta fram ett länsstyrelsegemensamt handläggarstöd för digital handläggning av detaljplaner, Processo. Till handläggarstödet finns ett antal e-tjänster som kommunerna använder för att skicka in planärenden till Länsstyrelsen. Syftet är att genom digitalisering och enhetliga handläggningsrutiner skapa en mer effektiv och rättssäker samhällsbyggnadsprocess. Under november 2023 började Länsstyrelsen arbeta i handläggarstödet.

Nationellt pågår en fortsatt process för ökad samverkan mellan Lantmäterimyndigheten och länsstyrelserna gällande handläggning av lantmäteriförrättningar. Länsstyrelsen i Örebro län har noterat att samverkan har bidragit till att Lantmäteriet i större utsträckning samråder om lantmäteriförrättningar. Detta är positivt, eftersom det ger Länsstyrelsen möjlighet att bidra med synpunkter tidigt i processen, vilket leder till att färre förrättningsbeslut behöver överklagas av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har även initierat ett nätverk för länets kommuner och lantmäterier för informations- och erfarenhetsutbyte i form av diskussionsforum med specifika teman.

Under 2023 har Länsstyrelsen samverkat med andra länsstyrelser i flera olika frågor. Ett flertal möten och seminarier har skett inom de länsstyrelsegemensamma handläggarnätverken för översiktsplanering, detaljplanering samt bostadsförsörjning. Därutöver har Länsstyrelsen haft kontakt med geografiskt angränsande länsstyrelser för att diskutera specifika gemensamma sakfrågor, till exempel risk för översvämning, riksintressen, bostadsmarknaden, hemlöshet, interna rutiner i planprocessen samt eventuell justering av kommungränser.

Planering av solcellsparker

Länsstyrelsen ser fortsatt att planer på stora solcellanläggningar på mark blir allt vanligare i länet. Osäkerheten hos både exploatörer och prövande myndighet om hur ärendena ska hanteras kvarstår. Eftersom solcellsparker inte är en bygglovspliktig åtgärd, kan inte kommunerna göra någon prövning enligt plan- och bygglagen (PBL). Solcellsparker på mark och i stor skala är något som inte förutsågs i förarbetena till vare sig miljöbalken eller PBL. Därför passar dessa anläggningar inte naturligt in i några av de redan reglerade prövningsprocesserna. Istället hanteras ärendena enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, där sådant som inte regleras någon annanstans prövas. Vid prövning enligt 12 kap. 6 § miljöbalken prövas endast om verksamheten kan komma att väsentligt

ändra naturmiljön, vilket leder till en alltför begränsad prövning med hänsyn till anläggningarnas påverkan och omfattning.

Bostadsförsörjning och behov av bostäder

Länsstyrelsen verkar för att behovet av bostäder tillgodoses genom fysisk planering, bostadsförsörjning, bostadsstöd och inom arbetet med social hållbarhet. Länsstyrelsens uppdrag är att ge råd och stöd samt att samverka med bland annat länets kommuner och fastighetsägare. Syftet är att underlätta och skapa bättre planeringsförutsättningar för bostadsbyggande samt att tillgodose bostadsbehovet.

Länsstyrelsen uppmärksammar i sin verksamhet att behovet av bostäder inte enbart handlar om antalet bostäder. Länsstyrelsens åtaganden kring Agenda 2030 och mänskliga rättigheter behöver ses som utgångspunkt i vårt arbete för bostadsförsörjning och för att skapa en sammantaget god och hållbar bostadsmiljö för alla. Länsstyrelsens samlade arbete och insatser inom flera sakområden medverkar till denna utveckling. Myndigheten har fortsatt att utgå från rättighetsperspektivet även i 2023 års regionala bostadsmarknadsanalys. I analysen uppmärksammas behov av att inkludera perspektiv kring social hållbarhet, exempelvis behovet att stärka planeringen för att underlätta utsatta gruppers inträde på bostadsmarknaden samt för att förebygga hemlöshet.

Under 2022 beslutade regeringen om en nationell hemlöshetsstrategi för perioden 2022–2026. Inom ramen för strategin får länsstyrelserna uppdrag att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka hemlöshet. Under våren 2023 har länsstyrelseövergripande dialogträffar genomförts mellan Länsstyrelsen i Jönköpings, Västra Götalands, Värmlands och Örebro län. Totalt har tre dialogträffar genomförts, där urvalet av inbjudna kommuner gjordes utifrån Socialstyrelsens sorteringsnyckel, med kommuner som bedömdes ha liknande förutsättningar kring folkmängd och socioekonomiska utmaningar. Dialogträffarna utgick från Socialstyrelsens framgångsfaktorer, där kommunerna fick diskutera hur de arbetar med framgångsfaktorerna dessa samt vilka framgångsfaktorer de tycker är viktigast i sitt arbete och vilka de saknar.

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att, inom ramen för sina uppgifter i fråga om samhällsplanering och boende, redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i samverkan med kommunerna för att främja ett ökat bostadsbyggande där det finns underskott på bostäder.

Länsstyrelsen i Örebro län genomförde under 2023 digitala träffar, både individuellt och i grupp, med länets kommuner för att informera, diskutera och fördjupa samarbetet mellan Länsstyrelsen och kommunerna i länet. Exempelvis genomförde Länsstyrelsen under våren 2023 uppföljningsintervjuer med länets kommuner, utifrån deras svar på Boverkets årliga bostadsmarknadsenkäter. Intervjuerna omfattade bland annat frågor om vilket stöd kommunerna önskar från Länsstyrelsen för att främja bostadsbyggande.

Vidare har Länsstyrelsen, i samverkan med Länsstyrelsen i Dalarnas län och Länsstyrelsen i Värmlands län, valt att belysa bostadssituationen i småorter som kännetecknas av minskande eller stagnerad befolkningsutveckling. Problem kopplat till vikande befolkningsunderlag och dess konsekvenser har

uppmärksammats nationellt men i dessa tre län är problemen särskilt påtagliga i Bergslagsområdet. Den fråga länsstyrelserna gemensamt vill lyfta i samverkansinitiativet är konsekvenserna av denna omställning för en mindre kommun och hur den har hanterats utifrån ett bostadsförsörjningsperspektiv. Länsstyrelsens arbete med att identifiera, stödja och vägleda kommunerna i dessa frågor påbörjades under hösten 2023. En första redovisning planeras ske i bostadsmarknadsanalysen för 2024.

Länsstyrelsen vill belysa att det inte är alla kommuner som ser ett behov av nybyggnation för att matcha behov och efterfrågan, utan att fokus i många fall ligger på att anpassa och tillgängliggöra bostäder för att råda bot på bristen av rätt typ av bostäder till en rimlig kostnad.

Energi- och bostadsstöd

Den 3 juli 2023 infördes ett nytt stöd för energieffektivisering i småhus riktat till privatpersoner. Stödet avser att främja en effektiv energianvändning samt att minska användandet av el och gas för att värma upp småhus. Intresset för stödet har varit stort sedan första ansökningsdag och Länsstyrelsen fick under 2023 in 352 ansökningar. Av dessa ansökningar har Länsstyrelsen i 158 ärenden kunnat fatta beslut om beviljande. Totalt sett har Länsstyrelsen under 2023 fattat beslut om utbetalning av 3,9 miljoner kronor för energieffektivisering i småhus. Länsstyrelsen har varit tvungna att avslå 135 ansökningar som inte bedömts uppfylla de krav och villkor som ställs i förordningen för stödet. Länsstyrelsen gör bedömningen att det stora antalet avslag hade kunnat undvikits, om det hade funnits ekonomiska resurser för samlade informationsinsatser om det nya stödet.

Under året fattade Länsstyrelsen också beslut om utbetalning av 48,3 miljoner kronor i stöd för byggande av 254 lägenheter i särskild boendeform, för äldre personer som behöver omvårdnad och service dygnet runt. Länsstyrelsen fattade också beslut om utbetalning av 11,4 miljoner kronor i stöd för byggande av 66 lägenheter för äldre på den ordinarie bostadsmarknaden. Vidare beslutade Länsstyrelsen under året även om utbetalning av cirka 735 000 kronor i stöd till fem ärenden avseende anpassningsåtgärder, som leder till att äldre kan bo kvar i sina nuvarande lägenheter.

Det statliga investeringsstödet för hyresbostäder och studentbostäder gick att ansöka om fram till och med utgången av 2021. Intresset från bostadsföretag och kommuner var stort fram till stoppdatum. Länsstyrelsen har under 2023 fattat ett fåtal beslut om att bevilja utbetalning av stöd. Stödet möjliggör byggnation av lägenheter med lägre hyror än övrig nyproduktion, vilket bidrar till ett ökat utbud av ekonomiskt överkomliga bostäder i länet. Under året har Länsstyrelsen fattat beslut om utbetalning av totalt 49 miljoner kronor till tre färdigställda projekt, som tillsammans har bidragit med 106 nya lägenheter i länet; lägenheter som har en lägre hyra än vad som hade varit fallet utan stödet.

Flera kommuner i länet har påtalat att bostadsprojekt har ställts in eller skjutits upp i och med att investeringsstödet för hyresbostäder och studentbostäder inte längre gått att söka.

Under 2021 infördes och avskaffades ett nytt statligt stöd för energieffektiviseringsåtgärder i flerbostadshus. Intresset för stödet var stort fram till stoppdatum 31 december 2021. Under 2023 har Länsstyrelsen fattat beslut om utbetalning av sammanlagt 57 miljoner kronor för energieffektiviseringsåtgärder. Beslut om slutlig utbetalning av stödet kommer att ske löpande under de kommande två åren.

Gemensamt för ovanstående utbetalade bidrag, inom energi- och bostadsstöd, är att de utbetalas från annan myndighet än Länsstyrelsen.

Tillsyn av hyresbostäder och studentbostäder

Enligt 9 § i förordningen (2016:880) respektive (2016:881) om statligt investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i 15 år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ska enligt 23 § respektive 21 § i förordningarna följa upp och utöva tillsyn över att dessa villkor följs. För att genomföra sitt tillsynsuppdrag följer Länsstyrelsen en särskild granskningsmodell som har tagits fram med stöd av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Denna modell består av ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordningarna, som kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Vi genomför en fördjupad granskning för ärenden som indikerar hög risk för fel. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela 15-årsperioden.

Enligt 10 § i förordningen (2016:837) om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden förbinder sig stödmottagare att följa vissa villkor i tio år efter att beslut om utbetalning av stöd har fattats. Länsstyrelsen ansvarar enligt 33 § i samma förordning för att följa upp att villkoren för stödet följs. Även för detta stöd har Länsstyrelsen tagit fram en särskild granskningsmodell med stöd av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Modellen är uppbyggd på samma sätt som för förordningarna (2016:880) och (2016:881). Ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordning (2016:837), kontrolleras för samtliga ärenden där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela tioårsperioden.

Under 2023 påbörjade Länsstyrelsen i Örebro län tillsyn på en rad ärenden med färdigställandedatum fram till och med 2021. Länsstyrelsen följer den granskningsmodell som beskrivs ovan. Under hösten 2023 har den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd utbildat Länsstyrelserna i ett fördjupat granskningsprogram för tillsynen, som tillämpas på de ärenden som bedöms ha ett högre antal riskfaktorer vid den första granskningen.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att uppdraget inom samhällsplanering och boende har fullföljts mycket väl och att uppdraget har utgått ifrån länets förutsättningar och uppsatta mål. Resultatet bedöms därför vara utmärkt.

Resultatet har uppnåtts genom att Länsstyrelsen har arbetat för att kommunerna ska ta initiativ till tidiga dialoger med oss på myndigheten inför större komplexa planarbeten. De tidiga dialogerna, kombinerat med kunskapshöjande insatser underlättar, effektiviserar och höjer kvaliteten på planarbetet i kommunerna, vilket är en framgångsfaktor i planprocessen. Länsstyrelsen grundar bedömningen på löpande och god kontakt med i första hand länets kommuner.

Genom Länsstyrelsens arbete med energi- och bostadsstöd har myndigheten bidragit dels till en mer effektiv energianvändning, dels till ökat byggande av lägenheter för äldre.

Under 2023 har Länsstyrelsen samverkat med andra länsstyrelser i flera olika frågor, dels genom länsstyrelsegemensamma handläggarnätverk, dels genom kontakt med angränsande länsstyrelser för att diskutera specifika gemensamma sakfrågor. Detta har bidragit till erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling samt mer enhetliga rutiner som skapar en mer effektiv och rättssäker samhällsbyggnadsprocess.

Genom ett utökat samarbete med andra länsstyrelser inom bostadsförsörjningsfrågor har frågan om kommunernas regionala bostadsförsörjningsansvar uppmärksammats och breddats över länsgränser och i flera sektorer. Detta ser Länsstyrelsen som mycket positivt för att arbeta med en socialt hållbar bostadsförsörjning och som en väsentlig grund i arbetet med att motverka hemlöshet och social dumpning.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i Bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och leda arbetet med genomförandet av de regionala energi- och klimatstrategierna samt bidra till samhällets elektrifiering.
- Administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet med konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den ska skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Målet är 50 procents effektivare energianvändning till 2030, jämfört med 2005, samt att elproduktionens sammansättning 2040 är 100 procent fossilfri.

Det övergripande klimatmålet innebär att Sverige senast 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, till exempel under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Visionen för energi- och klimatarbetet i Örebro län är att vi tar vårt ansvar för att minska klimatutsläppen och för att använda resurser på ett hållbart sätt. I enlighet med Länsstyrelsens strategiska plan för åren 2019–2023 fortsätter arbetet med energi och klimat som ett av fem utvalda, långsiktigt prioriterade strategiska områden.

Målsättningen är ett klimatneutralt och resurseffektivt län utan nettoutsläpp av växthusgaser 2045. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och att andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

Länsstyrelsen i Örebro län utgår i sitt arbete från:

- de globala målen i Agenda 2030
- nationellt antagna miljö- och klimatmål
- Länsstyrelsens vision: ”Tillsammans för ett hållbart och levande Örebro län”.

Dessutom utgår Länsstyrelsens arbete från det energi- och klimatprogram för Örebro län 2021–2025, som vi har antagit under 2022 tillsammans med Region Örebro län. Programmet har starkast koppling till de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 Hållbar energi för alla (mål 7), Hållbar industri, innovationer och infrastruktur (mål 9), Hållbar konsumtion och produktion (mål 12) och Bekämpa klimatförändringarna (mål 13) samt till de båda nationella miljö kvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö. Energi- och klimatprogrammet för Örebro län 2021–2025 innehåller tre övergripande mål:

- Att minska de totala växthusgasutsläppen.
- Att öka andelen förnybar energi.
- Att öka energieffektiviseringen.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	2,9	2,3	3,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,1	2,0	2,8
Antal årsarbetskrafter män	0,8	0,3	0,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	58	76	64
Antal beslutade ärenden	45	64	77
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	6 045	4 602	5 777
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	78 672	75 555	88 021
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	78 637	75 555	87 881
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	35	0	140

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2023	2022	2021
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾		1,2	1,7	1,7

¹⁾ Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

Antalet ansökningar till Klimatklivet per invånare i länet var lägre 2023 än tidigare år. Huvudorsaken till detta är sannolikt att det rådde stor osäkerhet om det skulle finnas medel för längre projekt och att genomförandetiden för de kortare projekten var svår att klara av för många potentiella sökande. Detta återspeglas också i en minskning av antalet ärenden, eftersom just Klimatklivsansökningar utgör huvuddelen av ärendena inom energi- och klimatområdet.

Resultatredovisning

Länsstyrelsens energi- och klimatarbete består till stor del av samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser. En viktig del är också prövning och rådgivning inom till exempel klimatinvesteringsstöd. Dessutom bidrar Länsstyrelsen till att energi- och klimatåtgärder genomförs genom att driva eller delta i projekt för riktade insatser i länet. Länsstyrelsen har bland annat deltagit i projektet ReDriv, som har tagit fram webbplatsen www.drivmedla.se, en webbplats som underlättar beslut om investeringar i fossilfria fordon samt tank- och laddställen.

Länsstyrelsen och Region Örebro län arrangerar årligen en energi- och klimatdag för en bred målgrupp. 2023 hade var temat konsumtion. Temat syftade till att ge deltagarna kunskap och inspiration för att utveckla sitt arbete med klimatsmart och hållbar konsumtion. Energi- och klimatdagen hade 97 deltagare och samlar intresserade tjänstepersoner och politiker från länets kommuner, regionen och företrädare för privata och kommunala företag.

Energi- och klimatrådet

I energi- och klimatrådet deltar cirka fyrtio representanter från näringsliv, kommuner och organisationer. Rådet, som etablerades 2021, leds gemensamt av landshövdingen och regionstyrelsens ordförande. Rådet ska bidra till klimatomställningen och att åstadkomma tvärsektoriella aktiviteter mot ett fossilfritt och konkurrenskraftigt län.

Under 2023 har arbetet i rådet huvudsakligen skett inom tre fokusområden: upphandling, transport och energisystem. Nedan redovisas ett urval av det som uppnåtts inom ramen för Energi- och klimatrådet i Örebro län.

Fokusområde upphandling samlar huvudsakligen representanter från länets kommuner och regionen. I samverkan med fokusområde transport och BioDriv

Öst anordnades under 2023 ett flertal webinarier med fokus på upphandling av klimatsmarta transporter med deltagare från hela landet.

Inom fokusområde transport samverkar transportköpare, transportföretag och kommuner för att driva på omställningsarbetet. En avsiktsförklaring undertecknades under året av samtliga kommunstyrelseordföranden samt regionstyrelsens ordförande om att ställa krav på fossilfria transporter i upphandlingar. Ett transportköparnätverk har bildats där olika aktörer som köper mycket transporter kan utbyta erfarenheter och samverka för att handla upp klimatsmarta transporter. Fokusområde transport har också fungerat som ett forum för diskussion och en gemensam hållning avseende reglering av bärighetsklasser (det vill säga vilka lastbilar som får köra var) på vägnäten i länets kommuner.

Fokusområde energisystem arbetar med informationsspridning samt kommunikation inom områdena energiplaner, energiomställning och energiförsörjning. Syftet är att stödja kommuner och näringsliv inom länet i deras löpande utvecklings- och omställningsarbete. Inom och utanför nätverket arbetas med att sprida det goda exempel som Örebrostäder utgör inom energibesparing i sitt fastighetsbestånd. Under året har ett samarbete mellan flera kommuner inletts inom ramen för energisystemnätverket för att ta fram energiplaner för sina kommuner. Ett flertal webinarier har hållits i LRF:s regi rörande elproduktion med solceller.

Energibesparing

Länsstyrelsens arbetsgrupp för energi- och klimatfrågor har i samarbete med enheten Samhällsskydd och beredskap anordnat mötestillfällen för kommunernas olika verksamheter. Arbetet inleddes under 2022 och fortsatte under första delen av 2023. Särskilt fokus har riktats mot storkökens möjligheter att spara energi genom att på kort tid kapa topparna i energianvändningen. De mer långsiktiga frågorna lyfts i energi- och klimatrådet.

Klimatklivet

Under den enda ansökningsomgången 2023 inkom 36 ansökningar om investeringsstöd för klimatprojekt i Örebro län. Urvalet är ännu inte klart, så vi vet inte vilka projekt som beviljas medel.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen samordnar det regionala klimatanpassningsarbetet. Under 2023 har en omorganisation av arbetet genomförts, där en klimatanpassningssamordnare har anställts på heltid. Syftet är bland annat att Länsstyrelsen bättre ska kunna svara mot de uppdrag som myndigheten har inom klimatanpassningsarbetet.

Under året har det skett ett fokuserat arbete med att ta fram en klimat- och sårbarhetsanalys, enligt förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete i enlighet med SMHI:s instruktioner. Målet är att rapporten ska visa läget i länet, ge ett gott kunskapsunderlag för kommunerna och ge förslag och rekommendationer om lämpliga åtgärder.

I samband med klimat- och sårbarhetsanalysen har samverkan skett internt i myndigheten med samtliga enheter vars arbetsområden berörs av klimatförändringar. Syftet är att klimatanpassningsarbetet ska bli väl förankrat inom myndigheten och att klimatanpassningsfrågan blir naturlig att ta med i de bedömningar som görs i det dagliga arbetet.

Under 2023 har stor vikt lagts vid att kommunicera Länsstyrelsens roll och möjligheter att bistå kommunerna i klimatanpassningsarbetet. Klimatanpassningssamordnaren har medverkat i Länsledningens kommunledningsmöten, som samlar kommuncheferna och kommunstyrelseordförandena i länets kommuner. Länsstyrelsen har även träffat beredskapshandläggare, miljöstrateger och planhandläggare. En stor tyngdpunkt har lagts på att informera om de bidrag som kan sökas hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för att vidta åtgärder mot naturolyckor, och hur Länsstyrelsen kan vara ett stöd i den processen. Kommunernas behov och önskemål handlar främst om ökad kunskap, om hjälp att hitta medel för åtgärder samt om att identifiera och prioritera lämpliga åtgärder, ett arbete som Länsstyrelsen kommer att fortsätta med under 2024.

Länsstyrelsen anordnade under våren 2023 älvgruppsmöten för Gullspångsälven och Arbogaån. På mötena samlas kraftverksägare, myndigheter och andra berörda för att diskutera läget inför vårfloden och andra risker kopplat till höga eller låga vattenflöden. På de senaste mötena har diskussionen även handlat mycket om torka och oförutsägbara flödeshändelser.

En stor del av Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning av den byggda miljön genomförs i och med tillsynen av kommunernas samhällsplanering. Länsstyrelsen har även varit rådgivande i diskussioner mellan yttranderemisserna för att vägleda kommuner i vilket underlag som är lämpligast att användas för olika delar av länet.

På närkeslätten finns mycket invallad mark som skyddar jordbruksmark från översvämning. I det område som vallarna skyddar har det senare även tillkommit bebyggelse och vägar. Kunskapen om vallarna har varit begränsad. Länsstyrelsen lät under 2023 utföra en inventering av invallningar, i vilken man hittat flera hundra vallar som inte har funnits med i Länsstyrelsens nuvarande register. I karteringen anges grundläggande information som höjd och skicket på vallarna; i förlängningen kommer även information om bebyggelse och vägar som vallen skyddar att tas fram. Resultatet kommer att användas som underlag för den fysiska planeringen samt vid prioritering vid tillsyn av vattenverksamhet.

Under regnovädret Hans i augusti 2023 inträffade ett två hektar stort torvskred vid Skagerhultsmossen, en torvmosse som gränsar till ett naturreservat och Natura 2000-område. För att få en tydligare bild av orsaken till skredet påbörjades en utredning. Detta bedöms som särskilt viktigt, då det finns stora torvarealer i mossar och myrmark i länet och landet som skulle kunna påverkas allvarligt av klimatförändringarna.

Utifrån de extrema väderförhållandena som rådde under våren och sommaren 2023, först torka och sedan översvämning, upprättade Länsstyrelsen en krisgrupp för att möta lantbrukarnas behov. Gruppen hade kontinuerlig dialog

med externa branschrepresentanter och intern samverkan i syfte att underlätta lantbrukarnas svåra situation. Information till berörda har skett via branschdialoger, via nyhetsbrev samt via Länsstyrelsens webbplats.

I samarbete med SMHI har Länsstyrelsen satt upp en ny mätstation för att mäta nivåer och flöden i Täljeån, som är Hjälmarens näst största tillflöde. Mätningen är viktig dels för att få information om flödesutvecklingen i länets största översvämningssområde, Kvismaredalen, dels för reglering av Hjälmaren.

Vi har tagit fram åtgärdsplaner för att dämpa höga flöden i Hallsbergs kommun, som flera gånger drabbats av översvämningar. Föreslagna åtgärder är att plugga igen diken i myrar uppströms tätorter, för att på så sätt skapa en fördröjning av vattnet och minska trycket på översvämningss känsliga områden nedströms. I Laxå kommun har Länsstyrelsen tagit fram en rapport om möjligheten att avleda diken från tätorten och återleda dem i tidigare fåror för att minska risken för översvämningar i själva tätorten och längs med Laxån.

Resultatbedömning

Klimatarbetet i Örebro län är aktivt, men takten i åtgärdsarbetet behöver öka drastiskt för att nationella och regionala mål ska vara möjliga att nå. Klimatpåverkande utsläpp i Örebro län ökade med 6,3 procent mellan 2020 och 2021. Ökningen bedöms vara en effekt av dels ökad produktion och utsläpp inom industrin efter en inledande nedgång under coronapandemins första år dels den kalla vintern 2021/2022 som bidrog till högre utsläpp från el- och fjärrvärmeproduktion.

Viktiga sektorer där stora förändringar behöver ske är transportsektorn (produktion och användning av fossilfria drivmedel) samt energisystemet. Det gäller i länet såväl som i landet.

Intresset för att delta i energi- och klimatrådet, elektrifieringslöften och andra sammanhang där omställning diskuteras är stort bland företagare, allmänhet och politiker i Örebro län. Klimatklivet är ett bra redskap för att möjliggöra investeringar som gör skillnad. Klimatanpassningsarbetet kommer mer och mer i fokus hos kommunerna i Örebro län, men takten i arbetet behöver öka. Naturlig kolinlagring i skog och mark behöver komma upp på agendan betydligt mer. Elektrifieringen av transportsektorn behöver öka och snabbas på, och elektrifieringen inom industrin behöver komma igång på allvar. För att detta ska vara möjligt behöver ny fossilfri elproduktion byggas och elnätskapaciteten utökas. Vi behöver ta tydliga steg mot ett mer cirkulärt samhälle.

Länsstyrelsens bedömning är att uppdragen inom området energi och klimat utifrån förutsättningarna har fullföljts väl och har utgått ifrån länets förutsättningar och uppsatta mål för verksamheten. Resultatet bedöms därför vara gott. Det utförda arbetet är dock långt ifrån tillräckligt för att uppnå uppsatta mål på området.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
3B4 Gotland, samverkansråd vid Statens kulturråd,	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål: God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap, Levande skogar.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	5,2	5,6	6,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,4	1,9	2,7
Antal årsarbetskrafter män	2,7	3,7	3,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	642	609	722
Antal beslutade ärenden	641	588	712
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	33	26	10

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	2023	2022	2021
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	7 364	8 415	8 770
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	8 447	14 222	9 219
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	0	0	0
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	8 447	14 222	9 219

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Under 2022 lämnades ett antal större bidrag för byggnadsvård vilket inte gjordes under 2023. Vi har vid utgången av 2023 33st ärenden som är äldre än två år. Det är en ökning jämfört med året innan med sju ärenden. Det kan kopplas till ett ökat ärendeinflöde samtidigt som antalet årsarbetskrafter minskat något. I flera av dessa ärenden, till exempel arkeologiärenden inom infrastrukturprojekt, avvaktar vi återkoppling från andra aktörer innan beslut kan fattas. För några av dessa har vi prioriterat andra mer angelägna ärenden.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2023	2022	2021
Antal registrerade fornlämningar, exkl marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	Saknas	4 927	4 783	4 595

¹⁾ Register, Riksantikvarieämbetet.

Resultatindikatorn Antal registrerade fornlämningar indikerar den takt i vilken nya fornlämningar upptäcks och registreras i fornminnesregistret. Antalet registrerade fornlämningar ökar i långsam takt. Under 2023 registrerades 144 nya fornlämningar, vilket är färre än 2022, då 188 fornlämningar nyregistrerades. En förändring av antalet registrerade lämningar kan bero på ändrad praxis för vilka lämningar som ska bedömas som fornlämningar enligt kulturmiljölagen. Den blygsamma ökningen som kan noteras i Örebro län beror dock i huvudsak dels på de inventeringar som genomförts för att ta fram kunskapsunderlag för vattenanknutna kulturlämningar dels på de registreringar som utförs i samband med uppdragsarkeologi.

För att fornlämningar ska kunna bevaras är en grundläggande förutsättning att lämningarna är kända. Det är därför mycket viktigt att fornlämningarna registreras i fornminnesregistret. Den blygsamma utvecklingen av antalet registrerade fornlämningar mellan 2021–2023 speglar Länsstyrelsens bristande resurser för att arbeta aktivt med att uppdatera kulturmiljöregistret – vilket skulle krävas för att uppdatera antikvarisk status på befintliga lämningar i registret och för att kunna registrera lämningar från till exempel projektet Skog och historia. Den eftersläpande uppdateringen av kulturmiljöregistret kan leda till längre handläggningstider för Länsstyrelsen samt innebära osäkerheter för exploitörer och enskilda. Bristerna i registret innebär också att fornlämningar kan skadas och försvinna.

Resultatredovisning

Målen för kulturpolitiken och kulturmiljöarbetet

De nationella kulturmiljömålen är naturliga utgångspunkter för Länsstyrelsens urval, prioriteringar och metodval. Länsstyrelsens löpande kulturmiljöarbete bidrar till att bevara en mångfald av kulturmiljöer som används och utvecklas. Länsstyrelsen arbetar löpande med att bredda perspektiven på kulturarvet, både genom arbetet med befintliga kulturmiljöer och vid arbetet med urval av nya kulturmiljöer som blir föremål för formellt skydd, bidragsgivning, kunskapsuppbyggnad och information. Syftet är att urval, kunskapsuppbyggnad och information ska återspegla en bredd och djup, och om möjligt ske i sådan form, att så många människor som möjligt känner förståelse och ansvar för kulturarvet samt ges möjlighet att vara delaktiga i kulturmiljöarbetet. Under 2023 gjorde dock såväl personalbrist som de allt knappare medel som kan fördelas genom kulturmiljöanslaget det svårt att arbeta proaktivt.

Genom detta arbete omsätter vi samtidigt de målsättningar som rör kulturmiljö i såväl de nationella miljömålen som de globala Agenda 2030-målen. De resultat som vi här redovisar kopplar framför allt till delmål 11.4 i Agenda 2030, som syftar till att stärka, skydda och trygga kulturarv och en hållbar livsmiljö.

Gestaltad livsmiljö

Under 2023 har arbetet med det regionala nätverket för politikområdet gestaltad livsmiljö fortsatt. Positivt är att samordning kring målen för kulturmiljöarbetet och politiken inom gestaltad livsmiljö erbjuder Länsstyrelsen en god grund för att – i samverkan med regionen och länets kommuner – genomföra kompetenshöjande insatser och samtal kring kulturvärdenas betydelse som en resurs i en hållbar samhällsutveckling. Se även avsnitt *Hållbar samhällsplanering och boende*, sid 83.

Kulturmiljöarbete i dialog

Utöver de formella krav som ställs på ärendehantering inom kulturmiljöområdet månar Länsstyrelsen om en god dialog med berörda parter. Denna dialog bidrar till att kulturhistoriska värden kan tas tillvara och/eller dokumenteras samt att skador på kulturmiljöer, så långt det är möjligt, kan undvikas. Arbetssättet bidrar också till att öka kunskapen om länets kulturmiljöer, både internt inom Länsstyrelsen och hos de aktörer vi samverkar med.

I samverkan med Örebro läns museum och det civila föreningslivet har vi under året fortsatt att medverka i en flerårig satsning som syftar till kunskapshöjande och en medskapande praktik vid hantering av metallsökare.

Problem med förhållandevis stora angrepp av granbarkborre har fortsatt under 2023. Angrepp av granbarkborre ligger bakom en stor del av den

skogsavverkning som sker i länet. För att förhindra skador på forn- och kulturlämningar i samband med avverkning lämnar Länsstyrelsen fortlöpande skriftlig och muntlig information till skogliga entreprenörer och markägare.

Inom ramen för restaurering av vattendrag har flera åtgärder utförts där kompromisser mellan kulturmiljö och naturvård varit nödvändiga. Länsstyrelsen i Örebro har ett nära och kunskapsbaserat samarbete mellan olika interna funktioner. Detta är en nödvändig förutsättning för att nå bästa möjliga kulturmiljöhänsyn.

Länsstyrelsen samverkar i olika former med skolan. Bland annat har myndighetens personal deltagit i en gymnasieutbildning av maskinförare och informerat om skydd av fornlämningar och hur skador vid markarbeten kan undvikas. Länsstyrelsen har också deltagit i en återkommande satsning där gymnasieungdomar inom samhälls- och naturvetenskaplig utbildning gjort studiebesök i kulturreseptatet Pershyttan i syfte att öka förståelsen av vattnets kulturhistoriska och biologiska betydelse. Bidrag från 7:2-anlaget har använts för att ta fram en pedagogisk dans- och berättarföreställning där ABF varit samverkanspart. Inom projektet har både skolföreställningar och gratis föreställning genomförts, bland annat i det kommunala kulturreseptatet Karlslund.

Länsstyrelsen deltar aktivt i den nationella NAP-gruppen (Nationell plan för omprövning av vattenkraft), där kulturmiljövårdens- och vattenvårdens handläggare och jurister samverkar. Länsstyrelsen deltar även i den nationella kulturvattengruppen där länsstyrelserna tillsammans med Riksantikvarieämbetet samarbetar för att utveckla kulturmiljöaspekterna i vattenhandläggningen. Vi ingår även i det nationella nätverket för kulturmiljöfrågor i samhällsbyggnadsprocesserna samt deltar i olika referensgrupper.

Kunskapsuppbyggnad

Ökad kunskap om länets kulturmiljöer förenklar dialogen i interna processer och ger underlag i olika planerings- och exploateringsprocesser. Dessutom bidrar arbetet till att vi kan göra väl underbyggda urval och väl avvägda prioriteringar i kulturmiljöarbetet. På grund av begränsade resurser kunde endast vissa kunskapshöjande åtgärder genomföras under året.

Länsstyrelsen bidrog även under 2023 till utarbetande av kommunala kunskaps- och planeringsunderlag. I samverkan med det ideella föreningslivet har Länsstyrelsen medverkat kring och bidragit till kunskapsuppbyggnad och ny forskning om Riseberga kloster, bland annat genom att finansiera en arkeologisk undersökning med visning för allmänheten. Den nya kunskapen om klostret och dess närområde, som tillhör länets mest välbesökta kulturmiljöer, kommer även att bidra till att ytterligare utveckla området som besöksmål.

Tvärsektoriella samråd

Allt fler samrådsärenden involverar kulturmiljöpåverkan. Framför allt fortsätter antalet ärenden som kopplar till utbyggnad av förnyelsebara energikällor att öka. Särskilt gäller detta samråd kring solcellsparkar, som för närvarande främst hanteras inom ramen för samråd enligt miljöbalken (12 kap 6 §). Dessa samråd leder ofta till behov av arkeologiska åtgärder inom ramen för kulturmiljölagen. De aktörer som planerar solcellsparkar saknar ofta vana av att hantera fornlämningar och landskapets kulturvärden förbises ofta i lokaliseringsprövningarna. Detta medför en ökad arbetsbelastning för Länsstyrelsens handläggare.

Antalet samråd rörande utbyggnad och uppgradering av digitala kommunikationsnät är fortsatt högt. Kompetens inom kulturmiljö krävs även inom olika naturvårdande insatser på såväl jordbruks- som skogsmark, exempelvis vid restaurering av betesmark och bildande av naturreservat som berör forn- eller kulturlämningar. I sådana ärenden bidrar kulturmiljövården med kunskap såväl som praktiskt handhavande rörande forn- eller kulturlämningar.

Trots de senaste årens avmattning på byggmarknaden har antalet detaljplaner som har granskas från kulturmiljösynpunkt varit stort under 2023. Kulturmiljövården deltar i sådana ärenden i tre skeden; tidiga samråd, samråd och granskning. I vissa fall har exploatörer redan i ett skede som föregår det tidiga samrådet fått beslut om och genomfört arkeologiska utredningar. Komplexa detaljplaner, exempelvis där riksintressen för kulturmiljövården riskerar att utsättas för negativ påverkan, kan vara tidskrävande. Länsstyrelsens expertkunskaper inom kulturmiljövård har även efterfrågats i flera ärenden rörande överklagade bygglov. Dessa ärenden är ofta komplexa, eftersom de kräver noggranna utredningar och rör svåra avvägningar mellan kulturvärden av allmänt intresse och det enskilda intresset av att genomföra en förändring.

Arbetet med den nationella prövningen av miljövillkor för vattenkraften pausades delvis av regeringen under 2023. Trots paus, som innebar senare datum för prövning i mark- och miljödomstol, har samverkan fortsatt för de prövningsgrupper som ligger närmast i tid för prövning. Samverkan, där kulturmiljöfrågan är en integrerad del, sker med verksamhetsutövare, berörda kommuner, myndigheter och intresseorganisationer. Länsstyrelsen kan konstatera att tillvaratagande av kulturmiljövården sällan är en prioriterad fråga för verksamhetsutövaren inför omprövning. Trots miljöbalkens utpekande av kulturvärden som ett allmänt intresse saknas ofta förståelse för innebörden av detta allmänintresse och att hänsyn ska tas vid lagtillämpningen. Dessutom saknas ekonomiska förutsättningar för att kulturvårdens betydelse ska få genomslag i dessa processer. Vattenkraftens miljöfond inbegriper inte framtagande av kulturmiljöunderlag, antikvarisk medverkan, kulturmiljöanpassningar eller kompensationsåtgärder.

Under 2023 har sakområdet hanterat cirka 375 interna samråd, i vilka en eller flera av området experter varit involverade. Dessa arbetsinsatser redovisas på andra sakområden, till exempel hållbar samhällsplanering och boende samt naturvård och miljöskydd.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning av verksamhetsområdets resultat är att det föreligger utvecklingsbehov. Målen för kulturmiljöarbetet och övriga mål som på olika sätt berör sakområdet kulturmiljö uppnås bara delvis, vilket är en negativ utveckling jämfört med tidigare år. Den löpande ärendehantering har dock kunnat genomföras med tillräcklig kvalitet, men handläggningstiden i enskilda ärenden kan bli lång.

Anledningen att vi inte når vårt mål är flera: andelen komplexa ärenden har ökat, fler samråd där kompetens inom kulturmiljö krävs samt minskade resurser. Vi har därför behövt prioritera ned uppgifter enligt kulturmiljölagen som inte är av löpande karaktär. Vi har också behövt prioritera ned proaktivt och främjande arbete inom kulturmiljö. Inget beslut om nya byggnadsminnen kunde fattas under året. Även under 2023 hade tillsynsarbetet enligt kulturmiljölagen varit begränsad.

Länsstyrelsen ser en fortsatt trend att andelen komplicerade ärenden ökar, framför allt när det gäller frågor om miljöanpassning av vattenkraft samt biologisk återställning av vattendrag. Dessa ärenden kräver en allt större arbetsinsats med flera målutmaningar – och ibland motstående – allmänna intressen.

Länsstyrelsen har under 2023 prioriterat ned arbetet med registrering av nya fornlämningar och kvalitetssäkring av befintlig information i kulturmiljöregistret. Det kan i förlängningen innebära att korrekta planeringsunderlag saknas, vilket försvårar möjligheten att bevara fornlämningar och kan även leda till angelägna samhällsbyggnadsprojekt försenas.

Myndigheten har också behövt skjuta upp arbetet med utmärkning och undanförelse av kulturegendom. Uppgiften ingår i länsstyrelsens ansvar för det civila försvaret. Myndigheten har dock under 2023 deltagit i det nationella nätverksarbetet för detta uppdrag, för att hålla sig uppdaterad med den nationella utvecklingen i frågan.

De ekonomiska förutsättningarna har försämrats under året, vilket märks på flera sätt. Inflationen har gjort att många vård- och upprustningsprojekt av kulturmiljöer blivit dyrare. Flera av länets besöksmål drivs av resurssvaga aktörer med begränsade möjligheter att ekonomiskt hantera större byggnadsvårdsinsatser. Det har inneburit att vi har behövt prioritera få och kostnadskrävande vårdåtgärder. Det har medfört en högre belastning på kulturmiljöanslaget för vårdåtgärder.

Sammantaget kan konsekvenserna bli att kulturhistoriska miljöer och objekt utsätts för skada i onödan.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar m.m.	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar, utsedda länsstyrelser	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i Bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska genom sitt geografiska områdesansvar:

- Vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde och verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder.
- Vara länets högsta civila totalförsvarsmyndighet i händelse av höjd beredskap. Detta innefattar bland annat att samordna de civila försvarsåtgärderna och verka för att sådan verksamhet, hos civila myndigheter och andra civila organ som har betydelse för försvarsansträngningarna, bedrivs med enhetlig inriktning. Vidare ska länsstyrelserna i samråd med Forsvarsmakten och med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att det civila och det militära försvaret samordnas.
- I samråd med den länsstyrelse som är civilområdesansvarig verka för att länets tillgångar fördelas och utnyttjas så att försvarsansträngningarna främjas.
- Ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation och vid behov en krigsorganisation.
- Ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.
- Hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för Seveso-tillsynen är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor samt att säkerställa en nödvändig skyddsnivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. Att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Seveso-olyckor är också en viktig målsättning.

Målet för skydd mot olyckor är att, med hänsyn till de lokala förhållandena, i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för *samhällets krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.
- Mål för det *civila försvaret* är att ha förmåga att:
- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Målet för samhällets *totalförsvär* är att ha förmåga att försvara Sverige mot väpnat angrepp och värna vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsens huvuduppdrag är att stötta kommunerna, regionen och länets aktörer med att utveckla krisberedskap och civilt försvar. Prioritering av länsstyrelsens arbete fokuserar på att stötta kommunerna i länet. Regionala rådet för totalförsvär tog fram inriktningar för det gemensamma arbetet under 2023. Aktörsgemensamma inriktningar och utvecklingsområden 2023:

- Samverkan kopplat till kompetensförsörjning; fokus på utbildning och övning.
- Arbeta vidare med kontinuitetshandling; prioritera dricksvatten och livsmedel.
- Konkretisera arbetet med trygghetspunkter i länet; med ambitionen att länets samtliga kommuner ska införa trygghetspunkter och samverka med berörda aktörer för att säkra funktionalitet.
- Fortsatt utveckling av samarbetet med frivilliga försvarsorganisationer.
- Ta gemensamma och konkreta steg vidare vad gäller totalförsvärsplanering i Örebro län.

- Utveckling av beredskapen hos kommuner och region; särskilt fokus på kommunernas, hälso- och sjukvårdens samt socialtjänstens beredskap.
- Utveckla de länsgemensamma samverkansstrukturerna för att möta behoven i det nya omvärldsläget och den nya strukturen för civilt försvar.

Uppdrag Mellersta civilområdet

Länsstyrelsen i Örebro län är civilområdesansvarig och har ett geografiskt områdesansvar inför och vid höjd beredskap. Myndigheten har uppgifter inför och vid fredstida kriser som anger att myndigheten ska verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser inom civilområdet. Myndigheten ska även ha förmåga att utgöra en gemensam funktion för länsstyrelserna vid hantering av fredstida krissituationer som berör flera län inom civilområdet. Civilområdesansvariga länsstyrelser får under vissa omständigheter ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst inom sitt civilområde. Till sitt stöd har civilområdeschefen, vid den civilområdesansvariga länsstyrelsen, ett kansli.

Uppgifterna för civilområdesansvariga länsstyrelsen i Örebro län inför höjd beredskap fokuserar bland annat på planering mellan statliga myndigheter och Försvarsmakten samt på att stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län. Ytterligare ett uppdrag rör förberedelser av civila aspekter av världlandsstöd.

Länsstyrelsen i Örebro län är högsta civila totalförsvarsmyndighet inom Mellersta civilområdet och ska vid höjd beredskap bland annat samordna de civila försvarsåtgärderna och den civila delen av världlandsstödet samt verka för att det civila och militära försvaret samordnas. De ska vidare ansvara för att en samlad lägesbild sammanställs och hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen samt ge länsstyrelserna inom civilområdet vägledning i fråga om inriktning och prioritering.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45–46)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	20,0	13,2	11,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	9,7	7,0	7,0
Antal årsarbetskrafter män	10,4	6,2	4,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	245	178	193
Antal beslutade ärenden	227	157	190
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	5	10	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	34 119	19 395	16 535
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	24 637	92 941	106 973
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	24 637	92 941	106 973
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Ökningen av årsarbetskrafter och verksamhetskostnader beror till stor del på grund av att man under 2023 byggt upp civilområdeskansliet och dess verksamhet. Minskning av lämnade bidrag beror till stor del på minskade anslagmedel avseende lägesbilder.

Resultatredovisning

Organisering av länets samverkan inom krisberedskap och totalförsvaret

Länsstyrelsens roll är att samordna det regionala arbetet före, under och efter en samhällsstörning. För att skapa förankring, samsyn och förståelse för planering inom krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap finns flera arbetsgrupper och nätverk i länet. Allt arbete utgår från vårt regionala råd för totalförsvaret och är organiserat enligt figuren nedan.

Figur 3: Samverkansstruktur Örebro län

Regionala rådet för totalförsvaret är ett samrådsforum som behandlar normativa och strategiska frågor. Representanter i rådet är beslutsfattare och chefer från samtliga kommuner, räddningstjänster, Region Örebro län, Polisområde Örebro län, SOS Alarm, Civilförsvarsförbundet samt Militärregion väst. Rådet leds av landshövdingen.

Under 2023 har regionala inriktningar för det fortsatta arbetet under 2024 tagits fram i rådet.

T-sam ansvarar för operativa frågor, det vill säga hur Länsstyrelsen tillsammans med övriga aktörer organiserar och strukturerar arbetet i länet, samt erfarenhetsutbyte mellan länets aktörer. T-sam består av representanter från fyra kommuner, Nerikes brandkår, polisområde Örebro län, Region Örebro län och Länsstyrelsen, som även leder arbetet.

Det finns fyra permanenta arbetsgrupper kopplat till T-sam (se figur ovan). Arbetsgruppernas syfte är att utveckla samarbetsformer, skapa enhetliga rutiner, diskutera regionala behov på längre sikt samt utbyta erfarenheter från inträffade händelser. Länsstyrelsen leder och samordnar samtliga arbetsgrupper. Att ge stöd till länets kommuner är en prioriterad och omfattande uppgift. Vår arbetsmodell innebär att vi omhändertar uppdrag från den nationella nivån, synkroniserar de olika uppdragen för att därefter kunna stödja den kommunala nivån på ett effektivt och konkret sätt. Den höga personalomsättningen hos kommunerna bidrar till att de har ett stort behov av stöd.

Stödet till länets kommuner har anpassats utifrån dels de länsgemensamma inriktningarna som beslutades för 2023, och som nämns i texten ovan, dels kommunernas behov som vi identifierat vid kommunuppföljningar och dialoger. Det har bidragit till att kommunerna utvecklat sitt arbete med krisberedskap och civilt försvar utifrån den länsgemensamma inriktningen.

Övning och utbildning

Under 2023 har Länsstyrelsen arrangerat och deltagit i olika utbildningar, övningar och aktiviteter. Tyngdpunkten ligger här i att arrangera olika aktiviteter som utvecklar och höjer kompetensen i länet inom flera olika områden, exempelvis genom utbildningar och övning inom samverkan och kommunikation.

Genom dessa aktiviteter bibehålls kompetensen att bedriva länets beredskaps- och krishanteringsarbete för att möta dagens och framtidens utmaningar. Under 2023 har det skett en del personalförändringar inom länet, både hos Länsstyrelsen men även hos aktörer i länet. Detta har medfört ett behov av såväl grund- som vidareutbildning. Exempelvis har utbildningar hållits inom RAKEL, WIS och SIGNE, system som används för olika former av kommunikation som är av särskild vikt för att upprätthålla samverkan i länet vid en samhällsstörning. Länsstyrelsen deltog under året i en nationell övning och arrangerade en regional samverkansövning där länets kommuner och relevanta myndigheter deltagit. Representanter både på lednings- och handläggarnivå deltog.

Under 2023 genomfördes både försvarsmaktsövningen FMÖ Aurora 23 och hemvärnsövning KFÖ23 i Örebro län. Vid dessa övningar har Länsstyrelsen samordnat informationsdelningen inför och under övningarna. Under FMÖ Aurora 23 deltog ingen av länets civila aktörer i övningen, men vi blev berörda av Försvarsmaktens transportrörelser. Samordningen skedde mest digitalt, mycket tack vare de på lokal nivå införda signalskyddssystemen. Samordningen liknade den som skedde vid FMÖ Aurora 17, och dessa erfarenheter innebar en mer effektiv planering, informationsdelning samt hantering av övningen.

Under hösten genomförde Länsstyrelsen, i samverkan med Försvarshögskolan, den regionala kursen i civilt försvar och höjd beredskap. Kursen genomfördes även 2022 och är numera årligen återkommande. Kursens målgrupp är chefer och beslutsfattare, främst inom kommuner och region, men även andra aktörer var inbjudna. Kurserna har utvecklat länets gemensamma förmåga att på beslutsfattande nivå planera, leda och samverka i krisberedskap och

totalförsvaret. Det höga antalet deltagare 2022 och 2023 innebär att samtliga kommuner nu har haft representation vid kursen. Det medför i sin tur mer nyanserade och detaljerade diskussioner i det regionala rådet för totalförsvaret i Örebro län samt en tydligare styrning av tillhörande nätverk och arbetsgrupper.

Genom årets olika utbildningar och övningar har Länsstyrelsen tillsammans med länets kommuner och andra myndigheter bibehållit och ökat förmågan att hantera små och stora kriser.

Kommunuppföljningar

Länsstyrelsen genomförde under 2023 kommundialoger i syfte att följa upp och stödja deras beredskapsarbete. I sju av länets tolv kommuner genomförde Länsstyrelsen uppföljningar. Kommunuppföljningarna utgår från tre delar;

- Kommunernas skriftliga redovisning av föregående års beredskapsarbete.
- Länsstyrelsens uppdrag, enligt lag 2006:544 om kommunernas åtgärder inför vid extraordinära händelser och höjd beredskap.
- De överenskomna uppgifter som finns i de så kallade kommunöverenskommelserna mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges Kommuner och Regioner.

Kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser, beredskapshöjande åtgärder, styrdokument, övning- och utbildningsplanering är några delar som följs upp tillsammans med hur de statliga medlen har använts. Dialogerna är även ett bra tillfälle att samtala kring beredskapsarbetet som genomförs gemensamt i länet och vilka ambitioner och mål varje kommun har.

Länsstyrelsen i Örebro län hade som ambition att följa upp länets alla kommuner under 2023; uppföljningsarbetet med resterande kommuner kommer därför att fortsätta under 2024. Bedömningen från de uppföljningar som har genomförts är att kommunerna använder stödet på ett ändamålsenligt sätt och verkar för att utöka sin förmåga och robusthet att utstå kriser och samhällsstörningar.

Stöd till risk- och sårbarhetsanalyser

Under första året i en ny mandatperiod ska länets kommuner och regionen fastställa nya risk- och sårbarhetsanalyser (RSA). Som en del av det samordnade uppdraget har Länsstyrelsen tagit fram ett stöd som aktörerna kan använda sig av vid framställan av sin övergripande risk- och sårbarhetsanalys. Detta stöd togs fram först inför rapporteringen av risk- och sårbarhetsanalyser 2015. Under året har stödet uppdaterats för att möta de förändringar som skett inom beredskapsområdet samt förändringar i omvärlden. Stödet är utformat så att det ska underlätta för aktörerna att fullgöra sina uppgifter enligt RSA-föreskrifterna (lagen 2006:544) samt att aggregera informationen till det regionala arbetet.

Frivilliga försvarsorganisationer

Under året har Länsstyrelsens arbetat med att öka samverkan mellan länets frivilliga försvarsorganisationer (FFO). Syftet är att identifiera utbildningsbehov och att kunna presentera en struktur för samverkan mellan FFO:er i länet. Aktörerna har bland annat identifierat ett behov av att planera och genomföra samverkanstillfällen. Dessa ska vara årligt återkommande för att öka möjligheterna att agera tillsammans och med andra under samhällsstörningar och krishändelser. Under 2023 har möten hållits för att bygga upp en struktur och arbetet kommer att fortsätta 2024.

Länskonferens för krisberedskap och totalförsvar

Under året arrangerade Länsstyrelsen den årliga länskonferensen för krisberedskap och totalförsvar. Målet med konferensen är att ge kunskap, kontakter och erfarenheter som stärker länets beredskap över tid. Med anledning av det säkerhetspolitiska läget bjöds en bredare målgrupp in än föregående år. Under konferensen 2023 belystes effekter av det förändrade omvärldsläget. Dessutom utbyttes erfarenheter och lärdomar från pågående invasionskrig i Ukraina.

Utöver ordinarie representanter från det regionala rådet och dess verksamheter, deltog även aktörer från exempelvis näringsliv och energisektorn. Den tematiska delen föredrogs av representanter och sakkunniga från Regeringskansliet, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarsmakten, samt av frivillig aktör inom räddningstjänst med erfarenhet från arbete i Ukraina.

Länskonferensens deltagare fick även lära sig mer om hur det svenska energisystemet är uppbyggt, med fokus på effektiv styrning för försörjningstrygghet.

Inblick från Ukraina, se vikten av att bygga försvarsvilja för såväl den enskilde personen i krisen, som för nationen i stort. Med anledning av Sveriges ansökan till NATO, fick deltagarna även en bild av vad som kommer att ske i återuppbyggnaden av ett mer robust totalförsvar utifrån ett mer regionalt perspektiv.

Konferensen, som hade ett 90-tal deltagare, genomfördes väl med gott resultat och med ökade kunskaper om hur vi bygger ett mer robust samhälle. Konferensen upplevs vara en utmärkt mötesplats för länets aktörer för samverkan utifrån ett totalförsvarsperspektiv.

Styrel

Länsstyrelsen har samordnat planeringen för prioritering av samhällsviktiga elanvändare och sammanställt underlag som länets elnätsbolag använder vid en situation då delar av elnätet behöver fränkopplas, så kallad manuell förbrukningsfränkoppling orsakad av eleffektbrist.

Sammanställningen av prioriterade elanvändare bygger på planeringsunderlag från länets kommuner, regionala aktörer och nationella myndigheter med verksamhet i länet. Planeringsarbetet har stämts av kontinuerligt under hela planeringsomgången. Under 2023 genomförde vi två träffar; en träff fokuserade på slutredovisningen och den andra på uppstart inför den nya planeringsomgången. Vid uppstartsträffen inför den nya planeringsomgången deltog utöver kommunerna även tre elnätsbolag.

Utöver uppgifterna inom Styrel, som är planeringsunderlaget för prioritering av el, har vi med anledning av 2022 års energisituation och förhöjda risk för eleffektbrist varit samordnande för att ta fram en rutin för hantering vid beslut om manuell förbrukningsfränkoppling. Syftet med rutinerna är att tydliggöra hur Länsstyrelsen och andra berörda aktörer förväntas agera vid ett sådant beslut samt att säkerställa att kommunikationen är samordnad och korrekt. I början av 2023 genomförde vi en övnings- och utbildningsdag med temat eleffektbrist, där representanter från länets kommuner, Örebro universitet samt Region Örebro län deltog.

Betaltjänster

Ett arbete som fortgått under 2023 är att möjliggöra att samhällsaktörer, såsom exempelvis livsmedelsaffärer, banker, bensinstationer och apotek, kan hantera en långvarig störning i betalsystemen. Arbetet är en fortsättning på initiativ från tidigare år. Under året genomförde Länsstyrelsen träffar med hjälp av konsulter, Högskolan i Skövde samt representanter från länets kommuner och näringsliv.

Arbetet fortsätter med inriktning på att ta fram ett stöd till verksamheter för att upprätthålla förmågan att verka under en långvarig störning i betalsystemen.

Under 2023 har ett utkast till stöd till verksamheter tagits fram. Stödet omfattar vilka utmaningar som kan uppstå vid längre störningar och exempel på vilka aktörer som då behöver samverka.

Säkra kommunikationer

Majoriteten av länets kommuner och regionen kan kommunicera med signalskydd (SIGNE). Nätverksmöten har under året genomförts med kommuner och regionen inom signalskydd. Övning och utbildning sker kontinuerligt, enligt plan och utifrån aktörernas behov, för att upprätthålla signalskyddsförmågan. Under hösten 2023 deltog Länsstyrelsen, några kommuner och regionen i den nationella övningen för att testa rapporteringsvägarna under höjd beredskap, där även signalskyddet övades.

Internkontroller genomförs årligen hos kommuner och regioner som har signalskydd, dels för att se över organisation och materiel dels för att fånga upp behov av stöd och utveckling av signalskyddet i länet. Rutiner och instruktioner har uppdaterats under året, både på myndigheten och hos regionen och kommuner i länet. Under 2023 har även samverkan mellan landets sex civilområdesansvariga länsstyrelser startats upp i syfte att hitta gemensamma strukturer inom signalskyddet.

Skyddsobjekt

Länsstyrelsen har höjt sin kapacitet med fler handläggare inom området som en del av sina arbetsuppgifter, vilket ger en bättre och mer robust förmåga att möta en eventuellt ökad handläggning över tid. Handläggning av antal ärenden gällande beslut om skyddsobjekt har under året, trots ökad dialog med fler aktörer, legat på en för området normal nivå.

Stödja kommuner – beredskapsarbete inom kommunal hälso- och sjukvård

Under våren 2023 inleddes Länsstyrelsens arbete med regeringsuppdraget att stödja länets kommuner i deras beredskapsarbete inom kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst. Uppdragets inriktning och mål kommunicerades ut till Örebro läns kommuner. I arbetets inledande och fortgående arbete, ligger stor vikt vid att skapa en bild över hur beredskapsarbetet i länet ser ut, dess utvecklingspotential och konkreta åtgärder att arbeta vidare med de närmsta åren. Med denna bild kan sedan stödinsatser av olika slag planeras och genomföras för att på ett smidigt sätt, få in en större beredskapsvana där det behövs och utveckla redan befintlig.

Inom länet finns en arbetsgrupp som består av Länsstyrelsen i Örebro län, Region Örebro län och några av länets kommuner. Arbetsgruppen arbetar för att skapa aktiviteter och innehåll som stämmer överens med de olika aktörernas syn och arbetssätt. Arbetsgruppen förväntas vara ett viktigt bidrag till att uppnå uppdragets mål.

Fokus under 2023 var att befästa uppdraget i länets kommuner, och att skapa förutsättningar som krävs för det. Målet är att samtliga involverade aktörer i länet har förståelse och ambition för att tillsammans under 2024 ta stora steg framåt vad gäller beredskapsmedvetenheten och kompetensen inom den kommunala hälso- och sjukvården och socialtjänsten.

Dricksvatten vid höjd beredskap

Länsstyrelsen har inom regleringsbrevets uppdrag 3 A 5 erbjudit och genomfört utbildningstillfällen till länets kommuner och VA-bolag. Syftet har varit att skapa förutsättningar för fortsatt arbete med att säkerställa tillgång på dricksvatten vid kris och höjd beredskap. Vi valde att dela upp kommunerna i länet i fyra grupper för att skapa bättre förutsättningar för dialog inom befintliga dricksvattensamarbeten och nyckelfunktioner hos kommunerna. Vi bedömer att utbildningarna i sin helhet togs emot väl och att kommunerna

framöver har goda förutsättningar att arbeta vidare med uppgifterna internt i sina verksamheter, men även i samarbete med Länsstyrelsen och kommuner.

Inom livsmedel- och dricksvattenförsörjning har Länsstyrelsen under 2023 tillsammans med Livsmedelsverket utbildat länets kommuner om sam användning av viktiga material och råvaror. Utbildningen var ett led i Livsmedelsverkets uppdrag att öka kunskapen om resurseffektiva lösningar på lokal och regional nivå för att upprätthålla robust dricksvatten- och livsmedelsförsörjning. Vi bedömer att kommunerna har ytterligare verktyg och kunskaper att över tid planera för robusthet inom områdena.

Beredskapsplanering

I egenskap av geografiskt områdesansvarig myndighet och högsta civila totalförsvarsmyndighet på regional nivå genomförde Länsstyrelsen under 2023 den årliga bedömningen av förmågan inom det civila försvaret. Bedömningen innehåller analyser av länets behov och förmågor samt en lägesbild av vad som har ändrats det senaste året och vilka åtgärder som vidtagits.

Kommunerna och andra beredskapsaktörer har involverats mer i Länsstyrelsens beredskapsplanering under året. Tillsammans med Försvarsmakten genomfördes flera träffar och workshops under 2023, där vi kunde se att tidigare utbildningsinsatser nu bidrar till mer specifika och detaljerade diskussioner. Träffarna under 2023 har mer än tidigare medfört ett djupare resonemang kring totalförsvaret i länet; faktisk planering utifrån dessa diskussioner har dock genomförts endast i begränsad omfattning. Samverkan har resulterat i att en dialog mellan hemvärnet och länets kommuner inleddes under året.

Länsstyrelsen har återupptagit arbetet med de olika beredskapssektorerna och beredskapsområdena, som inte prioriterats sedan pandemin och Rysslands invasion av Ukraina. Myndigheten fokuserar främst på energiförsörjning, hälsa, vård och omsorg, livsmedelsförsörjning inklusive dricksvatten samt transporter. Dessutom har vissa insatser genomförts inom värdlandsstöd, mänskliga rättigheter inom beredskapsplaneringen samt inom förfogande, då inom arbetet med lokal värderingsnämnd.

Länsstyrelsen har under året svarat på remisser, dels gällande förslaget till nya föreskrifter och allmänna råd om förmåner till totalförsvarspliktiga dels gällande betänkandet *Skydd av civilbefolkningen* (SOU 2022:57).

Livsmedelsförsörjning inklusive dricksvatten

Länsstyrelsen i Örebro län har under 2023 intensifierat beredskapsarbetet inom sektorn Livsmedelsförsörjning inklusive dricksvatten. Arbetet har främst präglats av kartläggning av olika pågående projekt och arbeten. Inriktningen har varit att samordna de olika delarna till ett mer samlat och likriktat arbete med beredskapsplanering inom sektorn.

Länsstyrelsen, Region Örebro län och Livsmedelsverket genomförde ett seminarium under våren utifrån Livsmedelsverkets publikation *Beredskapshandbok för offentliga måltider*. Länsstyrelsen bjöd in nätverket för länets beredskapssamordnare och regionen bjöd in länets kostchefer. Under och efter denna träff har arbetet med beredskap inom offentliga kök i länet

intensifierats. Bland annat har kopplingar gjorts till pågående arbete inom dricksvattenförsörjningen och det arbete som Länsstyrelsen driver med kommunernas personal på de tekniska förvaltningarna.

En kartläggning av försörjningsbalansen inom livsmedelssektorn i länets kommuner genomfördes under året, med stöd av Hushållningssällskapet. Under 2023 har det förts dialoger med hälften av länets kommuner. Det har gjort att vi fått en bättre bild av vårt län och ökade möjligheter att uppfylla vår roll som högsta civila totalförsvarsmyndighet på länsregional nivå. Syftet är att öka medvetenheten och öka kunskapen om försörjningsgraden i länet.

En ny larm- och ledningscentral i Örebro län

Arbetet med att färdigställa den samhällsgemensamma larm- och ledningscentralen Seglet har fortgått under året. Målet är att inviga anläggningen för full drift med blåljusverksamheternas aktörer under våren 2024. Detta är ett stort och viktigt steg för att effektivisera samverkan mellan myndigheter.

Olika styr- och arbetsgrupper har bemannats och dessa arbetar med att utveckla konceptet med en aktörsgemensam arena, där exempelvis "samlokaliseringsmodellen" formaliseras. Syftet är att kapa ledtider i hantering med nya metoder, samt att ta fram bättre lägesbilder genom en mer effektiv samverkan och ledning.

Länsstyrelsen har, som högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet, en naturlig roll att bidra till att utveckla samverkan med berörda aktörer. Den nya aktörsgemensamma ledningscentralen ger möjlighet att såväl leda som att samverka också under mer skyddade förhållanden.

Det är Polismyndigheten som ansvarar för Seglet, som är geografiskt avgränsat till Polisregion Bergslagen omfattande Örebro, Dalarnas och Värmlands län. Länsstyrelserna i de tre länen har under 2023 tagit fram en plan för hur samverkan mellan länsstyrelserna i Värmlands och Dalarnas län ska gå till – i och med att ledningscentralen är placerad i Örebro.

Krisorganisation och krigsplacering

Under året har Länsstyrelsen tagit steg vidare för att revidera befintlig krisorganisation. Syftet med revideringen är att ytterligare förtydliga, förbättra och skapa en robust organisation samt utvecklakrigsplacering av personal vid myndigheten. Under året fattades beslut om en uppdaterad krisorganisation. Erfarenheter från inträffade samhällsstörningar och övningar ligger som grund till uppdateringen.

Tydliga rutiner för och information om krigsplacering ska resultera i ett mer kontinuerligt arbete med krigsplacering. Processerna för rekrytering, nyanställning och avslutad anställning får en tydlig koppling till kris- och krisorganisation samt krigsplacering. Detta får på sikt en positiv effekt på myndighetens kompetensförsörjning.

Inträffade samhällsstörningar

Med anledning av det säkerhetspolitiska läget har energisituationen i Sverige och Europa varit kraftigt ansträngd under årets kallaste månader, med ökade priser på el och med hög risk för att elproduktionen, vid hög belastning, inte täcker behoven.

Länsstyrelsen samordnade under året arbetet med den länsgemensamma inriktningen gällande elbristen som stöd. Inriktningen togs i det regionala rådet för totalförsvaret.

I januari 2023 inträffade en stor vattenläcka i Askersund, där det fanns stor risk att vattnet i ledningssystemet skulle ta slut. Askersunds kommun kontaktade Länsstyrelsen, som snabbt sammankallade till samverkansmöte och samordnade det fortsatta arbetet så att resurser från länets kommuner kunde stötta Askersunds kommun så att kommunens invånare hela tiden kunde få tillgång till vatten. Kommunerna i länet var väldigt hjälpsamma och samarbetsvilliga. Av det som hände kan vi konstatera att samverkan i Örebro län fungerar bra.

På grund av mycket hög brandrisk under en period i juni och juli beslutade Länsstyrelsen, i samråd med länets räddningstjänster, om eldningsförbud i hela Örebro län.

Under sommarens översvämningar samordnade Länsstyrelsen arbetet så att resurser kunde användas på ett effektivt sätt och finnas som stöd.

Örebro läns kriskommunikationsnätverk

I länets nätverk för kriskommunikation ingår bland annat Länsstyrelsen, länets kommuner, Region Örebro län, Polismyndigheten, Försvarmakten och räddningstjänsten. Nätverket har under 2023 haft fokus på ordinarie arbete; arbete som fått stå tillbaka först under pandemiåren och sedan under Rysslands invasion av Ukraina 2022. Nätverket har haft regelbundna möten under året och även återupptagit möten hos aktörer i länet.

Effekterna av nätverkets arbete är en samordnad kommunikation vid samhällsstörningar i länet. Nätverket fortsätter att arbeta med grundläggande kunskap för att upptäcka och identifiera otillbörlig informationspåverkan. Nätverket har också kontinuerligt lyft frågor utifrån det rådande utrikes- och inrikespolitiska läget, särskilt efter Säkerhetspolisens höjning av terrorhotnivån i augusti, där Polismyndigheten och Försvarmakten gjorde en särskild föredragning i nätverket.

Under 2023 har länets kriskommunikationsnätverk bland annat:

- utbytt erfarenheter vid händelser eller samhällsstörningar.
- vidareförmedlat nationella och regionala budskap till allmänheten via sociala medier, webbsidor och andra kanaler.
- genomfört en övning inom risk- och kriskommunikation kopplat till informationspåverkan.
- genomfört en föreläsning av Civilförsvarsförbundet om Frivilliga resursgruppens arbete i Örebro län.
- deltagit i Beredskapsveckan i september.

- fortsatt arbetet med att ta fram samordnade budskap för riskkommunikation.

Sevesotillsyn

Verksamheter som hanterar stora mängder av vissa kemikalier kan omfattas av Sevesolagen. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet och redovisar årligen tillsyn, intäkter och kostnader för Seveso-verksamheter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Länsstyrelsens arbete styrs i enlighet med förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Under 2023 har Länsstyrelsens fokus varit digital tillsyn av nödlägesplaneringen hos verksamheterna på den lägre kravnivån. I övrigt har det varit utmaningar kopplade till Seveso-tillsynen på grund av minskade anslag och svårigheter att rekrytera. Det har medfört att vi inte har kunnat genomföra planerad tillsyn. Sevesotillsyn redovisas också i avsnitt *Naturvård och miljöskydd*, sid 121.

Mellersta civilområdet

Länsstyrelsen i Örebro län är civilområdesansvarig länsstyrelse. Under 2023 har ett arbete pågått för att bemanna civilområdeskansliet, som består av sammanlagt åtta årsarbetskrafter.

Civilområdeskansliet har utvecklat strukturer för samverkan, dels inom och mellan civilområden, dels med Försvarsmakten. Kansliet har även utvecklat samverkan mellan civilområdet och sektorsansvariga beredskapsmyndigheter.

Länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser påbörjades under 2023. Under året har pågått ett arbete med en gemensam plan för ett övertagande av kommunal räddningstjänst, som skulle kunna inträffa vid en länsövergripande samhällsstörning. Detta bedöms bli implementerat under första kvartalet 2024. Civilområdeskansliet har etablerat en grundläggande förmåga att kunna utgöra en gemensam funktion till stöd för berörda länsstyrelser vid fredstida kriser. Förmågan behöver fortsätta att utvecklas under 2024.

Civilområdena har tillsammans påbörjat ett arbete med att ta fram en struktur för krigsorganisation. Vidare har det inom Mellersta civilområdet under året påbörjats ett arbete med gemensam beredskapsplanering.

Under 2023 har en särskild satsning genomförts avseende civila aspekter av världlandsstöd. Tillsammans med Försvarsmakten har en riktad utbildningsinsats genomförts gentemot berörda länsstyrelser, regioner och utvalda kommuner. Civilområdeskansliet har även arbetat tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i framtagandet av en nationell strategi för civilt världlandsstöd. Under 2024 kommer arbetet att utvecklas med en nationell plan, tillsammans med utbildnings- och övningsverksamhet.

Under 2023 har en delgivning av försvarsplaneringen inom Mellersta civilområdet genomförts i utvalda delar.

Under 2023 har civilområdeskansliet utvecklat ett samarbete med Örebro universitet. Syftet är att utveckla en utbildning i totalförsvarskunskap, motsvarande 7,5 högskolepoäng på avancerad nivå. Den första kursen genomförs under våren 2024.

En konferens med sektorsansvariga myndigheter, Försvarmakten och länsstyrelserna genomfördes under året inom civilområdet. Fokus var totalförvarsplanering vid höjd beredskap. Även strukturer för samverkan mellan olika ledningsnivåer belystes.

Under 2023 har civilområdeskansliet tillsammans med ingående länsstyrelser deltagit i den systemstärkande nationella övningen som regeringen uppdrog till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarmakten att genomföra. Övningens syfte var att pröva förmågan till rapportering och framtagande av samlade lägesbilder under höjd beredskap. Civilområdeskansliet har även övat tillsammans med ingående länsstyrelser i civilområdet, Försvarmakten, Mellersta militärregionen samt Västra militärregionen, och därigenom höjt kunskapen gällande beredskapsplanering, civilt försvar och totalförsvaret.

Resultatbedömning

Den sammantagna resultatbedömningen bedöms som gott. Länsstyrelsen har till stor del uppnått målen i årets verksamhetsplan.

Den största nedprioriteringen har gjorts inom beredskapsplaneringen kopplat till civilt försvar. Det gäller såväl det interna arbetet, som sker utifrån respektive samhällssektor, som det arbete som sker tillsammans med länets aktörer.

De viktigaste resultaten under året:

- Hanteringen av de samhällsstörningar som drabbade länet: elbrist, vattenläcka, torka och översvämningar. Samverkan med länets aktörer har i deras situation till stor del fungerat bra. Tydliga effekter har uppnåtts via Länsstyrelsens samordning för att nyttja resurser i länet på ett effektivt sätt och för att olika aktörer ska ges möjlighet att ta sitt ansvar och bidra till hanteringen av samhällsstörningen.
- Det interna arbetet i krisorganisationen har utvecklats kontinuerligt och bidragit till att Länsstyrelsen i Örebro län har blivit bättre på att hantera samhällsstörningar. Det har även lett till underlag för uppdatering av ny krisledningsplan.
- Övnings- och utbildningsverksamheten har bedrivits enligt plan.

Länets aktörer har erbjudits många utbildningar under året, vilket har bidragit till en kunskapshöjning. Det har skett genom utbildning, workshop och övningar.

Mellersta civilområdet

Mellersta civilområdet beslutade i december 2022 om en gemensam planerings- och verksamhetsinriktning för 2023. Inriktningen för Mellersta civilområdet bygger på den gemensamma inriktningen avseende förmågeuppbyggnad inom civilområdena 2023. Inriktningens angivna förmågeutveckling och ingående aktiviteter har till stor del uppnåtts och genomförts.

För att samordna beredningsplaneringen inom civilområdet har civilområdeskansliet genomfört en behovsanalys tillsammans med länsstyrelserna.

Genom delgivning av försvarsplanering har planeringen dels mellan statliga myndigheter dels mellan statliga myndigheter och Försvarsmakten utvecklats.

Civilområdeskansliet har analyserat och tagit fram en promemoria om kansliets uppdrag i förordning (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelser, vilket har bidragit till en samsyn inom civilområdet.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Regleringsbrev
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Regleringsbrev
1A7 Föreningade områden	Regleringsbrev
1A8 Ingen övergödning - miljö kvalitetsmålet	Regleringsbrev
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Regleringsbrev
1A11 Nationella och regionala skogsprogram	Regleringsbrev
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Regleringsbrev
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D. Länsstyrelse gemensamt arbete redovisas samlat i Bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevaka och förvalta naturvärden i skyddade områden.
- Besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning.
- Samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn och ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag.

- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitiken är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Region Örebro län har i samverkan med många av länets viktiga aktörer tagit fram Örebro läns regionala utvecklingsstrategi 2022–2030. I denna anges en rad effektmål inom olika områden. Bland annat anges följande målsättningar under rubriken Giftfri miljö:

- Luftföroreningshalter: Utsläpp till luft av kväveoxider ska minska till 2 500 ton till 2030. Startvärde 2018: 3 800 ton
- Förorenade områden: Antal åtgärdade områden ska öka till 15 områden per år. Startvärde 2019: 12 områden.

Under rubriken Ökad biologisk mångfald anges följande mål:

- Användning av skogsmark: Andel hektar formellt skyddad produktiv skogsmark ska öka i linje med nationella mål. Startvärde 2018: 4,1 procent.
- Skyddad natur: Areal skyddad natur som andel av den totala arealen i det geografiska området ska öka. Med skyddad natur avses landareal inom nationalpark, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområde. Startvärde 2019: 5,2 procent.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	62,9	64,5	60,4
Antal årsarbetskrafter kvinnor	33,2	32,0	30,2
Antal årsarbetskrafter män	29,7	32,5	30,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 152	2 153	2 094
Antal beslutade ärenden	2 186	1 976	1 925
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	112	103	72
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	110 371	128 172	97 076
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	464 737	535 284	395 953
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	443 615	489 120	372 564
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	21 121	46 164	23 388

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2023	2022	2021
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen (st)	Alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen ska vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	0	26	26	27
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Saknas	39 810	39 540	38 523

¹⁾ Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

Anslagen inom miljöområdet ökade under en period fram till 2022, men minskade under 2023, vilket har resulterat i att personalstyrkan också har minskat. Antalet inkomna och upprättade ärenden var 2023 på samma nivå som 2022, men beslutstakten har ökat något. Den generella trenden med ökat andel anställda kvinnor jämfört med män på Länsstyrelsen som helhet har nu även slagit igenom på miljösidan där det annars under en tid har varit ungefär jämt. Antalet ej beslutade ärenden äldre än två år är vid utgången av 2023 112 stycken. Till stor del består dessa av områdesskyddsärenden som har påbörjats under en period då tillgången på markåtkomstmedel var hög. Det innebär att många ärenden påbörjades som vi nu arbetar med för att avsluta. Områdesskydd är en typ av ärenden som tar lång tid.

Länsstyrelsen kartlägger för närvarande gällande tillstånd för miljöfarliga verksamheter meddelade enligt miljöskyddslagen och miljöbalken samt omfattningen av ändringar sedan tillstånd gavs. Det gäller de verksamheter som Länsstyrelsen har tillsyn över. Nya tillstånd är processer som tar lång tid. Antalet miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen minskar därför inte i någon hög grad.

Indikatorn om skyddad natur berör nationalparker, naturreservat (beslutade av kommun eller Länsstyrelsen), biotopskyddsområden (beslutade av Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen) samt naturvårdsavtal (beslutade av Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen). I tabellen ovan redovisas de beslut som var gällande vid årsskiftet respektive år. Källa till statistiken är utdrag från Naturvårdsverkets databas VIC Natur samt, gällande biotopskydd och naturvårdsavtal, Skogsstyrelsens statistikdatabas.

Resultatredovisning

Miljöskydd

Miljötillsyn och tillsynsvägledning

Miljötillsynen är ett verktyg för att kunna nå de nationella miljömålen och de globala målen i Agenda 2030. Länsstyrelsen i Örebro län har tillsyn över bland annat ett 30-tal tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, huvudsakligen stora objekt med betydande miljöpåverkan, samt ett stort antal vattenverksamheter. Bland de miljöfarliga verksamheterna finns kommunala avloppsreningsverk, kemisk industri, explosivämneshantering, massa- och pappersindustri, avfallsanläggningar, energianläggningar samt gruvor. Särskilt de miljöfarliga verksamheterna har varit föremål för återkommande tillsyn under en längre tid. Det har bidragit till att statusen på miljöarbete och egenkontroll, med vissa undantag, kan upprätthållas på en god nivå inom de miljöfarliga verksamheterna.

Tillsynen är viktig av flera skäl; för att förebygga villkorsbrott och lagöverträdelser, för att främja en långsiktig förbättring av miljö tillståndet samt för att upprätthålla likvärdiga konkurrensförhållanden mellan verksamheter. En stor del av tillsynen är planerad och egeninitierad av miljöfarliga

verksamheter, men utvecklingen går mot en större andel händelsestyrd tillsyn, något som inte är önskvärt.

Under 2023 har Länsstyrelsen yttrat sig om flera stora verksamheter i pågående tillståndsprövningar, till exempel avseende utsläpp till luft och utsläpp till vatten. Länsstyrelsen har även deltagit vid flera domstolsförhandlingar och sammanträden i domstolen. Ärendena har gällt bland annat prövotider för verksamheter i länet samt ny verksamhet där avslag meddelats av Miljöprövningsdelegationen, kopplat till artskydd, och som senare överklagats.

Under 2023 besökte Länsstyrelsen flera tillsynsobjekt. Vid besöken hos avloppsreningsverk har det förts en fortsatt dialog kring risken för brist på fällningskemikalier och hur den kan hanteras för att förebygga störningar och minska sårbarheten för avloppsrening. För att utveckla miljötillsynen inom förorenade områden har vi under 2023 medverkat i ett projekt som leds av Miljösamverkan Sverige – Handlingsplaner som verktyg vid tillsyn av förorenade områden.

Länsstyrelsen bedriver en aktiv tillsynsvägledning. Länsstyrelsen har en rullande treårsplan för tillsynsvägledning. Syftet är dels att skapa framförhållning och överblick i vägledningsarbetet, dels att underlätta de kommunala miljöförvaltningarnas verksamhetsplanering och att förbättra deras möjligheter att delta i vägledningsaktiviteter. Planering av aktiviteter görs i dialog med kommunerna i länet och i samverkan med Miljösamverkan Värmlands och Örebro län. Sedan 2019 deltar Länsstyrelsen i Örebro län tillsammans med länets samtliga kommunala miljöförvaltningar i miljösamverkan med Länsstyrelsen i Värmlands län.

Det digitala arbetssättet som växte fram under pandemin har medfört att det genomförts mycket planerade tillsynsvägledningsaktiviteter under året. I dessa har många inspektörer och handläggare inom många olika områden deltagit. Samverkan syftar bland annat till att stärka kompetensen hos länens tillsynsmyndigheter inom miljöbalkens och livsmedelslagstiftningens områden. Samverkan syftar också till bättre resursutnyttjande, ökad samsyn samt utveckling av tillsynsmetoder. Länsstyrelsen har en aktiv roll inom styrgruppen för Miljösamverkan Värmlands och Örebro län.

Länsstyrelserna har även till uppgift att utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd. Under 2023 har Länsstyrelsen inte följt upp tillsynen i någon kommun genom kommunbesök. Flera besök är dock planerade till 2024, med avsikt att nå upp till vårt mål; ett besök i varje kommun i länet under en mandatperiod.

Arbete mot brottslighet inom avfallsområdet

Lagstiftningen ställer krav på att tillsyn enligt miljöbalken ska vara samordnad, effektiv och att brott ska förebyggas (1 kap. 17 § miljötillsynsförordningen). Miljöbrotts-samverkan sker i olika grupperingar, på lokal såväl som regional och nationell nivå. Sedan sommaren 2021 finns ett nationellt miljöbrottsråd samt en regional samverkan mellan länsstyrelserna. I det nationella miljöbrottsrådet finns representanter från Naturvårdsverket, länsstyrelserna, Polismyndigheten,

Åklagarmyndigheten, Tullverket samt Kustbevakningen. Den regionala samverkan sker mellan länsstyrelserna.

Lokal samverkan med länets kommunala tillsynsmyndigheter, polisen och åklagare sker fler gånger per år i länet. Det är en väl utvecklad samverkan som pågått under mer än tjugo år med syfte att diskutera aktuella frågor. Fokus på träffarna är ofta brottslighet inom avfallsområdet eftersom det finns många aktuella ärenden som kopplar an till detta. Samverkan är viktig och bidrar i hög grad till kunskapsöverföring.

Dammsäkerhet

Inom arbetet med dammsäkerhet fortgår klassificeringen av länets dammar. Vi har under året fattat beslut om dammsäkerhetsklass för fem dammanläggningar, varav två med dammsäkerhetsklass C. Begäran om konsekvensutredning har skickats ut för ett tiotal dammanläggningar.

Länsstyrelsen har under 2023 deltagit i tre olika projekt för gemensam, företagsövergripande tillsyn av dammsäkerhet. Tillsynen sker tillsammans med andra länsstyrelser som bedriver tillsyn av samma verksamhetsutövare. Det rör sig om tillsyn hos Mälarenergi Vattenkraft AB (tillsammans med länsstyrelserna i Dalarnas, Värmlands och Västmanlands län), Karlskoga Vattenkraft AB (tillsammans med länsstyrelserna i Dalarnas och Värmlands län) samt Fortum Sverige AB (tillsammans med ett tiotal andra länsstyrelser). Gemensamma tillsynsmöten har genomförts i samtliga tre grupperingar under 2023. Dessa samarbeten ökar kvaliteten på tillsynen och innebär en ökad effektivitet för verksamhetsutövarna, som uppskattar denna arbetsform.

Tillsyn av dammägarnas årsrapportering har genomförts och kompletteringar har begärts in i flera fall. Svenska Kraftnäts broschyr *Att äga en damm i dammsäkerhetsklass* har delats ut till samtliga dammägare i länet som har klassade dammar.

Under 2023 har Karlskoga Vattenkraft AB lämnat in en helhetsbedömning av dammsäkerheten vid Sävenfors dammanläggning. Handläggning av ärendet pågår. Helhetsbedömningen av Mångens dammanläggning som Karlskoga Vattenkraft AB lämnade in under 2022 godkändes av Länsstyrelsen under 2023.

Prövning av miljöfarliga verksamheter

Länsstyrelsen hanterar ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet. Det är sedan miljöprövningsdelegationen som fattar beslut i ärendena. Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Örebro län prövar ärenden för Örebro och Värmlands län.

Vid samråden, som föregår en ansökan, ger Länsstyrelsen vägledning till verksamhetsutövaren. Syftet med vägledningen är främst att verksamhetsutövaren redan i ett tidigt skede ska få kunskap dels om sådana omständigheter som kan utgöra hinder för tillstånd, dels om vad som behöver belysas i ansökan och i miljökonsekvensbeskrivningen. Underlag för samråd kan lämnas in via vår e-tjänst. Antalet samråd under 2023 har varit fler än vanligt, vilket medför att vi förväntar oss att få in många tillståndsansökningar under 2024. Tre av samråden har rört solcellsparkar som avser att söka

frivilligt tillstånd för sina verksamheter. Det handlar om stora ytor för sollcellsparkerna och därmed också flera motstridiga intressen som berörs.

Efter att samrådet avslutats skickas ansökan och miljökonsekvensbeskrivning in till Miljöprövningsdelegationen. Ansökan kan också skickas in via vår e-tjänst som ger stöd i vad som behöver skickas in. Under 2023 har det varit färre ansökningar än de senaste åren. Under året har Länsstyrelsen prioriterat dels de nationellt beslutade handläggningsmålen för tillståndsärenden i Miljöprövningsdelegationen dels de ärenden som handlar om nyetablering eller utökning eller där ett tillstånd riskerar att gå ut.

Nätverksträffar för ordföranden och sakkunniga i Miljöprövningsdelegationerna genomförs regelbundet med fokus på sakfrågor, handläggningsfrågor och arbetssätt i syfte att minska skillnaderna och hitta goda exempel. Arbetet har bland annat resulterat i att beslutsstöden för verksamheter har blivit uppdaterade vilket bidrar till mer likvärdiga bedömningar och beslut hos miljöprövningsdelegationerna.

Förorenade områden

Tillsyn

I länet finns närmare 400 förorenade områden där det är prioriterat att bedriva tillsyn. Detta utifrån bedömningen att områdena utgör mycket hög risk för människors hälsa och miljön (riskklass 1) eller hög risk för och människors hälsa och miljön (riskklass 2). Vid flertalet av dessa områden är den förorenande verksamheten nedlagd. Innan krav på utredningar eller åtgärder kan ställas måste det utredas vem som bär ansvaret för föroreningarna. Arbetet tar därmed mycket resurser i anspråk.

Länsstyrelsen i Örebro län prioriterar arbetet med tillsyn av pågående och nedlagda verksamheter där det finns ansvarig part och där de förorenade områden medför stor eller mycket stor risk. Detta ligger i linje med tillsynsmålen för länet – att områden med hög riskklass med ansvarig part ska prioriteras. Arbetet ligger också i linje med relevanta nationella mål, såsom Sveriges miljö kvalitetsmål och globala mål i Agenda 2030. Ett delmål inom Agenda 2030 som berör förorenade områden handlar om att minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier. För att kunna uppnå det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö måste takten på arbetet med förorenade områden öka markant.

Under 2023 har mycket tid lagts på ett stort och komplicerat tillsynsobjekt, en gruvverksamhet, där det pågår arbete med att ta fram en riskvärdering. Omfattande arbete har även lagts på arbetet med förorenade områden inom fysisk planering vid tillsynsobjektet.

En före detta färgtillverkningsfabrik i länet har avvecklats sin verksamhet och en omfattande schaktsanering har pågått under 2023. Förorenade massor och äldre konstruktioner i mark har avlägsnats från området och föroreningar, framför allt lösningsmedel, har grävts bort.

I ett annat ärende, efter en stor sanering av mark och sediment vid en tidigare impregneringsverksamhet, fortgår tillsynsarbete inför kommande undersökningar och eventuella åtgärder.

Även andra tillsynsobjekt har prioriterats under året, bland annat:

- Delsanering av ett före detta gasverk i samband med exploatering.
- Ledningsdragningar inom pågående verksamheter.
- Ett objekt med rening av grundvatten förorenat med trikloreten (tri).

Länets kommuner ansvarar för en stor del av tillsynen av länets prioriterade förorenade områden. Därför lägger Länsstyrelsen mycket resurser på tillsynsvägledning och arbetar med samverkan på flera nivåer, dels i den nationella tillsynsvägledningsgruppen, men även regionalt i det gemensamma Mälarlänssamarbetet. En strukturerad och genomtänkt tillsynsvägledning ger kommunerna verktyg i deras fortsatta arbete med tillsyn.

Under 2023 har kommunernas miljöhandläggare erbjudits två utbildningar inom Mälarlänssamarbetet, en utbildning specifikt inriktad på åtgärder samt en årligt återkommande handläggartäff där Länsstyrelserna även ger tillsynsvägledning. Länsstyrelsen har även arrangerat en handläggartäff för länets kommuner där bland annat processen rörande statliga medel (statsbidrag och statsstöd) togs upp. Länsstyrelsen arbetar för att få kommunerna att arbeta mer strategiskt. Myndigheten har som ett led i detta arbete besökt de kommuner som ingår i Samhällsbyggnad Sydnärke – Askersund, Laxå och Lekeberg – samt Lindesbergs kommun. Mycket tid har också lagts på vägledning i specifika frågor.

Länsstyrelsen har under 2023 deltagit i ett projekt om handlingsplaner som verktyg vid tillsyn av pågående verksamheter med förorenade områden. Projektet syftar till att ta fram ett vägledningsmaterial till tillsynsmyndigheter, för de ska kunna stötta verksamheter att arbeta mer strategiskt med förorenade områden genom att upprätta handlingsplaner med planering av sitt kommande arbete.

I ett annat projekt som pågått under 2023 undersöks sediment i Vättern. Projektet sker i samarbete mellan samtliga fyra länsstyrelser runt Vättern samt Sveriges geologiska undersökning (SGU); finansieringen sker delvis med bidragsmedel från Naturvårdsverket. Utifrån hur stor andel av Vättern som ligger inom Örebro län genomfördes relativt många provtagningar i länet, detta eftersom bottenförhållandena i den delen av sjön lämpar sig för sedimentprovtagning.

Bidrag

Länsstyrelsen i Örebro län prioriterar arbetet med statlig finansiering vid nedlagda verksamheter med stor och mycket stor risk där ansvar saknas helt eller delvis. Arbetet utgår från prioriteringslistan över länets förorenade områden, vilken uppdateras årligen. Länsstyrelsens arbete med bidragsobjekt där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet utgår även ifrån en tidsatt plan för genomförande. Länsstyrelsen verkar för att kommunen ska vara huvudman i bidragsprojekt i så stor utsträckning som möjligt. Länsstyrelsen har på kommunbesök informerat om och framfört vikten av kommunalt huvudmannaskap. I samband med pågående bidragsärenden läggs mycket tid på att stötta kommunerna med kunskap om hur processerna rörande statliga medel inom förorenade områden fungerar. Länsstyrelsen har under året

skickat ut information till såväl nuvarande som potentiella huvudmän om den nationella träff för huvudmän som kommer hållas under våren 2024.

I och med den nya stödförordning som infördes 2022 kommer Länsstyrelsen att pröva ansökan om stöd. Detta förfarande skiljer sig mot beslut om bidrag där Naturvårdsverket prövar ansökan först och Länsstyrelsen är bidragsförmedlare. För att kvalitetssäkra arbetet och tydliggöra processen med de beslut Länsstyrelsen framöver ska fatta inom statsstödsärenden har under året pågått ett arbete med att ta fram en intern rutin.

Under 2023 har undersökningar med bidragsmedel genomförts vid ett objekt i länet. Det är tre objekt som befinner sig i åtgärdsfas, där det under året arbetats med att förbereda för åtgärder.

Bidrag har under året beviljats för att utföra enklare provtagning i fem olika sedimentområden under 2024. Provtagningen genomförs med syfte att verifiera förorening för att i ett senare skede underlätta tillsynen av eventuella förorenade sedimentområden.

PFAS

Länsstyrelsen prioriterar arbete och tillsynsvägledning kring högfluorerade ämnen, PFAS. Sedan 2019 driver Länsstyrelsen ett PFAS-projekt för Länsstyrelsens pågående tillsynsobjekt i länet. Syftet är att med hjälp av MIFO-metodiken inventera och provta var PFAS används och har använts samt vilka risker det innebär för människors hälsa och miljö. Hittills har främst verksamheter inom sprängämnes-, kemikalie- och pappersindustrin inventerats och där har det också tagits prover. Vid några verksamheter har PFAS påträffats, bland annat i grundvattnet, och kompletterande provtagning har skett under året och planeras även 2024.

Vid ett industriområde i länet har PFAS påträffats i ytvattnet, som leder till kommunens dricksvattenintag. Länsstyrelsen och kommunen är dubbla tillsynsmyndigheter för förorenade områden inom industriområdet. Industriområdet har under året lyfts upp på Länsstyrelsens prioriteringslista över länets tio mest prioriterade förorenade områden.

Länsstyrelsen har under 2023 arbetat med en första identifiering och kartläggning av potentiella källor och verksamheter avseende PFAS i Örebro län. Kartläggningen blir ett förarbete och kommer att användas som underlag inför Länsstyrelsens uppdrag att kartlägga PFAS-förorenade områden i länet, i enlighet med regeringsuppdraget om PFAS-förorenade områden.

Länsstyrelsen har under 2023 beviljat bidrag för enklare verifierande provtagning för åtta områden avseende PFAS under 2024. Provtagningen genomförs med syfte att verifiera PFAS-förorening, som en del av inventeringsarbetet enligt regeringsuppdraget, för att i ett senare skede underlätta tillsynen av PFAS-förorenade områden. Kommunerna har bistått med underlag kring aktuella områden. Länsstyrelsen avser att söka bidrag för provtagning i fler områden under 2024.

I länet finns en nätverksgrupp bestående av Länsstyrelsen, miljöhandläggare från kommuner samt representanter från arbets- och miljömedicin vid Örebro Universitetssjukhus. I gruppen ingår handläggare från Länsstyrelsen som

arbetar med förorenade områden, miljöskyddstillsyn, grundvatten, ytvatten, fiskefrågor och livsmedel. Gruppen träffas två gånger om året för att samverka, dela erfarenhet och sprida kunskap kring PFAS. På träffarna som hållits under året har en kommun delat med sig erfarenheter från tillsynsarbete kring PFAS vid en flygplats. Vidare har Länsstyrelsen informerat kring inventeringsarbetet för PFAS utifrån regeringsuppdraget. Påverkan från PFAS på livsmedelsproduktion har diskuterats liksom riktvärden för PFAS. Information och vägledning skickas och delas även löpande via e-post till nätverksgruppen samt till kommunernas miljökontor.

Länsstyrelsen har även lyft och informerat om pågående arbete och kommande inventeringsarbete kring PFAS på en handläggartreff med kommunernas EBH-handläggare. Myndigheten har informerat och bjudit in kommunernas miljöhandläggare till dels webinarier som Naturvårdsverket har hållit rörande PFAS, riktvärden och MIFO-metodik dels även utbildningar arrangerade av intresseorganisationen Renare Mark. Mälarlänens utbildningar och konferenser för kommunerna och Länsstyrelserna har under året tagit upp PFAS-frågor. Länsstyrelsen i Örebro län har även samlat in den information som de enskilda kommunerna har kring PFAS. Länsstyrelsen har även en dialog med yrkesfiskare kring PFAS-förorenade områdens påverkan på livsmedelsproduktion.

Länsstyrelsen har under 2023 fortsatt att bedriva arbete om att övervaka PFAS i vattenmiljön. För detta arbete finns en så kallad storymapp om PFAS i ytvatten publicerad på Länsstyrelsens webbplats, och denna har uppdaterats under året. Arbetet inriktas mot att öka kunskapen om halter och förekomster av miljögifter i vattenmiljöer. Syftet är att ge ett bättre underlag för bedömningar av status, miljötillstånd, utsläppsvillkor och miljömålsuppfyllelse för länets vatten. Information finns kring provtagningar i sjöar och vattendrag och PFAS-halter i vatten och i fisk.

Nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften

I länet finns närmare 120 vattenkraftverk och cirka 600 dammar. Länsstyrelsens arbete med den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraft följer tidsplanen. Samverkan inom länet har pågått i fem prövningsgrupper, där Länsstyrelsen är sammankallande i två av dessa. Vi har under året haft kontakt med fem andra länsstyrelser och ett tiotal verksamhetsutövare. Vi har haft möten med verksamhetsutövare där vi har diskuterat knäckfrågor, miljökvalitetsnormer och kulturmiljöfrågor. Vi har även analyserat vilka konsekvenser miljöanpassningar kan få på verksamheten. Vi har även motiverat verksamhetsutövarna att delta i arbetet och bidra med sin kunskap om verksamheterna. I prövningsgrupper där flera länsstyrelser deltar har vi arbetat aktivt för att skapa samsyn och samverkat mellan länsstyrelserna för att i så hög grad som möjligt hantera samverkan på ett likriktat sätt.

Samverkan i prövningsgruppen Gullspångsälven nedre avslutades i december 2022. Med anledning av pausen och den förskjutna tidsplanen har Länsstyrelsen frågat verksamhetsutövarna om de vill fortsätta samverka under 2023. Det resulterade i att vi har haft möten med de verksamhetsutövare som

har varit positiva till detta, och vi har diskuterat konkreta förslag på miljöanpassningar i syfte att underlätta de kommande provningarna i domstolen, både för verksamhetsutövare, domstolen och Länsstyrelsen. I en provningsgrupp där verksamhetsutövaren ser ekonomiska svårigheter med att fortsätta verksamheten vid en miljöanpassning har vi diskuterat frågan om hur kommunen ska hantera den kommunala dricksvattenförsörjningen om vattenkraftverksamheten avvecklas. Under året har utredningar gjorts huruvida kommunen ska ta över dammansvaret och/eller flytta uttaget. Det finns även höga kulturmiljövärden i området och verksamheterna påverkar ett Natura 2000-område utan gynnsam bevarandestatus.

Att motivera verksamhetsutövarna till att bidra i samverkan har under 2023 fortsatt att vara en utmaning. För att väcka frågan tidigt och arbeta långsiktigt har vi under året varit på tillsynsbesök hos sex kraftverksägare där samverkan ska inledas längre fram. Målet med tillsynsinsatsen är att verksamhetsutövaren ska ha en sammanställd redovisning över sin egenkontroll. På så sätt kan de få kunskap om gällande tillstånd och villkor, och stöd att mäta och registrera vattennivåer och flöden, undersöka verksamhetens påverkan på miljön och hur den påverkar miljö kvalitetsnormerna. Det blir enklare att föreslå relevanta miljövillkor om man har kunskap om sin miljöpåverkan. Det gäller både justering av befintliga villkor som kanske inte fyller sin funktion, vilket kan vara negativt för både miljön och verksamheten, och förslag på nya villkor.

Länsstyrelsen har under 2023 fortsatt att undersöka miljö tillståndet i länet. Vi har genomfört elfisken och musselinventeringar i vattendrag, provfisken i sjöar och haft fiskräknare utsatt i vattendrag som kan påverkas av vattenkraften. På flera ställen har mussel- och fiskarter påträffats som tidigare inte var kända från just de platserna.

Länsstyrelsen har stor erfarenhet av tillståndsprocessen för vattenkraft, och vi har varit delaktiga i många miljöprovningar. Därför känner vi ett ansvar att engagera oss på ett nationellt plan. Vår samordnare för den nationella planen och en kulturmiljöhandläggare ingår i den nationella NAP-grupp som finns inom länsstyrelserna. Gruppen har ordnat seminarium om samverkansprocessen, om effektiv tillgång till vattenkraftsel och om fiskpassager. Detta har skapat förutsättningar för en ökad kunskap hos handläggare och en större nationell samsyn mellan länsstyrelserna. Framtagande av gemensamma vägledning, rutiner och mallar ökar också länsstyrelsernas samsyn, vilket innebär att verksamhetsutövarna i landet får likriktad information. Vår kulturmiljöhandläggare är även med i den nationella vattengruppen för kulturmiljö tillsammans med länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet.

Strandskyddstillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen av strandskyddet inom naturskyddade områden. För att strandskyddet ska bibehålla sin legitimitet är det viktigt att tillsynsmyndigheten bedriver tillsyn och kräver åtgärder där överträdelser har skett. Genom detta arbete ska strändernas värde för friluftsliv och biologisk mångfald långsiktigt bevaras.

2022 års strandskyddstillsynsprojekt har fortlöpt även under 2023. Under året har Länsstyrelsen granskat och besökt ytterligare ett antal områden i länet för

att se ifall överträdelser mot strandskyddsreglerna skett. Årets resultat visar att konstaterade överträdelser är få och inga åtgärder krävs. De allra flesta naturskyddade områdena med stränder i Örebro län utgörs idag av obebyggd och statligt ägd mark, varvid risken för privatisering av stränderna är relativt liten. Tillsynen har genomförts genom kartanalyser, granskning av underlag samt fältarbete. Genom detta tillsynsprojekt, som pågått 2022–2023, har nu i stort sett samtliga naturreservat i länet kontrollerats avseende strandskyddet, antingen genom kartanalys eller fältbesök. Länsstyrelsens kunskapsläge inom området har därigenom förbättrats och det finns numera en relativt god lägesbild.

Länsstyrelsen har bjudit in länets kommuner till en träff om tillsynsvägledning med tema strandskydd. Dessa träffar, som pågått under en tioårsperiod, bidrar till en mer effektiv, ensad och rättssäker hantering av strandskyddsdispenser.

Naturvård

Områdesskydd

Länsstyrelsen i Örebro län har under 2023 beslutat att inrätta tre nya naturreservat och tagit beslut om fyra geografiska utvidgningar av befintliga reservat. Besluten omfattar en skyddad areal på totalt 158 hektar, varav 145 hektar har vunnit laga kraft. Länsstyrelsen har fått riktad finansiering för revidering av reservatsbeslut som resulterat i sex beslut om revidering. Summan för markåtkomst under 2023 blev drygt 30 miljoner kronor, fördelade på tio olika reservatsobjekt.

Länsstyrelsen har i tio olika områden i länet låtit konsulter inventera såväl skogliga värdekärnor som naturvårdsintressanta arter inom utvalda organismgrupper, såsom svampar, mossor, lavar, kärlväxter och skogsfåglar. Syftet har varit att identifiera objekt med höga bevarandevärden och att prioritera områden för formellt skydd.

Under 2023 har flera arbetsmöten hållits med större markägare, exempelvis Sveaskog AB, Häradsskog och StoraEnso Skog AB. Syftet har varit att komma överens om såväl lämpliga reservatsobjekt som frivilliga avsättningar, vilka tillsammans kan ge bästa möjliga naturvårdsnytta på landskapsnivå och därmed hög kostnadseffektivitet i naturvårdsarbetet. Intresset från markägare för frivilligt formellt skydd har varit något mindre 2023 än under 2022. Fyra nya intresseanmälningar för skydd inkom under året till Länsstyrelsen och i samtliga fall har Länsstyrelsen gått vidare och utreder för närvarande områdesskydd.

Länsstyrelsen i Örebro län har, inom ramen för Naturvårdsverkets regeringsuppdrag om ersättningsmarker (Sveaskog 2025), tilldelats 1 184 hektar mark, varav drygt tusen hektar är produktiv skogsmark, fördelat på nio olika skiften i länet. Under året har Länsstyrelsen översiktligt inventerat dessa områden för att identifiera eventuella värdekärnor, som enligt instruktioner från Naturvårdsverket ska sättas av för naturvårdsavtal eller naturreservat innan överlåtelse sker till annan markägare. De här skiftena kommer att kunna erbjudas till enskilda markägare och häradsallmänningar som

ersättningsmarker vid bildande av naturreservat under kommande år med start 2024.

Länsstyrelsen deltog under 2023 i ett antal seminarier om en ny nationell strategi för skydd av skog. Länsstyrelsen påbörjade en anpassning av områdesskyddsarbetet i linje med propositionen om bland annat stärkt äganderätt och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund (Prop. 2021/22:58). Länsstyrelsen har gjort en genomgång av befintliga områdesskyddsärenden som en förberedelse inför tecknande av väntansavtal som kommer att införas från och med 2024.

Förvaltning av skyddad natur

Inom förvaltningen av länets naturreservat, nationalparker och Natura 2000-områden har Länsstyrelsen under 2023 arbetat med restaurering, naturvårdande skötsel och friluftsliv. Den kraftiga minskningen av skötselanslaget har resulterat i kraftigt minskad naturvårdande skötsel och kraftigt minskat underhåll av friluftslivsanordningar. Minskningen har framförallt skett genom uppsagda eller kraftigt minskade uppdrag till lokala entreprenörer, lantbrukare och djurhållare. En stor del av de arbetsinsatser för praktisk skötsel som gjorts under året har främst utförts av egen förvaltningspersonal.

I det välbesökta naturreservatet Norra Vätterns skärgård gjordes inför sommaren en stor översyn av alla anläggningar och skyltningen uppdaterades. Alla soptunnor i skärgården togs bort inför sommarsäsongen. Detta resulterade i minskad nedskräpning och uteblivna kostnader för sophantering. Arbetet med friluftslivsåtgärder ligger generellt på en mycket låg nivå och har under året mest bestått av löpande underhåll av anläggningar. Två nya leder har skapats; Salboslingan i Nittälven, en ny led på 3,5 kilometer längs med Nittälven samt Bastvikens naturreservat, som har en kortare led på 2 kilometer, vilken färdigställdes inför invigningen som anordnades i juni. En gammal backstuga, Gustavs stuga, i Djupdalens naturreservat har under året fått en upprustning, som gör att den kommer att kunna räddas till eftervärlden.

De artrika slätterängarna och betesmarkerna är prioriterade naturtyper. Under året har Länsstyrelsen dock fått prioritera ned skötseln av dessa. 19 hektar har slagits, att jämföra med 43 hektar tidigare år. I Runsala och Tjälvesta naturreservat har i betesmarkerna uppförts fem kilometer nytt stängsel. Delar av åtgärden i Runsala har skett i samverkan med Trafikverket, som även bekostat en stor del av stängslet. För det rovdjursavvisade stängslet i Tjälvesta kunde bidrag från Jordbruksstöd finansiera en femtedel av kostnaden. Åtgärderna bidrar till de båda miljö kvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv samt Ett rikt odlingslandskap.

I de tre naturreservaten Kaljoxadal, Nittälvsbrännan och Nittälven utfördes två naturvårdsbränningar. Den ena bränningen på 11 hektar utfördes i samverkan med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), i form av en utbildning i naturvårdsbränning för blivande bränningsledare. Den andra bränningen omfattade 47 hektar och utfördes inom ramen för det EU-finansierade projektet Life2Taiga. Bränningarna skedde i sammanhängande sandtallskogar av varierande ålder och struktur. De båda bränningarna har haft en positiv påverkan på mark- och trädsnitt, skapat större luckighet och mer död ved. De

har redan gynnat arter som är brandberoende och bidrar till miljö kvalitetsmålen Levande skogar samt Ett rikt växt- och djurliv.

Ett stort samverkansarbete har gjorts kring den framtida skötseln av naturreservatet Kvismaren. Jordbrukare, djurhållare, fågelföreningar, vetenskaplig expertis och andra intressenter har samlats för att skapa en arbetsplan för vattenregim och hävd för naturreservatet. Syftet med arbetsplanen är att utgöra ett praktiskt förvaltningskomplement till skötselplanen.

Inom naturvägledningen har vi arbetat med att ta fram ny information samt uppdaterat och tillgängliggjort information om länets skyddade natur i tryckt och digital form. Informationsarbetet har minskat i omfattning, på grund av minskad finansiering. Ett guidningsprogram har pågått under året, med syftet att underlätta för medborgarna att känna till och hitta ut till länets skyddade naturmiljöer.

Under 2023 har bland annat följande genomförts:

- Tivedens nationalpark har bemannats av naturvägledare under högsäsong.
- Naturreservatet Bastviken har invigts i samarbete med markägaren, en lokal entreprenör och naturvårdsorganisationen Hopajola.
- Elva guideade aktiviteter i skyddade naturområden har genomförts i samarbete med Hopajola inom satsningen Månadens naturreservat med olika teman och målgrupper.
- Det pågående arbetet med att införa Sveriges nationalparkers visuella identitet i Garphyttans nationalpark har fortsatt i viss mån, men bromsats in på grund av brist på medel.
- Två utbildningar har anordnats för blivande samarbetspartners kring Tivedens nationalpark, där 20 olika verksamhetsutövare deltog.

Våtmarksrestaurering

Våtmarksrestaurering har under 2023 pågått inom hela länet bland annat med stöd av de värdetrakter för våtmarker som tagits fram inom arbetet för grön infrastruktur. Totalt har cirka 200 hektar myr återvätats genom dikesigenläggning, dels i skyddade områden dels inom ramen för åtgärdsprogrammet för hotade arter utanför skyddade områden. Återvätningarna bidrar till ökad kolinlagring och större artrikedom.

Skyddade områden där dikespluggning har skett i naturreservaten:

- Fjärhanabergen (cirka 50 hektar, Karlskoga kommun)
- Salbomossen i Nittälvens naturreservat (cirka 30 hektar, Ljusnarsbergs kommun)
- Lillsjöbäcken (cirka 10 hektar, Nora kommun)

Dikespluggning har också skett på mossar i anslutning till Skagersholmsån (cirka 60 hektar, Laxå kommun). I Skagersholmsån har även återmeandring utförts, till gagn för flodpärlmussla.

Omkring 15 hektar rikkärr har skötts genom röjning, ringbarkning och högkapning av träd, i syfte att gynna hotade arter såsom vädndärfjäril. I Lundby äng har cirka 4 hektar igenvuxen strandvåtmark restaurerats genom röjning och gallring i syfte att skapa en artrikare och öppnare strandäng för betesdjur.

Utöver Länsstyrelsens egna restaureringsinsatser bedrivs arbete av andra aktörer, såsom Sveaskog, Skogsstyrelsen, kommuner, markägareorganisationer och ideella föreningar. Inom våtmarks-LONA och LOVA pågår ett flertal våtmarksprojekt som initierats av kommuner i länet med medaktörer som Sveaskog, jordbruksföretagare samt naturvårdsorganisationen Hopajola. Anläggande av våtmarker i odlingslandskapet sker normalt av jordbruksföretag med stöd från den strategiska planen.

Åtgärderna bidrar sammantaget till miljökvalitetsmålen Begränsad klimatpåverkan, Myllrande våtmarker, Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, Levande skogar samt Ett rikt växt- och djurliv.

Restaurering av vattendrag

Åtgärder för att restaurera vattenmiljön har gjorts i Grytsjöbäcken, där en större och en mindre damm tagits bort samtidigt som flottningsrensade sträckor har återställts genom bland annat stenutläggning. Dammar har tagits bort, dels vid Östersjön/Hjärtasjöns utlopp i Hallsbergs kommun dels i Nittkvarn i Nittälven i samarbete med Stora Enso. Nittälven är nu snart helt fri från mänskligt skapade vandringshinder. Länsstyrelsen har själv sökt tillstånd från mark- och miljödomstolen för att ta bort en damm i Gusselby och under sommaren 2023 togs dammen bort och ersattes med en forssträcka.

Under året har två tillståndsprocesser pågått för två större projekt, Sandån och Tvärån. Båda omfattar restaurering av forsar, våtmarker och borttagande av dammar. För Sandån har tillstånd meddelats och åtgärder kommer att påbörjas under 2024.

Samordning av friluftslivsmålen

Samordning av friluftslivsmålen sker i intern samverkan med andra delar av Länsstyrelsens verksamhet, till exempel social hållbarhet, samhällsplanering och förvaltning av skyddad natur. Samverkan och informationsutbyte sker även i ett externt samverkansforum där länets kommuner, Region Örebro län och naturvårdsorganisationen Hopajola ingår.

I december 2023 genomfördes en regional tankesmedja för friluftsliv, med syfte att diskutera och belysa hur vi tillsammans kan nå fler och samverka för ett stärkt friluftsliv i länet. Det var ett tillfälle för deltagarna att träffa andra som är engagerade i friluftsliv i länet, för att byta tankar och erfarenheter. Temat för årets tankesmedja var starkt engagemang och samverkan för friluftsliv och vi arbetade tillsammans för att skapa underlag för kommande arbete med en regional strategi för friluftsliv.

Exempel på andra aktiviteter som genomförts under året är:

- Uppföljning av antal besökare till ett urval av länets skyddade områden.
- En hållbarhetsdag för länets turismnäring på temat social hållbarhet tillsammans med Region Örebro län.

Under året har Länsstyrelsen tillsammans med fem kommuner, Region Örebro län, markägare och Försvarsmakten tagit fram en gemensam viljeinriktning för det viktiga friluftsområdet Kilsbergen. Dessutom har Länsstyrelsen aktiverat ett samverkansråd och påbörjat arbetet med att ta fram en handlingsplan.

Vissa satsningar på friluftslivsanordningar i skyddad natur har genomförts, vilket sannolikt resulterar i ett ökat intresse för friluftsliv. Satsningarna har varit betydligt mindre än tidigare år på grund av minskad finansiering.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Arbetet med att skapa en mer lämplig livsmiljö för den hotade asknätfjärilen går framåt och ger effekt. 2023 noterades det högsta antalet larvkolonier sedan inventeringen startade 1992. Detta i kombination med det varma och torra vädret 2023 under fjärlens flygtid i juni möjliggjorde ytterligare spridning i närområdet. Att upprätthålla livsmiljöer för asknätfjäril kräver återkommande röjningar, i syfte att hålla fjärlarnas värdväxter ask och olvon solbelysta. Arbetet har, på grund av minskad finansiering, minskat i omfattning sedan 2022.

Genom våtmarkssatsningen har Länsstyrelsen under året kunnat restaurera 15 hektar skogliga rikkärr inom en prioriterad värdetrakt. Det är främst miljöer utan formellt skydd på Sveaskogs mark som har åtgärdats. Fokusarter för åtgärderna har varit våddnätfjäril och kalkkärrsgrynsnäcka.

Återställning av biotoper och restaureringsåtgärder för att ta bort vandringshinder har gjorts i Skagersholmsån, i syfte att gynna flodpärlmussla och flodnejonöga.

Inventering av stormusslor har gjorts i många nya vatten, både med hjälp av vattenkikare och genom dykning. Stormusslor som tjockskalig målarmussla och flodpärlmussla har hittats på nya sträckor.

Flodnejonöga har fått ett åtgärdsprogram, därför har vatten runt sjön Skagern inventerats. Fenprover har samlats in till nationella DNA-analyser på flodnejonöga.

Artobservationer som underlag för skydd av arter

Länsstyrelsen i Örebro län har fortsatt samordnat samtliga länsstyrelsers kontaktpersoner för artdata inom nätverket Samverkan om artdata. Länsstyrelsen har under 2023 anordnat utbildningar, både internt och externt, via länsstyrelsernas Artsök. Kontaktpersonen för detta inom Länsstyrelsen är också en resurs för att hantera artdata rättssäkert inom olika verksamheter, exempelvis vad gäller frågor om skyddsklassning och sekretess samt bedömningar av olika verksamheters påverkan på skyddsvärda arter.

Inom den regionala miljöövervakningen har ideella rapportörer fortsatt en viktig roll inom olika regionala delprogram för att följa utvecklingen för fåglar, fjärilar och kärlväxter i länet.

Invasiva främmande arter

Arbetet med bekämpning av invasiva arter har minskats kraftigt på grund av utebliven finansiering för åtgärder i landmiljöer. Det arbete som utförts har framför allt bestått av tillsyn och informationsarbete med egen personal.

Bekämpning av sjögull i Lillsjön har prioriterats, i syfte att på sikt utrota beståndet. Metoden är beprövad och har i år visat på gott resultat. Åtgärder mot sjögull i sjön Varingen är påbörjad och flera täckdukar av en ny modell

kommer att läggas ut först under 2024, eftersom dessa levererades efter växtsäsongen 2023. Länsstyrelsen har gjort tillsyn hos markägare med förekomster av gul skunkkalla och erbjudit rådgivning om hur arten bäst utrotas. Länsstyrelsen har i samarbete med kommuner även bistått med containrar för avfallshantering av gul skunkkalla.

Bäckröding är ett hot mot den inhemska öringen. Utfiske av bäckröding har fortsatt i Smedbäcken och Ullsandsmobäcken. Även uppföljningsfiske har skett i Drakabäcken, som kunde visa på lyckat resultat av tidigare års utfiske. Länsstyrelsen har under 2023 påbörjat förundersökningar och sammanställningar för att kunna fortsätta med utrotningen av bäckröding i länet.

En uppföljning under året av tidigare åtgärder har visat ett minskat antal invasiva arter i skyddade områden. Detta indikerar att de faktiska åtgärder som utförts 2022 och tidigare år har gett positiva resultat. Då medel saknats för fortsatta direkta åtgärder har vissa invasiva arter återtagit mark under året. Länsstyrelsen har med egen personal under året inventerat och utfört vissa åtgärder i områden där svarthuvad snigel finns registrerat. Resultaten visar att svarthuvad snigel har minskat i områdena där bekämpning genomfördes under 2022. Fortsatt bekämpning av arten är relevant.

Länsstyrelsen har under 2023 bjudit in till dialogmöten med länets alla kommunala ekologer, anställda inom områdena park, naturvård, underhåll/drift och avfall. Syftet har varit att informera om ansvaret för bekämpning av invasiva arter. Informationssatsningar till allmänheten har fortsatt genom föreläsningar, brevutskick och informationsdagar i olika kommuner.

Lokala naturvårdssatsningen – LONA

Under 2023 fick Länsstyrelsen inga medel till nya lokala naturvårdssatsningar, så kallade ordinarie LONA-projekt. Åtta kommuner inkom med ansökningar om 14 nya projekt, men samtliga avslogs med hänvisning till att medel saknades.

Under 2023 fick Länsstyrelsen 1 288 000 kronor till pågående projekt som skulle avslutas under 2023. Sammanlagt hade Länsstyrelsen 30 ordinarie LONA-projekt samt 18 LONA pollineringsprojekt i gång under 2023. 23 av dessa projekt har avslutats under året.

Under 2023 fick Länsstyrelsen 2 854 000 kronor att fördela i länet för restaurering och anläggning av våtmarker inom LONA samt till förberedelsearbete för detta. 2,1 miljoner gick till fem nya projekt, varav två privata initiativ, samt fem projekt som har avslutats under året. Resterande bidragsmedel går till administration. Några projekt beviljades en projektförlängning, och därmed flyttades planerade utbetalningar ett eller två år framåt.

Enligt regleringsbrevet 2023 ska Länsstyrelserna arbeta med restaurering och anläggning av våtmarker. Inom ramen för förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt ska markägarnas kunskap om bidraget och möjligheten till samarbete med myndigheter förstärkas. För att informera markägaren och underlätta för dem att komma med en ansökan har

Länsstyrelsen öppnat en digital våtmarksportal. Efter genomförd intresseanmälan kommer Länsstyrelsen att vägleda markägaren genom de olika stödsystemen samt eventuell tillståndsplikt.

Lokala vattenvårdssatsningen – LOVA

Under 2023 fick Länsstyrelsen cirka 6,7 miljoner kronor till lokala vattenvårdsprojekt (LOVA). Av dessa medel har cirka 6,4 miljoner kronor betalats ut som statsbidrag till 22 olika projekt som drivs av kommuner eller ideella föreningar. Resterande medel har gått till administration. Ytterligare 15 projekt har pågått, men av flera anledningar, bland annat otillräckligt med medel, inte fått något bidrag utbetalat under 2023.

Restaurering av ängs- och betesmarker

Länsstyrelsen i Örebro län beviljades medel under 2023 för att arbeta med restaurering av betesmarker och slätterängar, hamling av träd samt naturvårdsbränning av gräsmark. Huvudsakliga målgrupper är lantbrukare och andra markförvaltare, till exempel markägare, arrendatorer, stiftelser, föreningar och kommuner. Arbetet har resulterat i främst restaurering av betesmarker, men även restaurering av en mindre areal slätteräng, nyhamling av drygt 100 träd samt naturvårdsbränning av gräsmark i ett objekt.

Länsstyrelserna ska redovisa hur de har samverkat med Naturvårdsverket för att underlätta framtagandet av ett nationellt program för restaurering av ängs- och betesmarker samt vissa skötselinsatser. Under 2023 har länsstyrelserna samverkat med Naturvårdsverket genom sin förvaltningsorganisation Landsbygd och djur. Arbetet har fokuserat på att identifiera behov av lösning samt ta fram underlag och krav på tekniskt stöd för hantering av det nationella programmet. Arbetet tillsammans med Naturvårdsverket var som störst fram till halvårsskiftet 2023 för att därefter pausas. Anledningen till pausen är att det inte har beslutats om någon förordning för programmet. Det gör att arbetet med införandet inte kunde slutföras under 2023.

Regional miljöövervakning

Inom den regionala miljöövervakningen har vi genomfört undersökningar enligt Länsstyrelsens sexåriga program för regional miljöövervakning. En minskad finansiering från 1:2-anslaget Miljöövervakning m.m. har dock medfört att nivån på undersökningarna påtagligt har behövt sänkas inom flera delprogram. Det gäller bland annat inom den akvatiska miljöövervakningen och inom samarbeten med den ideella naturvården om artövervakning.

Inom akvatisk miljöövervakning har Länsstyrelsen under 2023 prioriterat att försöka behålla långa tidsserier och att inte avbryta undersökningar som kräver ett visst antal prov. Detta för att uppfylla krav för statusklassning av vatten enligt Havs- och vattenmyndigheten. Vi har trots neddragningen av den akvatiska miljöövervakningen ändå gjort en satsning på kvalitativ övervakning av grundvatten, som vi sett som särskilt prioriterat. Detta för att möta krav enligt det nya dricksvattendirektivet, och för att förbättra det dåliga kunskapsläge som råder kring grundvatten idag i länet.

Några särskilda insatser inom landmiljöövervakningen under 2023:

- I samarbete med båtburna ornitologer och övriga länsstyrelser runt Hjälmaren samt Hjälmarens vattenvårdsförbund har Länsstyrelsen utfört en femte heltäckande inventering av fåglar på Hjälmarens fågelskår sedan 2015. Det är ett viktigt planeringsunderlag bland annat i förvaltningen rörande storskarv samt uppföljning av arter med särskilt bevarandeintresse.
- I samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet har Länsstyrelsen anordnat en nationell workshop med bland annat länsstyrelser och forskare. Målsättningen var att samordna arbetet inom delprogrammet Fenologi – Naturens kalender. Ett viktigt syfte med mötet var att diskutera möjligheten att nå ut till och samverka med frivilligbaserade övervakare. Resultaten från fenologiövervakningen används bland annat som underlag för miljömålsindikatorn Växternas växtsäsong.
- Länsstyrelsen har tillgängliggjort resultat från flygbildstolkningar av 48 myrar för att se förändring i trädtäckning från 1960-talet fram till idag via Länsstyrelsens geodatakatalog och externa webbGIS. Ett viktigt syfte med karteringen av trädtäckning är att ge underlag till arbetet med restaurering av våtmarker.
- Länsstyrelsen har publicerat en kartberättelse för delprogrammen Småbiotoper i åkerlandskapet och Gräsmarkernas gröna infrastruktur. Kartberättelsen visar på ett lättillgängligt sätt resultatexempel om förekomst av småbiotoper i åkerlandskapet, gräsmarkers förekomst och kvalitéer samt landskapets funktionalitet för gräsmarksarter. Resultaten om funktionella gräsmarkslandskap har använts av SLU Artdatabanken för att ta fram evidensbaserade referensarealer för gräsmarker.

Resultatbedömning

Inom naturvård och miljöskydd varierar resultatbedömningen i hög grad mellan olika verksamheter, från otillfredsställande till god. Länsstyrelsens bedömning inom naturvårdsområdet som helhet är att resultatet inom flera områden är gott, men att det också varit betydande utmaningar. Resultatbedömningen hamnar därför inom några områden i kategorierna utvecklingsbehov eller otillfredsställande. Resultatbedömningen för miljöskyddsområdet bedöms som gott.

Inom delverksamheten invasiva arter i landmiljöer är resultatet otillfredsställande och har en negativ trend jämfört med tidigare år. Bakgrunden är att finansiering saknats för åtgärder och att tidigare påbörjade bekämpningsinsatser inte har kunnat fortsätta. Det leder till att den tidigare positiva trenden inom området brutits och att utgångsläget kommer att ha försämrats när arbetet påbörjas igen.

Skötsel av skyddad natur är ytterligare ett område där trenden är negativ. Resultatet för delområdet är utvecklingsbehov. Åtgärder inom både friluftslivsområdet och den naturvårdande skötseln har minskat, eftersom finansieringen minskat kraftigt. Kostnadskrävande arbeten inom ängsslätter har inte kunnat utföras, vilket leder till bruten hävdkontinuitet. På sikt kommer naturvärden att skadas om inte slätter utförs kontinuerligt där sådan skötsel

krävs. Arbetet med att prioritera vilka friluftslivsanläggningar och leder som behöver avvecklas har påbörjats, i syfte att möta den nivå på skötselschablonen som förväntas under mandatperioden. Ett annat delområde inom förvaltningen av skyddad natur som har en negativ trend är markering av gränser för skyddad natur. En allt större andel av främst naturreservat bedöms ha otillfredsställande gränsmarkering, vilket skapar osäkerhet för markägare, förvaltare och besökare.

Våtmarksåterställning inom skyddade områden har en fortsatt positiv trend genom den kraftiga ökningen av åtgärder inom hydrologisk återställning.

En positiv trend att notera är efter många års utförda åtgärder för den hotade arten asknätfjäril i länet ser ut att ge goda resultat. Under 2023 gjordes det högsta antalet observationer av fjärilsarten sedan mätningarna startade 1992.

Delverksamheterna områdesskydd och restaurering av vattendrag har en positiv trend och ett gott resultat. Nya områden med formellt skydd har tillförts länet och restaureringen av vattendrag fortgår. Arbetet med områdesskydd har bedrivits med frivillighet som utgångspunkt, både när det gäller pågående och under året initierade ärenden.

Resultatet inom miljöskyddsområdet bedöms som gott. I det stora hela har arbetet fortlöpt på ett bra sätt. Vi har dock haft utmaningar inom miljötillsyn, tillsyn av vattenverksamhet, miljöprovning samt inom samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Det kan bland annat kopplas till hög ärendebelastning i relation till mängden resurser. Den händelsestyrda tillsynen har tagit mycket tid från den planerade tillsynen. Beträffande samråd, enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, är de större solcellsanläggningarna en ärendekategori som ökat i antal och komplexitet. Många gånger omfattar samråden flera intressekonflikter. Inom arbetet med dammsäkerhet fortgår klassificeringen av länets dammar. Samverkan inom ramen för den nationella planen för miljöprovning av vattenkraften har utförts enligt plan.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Regleringsbrev
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom strategisk plan för ny jordbrukspolitik.
- Kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Besluta olika projekt- och investeringsstöd inom strategisk plan för nya jordbrukspolitik.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd och arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin.
- Erbjud kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ansvara för ängs- och betesmarksinventering.
- Ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus.
- Ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Ansvara handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder.
- Handlägga stöd inom europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De

gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan*:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala prioriteringar och uppdrag

I länets regionala utvecklingsstrategi framgår att produktionen inom de areella näringarna ska öka fram till år 2030.

År 2018 tog Länsstyrelsen tillsammans med Region Örebro län fram en handlingsplan för livsmedelskedjan i Örebro län. Handlingsplanens övergripande mål är en "En konkurrenskraftig livsmedelskedja inkluderat innovation och forskning, där den totala livsmedelsproduktionen ökar och bidrar till fler jobb och hållbar tillväxt i Örebro län."

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	23,1	28,7	25,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	16,9	21,0	18,0
Antal årsarbetskrafter män	6,1	7,7	7,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	7 406	9 388	7 441
Antal beslutade ärenden	6 630	10 827	8 288
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	297	1 092
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	29 414	32 996	27 749
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	4 339	81 733	32 914
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	4 339	54 414	32 160
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	0	27 320	754

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Under 2022 anställde Länsstyrelsen i Örebro län nio handläggare under fem månader för att hantera en tillfällig ökning av antal ärenden kopplade till framförallt pandemin. Det förklarar ökningen av antal årsarbetskrafter under

2022. Åren 2021 och 2023 var mer av normalår. Trenden från 2021 till 2023 är dock en minskning av årsarbetskrafter vilket delvis är en konsekvens av effektivisering. Ytterligare en förklaring till minskning av inkomna och beslutade ärenden är borttagandet av förgröningsstödet. Stödet togs bort i samband med införandet av den nya strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken som trädde ikraft 2023. Minskningen av äldre ärenden under 2021 till 2023 beror på förbättrad funktionalitet i Jordbruksverkets system för handläggning av jordbruksstöd.

Minskningen av de lämnade bidragen beror till stor del på minskade anslagsmedel för krisstöd inom fiske och lantbruk.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	2023	2022	2021
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		*	22.0**	21.8
Areal betesmarker och slåtterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾		9 075	9 065	8 997

* Det saknas färdig statistik för 2023 när det gäller ekologiskt brukad mark.

** I föregående årsredovisning saknades färdig statistik för år 2022. Siffrorna i årsredovisning 2022 skiljer sig därför åt jämfört med årsredovisning 2023.

¹⁾ Jordbruksverkets statistikdatabas

Länsstyrelsen i Örebro län tog 2023 emot 2 029 SAM-ansökningar. En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut.

I och med införandet av en strategisk plan för perioden 2023–2027 förändras utbetalningsplanen för jordbrukarstöden. Slututbetalning av kompensationsstödet och miljöersättningarna till betesmarker och slåtterängar, skyddszoner och anlagda skyddszoner samt vallstöd sker i januari året efter ansökan. För de ettåriga miljö- och klimatstöden ekologisk produktion, kolinlagring och minskat kväveläckage samt precisionsjordbruk planering sker utbetalningarna i april 2024. Dessa tre stöd kommer enligt utbetalningsplanen att betalas ut i december kommande stödår. Det gör att utgående balans är högre än tidigare år och kommer att vara så under programperioden.

Resultatredovisning

EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2023–2027

Under året har länsstyrelsernas samarbetsstruktur för effektivt genomförande av strategisk plan inom EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2023–2027, SamS, startat. Två nationella samordnare har tillsatts, en för jordbrukarstöden och en för projekt- och investeringsstöden för att leda arbetet. Det officiella startskottet skedde i september 2023 med en kickoff, där länsrepresentanterna och landsbygdsdirektörerna tillsammans lade grunden för utvecklingen av det nya arbetssättet som SamS medför.

Det övergripande målet för SamS är att länsstyrelsens administration ska vara ändamålsenlig, effektiv och likvärdig samt möjliggöra uppfyllandet av både EU-gemensamma och nationella mål för jordbrukspolitiken.

Länsstyrelserna har organiserat och utvecklat sitt arbetssätt för målstyrning inom den strategiska planen, genom att tydliggöra roller och förväntningar hos respektive länsstyrelse. Arbetet är integrerat i SamS för att ta fram en gemensam lägesbild och bedriva närmare samverkan mellan länsstyrelserna. Länsstyrelserna är en aktiv part i Jordbruksverkets arbete i målstyrningen.

Länsstyrelserna har aktivt medverkat i Jordbruksverkets effektiviseringsuppdrag genom de tvärfunktionella grupperna, strategisk beredning och andra gemensamma forum. Grupperna har bemannats med medarbetare från enskilda länsstyrelser, men arbetet samverkas nationellt. Från Länsstyrelsen i Örebro län har bland annat en medarbetare arbetat i den tvärfunktionella gruppen för projekt och investeringsstöd.

Handläggning av jordbruksstöd

Årets kontroll och handläggning av jordbruksstöden har genomförts helt enligt plan. 2023 års utbetalningar är något senarelagda av Jordbruksverket jämfört med tidigare år. Det innebär att lantbruksföretagarna fick förskottsutbetalningar på 85 procent under november för betesmarker och kompensationsstöd. Under mitten av december betalades gårdsstöd, stöd till unga lantbrukare samt nötkreatursstödet ut. Länsstyrelsen har under 2023, beslutat om utbetalning av upp till 98,9 procent av gårdsstödet, 98,7 stöd till unga jordbrukare samt 99,5 procent av nötkreatursstödet. Utbetalningar administreras av Jordbruksverket.

Under första halvåret 2023 hanterades återkrav efter kontroller 2022 och en del restärenden från återkravsprojektet 2021. Även restutbetalningar för åren 2015–2021 gjordes. Den förra programperioden är därmed i stort avslutad.

Handläggning av projekt- och investeringsstöd

Landsbygdsprogrammet har så gott som avslutats under 2023, knappt 20 ärenden återstår att besluta och cirka 30 är kvar att betala ut.

Införandet av den strategiska planen har gått relativt smidigt och arbetet har kommit igång enligt plan. Under året har beslutsomgångar använts för att på bästa sätt svara mot lantbrukarnas behov. Utifrån de gällande urvalskriterierna är det dock svårt att nå de uppsatta målen inom till exempel täckdiken. För att åtgärda det kommer arbetssättet att justeras framåt.

Beslutsomgångarna kommer att ersättas med utlysningar, där det periodvis endast kommer att vara möjligt att söka medel för täckdikning, vilket också kommer att bidra till en effektivare handläggning.

Kompetensutveckling

Inom ramen för kompetensutveckling har Länsstyrelsen fokuserat på att öka lantbruks- och trädgårdsföretagens kunskaper inom miljö- och klimatfrågor. Målet har varit att bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelsproduktion i Örebro län. Under året har arbetet utgått från både landsbygdsprogrammet och den strategiska planen. För att nå ut till målgruppen och därigenom höja kunskapsnivån har aktiviteterna varierat; till exempel gruppträffar, enskild rådgivning och utgivning av nyhetsblad. En del av verksamheten har upphandlats och en del har genomförts i Länsstyrelsens egen regi, ofta i samverkan med expertorganisationer och externa föreläsare. För att möta behoven av kompetensutveckling hos målgruppen samt för att nå målen för åtgärderna har vi löpande kontakter med branschorganisationerna.

För att möta lantbrukets behov och för att effektivt nå målen för verksamheten har vi en nära dialog med lantbrukets organisationer.

Utmaningarna för företagen har under året varit många, med både extrem torka på försommaren och alldeles för mycket regn under senare delen av odlingsssäsongen. Odlingskostnaderna har dessutom varit höga, mycket beroende på det försämrade världsläget. För att stötta företagen har många av aktiviteterna både syftat till att öka kunskapen om viktiga förberedelser inför extrema väderförhållanden och hur olika uppkomna situationer kan hanteras. Som exempel kan nämnas hur värmestress inverkar på lantbruksdjuren och vilka åtgärder som kan vidtas för att minska negativ påverkan. Andra ämnen som har tagits upp är strategier för växtodling, bete och skörd samt markavvattning och bevattning. Flera av träffarna har genomförts inom projektet Greppa Näringen, där även upphandlad enskild rådgivning inom olika områden har erbjudits lantbrukarna.

Den ekologiska produktionen står inför olika prövningar i hela landet, främst beroende på en besvärlig odlingsssäsong samt en minskad efterfrågan på produkterna. Med gruppträffar, enskild rådgivning samt återkommande nyhetsblad har vi vänt oss både till nya och etablerade ekologiska producenter. Kompetensutvecklingen har handlat om åtgärder för att uppnå en förbättrad produktion och en ökad lönsamhet. Aktiviteterna har dessutom inneburit en möjlighet för företagen att träffas och utbyta erfarenheter kring metoder och

lösningar. Möte med andra i samma situation är extra viktigt i ekonomiskt besvärliga tider.

Den biologiska mångfalden behöver öka markant för att nå målen i Agenda 2030, framför allt i slättbygden. Via gruppträffar med olika teman och enskild rådgivning har vi visat på olika praktiska åtgärder som kan hjälpa till att vända den negativa trenden. Som exempel är rätt skötsel av ängs- och betesmarker och småbiotoper viktiga åtgärder.

Ängs- och betesinventering

Under året har Länsstyrelsen inventerat 62 objekt. Arbetet fortsatte från förra året med att besöka ett antal extra utvalda marker som tidigare ansetts vara restaureringsbara. 19 av 20 av dessa marker bedöms som restaureringsbara, varav fyra har restaurerats under året, resten återstår. Detta visar att det fortfarande finns många potentiella marker att restaurera då bara enstaka marker faller bort under åren.

Livsmedelsstrategi

Vi ser ett ökat intresse för regional och svensk mat bland allmänheten och ett ökat fokus på frågor som berör livsmedelsberedskap. Vi kan trots det notera att det under året skett en förändring hos konsumenter; ökade kostnader har gjort att fler avstår från lokala livsmedel till förmån för billigare alternativ trots att deras ambition varit att handla mer lokalt. En sviktande efterfrågan gör det svårare att nå målet om ökad produktion.

Under 2023 gjordes ett omtag i arbetet med livsmedelsberedskap genom att Länsstyrelsen ökade det interna samarbetet mellan medarbetare som jobbar med bland annat livsmedelsstrategin och de som arbetar med beredskapsfrågor. Parallellt har Länsstyrelsen tillsammans med Region Örebro län finansierat ett projekt som möjliggjort för länets kommuner att få ett underlag och diskutera livsmedelsberedskap. Underlaget visar hur beredskapen ser ut i respektive kommun idag, och med hjälp av processledare har tjänstemän och politiker, tillsammans med näringslivet, tagit fram konkreta förslag hur de kan jobba framåt för att öka livsmedelsberedskapen utifrån kommunens lokala förutsättningar. Arbetet summeras även på länsnivå och ger en grund för det fortsatta arbetet för Länsstyrelsen, Region Örebro län och kommunerna.

Länsstyrelsen fortsätter att tillsammans med Region Örebro län satsa på AgroÖrebro. Ur den strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik har vi beviljat medel ur samarbetsåtgärderna till ett projekt där AgroÖrebro kommer att utveckla en plattform för förbättrad logistik inom livsmedelskedjan. En bättre logistik förväntas främst leda till mindre kostnader och ökad lönsamhet för länets primärproducenter, då vägen från producenter till konsumenter blir mer effektiv.

För livsmedelsproducenterna har 2023 varit ett år fyllt av hinder, vilket vi tror kan ge effekter på livsmedelsproduktionen även under kommande år. I Örebro län har flera grönsaksproducenter lagt ner sin verksamhet under 2023 och flera av de kvarvarande producenterna har ekonomiska problem. Därför blir

arbetet med livsmedelsstrategin fortsatt viktigt och avgörande för en långsiktig hållbar livsmedelsproduktion.

Regler och villkor

Länsstyrelsen i Örebro län har jobbat med att identifiera och hantera regelbördan för företagarna i länet framför allt tillsammans med andra länsstyrelser. Projektet Regler och villkor på regional nivå var ett samverkansprojekt som pågick mellan 2021 och 2023. Projektets slutsatser och konkreta åtgärdsförslag för att minska den upplevda regelbördan finns i slutrapporten *Utmaningar och lösningar för att förenkla för livsmedelsföretagare*. Sammanfattningsvis är projektets slutsatser att mycket har gjorts och görs, men att det i många fall saknas kontinuitet då tidigare insatser och upparbetad kunskap riskerar att gå förlorade. Det finns en stor utvecklingspotential för ökad samsyn, samarbeten och kunskapsutbyten mellan länsstyrelserna. Det behöver göras prioriteringar och målformuleringar som följs upp inom myndigheterna som görs utifrån företagarens perspektiv. Arbetet med att förenkla för företagare måste tydligare prioriteras och resursättas.

På nationell nivå har uppdraget inom livsmedelsstrategin hanterats delvis gemensamt. Länsstyrelsen i Örebro län har även ingått i projektgruppen för Samverkan hållbart livsmedelssystem, som leds av Livsmedelsverket tillsammans med ett flertal andra myndigheter. Länsstyrelsen har därigenom bland annat deltagit i dialoger med branschen om regelbördan och hur den skulle kunna minska. Resultat och slutsatser från de nationella samarbetena sammanfattas nedan.

Mängden regler och kontakter med olika myndigheter utgör i sig ett stort hinder. Det är idag svårt att navigera och samma frågor ställs till företagaren av flera myndigheter, kooperativ och certifieringsorgan. En myndighet som hanterar samtliga kontroller i livsmedelskedjan skulle åtgärda mycket av detta. Andra lösningar är att inte kontrollera företag som är certifierade och att samordna olika kontroller. Större transparens vid kontrollen och snabb återkoppling skulle också kunna underlätta och minska oron hos producenterna. Fortsatt samverkan mellan länsstyrelsernas olika avdelningar, mellan länsstyrelserna och mellan myndigheterna skulle ytterligare kunna ge samordning, spridning av goda exempel på förenklingar och informationsinsatser.

Länsstyrelserna lägger redan idag ner ett stort jobb på att förenkla för primärproducenterna att hitta relevant information och förstå vad olika regler och krav innebär. Kontrollanter inom lantbruket utbildas i vissa län i motiverande samtal för att underlätta för goda möten med primärproducenter. Länsstyrelsens personal vidarebefordrar också information om regler och villkor som skulle kunna förenklas till de myndigheter som ansvar för reglernas och villkorens utformning. För att ta ytterligare steg skulle det exempelvis behöva utvecklas fler digitala verktyg, samt en utökad samverkan och informationsdelning mellan myndigheter för att minska belastningen på företagen att lämna liknande uppgifter på flera ställen. Ett tydligare uppdrag kring vägledning av regler med tillhörande resurser skulle ge länsstyrelserna ökade möjligheter att förbättra upplevelsen och kompetensen vid en kontroll.

Länsstyrelserna har inrättat en gemensam samarbetsstruktur för hantering av EU-stöd inom lantbruk och landsbygd. Syftet är att nå effektiviseringar men även att öka likabehandling av stödsökande samt en högre rättssäkerhet. Länsstyrelserna utbildar och kalibrerar också kontrollpersonal mellan myndigheter för att nå ökad likabehandling.

Mer kompetensutveckling till företagen behövs om varför regler finns samt hur företagen på enklaste sätt ska göra olika rapporteringar och journalföring för att minska risken att viktig information saknas när myndigheter gör kontroller. För att öka måluppfyllelsen om ökad livsmedelsproduktion behöver livsmedelsstrategins mål beaktas och bli mer vägledande också vid annan myndighetsutövning, till exempel vid målkonflikter mellan livsmedelsproduktion och frågor som rör exempelvis natur, kultur och energi. För att nå detta är det viktigt att styrningen från uppdragsgivaren är samstämmig i olika uppdrag.

Skogsprogram

Under 2023 har Länsstyrelsen inte utfört något reellt arbete inom detta område, eftersom vi har saknat riktade medel för arbetet med skogsprogrammet. Vi har haft styrgruppsmöte samt löpande kontakt med Region Örebro län och Skogsstyrelsen för att inte arbetet skulle avstanna helt. Under året har forskningsdelen, som Region Örebro län ansvarar för, lagts över på AgroÖrebro, vilket gjort att de har blivit en mer aktiv samarbetspart även i skogsfrågor.

Behörighetsutbildningar

Under 2023 har 26 personer gått grundutbildningen för växtskyddsmedel utomhus, 80 personer har gått vidareutbildningen för växtskyddsmedel utomhus och 33 personer har gått vidareutbildningen för användning av betmedel.

Syftet med utbildningarna är att belysa vikten av att minimera användningen av växtskyddsmedel genom förebyggande åtgärder i växtodlingen, vilket bidrar till Agenda 2030, mål 12 om en hållbar konsumtion och produktion. Utbildningarna har även fokuserat på arbetsmiljöfrågor och konkreta åtgärder för att gynna pollinatörer och fåltvilt i länets åkermarker. Genom utbildningsinsatserna har Länsstyrelsen informerat och ökat kunskaperna hos målgruppen om vikten av återhållsam och ansvarfull användning av växtskyddsmedlen. På sikt leder det till mindre farliga ämnen i naturen och att våra miljömål därmed kan uppnås.

Fastighetsärenden

Under 2023 inkom 103 ärenden om dödsbon, som har handlagts av Länsstyrelsen. Myndigheten kontrollerar att dödsbona är avvecklade inom fyra år enligt ärvdabalken, och om så är fallet avslutas ärendet. Länsstyrelsen har under året inte haft något ärende där åtgärder varit aktuella för att avveckla dödsboet under lagstadgad tid. Genom en handläggningstid som i genomsnitt är kortare än målet på 90 dagar, har Länsstyrelsen bidragit till att dödsbon avvecklas på det sätt som avses i lagstiftningen och därmed bidragit till en effektivare förvaltning av lantbruksfastigheter.

Länsstyrelsen har under 2023 handlagt 49 ansökningar om förvärvstillstånd enligt jordförvärvslagen.

Fiske

Länsstyrelserna ansvarar för att genomföra fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.

Länsstyrelsens fiskefunktion arbetar med, och handlägger en stor mängd ärenden, framför allt gällande tillstånd, prövning, förordnande av fisketillsynspersoner samt fisketillsyn. En väsentlig tid ägnas också åt informations- och kunskapsfrämjande åtgärder samt samverkan med andra myndigheter, organisationer och allmänhet.

För fisket i landets inlandsvatten saknas tydliga politiska mål. Under senare år har dock Havs- och vattenmyndigheten startat upp ett arbete genom nationella beredningsgrupper för att genomföra ekosystembaserad fiskförvaltning. Som en följd av detta har länsstyrelserna runt Hjälmaren, tillsammans med fiskets intressenter, arbetat med att ta fram förvaltningsplaner för fisk och fiske. I syfte att ta fram underlag för en mer ekosystembaserad fiskförvaltning, genomför länsstyrelserna tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet i Umeå och Hjälmarens organiserade yrkesfiskare ett avancerat och omfattande märkningsprojekt av bland annat gös, asp och braxen i Hjälmaren. Projektet ska öka kunskapen om dessa arter genom att med hjälp av hydroakustik kartlägga fiskens vandringar i Hjälmaren över tid. Sedan tidigare har 213 gösar över minimimått (45 centimeter), 31 individer av den rödlistade arten asp samt 79 braxen försetts med hydroakustiska sändare. Under 2023 har ytterligare 30 gösar under minimimåttet försetts med sändare för att utröna hur de juvenila gösarnas rörelser i sjön skiljer sig från vuxna gösars. Fisken kommer nu att följas med hjälp av sändningsupptagande antenner, strategiskt utlagda på 66 platser i Hjälmaren. Arbetet med migrationsstudien planeras fortgå även under kommande år.

Länsstyrelsen i Örebro län har på samma sätt samverkat med länsstyrelserna runt Vättern för en effektivare förvaltning av fiskeresursen.

Länsstyrelserna förordnar fisketillsynspersoner och ansvarar för olika fiskevårdsåtgärder. Under 2023 har 154 personer i länet varit förordnade att bedriva fisketillsyn på uppdrag av fiskerättsägare; av dessa har 68 förordnats under 2023.

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att stärka fiskbestånden i länet genom att restaurera och återskapa delvis eller helt förstörda vattenmiljöer. Under året har 11 vandringshinder för fisk tagits bort, varav 7 dammkonstruktioner och 4 vägtrummor. I Skagersholmsån har åtgärder genomförts som planerat och det är nu fritt för fisk från Skagern att vandra långt upp i ån och större delen av strömsträckorna är biotopvårdade.

I Hjälmaren har Länsstyrelsen under året genomfört ett storskaligt provfiske i syfte att ta fram underlag för att ta fram en ekosystemmodell för Hjälmaren.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens arbete med stöden i den strategiska planen har påbörjats på ett bra sätt, men där vissa effektiviseringar kan genomföras. En trend vi noterar är att återskärningskraven till Jordbruksverket blir allt fler och vi upplever att regelbördan blir tyngre vilket försvårar vårt uppdrag om effektivare handläggning. Vi bedömer resultatet av vårt arbete som utmärkt.

Utifrån förutsättningarna kring arbetet med livsmedelsstrategin, där vi inte har särskilda medel, bedömer vi att arbetet vi har utfört under 2023 är gott.

Vi anser att arbetet med fiskefrågorna under året uppnått ett utmärkt resultat.

Länsstyrelsens samlade bedömning av verksamhetsrådets resultat är utmärkt.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet.
- Ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Regionala prioriteringar och uppdrag

Länsstyrelsen har en strategisk plan för 2019–2023, där fem strategiska områden pekas ut. I planen betonas att rättighetsperspektiv ska genomsyra arbetet. Rättighetsperspektiven och mänskliga rättigheter är också ett eget fokusområde med målet att Länsstyrelsens verksamhet ska bidra till att alla människor i länet får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Regionalt har integrationsarbetet präglats av ett arbete kring visionen om en länssamverkan för hållbar integration. För detta har Länsstyrelsen skapat en arbetsgrupp. Arbetsgruppen leder processen, där mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt möjligheten till omfördelning av mottagandet inom länet har varit centralt. Myndigheten har fortsatt att ha ett fokus på tidiga, främjande och förebyggande insatser där föräldraskapsstödjande insatser prioriterats. En målsättning under året har varit att göra insatsbesök hos samtliga insatser i länet som beviljats medel av Länsstyrelsen. Arbetet under 2023 har också präglats av samordning av insatser som vänder sig till skyddsbehövande från Ukraina.

Inom arbetet med jämställdhet och att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor har ett antal större processer fortlöpt under året:

- Revidering av Örebro läns strategi för jämställdhet.
- Regionalt övergripande insatser av kompetens- och metodstöd inom mäns våld mot kvinnor och jämställdhetsintegrering.
- Revidering av tidigare nätversstruktur för att bättre möta behoven i länet.
- Implementering av jämställdhet som våldsförebyggande arbete och ökad samordning för uppdragen inom hela det jämställdhetspolitiska området.

I det regionala ANDTS-arbetet har det narkotikaförebyggande arbetet varit ett prioriterat område för länet under 2023. Det har innefattat insatser som

samordnat länsamarbete kring mätningar av narkotikaspår i avloppsvattnet samt kartläggning av narkotika på krogarna, ett samarbete mellan sju län i Mellansverige och dess kommuner. Fokus har även varit på det länsgemensamma arbetet mot alkohol och droger i trafiken.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	2023	2022	2021
Antal årsarbetskrafter totalt	14,6	13,4	13,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	12,0	12,0	11,5
Antal årsarbetskrafter män	2,6	1,4	2,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	166	175	104
Antal beslutade ärenden	67	123	72
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	7	6	22
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	19 535	18 366	17 308
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	181 695	133 746	113 143
varav lämnade bidrag till andra länsstyrelser (tkr)	176 808	126 515	107 053
varav övriga lämnade bidrag (tkr)	4 887	7 231	6 089

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Antal årsarbetskrafter har ökat med cirka en person under året. Ökningen kan förklaras av tillfällig förstärkning inom verksamhetsområdena jämställdhet och återbesättning av vakanser inom folkhälsa. Minskningen av övriga lämnade bidrag beror delvis på minskade lämnade bidrag inom projektet hubbar för digital kompetens.

Ökningen av de lämnade bidragen till andra länsstyrelser beror till stor del på ökade anslagsmedel inom jämställdhetsåtgärder och brottsförebyggande arbete.

Resultatredovisning

Under 2023 har Länsstyrelsen fortsatt med ett utvecklingsarbete i syfte att stärka det tvärsektoriella arbetet. Länsstyrelsen har analyserat uppdrag i ökad grad utifrån ett helhetsperspektiv. Nya arbetssätt har även varit i fokus med ökad dialog och samverkan med målgrupperna.

Länsstyrelsen har under året fortsatt arbetet med att analysera myndighetens olika nätverk inom området. Syftet är att synliggöra antalet nätverk som Länsstyrelsen sammankallar inom sociala hållbarhetsfrågor och vilka aktörer som medverkar. Kartläggningen har utgjort en grund för en diskussion om vilka nätverk som fyller sitt syfte och hur nätverk som arbetssätt kan skapa ökad måluppfyllelse i Länsstyrelsens olika uppdrag.

Länsstyrelsens regeringsuppdrag att stödja den regionala implementeringen av den nationella folkhälsopolitiken har stärkt incitamenten att arbeta samlat och strukturerat med ett sektorsövergripande arbete. Länsstyrelsen har under året blivit en aktiv samverkanspart i länets strategiska folkhälsoarbete tillsammans med Region Örebro län, länets alla kommuner, RF-SISU och Örebro läns bildningsförbund. Myndigheten bidrar i processer om hur länets aktörer kan stärka lokala och regionala förutsättningar för ett främjande och förebyggande arbete med fokus på goda, jämlika och jämställda förutsättningar för hälsa genom hela livet.

Länsstyrelsen har under året särskilt stärkt samverkan med Region Örebro län inom området, både på chefs- och strategnivå. Speciellt fokus har varit hur Länsstyrelsen och Regionen kan arbeta för att stärka förutsättningarna för kommunerna att bedriva utvecklingsarbete inom sociala hållbarhetsfrågor och folkhälsoarbete. Vi har också diskuterat hur vi två regionala aktörer kan komplettera varandra där det är möjligt. Länsstyrelsen har även stärkt samverkan med kommunernas fyra folkhälsochefer som tillsammans representerar länets alla kommuner. Det har resulterat i bättre förutsättningar att jobba med gemensamma insatser utifrån kommunernas behov. Vi har skapat förutsättningar att nå ökade effekter av de insatser och det stöd som Länsstyrelsen erbjuder.

Länsstyrelsen har under 2023 aktivt medverkat som aktör i Rörelsenätverket - en tvärssektoriell samverkan för främjande av rörelse och fysisk aktivitet och implementering av rörelseförståelse i Örebro län. Ett särskilt fokus har varit på miljöer för fysisk aktivitet och ökad rörelseförståelse. Det har resulterat i en stärkt intern samverkan mellan uppdrag inom folkhälsa, samhällsplanering, friluftsliv och klimat och energi. Dessutom har länsgemensamma insatser riktats till professioner som är ansvariga för planering och byggande inom kommunernas samhällsplanering. Det har resulterat i en ökad medvetenhet och kompetens hos målgruppen om hur samhällsplanering skapar förutsättningar för människor att vara fysiskt aktiva och bidrar till rörelseförståelse.

Folkhälsa

Länsstyrelsens samordning av ANDTS-frågorna (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel) stödjer utvecklingen av ett långsiktigt kunskapsbaserat regionalt och lokalt arbete. Detta sker bland annat genom utbildning och annan kompetensutveckling i länet. Syftet är att arbetet ska bidra till att nå det övergripande målet i regeringens ANDTS-strategi: "Ett samhälle fritt från narkotika och dopning med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk samt att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande".

Arbetet med mätningar av narkotikaspår i avloppsvatten har fortsatt under 2023. I början av året bjöds nyckelpersoner i det lokala narkotikaförebyggande arbetet i Örebro läns kommuner in till en länsdialog med Samhällsråd T. Syftet med länsdialogen var att få en samlad lägesbild och att diskutera hur aktörer i länet tillsammans ska gå vidare i det narkotikaförebyggande arbetet.

Arbetet med att kartlägga narkotika på krogarna i sju län slutfördes under 2023. Årets arbete har bland annat innefattat ett informationsmöte med kommunerna om resultatet från slutrapporten samt ett pressmeddelande. Arbetet har skett i samverkan mellan sakområdena ANDTS, brottsförebyggande arbete samt tillsyn av alkohol och tobak. Under 2023 har ett arbete genomförts för att erbjuda metoden Krogar mot knark med en medföljande gratis webbutbildning riktad till krogpersonal.

Länsstyrelsen i Örebro län, tillsammans med Länsstyrelsen i Värmlands län, samlade politiker, poliser och samordnare inom ANDTS och brottsförebyggande arbete i de två länens små kommuner. För Örebro län innebar det att alla kommuner utom Örebro bjöds in. Formen för arbetet var en tvådagars-konferens i syfte att stärka det förebyggande arbetet i kommunerna. Detta gjordes genom aktuell kunskap, goda exempel och möjlighet att utbyta erfarenheter mellan kommuner. Kommunerna fick prova på att göra egna orsaksanalyser utifrån den nya lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, som trädde i kraft 1 juli 2023. Enligt utvärderingen av konferensen tyckte deltagarna att det var givande att delta under dagarna och flera lyfte särskilt att det var givande att lyssna till olika exempel från andra kommuners förebyggande arbete.

Processen med samverkan mot alkohol och droger i trafiken (SMADIT) har fortsatt. Länsstyrelsen i Örebro län blev tillfrågade att genomföra ett reportage tillsammans med Polisen och Region Örebro läns samordnare för SMADIT. Förfrågan utgick från att den ideella trafikorganisationen Motorförarnas Helnykterhetsförbund (MHF) blivit tipsade om att SMADIT-arbetet i Örebro län är välfungerande och bland det bästa i Sverige. Under 2022 togs en ny överenskommelse fram om samverkan i länet men under 2023 har arbetet fått lägre prioritering från Polismyndighetens sida på grund av våldsvågen som eskalerat under 2023. Inför nästa år har vi, tillsammans med polisen och Region Örebro län, påbörjat en planering för att förstärka arbetet genom utbildning till nyckelpersoner.

Det nära samarbetet med brottsförebyggande arbete och polismyndigheten har i år handlat om att sprida broschyren *Gängsnacket*. Kommunerna har erbjudits att ta del av materialet i tryckt form för att påskynda spridningen av materialet.

Enskilt och tillsammans mellan länsstyrelserna har utbildning och kommunikation varit ett fokusområde. Länsstyrelsen har erbjudit länets aktörer fysiska och digitala mötesplatser för att uppmärksamma de senaste forskningsrönen och goda exempel inom ANDTS-området. Ett exempel på kommunikationsinsats under 2023 var att vi inför skollov har erbjudit kommunerna förslag på ett föräldrabrev om kunskapsstödet om skärmtid och spel om pengar. Ett annat exempel på kommunikation är lansering, inlägg på sociala medier samt utskick av länsstyrelsernas nya kommunikationsmaterial *Full koll*. Materialet grundar sig på forskning med budskapet att hjälpa barn och unga att säga nej till alkohol och andra droger. Materialet riktar sig både till föräldrar och andra viktiga vuxna runt barn och unga. Materialet har varit uppskattat av länets kommuner och har använts i kommunernas egna kommunikationskanaler.

Under året har vi genomfört ett riktat arbete mot elevhälsan, genom en utbildningsinsats med syfte att dels uppmärksamma barn och unga som anhöriga i familjer med missbruk och psykisk ohälsa, dels för att ge skolsköterskor verktyg att samtala med barn om svåra frågor. Totalt var ett 90-tal anmälda till utbildningen med representation från elva av länets tolv kommuner. Denna utbildningsdag kompletteras med en aktörskarta i syfte att hjälpa skolsköterskorna att hänvisa eleven vidare, antingen till aktuella stödgrupper eller individuellt stöd som erbjuds i kommunen eller till länsövergripande stöd för Region Örebro län. Arbetet har genomförts i samverkan mellan länets kommuner och Region Örebro län.

Jämställdhet

Inom jämställdhetsområdet arbetar Länsstyrelsen med samtliga jämställdhetspolitiska delmål. Ett särskilt fokus ligger på jämställdhetsintegrering och mäns våld mot kvinnor. Ambitionen är att arbeta samordnat med alla delmålen och tydliggöra hur delmålen samverkar med varandra. Jämställdhet är våldsförebyggande arbete och våldsförebyggande arbete främjar jämställdhet.

Det regionala jämställdhetsarbetet utgår från Örebro läns strategi för jämställdhet. Under 2023 fick Länsstyrelserna i uppdrag att ta fram nya länsstrategier för jämställdhet. Länsstyrelsen beslutade att förlänga och revidera befintlig strategi. I revideringen har tre särskilda områden valts ut och som kommer att prioriteras under strategiperioden 2024–2027. De prioriterade områdena är;

- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.
- Jämställd hälsa med fokus på främjande och tidigt förebyggande arbete.
- Jämställdhetsintegrering inom civil beredskap.

I strategin har även avsnittet om ekonomisk jämställdhet utökats, och har nu ett tydligare fokus på utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. En ytterligare revidering som gjorts i strategiarbetet är användningsområdet för strategin och hur den ska förankras i länet. Under strategiperioden kommer Länsstyrelsen att fokusera på att använda strategin som ett underlag för långsiktiga processer och för att skapa samverkan och samhandling, kopplat till de prioriterade områdena genom en anslutningsmodell eller avsiktsförklaringar.

Under perioden 2022–2024 avsätter regeringen extra medel till ett jämställdhetslyft. Satsningen syftar till att stärka och fokusera länsstyrelsernas arbete för att de nationella jämställdhetspolitiska målen ska få genomslag i länet utifrån regionala behov och förutsättningar. Under hösten 2022 och våren 2023 genomförde Länsstyrelsen en kartläggning och behovsinventering över hur länets kommuner arbetar med jämställdhet och vilka behov varje kommun har i form av stöd och kunskap för att kunna nå en ökad måluppfyllelse. Kartläggningen och behovsinventeringen genomfördes för att identifiera lokala förutsättningar för att arbeta med jämställdhet samt för att ge Länsstyrelsen ett vägledande underlag för hur det strategiska arbetet med jämställdhet i Örebro län i fortsättningen bör bedrivas. Resultaten från kartläggningen och behovsinventeringen sammanställdes i rapporten *Vad*

behöver kommuner för att lyfta jämställdhet? Utifrån kartläggningen och behovsinventeringen har Länsstyrelsen identifierat ett behov av en länsövergripande utbildningsinsats i jämställdhetsintegrering. Under 2023 lanserades en ny utbildning, Processutbildning för chefer och ledare i jämställdhetsintegrering och ett socialt hållbart arbetssätt. Utbildningens innehåll har formats utifrån de behov som identifierades i kartläggningen. Genom att skapa en utbildning som är anpassad efter lokala och regionala förutsättningar kan Länsstyrelsen erbjuda ett kompetenshöjande stöd som möter deltagarnas utgångsläge och kan på så sätt nå en ökad måluppfyllelse av de jämställdhetspolitiska målen. Utbildningen ska vara årligen återkommande och ske i samverkan med länets aktörer.

Utifrån resultaten från kartläggningen har Länsstyrelsens nätverk för jämställdhet omstrukturerats under 2023. Kartläggningen visade att länet efterfrågade en starkare samverkan mellan jämställdhet och andra sakområden och att många kommuner låg efter i jämställdhetsarbetet. En förklaring till detta var låg kunskap om hur jämställdhet kan och bör integreras inom andra sakområden. Utifrån resultaten har Länsstyrelsen under 2023 tagit fram en ny samverkansform under namnet Jämställdhetsdialoger. Jämställdhetsdialogerna har som syfte att vara en gemensam plattform för samverkan och kunskaps- och erfarenhetsutbyte för de i Örebro län som arbetar med frågor som berör jämställdhet och mäns våld mot kvinnor, men även andra sakområden.

Under 2023 genomförde Länsstyrelsen tre jämställdhetsdialoger, där två av dem utgick från temat jämställdhet som våldsförebyggande arbete och den tredje med fokus på utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden. Effekten av jämställdhetsdialogerna har varit att aktörer som inte vanligtvis träffas har fått tillfälle att mötas i gemensamma utmaningar. Deltagarna har också fått en ökad förståelse för hur jämställdhet och våldsförebyggande arbete hänger ihop samt en ökad kunskap om gruppen utrikesfödda kvinnor ur både ett jämställdhets- och integrationsperspektiv.

Under 2023 har Länsstyrelsens rådsstruktur omorganiserats. Jämställdhetsrådet har omvandlats till en regional samverkansgrupp för jämställdhet. Samverkansgrupp för Jämställdhet är en grupp inom ramen för den nya strukturen Samhällsforum. Syftet med gruppen är att skapa samverkan kring jämställdhetsarbetet i Örebro län utifrån de jämställdhetspolitiska målen. Jämställdhet mellan könen kan inte behandlas som en isolerad fråga och bör integreras inom ordinarie arbete och ett jämställdhetsperspektiv måste genomsyra alla politikområden och verksamheter. Örebro läns strategi för jämställdhet är därför en av tre ledande dokument inom den nya samverkansstrukturen Samhällsforum där jämställdhet ska beaktas i alla beslut och arbeten, från högsta ledning till operativt arbete. Samverkansgruppens syfte är att bidra till bättre kunskap om jämställdhetsfrågor och bättre samordning av jämställdhetsarbetet i Örebro län.

Under 2023 delades Örebro läns jämställdhetspris ut för femte gången. Vinnaren av priset 2023 blev Elvy Wicklund, grundare av advokatfirman Kvinnojuristen. Elvy tilldelades priset för sitt långa och trogna arbete för jämställdhet i Örebro län, där hon genom sitt arbete för kvinnor och barn gjort stor förändring för både enskilda individer och samhället i stort. Örebro läns

jämställdhetspris delas ut för att öka spridningen av goda exempel i länet och uppmärksamma frågan och Länsstyrelsens roll i arbetet för jämställdhet.

Maskulinitet i förändring är en årlig återkommande konferens, som anordnas gemensamt av Länsstyrelsen, Region Örebro län samt idrottsrörelsen genom RF-SISU Örebro län. Konferensen tar upp olika teman utifrån ett maskulinitetperspektiv; temat 2023 var att bygga civil beredskap i en militariserad omvärld. Årets konferens planerades i samråd med enheten Samhällsskydd och beredskap. Konferensen utgör ett forum för att sprida kunskap om jämställdhet och maskulinitet till dem som inte vanligtvis kommer i kontakt med länets jämställdhetsarbete. Till årets konferens bjöds särskilt in personer som arbetar med civil beredskap och inom totalförsvaret. Kunskaperna från konferensen kommer att implementeras i arbetet med civil beredskap framåt, både internt inom Länsstyrelsen och i Länsstyrelsens stöd till länets aktörer.

Utifrån en kartläggning som genomfördes under 2022, där behovet av en länsgemensam insats mot hedersrelaterat våld och förtryck framgick, skickade Länsstyrelsen under 2023 in en ansökan om projektmedel för att etablera ett regionalt resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelsen blev beviljade medel för att finansiera en projektledare. Projektet är påbörjat och kommer att drivas vidare under 2024.

Under året har flera kompetenshöjande insatser gjorts i länet för att implementera metoder för att upptäcka våld samt för att bedöma och hantera risker för våld. Tillsammans med länsstyrelserna i Värmlands och Uppsala län har två utbildningstillfällen av screeningverktyget FREDA kortfrågor genomförts. FREDA är ett verktyg för att ge socialtjänsten och andra verksamheter stöd att identifiera och bedöma behov av skydd och stöd i arbetet med personer som utsatts för våld i nära relation. Dessutom har en utbildning i riskbedömningsinstrumenten SARA och PATRIARK hållits. SARA och PATRIARK är metoder för att bedöma hot och risk för våld. SARA används för att bedöma risken för återfall i våldsbrott medan PATRIARK används för att bedöma risken för hedersrelaterat våld och förtryck.

Länsstyrelsen i Örebro län har vid två tillfällen under 2023 arrangerat utbildning i så kallad response-based practice, tillsammans med den kanadensiska forskaren Allan Wade. Utbildningen riktar sig till de som arbetar klientnära med våldsutövare. Genom att arbeta med beprövade metoder säkerställer vi god kvalitet på stödet som erbjuds till både de som utsätts för och de som utövar våld. Dessutom bidrar utbildningsinsatserna till likvärdighet inom Örebro län och även i våra samverkanslän.

Inom ramen för länsstyrelsernas brottsbekämpande uppdrag har Länsstyrelsen i Örebro län under 2023 sammankallat vår spetsgrupp för prostitution och människohandel vid fyra tillfällen. I nätverket har vi bland annat spridit information om lagstiftning, rättsprocesser och förekomst av den här typen av brottslighet och utsatthet. Nätverket bidrar till såväl erfarenhetsutbyte som kompetenshöjning och möjlighet till gemensam planering för länets riktade arbete. Inom ramen för detta har även Länsstyrelsen i Örebro län, tillsammans med Länsstyrelsen i Värmlands län, initierat en samverkan med Arbetslivskriminalitetscentrum, polisens människohandelsgrupp i Region

Bergslagen, samt de två regionkoordinatorerna. Syftet med samverkan är att under 2024, genomföra kunskapshöjande insatser riktade mot fastighetsägare för att motverka prostitution och människohandel hos de salonger som bedriver thaimassage. Den förväntade effekten är såväl en höjd kunskapsnivå som ökad upptäckt av personer som utsätts för någon form av exploatering.

Sydnärkes folkhälsoteam, Folkhälsoteamet Norra Örebro län samt Folkhälsoteamet Väster beviljades under 2022 medel för att under 2023 och 2024 arbeta specifikt med arbetet med våldsutövare i de olika kommunerna. Medlen har möjliggjort kunskapshöjning, erfarenhetsutbyte men även en närmare samverkan mellan folkhälsoteamen och Länsstyrelsen.

Integration

Ett av Länsstyrelsens viktigaste verktyg när det gäller att uppfylla myndighetens uppdrag inom integration är att samordna nätverk för samverkan, erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling. Under 2023 har Länsstyrelsen haft regelbundna nätverksträffar med en rad aktörer inom kommunal, statlig och ideell verksamhet.

Varje nätverk har en gemensamt framtagen plattform som tydligt anger nätverkets syfte och organisation. En utvärderingsenkät ställd till samtliga nätverk visar att nätverken är uppskattade och ses som viktiga forum för länets arbete med asylsökande, ensamkommande barn, nyanlända och skyddsbehövande från Ukraina. Deltagarna anger att nätverken är ett forum för information och kunskapsinhämtning samt ett sammanhang där de knyter viktiga kontakter. Nätverken skapar också informella arenor som är nödvändiga för det dagliga arbetet, eftersom aktörerna ofta upplever att de är ensamma att driva frågorna i sin organisation. Länsstyrelsen bedömer att nätverken är en förutsättning för att myndigheten ska kunna arbeta effektivt med länets mottagande och målgruppernas etablering i närsamhället. Genom väl upparbetade och etablerade kontakter i kommunerna har vi skapat ett bra förtroende för myndigheten och vid behov snabba ingångar i kommunerna och civilsamhället.

Länsstyrelsens integrationsamordnare deltar också i nätverk som drivs av andra. Det bidrar till att lyfta in frågor kopplade till våra målgrupper, exempelvis i spetsgruppen prostitution och människohandel som drivs av uppdraget Mäns våld mot kvinnor. För att lyfta frågan kring utrikesfödda kvinnors etablering på arbetsmarknaden har samverkan skett med uppdragen mäns våld mot kvinnor och jämställdhet. Sakområdet funktionshinderspolitiken har medverkan vid nätverksmöten. Det finns även en väl upparbetad samverkan med enheten Plan och kultur kring bostadsförsörjningsfrågor och hemlöshet.

Myndighetssamverkan kring integrationsfrågor sker regelbundet genom ett Länsforum, där Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen, Migrationsverket och Statens servicecenter ingår. Forumet har skapat bra och nära kontaktvägar, gett ett kontinuerligt informationsutbyte och stärkt myndigheternas möjlighet till samverkan.

Inom det strategiska integrationsnätverket har ett arbete initierats kring att se på möjligheten att ta fram en länsövergripande strategi för ett långsiktigt och

hållbart mottagande i länet. I arbetet har det framkommit behov av ett fördjupat kunskapsunderlag gällande mottagandet i länets kommuner. Projektet *Länssamverkan för hållbar integration* kommer att genomföras under 2024 med medel från Asyl- migration- och integrationsfonden (AMIF)

Länsstyrelserna har deltagit i genomförandet av Migrationsverkets uppdrag om anvisning av ensamkommande barn, nyanlända och personer med tillfälligt skydd till kommuner. Den nationella bosättningsgruppen inom länsstyrelsernas integrationsnätverk har representerat länsstyrelserna i Migrationsverkets samråd kring fördelningsmodellen av länstal och bidragit till utvecklingen av modellen. En särskild arbetsgrupp bestående av Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Sveriges Kommuner och Regioner samt länsstyrelserna har under 2023 haft en löpande dialog om länstal, kommunal och årsplaneringar. Länsstyrelserna har även medverkat i Migrationsverkets samrådsprocess gällande översyn av fördelningsmodellen avseende asylsökande ensamkommande barn samt personer med tillfälligt skydd.

Utifrån de tal som Migrationsverket presenterar, driver Länsstyrelsen en konstruktiv och givande dialog med länets kommuner. Laxå, en av länets kommuner är – genom sin plan och strategi för integration och arbetsmarknad – villiga att ta emot fler individer än föreslaget kommunal. Därmed underlättas för andra kommuner i länet som önskar minska sitt kommunal. Länsstyrelsens dialog med kommunerna har skett inom ramen för det strategiska integrationsnätverket samt genom att myndigheten deltagit på kommunledningsmöten. Dialogen och processen har resulterat i att en omfördelning skett, både gällande kommunal för nyanlända och fördelningstal för skyddsbehövande från Ukraina. Ett ökat mottagande har möjliggjorts för Laxå kommun.

Eftersom Länsstyrelsen har sett ett behov av att inkludera socialtjänsten mer i dialogen om möjligheten att omfördela andelstal för ensamkommande barn har Länsstyrelsen under 2023 initierat en fördjupad dialog kring detta. Under året bjöds socialchefer in till möte tillsammans med strateginätverket. Länsstyrelsens integrationssamordnare har dessutom deltagit på socialchefsnätverket, som samordnas av Region Örebro län. Syftet har varit att ge en ökad förståelse för processen och möjligheten till omfördelning i länet och därigenom skapa förutsättningar för ett beslut som grundas på ett långsiktigt och hållbart mottagande av ensamkommande barn där barnrättsperspektivet är inkluderat. Arbetet har skett i samverkan med Länsstyrelsen i Östergötlands län, en av de fyra länsstyrelser som genomförde omfördelning inför 2023.

Inom ramen för processen genomfördes under året en så kallad SWOT-analys genomförts, där möjliga fördelar och utmaningar kopplat till en eventuell omfördelning identifierades.

Länets kommuner har via socialchefsnätverket meddelat att de inte ser något behov av omfördelning, då antalet barn som mottas bedöms som litet. Länsstyrelsen ser dock att den fördjupade dialogen har lett till ett aktivt och mer informerat beslut än tidigare år. Samtidigt bedömer myndigheten att finns behov att arbeta vidare med frågan utifrån ett barnrättsperspektiv.

Sedan tidigare sker en nära samverkan mellan Länsstyrelsen och länets aktörer inom föräldraskapsstöd. Syftet är att arbeta tidigt och förebyggande med integrationsfrågorna. I samverkan med Region Örebro län har nya gruppleddare utbildats i programmet Föräldraskap i Sverige. Flera av gruppleddarna är verksamma och boende i några av länets mest utsatta områden, där de också har startat föräldragrupper. Detta har bidragit till att fler familjer i utsatta områden fått ökat kunskap om hur det är att vara förälder i Sverige. Familjerna har bland annat fått ökad kunskap och förståelse för hur skola, barnomsorg och socialtjänst fungerar samt ökade kunskaper om barnrätt och barnkonventionen. Länsstyrelsen ser arbetet som en viktig del i det brottsförebyggande föräldraskapsstödet och bedömer att Föräldraskap i Sverige bidrar till ett stärkt föräldraskap i utsatta områden. Genom programmet ges även möjlighet att tillsammans med föräldrarna diskutera socialtjänstens roll och möta upp den oro och de frågor som finns kopplat till LVU-desinformationskampanjen.

Länsstyrelsen har under året kunnat använda förmedlingen av statsbidrag som ett aktivt verktyg för att bidra till arbetet med beredskap och kapacitet i länet, men också till att underlätta etableringen för nyanlända samt erbjuda aktiviteter till asylsökande och skyddsbehövande från Ukraina. En nationell samverkan mellan statsbidragshanteringen, jämställdhet, barnets rättigheter och mänskliga rättigheter samt funktionsrätt har resulterat i nya ansöknings- och rapportformulär för samtliga statsbidrag (§ 37, § 37 a och TIA). De nya mallarna, tillsammans med ett nytt handläggarstöd, stärker dessa perspektiv i bidragshanteringen. Det ger bättre förutsättningar för en mer integrerad analys vid handläggning samt att stärka målgruppens rättigheter.

Under 2023 har samtliga beviljade insatser i länet besökts. Detta har varit uppskattat av både projektägare, projektdeltagare och av Länsstyrelsen. Insatsbesöken har gett en fördjupad kunskap och inblick i hur och under vilka förutsättningar projekten bedrivs. Besöken har gett tillfälle för alla parter att ställa frågor och reda ut eventuella frågetecken. Att möta målgruppen direkt ger Länsstyrelsen möjlighet att se hur uppskattade projekten är av deltagarna och vad projekten betyder för dem. Genom samtal med målgruppen har Länsstyrelsen kunnat identifiera behov av insatser på specifika orter. Efter dialog med aktörer har insatser snabbt kunnat starta på nya orter, detta tack vare väl upparbetad samverkan.

Under året har nätverket för tidiga insatser för asylsökande (TIA-nätverket) utökats med ESF Care aktörer, som har insatser för skyddsbehövande från Ukraina. Detta har varit positivt och effektiviserat samordningen. På nätverksmötena har vi bland annat bjudit in Migrationsverket och Asyl- och invandrarhälsan hos Region Örebro län för att erbjuda aktörerna aktuell information samt möjligheter till samverkan.

Som ytterligare ett resultat av tidiga insatser för asylsökande (TIA), där ukrainare har ingått som målgrupp, kan vi se att insatserna har stärkt deltagarnas kunskaper i det svenska språket. I vissa fall har insatserna lett till att deltagarna kunnat börja direkt med svenska som andra språk, i stället för att som i normalfallet börja på svenska för invandrare (Sfi).

Under 2023 har den regionala samverkan mellan länsstyrelserna fortsatt. I frågor kring ensamkommande barn har Länsstyrelsen även i år samverkat med länsstyrelserna i Dalarnas och Värmlands län för kompetensutveckling av aktörer genom resursnätverk för mottagande och etablering av ensamkommande barn och unga. Inom resursnätverket når vi så väl kommuner som civilsamhället och statliga aktörer.

Inom uppdraget samhällsorienteringen (SO) sker en regelbunden och nära samverkan nationellt och regionalt inom Länsstyrelsen. Ansvarig samordnare ingår i en nationell arbetsgrupp och är sammankallande för SO-Nod Väst, en samarbetsgrupp där länsstyrelserna i Västra Götalands, Dalarnas, Värmlands och Örebro län ingår. Eftersom det minskade mottagandet påverkar samhällsorienteringen, är samverkan mellan länen avgörande för att kunna erbjuda relevant fortbildning och kunskapshöjande insatser. Bland annat har Länsstyrelsen, i samverkan med Finansinspektionen, erbjudit utbildning för samhällskommunikatörer i privatekonomi; i samverkan med Myndigheten för psykologiskt försvar erbjudit utbildning om LVU-desinformationskampanjen samt i samverkan med Socialstyrelsen erbjudit en utbildning om att möta frågor och oro inom socialtjänsten.

Efter att det gemensamma regionala SO-kansliet lades ner vid årsskiftet 2022/2023 har Länsstyrelsen samordnande roll i länet intensifierats och ett samhällsorienteringsnätverk har skapats. Då flertalet kommuner under 2023 har byggt upp en samhällsorientering i egen regi har Länsstyrelsens samordning varit uppskattad. Nätverket har gett en ökad kunskap och erfarenhetsutbyte som underlättat kommunernas arbete med uppbyggnaden och genomförandet av samhällsorienteringskurser.

Länsstyrelsen drev under perioden 2020–2022 ett projekt vid namn Hubbar för digital kompetens. Det var ett integrationsprojekt som medfinansierades av EU:s Asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF). Efter att projektet Hubbar för digital kompetens avslutades 2022, har Länsstyrelsen fortsatt arbetet med att öka nyanländas digitala kompetens genom att tillgängliggöra och sprida en modell för systematiskt arbete som kallas Den digitala resan. Modellen inkluderar introduktion, checklista, fyra utbildningspaket och ett metodstöd för handledare. Implementeringen av framtagna rutiner har följts upp i länets kommuner och erfarenheter från projektet vävs in i projektet Yrkesväg 2.0, som drivs av Länsstyrelsen i Värmlands län och finansieras av EU (AMIF).

Mänskliga rättigheter

För att genomföra uppdraget med mänskliga rättigheter arbetar Länsstyrelsen i huvudsak med samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser. Det interna arbetet med utbildning i mänskliga rättigheter och ett rättighetsbaserat arbetssätt, innebär en kvalitetssäkring genom att rättighetsperspektivet finns med i Länsstyrelsens dagliga verksamhet, planering och uppföljning. Länsstyrelsen har fortsatt att sprida den digitala grundutbildningen om diskriminering och rasism i arbetslivet, både internt och externt. Utbildningen finns tillgänglig på Länsstyrelsens webbplats. Länsstyrelsen har också rollen som arbetsgivare. Därför får myndighetens nyanställda medarbetare och chefer en ökad kompetens genom introduktionsutbildning inom jämställdhet och mänskliga rättigheter.

Länsstyrelsens demokratiarbete är en viktig del av arbetet med mänskliga rättigheter. Myndighetens åtaganden enligt demokratideklarationen är bland annat att verka för att fler människor deltar aktivt och står upp för demokratin. Myndigheten ska också bidra till ett samtalsklimat som kännetecknas av öppenhet och respekt. I februari 2023 tog Länsstyrelsen emot besök av riksdagens talman Andreas Norlén. Temat för besöket utgick från riksdagens utveckling under de senaste 500 åren. Det var också en fortsättning på det demokratijubileum som uppmärksammades under föregående mandatperiod. Programmet bestod av programpunkter i Örebro och Karlskoga kommun som på olika sätt lyfte fram temat demokrati.

Länsstyrelsen bidrar till arbetet med mänskliga rättigheter genom att i dialog med kommunerna belysa olika sociala aspekter i den fysiska planeringsprocessen, exempelvis översiktsplaneringen.

Alla människors rätt till bostad förs fram i samband med kommunernas bostadsförsörjningsarbete, exempelvis i dialog kring kommunernas riktlinjer för bostadsförsörjning. Vikten av att arbeta utifrån ett rättighetsperspektiv har fortsatt varit utgångspunkt i årets regionala bostadsmarknadsanalys. I analysen beskrivs bland annat situationen och läget på bostadsmarknaden för utsatta grupper i länet. Bostadsmarknadsanalysen är ett planerings- och kunskapsunderlag för bostadsförsörjningsarbetet i länet och bidrar till att skapa bättre förutsättningar för alla människor att leva i goda bostäder i Örebro län.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att verksamheten genomförts med ett samlat gott resultat under 2023, men där arbetet inom integrationsuppdragen särskilt bör uppmärksammas för att ha uppnått utmärkta resultat. Nedan följer några motiveringar till bedömningen.

Inom folkhälsa bedrivs arbetet i enlighet med regeringens mål och inriktning. Resultatet bedöms som gott. Under året har Länsstyrelsen möjliggjort att flera aktörer i länet och Sverige har träffats för att inspireras och utveckla sin kunskap för ANDTS-frågor. Detta har skett genom olika nätverk och utbildningar. Länsstyrelsen anser att arbetet haft en positiv riktning. Exempel på utvecklingsområden är behovet att utveckla det förebyggande arbetet kopplat till dopning. Ett annat behov är att intensifiera arbetet inom SMADIT för att säkra att nya nyckelpersoner i samverkansstrukturen, har kännedom om arbetssättet.

Under året har den första rapporten om narkotikaspår i avloppsvatten publicerats. En kartläggning av narkotika på krogarna, som genomfördes tillsammans med sex andra länsstyrelser, blev också klar under 2023. Kartläggningen och rapporten är angelägna att användas som underlag i det fortsatta arbetet med ANDTS.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med integrationsuppdragen har nått ett utmärkt resultat under 2023. Bedömningen görs mot bakgrund av att den ordinarie verksamheten fortgått med goda resultat samtidigt som vi fortsatt att utveckla verksamheten. Vi vill särskilt lyfta fram att vi under 2023 arbetat

närmare målgruppen, ett arbete som vi hoppas kunna fortsätta under 2024. Under året har en av medarbetarna även gått in i rollen som nationell samordnare för Länsstyrelsens uppdrag kring ensamkommande barn. Rollen kräver att tid avsätts för det nationella arbetet, men ger också ökad insyn och inflytande i nationella processer. Det ger även ökad kunskap som utvecklar Länsstyrelsens arbete och som förs tillbaka till länets aktörer.

I och med paradigmskiftet inom integrations- och migrationsområdet, som regeringen har infört utifrån bland annat genomförda och aviserade lagförändringar inom integrations- och migrationsområdet, har året präglats av många nya utredningar och remisser. Tid har gått till att följa utvecklingen, komma med inspel inom olika områden och förmedla information till länets aktörer. Utvärdering av nätverken visar att de är uppskattade och fyller en viktig funktion i länet, inte minst när det gäller informationsöverföring i båda riktningarna.

På jämställdhetsområdet har arbetet resulterat i ett gott resultat, framför allt vad gäller att sammankoppla jämställdhet med andra perspektiv inom social hållbarhet för att visa hur kön är något som påverkar alla områden. Bedömningen är att arbetet med jämställdhetsintegrering sker på ett framgångsrikt sätt. Bedömningen görs mot bakgrund av att arbetet under 2023 har förankrats inom fler rättighetsperspektiv, både internt på Länsstyrelsen och externt i länet. Att arbeta med jämställdhet ur ett mer intersektionellt perspektiv och att förtydliga hur arbetet med jämställdhet stärker arbetet med andra rättigheter och social hållbarhet har mottagits väldigt väl av framför allt länets mindre kommuner. Omstruktureringen av tidigare jämställdhetsnätverk och jämställdhetsråd har också främjat möjligheterna att arbeta mer tvärsektoriellt med jämställdhet och mer samordnat utifrån länets behov.

Inom det specifika uppdraget Mäns våld mot kvinnor har arbetet genomförts med ett gott resultat. Arbetet med att implementera jämställdhet som ett våldsförebyggande arbete har fått spridning på bred front i länet, något som skapar en djupare förståelse för vikten av jämställdhetsintegrering och kunskapen om ojämställdhet som en grundläggande orsak till mäns våld mot kvinnor. Även arbetet med metod- och kompetensstöd har varit framgångsrikt och bidragit till spridningen av evidensbaserade och konkreta metoder, något som ger ett mer likvärdigt stöd länsövergripande.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med mänskliga rättigheter även under 2023 har fortsatt att utvecklas. Särskilt gäller det arbetet kopplat till att implementera ett rättighetsbaserat arbetssätt. Arbetet med mänskliga rättigheter är ett arbete som aldrig blir klart och det finns ett utvecklingsbehov. Länsstyrelsens arbete att integrera ett rättighetsbaserat arbetssätt fortgår och bidrar till att kvalitetssäkra verksamhetens arbete. Länsstyrelsens arbete med att genomföra utbildningar har fortsatt att bidra till ökad kunskap och medvetenhet kring kopplingarna mellan de mänskliga rättigheterna och Länsstyrelsens verksamhet. Vi arbetar såväl internt, som externt med att stärka medarbetares kunskaper om att tillämpa ett rättighetsbaserat arbetssätt.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i Bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1§ och 2§ i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Säkerhetsarbete

Det försämrade säkerhetspolitiska läget i vår omvärld har även påverkat Länsstyrelsens säkerhetsarbete. Flera åtgärder i syfte att förstärka myndighetens arbete med säkerhetsfrågor har genomförts. Bland annat har säkerhetsorganisationen förstärkts med nya medarbetare. Ett försämrat säkerhetspolitiskt omvärldsläge har inneburit förändringar i hotbilden mot Länsstyrelsen. Ett aktivt arbete inom säkerhetsskydd har genomförts under året inom personalsäkerhet, fysiskt skydd, informationssäkerhet och säkerhetsskyddade upphandlingar.

Flertalet medarbetare har under året utsatts för hot eller påverkansförsök i samband med tjänsteutövning. Hoten och påverkansförsök sträcker sig från direkta hot i samband med tjänsteutövning, till att medarbetare namnges och hotas i sociala medier för sitt agerande. Medarbetare har även fått meddelande om att personer inblandade i ärenden hotar att skada sig själva i samband med att beslut ska fattas. Syftet med hoten eller påverkansförsök är att försöka påverka medarbetares beslutsfattande. Länsstyrelsen har därför bedrivit ett aktivt arbete i syfte att förstärka medarbetarskyddet. Arbetet har bland annat resulterat i nya rutiner och arbetssätt. Även en utbildning har genomförts i syfte att förstärka skyddet för Länsstyrelsen medarbetare.

Sommarens väderhändelser

Inom ramen för beredskapsuppdraget har Länsstyrelsen varit aktiva i hanteringen av de väderrelaterade händelser som drabbade länet under sommaren 2023.

Under inledningen av sommaren var beredskapen hög för att kunna hantera eventuella skogsbränder tillsammans med övriga länsstyrelser och andra berörda aktörer. Under försommaren såg vi tecken på att det kunde bli en långvarig torka och en tvärssektoriell ”Torkan-grupp” startade med medarbetare från avdelningarna Landsbygd, Miljö och Samhälle. Vi hade även regelbundna möten med lantbruksbranschen och rådgivare för att få en så bra bild av situationen i länet som möjligt. Med hjälp av dessa båda avstämningsforum kunde vi ta beslut kring undantag i stödregler och nå ut med information på ett enkelt sätt. Torkan-gruppen övergick så småningom till att bli en ”Väder-grupp”, när torkan byttes mot översvämningar.

Under senare delen av sommaren samordnades hanteringen av de omfattande översvämningar som drabbade delar av länet, där bland annat nationella förstärkningsresurser behövde efterfrågas. De största översvämningarna drabbade länet i mitten av augusti, i samband med ovädret Hans. På redan vattenmättad mark föll kraftigt regn under en natt, vilket skapade översvämningar på främst jordbruksmark men även järnvägssträckor och många vägar översvämmades.

En ovanlig händelse inträffade också i länets största mosse, Skagershultsmossen, där vattenmassorna från regnet orsakade ett skred från ett naturreservat in på ett torvtäktområde. Skredet omfattade närmare 12 hektar, och innebar att torv tillsammans med kvicklera och gyttja strömmade ut från mossen. Enligt de geotekniker vi anlätade för att utreda händelsen har något motsvarande skred i torvmark aldrig tidigare inträffat i Sverige.

Sommarkansli krishantering

Sedan sommaren 2018 och de stora skogsbränderna i Sverige har länsstyrelserna haft ett gemensamt sommarkansli. Sommarkansliet har utvecklats utifrån behovet av att gemensamt planera för att ha beredskap och stödja varandra i hanteringen av större händelser, dock med särskilt fokus på skogsbränder och att utgöra en tydlig kontaktyta för länsstyrelserna mot MSB:s beredskap för skogsbränder. Den gemensamma sommarberedskapen ansvarar också för att hålla en uppdaterad lägesbild, inklusive prognoser, över skogsbränder och andra naturolyckor som underlag för beslut om beredskap hos de olika länsstyrelserna och vid prioriteringar av resursförflyttningar.

Ansvaret för sommarkansliet roterar mellan länsstyrelser med representanter inom Försvarsdirektörsnätverkets beredningsgrupp för räddningstjänst, varav Länsstyrelsen i Örebro län är en. Under sommaren 2023 hade sommarkansliet fokus på värme och skogsbrandsrisk inledningsvis, och senare på sommaren på höga flöden och översvämningar.

Kungabesök och jubileumsår

Under året firande H.M. Konungen 50 år på tronen. Som en del i jubileumsåret besökte Kungen och Drottningen samtliga residensstäder. I maj var det dags för landshövdingen i Örebro län att stå värd för kungaparets besök i Örebro. Dagen bjöd på ett fullspäckat program med bland annat kortge i Slottparken, jubileumskonsert i Stadsparken och en minnesceremoni med där kungen planterade ett träd vid Kulturkvarteret. Stora delar av programmet var öppet för länsbor att ta del av och många tog tillfället i akt att under dagen hälsa på kungaparet och delta i aktiviteter. För Länsstyrelsens del hade dagen föregåtts av lång och omfattande planering, där samverkan med framför allt Örebro kommun skedde.

Behov av ny finansieringsmodell för älgförvaltningen

Den minskande älgstammen innebär att färre älgar fås under jakt och att intäkterna till länets älgvårdsfond kraftigt har minskat. Samtidigt är kostnaderna för förvaltningen närmast oförändrade, vilket har lett till ett stort underskott. Den ökade konfliktnivån mellan de intressen och de aktörer på vars samverkan och samarbete älgförvaltningen bygger på leder till ett tuffare arbetsklimat för Länsstyrelsens personal och bidrar också till ökade kostnader. Det kommer på kort sikt att krävas en fördubbling av fällavgifterna inför kommande jaktår för att få ekonomin i balans. Alternativet är att underskottet täcks upp genom att förvaltningsanslaget tas i anspråk. Det finns också ett omedelbart behov av att höja de registreringsavgifter som är tänkta att finansiera Länsstyrelsens administration av älgskötsel- och licensområden, men som med nu gällande nivå täcker enbart en försumbar del av Länsstyrelsens kostnader. På längre sikt finns ett behov av att överväga en mer ändamålsenlig finansieringsmodell av länens älgförvaltning som helhet.

Förberedelser inför nya lokaler

Myndigheten flyttar till nya lokaler våren 2024, efter att ha varit på nuvarande adress sedan 1995. Förutom ny adress innebär flytten också att vi går från en traditionell kontorsmiljö med cellkontor till en aktivitetsbaserad kontorsmiljö. Vi kommer att fortsätta vidareutveckla arbetssätt och arbetskultur, vilket är ett arbete som påbörjades under pandemin och har fortsatt efter det.

Arbetet med att förbereda inför flytten har intensifierats under 2023. Flertalet medarbetare, chefer och konsulter är involverade i arbetet, vilket inneburit behov av både ökade personella och ekonomiska resurser.

Arbetet är organiserat i programform, där en programledare leder fyra projektledare och deras delprojekt och svarar mot länsrådet som beställare av programmet. Övergripande tidsplaner ser ut att hålla och inflyttning i nya lokalen kan ske under april 2024.

Under året har mycket verksamhet skett inom ramen för programmet och de olika delprojekten. Vi har på olika sätt arbetat med att synliggöra och

informera medarbetare och chefer om arbetet i programmet. Det gjordes bland annat på myndighetens personaldag samt löpande information på personalmöten och intranät.

Stort fokus har under året legat på olika säkerhetsfrågor kopplat till de nya lokalerna. En dialog har under året hållits med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kring finansiering av olika säkerhetshöjande åtgärder i lokalen.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	2023	2022	2021	2020	2019
Beviljad Låneram i Riksgälden	10 300	7 200	7 300	7 700	8 300
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	2 695	2 779	2 805	3 784	4 810
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	9 000	10 000	9 000	9 000	8 800
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	1 404	435	0	0	3
Räntekostnader Räntekonto	0	0	0	-1	-99
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	13 606	13 125	10 520	25 800	21 457
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	16 958	14 102	11 943	25 114	22 829
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	22 259	22 316	19 078	31 001	29 319
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	31 737	480 792	9 250	8 655	16 855
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	31 147	480 776	12 419	9 380	22 414
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	200	207	200	187	178
Medeltal anställda ²⁾	221	225	218	204	198
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 299	1 297	1 142	1 166	1 139
Årets kapitalförändring	712	653	-1 281	586	-1 118
Balanserad kapitalförändring	800	147	1 428	842	1 960

¹⁾ Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid om 1 710 timmar.

²⁾ Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2023	2022	2021	2020	2019
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 014 Länsstyrelserna m.m., Örebro län	4 426	3 953	4 230	3 500	3 494
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 014 Länsstyrelserna m.m., Örebro län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 022 Länsstyrelserna m.m., Beredning av vindkraft till havs	450				
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 022 Länsstyrelserna m.m., Beredning av vindkraft till havs	0				
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 024 Länsstyrelserna m.m., Omhändertagande av djur	282	280	277	0	
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 024 Länsstyrelserna m.m., Omhändertagande av djur	0	0	0	0	
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 025 Länsstyrelserna m.m., Utökad testning		0	1 500	0	
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 025 Länsstyrelserna m.m., Utökad testning		0	0	0	
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 026 Länsstyrelserna m.m., Utvecklingsinsatser m.m	0	27		0	
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 026 Länsstyrelserna m.m., Utvecklingsinsatser m.m	0	0		0	
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 027 Länsstyrelserna m.m. - Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag		1 500	5 550	0	
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 027 Länsstyrelserna m.m. - Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag		0	0	0	
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer		1 650	1 800		
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer		0	0		
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 029 Länsstyrelserna m.m. - Uppgifter till följd av covid-19-lagen		3 006	5 223		
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 029 Länsstyrelserna m.m. - Uppgifter till följd av covid-19-lagen		0	0		
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m. - Stöd, råd och vägledning till kommuner			45		
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m. - Stöd, råd och vägledning till kommuner			0		
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m., Havsmiljöproposition	1 800				
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m., Havsmiljöproposition	0				
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 031 Länsstyrelserna m.m., Lägesbilder	0	0			

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2023	2022	2021	2020	2019
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 031 Länsstyrelserna m.m., Lägesbilder	0	0			
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening	330				
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening	0				
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 06 001 007 Allmänna val och demokrati -Allmänna val och dem - till LORE		0			
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 06 001 007 Allmänna val och demokrati -Allmänna val och dem - till LORE		0			
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 04 Rättsväsendet 04 01 014 002 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete; Regional samordning av brottsförebyggande arbete ³⁾	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 04 Rättsväsendet 04 01 014 002 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete; Regional samordning av brottsförebyggande arbete ³⁾	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 02 005 002 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Tillsyn ⁴⁾				0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 02 005 002 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Tillsyn ⁴⁾				0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 02 005 003 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Länsstyrelsernas ANDT-samordning ⁵⁾	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 02 005 003 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Länsstyrelsernas ANDT-samordning ⁵⁾	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 002 012 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 002 012 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 005 004 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Stimbid äldreområdet - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 005 004 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Stimbid äldreområdet - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 007 012 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 007 012 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 004 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2023	2022	2021	2020	2019
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandras etablering 13 03 001 004 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 007 003 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 007 003 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 008 005 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Örebro län ⁶⁾	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 008 005 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Örebro län ⁶⁾	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 009 002 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder - till Länsstyrelsen i Örebro län ⁷⁾			0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 009 002 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder - till Länsstyrelsen i Örebro län ⁷⁾			0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Örebro Län	3	30	54	85	209
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 19 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Örebro Län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 002 008 Miljöövervakning m.m. - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 002 008 Miljöövervakning m.m. - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 003 001 Åtgärder för värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 003 001 Åtgärder för värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 003 003 Åtgärder för värdefull natur - Åtgärder för begränsning av massförekomst av översvämningsmyggor	0				
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 003 003 Åtgärder för värdefull natur - Åtgärder för begränsning av massförekomst av översvämningsmyggor	0				
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 004 006 Sanering och återställning av förorenade områden - del till Länsstyrelsen i Örebro	2 000	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 004 006 Sanering och återställning av förorenade områden - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2023	2022	2021	2020	2019
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 010 007 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 010 007 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 011 003 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 011 003 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 011 004 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - Tillsyn avlopp - del till Lst	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 011 004 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - Tillsyn avlopp - del till Lst	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 014 002 Skydd av värdefull natur - till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 014 002 Skydd av värdefull natur - till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 016 007 Klimatinvesteringar, Klimatinvest - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 016 007 Klimatinvesteringar, Klimatinvest - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 21 Energi 21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0				
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 21 Energi 21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0				
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 21 Energi 21 01 007 001 Energiteknik - del till LST Örebro	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 21 Energi 21 01 007 001 Energiteknik - del till LST Örebro	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 21 Energi 21 01 008 002 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m, klimat, energiomst. - del till LST Örebro ⁸⁾	0	0	0	0	1 020
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 21 Energi 21 01 008 002 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m, klimat, energiomst. - del till LST Örebro ⁸⁾	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 012 002 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk, Stödåtgärder fiske - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 012 002 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk, Stödåtgärder fiske - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 015 010 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0		
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 015 010 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0		
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 017 005 Åtgärder för	0	0			

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	2023	2022	2021	2020	2019
landsbygdens miljö och struktur, Landsbygdsstöd - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län					
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 017 005 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, Landsbygdsstöd - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 021 002 Åtgärder på fjällägenheter, Åtg. Fjällägenheter - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 021 002 Åtgärder på fjällägenheter, Åtg. Fjällägenheter - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 027 004 - Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet - Civilt försvar - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0		
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 027 004 - Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet - Civilt försvar - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0	0		
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 24 Näringsliv 24 01 027 002 (2021) Hyresstöd företag - till Länsstyrelsen i Örebro län ⁹⁾			0	0	
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 24 Näringsliv 24 01 027 002 (2021) Hyresstöd företag - till Länsstyrelsen i Örebro län ⁹⁾			0	0	
Beviljad Anslagskredit utgiftsområde 24 Näringsliv 24 01 027 004 (2021) Hyresstöd företag - till Länsstyrelsen i Örebro län			0		
Utnyttjad Anslagskredit utgiftsområde 24 Näringsliv 24 01 027 004 (2021) Hyresstöd företag - till Länsstyrelsen i Örebro län			0		

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	2023	2022	2021	2020	2019
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 014 Länsstyrelserna m.m., Örebro län	4 410	4 222	4 097	2 861	1 190
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 022 Länsstyrelserna m.m., Beredning av vindkraft till havs ¹⁰⁾	6 950				
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 024 Länsstyrelserna m.m., Omhändertagande av djur ¹¹⁾	400	181	2 885	333	
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 025 Länsstyrelserna m.m., Utökad testning ¹²⁾		30 099	26	966	
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 026 Länsstyrelserna m.m., Utvecklingsinsatser m.m. ¹³⁾	227	921		0	
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 027 Länsstyrelserna m.m. - Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag ¹²⁾		16 703	178	75	
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer ¹⁴⁾		1 656	0		
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 029 Länsstyrelserna m.m. - Uppgifter till följd av covid-19-lagen ¹⁴⁾		40 135	2 183		

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	2023	2022	2021	2020	2019
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m. - Stöd, råd och vägledning till kommuner ¹⁵⁾			60		
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m., Havsmiljöproposition	0				
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 031 Länsstyrelserna m.m., Lägesbilder ¹³⁾	2	35			
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening ¹⁰⁾	127				
Summa anslagssparande utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 06 001 007 Allmänna val och demokrati -Allmänna val och dem - till LORE		0			
Summa anslagssparande utgiftsområde 04 Rättsväsendet 04 01 014 002 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete; Regional samordning av brottsförebyggande arbete ^{3) 16)}	234	0	5 053	109	1
Summa anslagssparande utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 02 005 002 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Tillsyn ^{4) 17)}				520	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 02 005 003 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Länsstyrelsernas ANDT-samordning ^{5) 16)}	422	11	171	211	165
Summa anslagssparande utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 002 012 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, del till Länsstyrelsen i Örebro ¹⁶⁾	22	1	160	114	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 005 004 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Stimbid äldreområdet - del till Länsstyrelsen i Örebro ¹⁶⁾	17	122	0	42	135
Summa anslagssparande utgiftsområde 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 09 04 007 012 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. - del till Länsstyrelsen i Örebro ¹⁶⁾	360	284	182	678	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrades etablering 13 03 001 004 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län ¹⁸⁾	263	4 344	170	825	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 007 003 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer - del till Länsstyrelsen i Örebro län ¹⁶⁾	31	344	355	22 127	1 200
Summa anslagssparande utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 008 005 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Örebro län ^{6) 16)}	35	342	1 414	2 791	408
Summa anslagssparande utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik 18 01 009 002 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder - till Länsstyrelsen i Örebro län ^{7) 19)}			59	0	24
Summa anslagssparande utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 014 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Örebro Län ²⁰⁾	0	192	37	15	13
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 002 008 Miljöövervakning m.m. - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0			

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	2023	2022	2021	2020	2019
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 003 001 Åtgärder för värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro ¹¹⁾	0	0	362	1 428	
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 003 003 Åtgärder för värdefull natur - Åtgärder för begränsning av massförekomst av översvämningsmyggor	0				
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 004 006 Sanering och återställning av förorenade områden - del till Länsstyrelsen i Örebro ²¹⁾	17 802	160	355	88	125
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 010 007 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Örebro ¹⁶⁾	0	1	119	177	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 011 003 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - del till Länsstyrelsen i Örebro ¹⁶⁾	0	1 560	195	2	0
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 011 004 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - Tillsyn avlopp - del till Lst ¹⁶⁾	0	1	99	55	1
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 014 002 Skydd av värdefull natur - till Länsstyrelsen i Örebro	0	0	0	0	
Summa anslagssparande utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård 20 01 016 007 Klimatinvesteringar, Klimatinvest - del till Länsstyrelsen i Örebro ¹⁶⁾	22	1	12	0	0
Summa anslagsparande utgiftsområde 21 Energi 21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län ¹⁰⁾	86				
Summa anslagsparande utgiftsområde 21 Energi 21 01 007 001 Energiteknik - del till LST Örebro ¹⁶⁾	6	10	20 600	60 346	282
Summa anslagsparande utgiftsområde 21 Energi 21 01 008 002 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m, klimat, energiomst. - del till LST Örebro ^{8) 19)}	0	0	361	0	30
Summa anslagssparande utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 012 002 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk, Stödåtgärder fiske - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län ¹³⁾	0	10 677			
Summa anslagssparande utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 015 010 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Länsstyrelsen i Örebro län ²²⁾	271	100	124		
Summa anslagssparande utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 017 005 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, Landsbygdsstöd - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län ²³⁾	11	55 582			
Summa anslagssparande utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 021 002 Åtgärder på fjällägenheter, Åtg. Fjällägenheter - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	0			
Summa anslagssparande utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel 23 01 027 004 - Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet - Civilt försvar - del till Länsstyrelsen i Örebro län ²²⁾	213	183	34		
Summa anslagssparande utgiftsområde 24 Näringsliv 24 01 027 002 (2021) Hyresstöd företag - till Länsstyrelsen i Örebro län ^{9) 24)}			14 123	52	
Summa anslagssparande utgiftsområde 24 Näringsliv 24 01 027 004 (2021) Hyresstöd företag - till Länsstyrelsen i Örebro län			0		

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande	2023	2022	2021	2020	2019
Tilldelat	0	200	300	3 500	4 000
Åtaganden	0	0	208	1 020	2 502

- ³⁾ Anslagsposten hade år 2019–2021 beteckningen 04 01 015 002.
- ⁴⁾ Anslagsposten hade år 2019–2020 beteckningen 09 06 001 002.
- ⁵⁾ Anslagsposten hade år 2019–2020 beteckningen 09 06 001 003.
- ⁶⁾ Anslagsposten hade år 2019 beteckningen 18 01 009 005.
- ⁷⁾ Anslagsposten hade år 2019 beteckningen 18 01 010 002.
- ⁸⁾ Anslagsposten hade år 2019–2022 beteckningen 21 01 010 002.
- ⁹⁾ Anslagsposten hade år 2020–2021 beteckningen 24 01 023 002.
- ¹⁰⁾ Anslagssparandet för 2023 får ej disponeras kommande år.
- ¹¹⁾ Anslagssparandet för 2020–2023 får ej disponeras kommande år.
- ¹²⁾ Anslagssparandet för 2020–2022 får ej disponeras kommande år.
- ¹³⁾ Anslagssparandet för 2022–2023 får ej disponeras kommande år.
- ¹⁴⁾ Anslagssparandet för 2021–2022 får ej disponeras kommande år.
- ¹⁵⁾ Anslagssparandet för 2021 får ej disponeras kommande år.
- ¹⁶⁾ Anslagssparandet för 2019–2023 får ej disponeras kommande år.
- ¹⁷⁾ Anslagssparandet för 2020 får ej disponeras kommande år.
- ¹⁸⁾ Anslagssparandet för 2019–2023 får ej disponeras kommande år. Av anslagssparandet på 263 tkr för 2023, består 6 tkr av återbetalning av bidrag för verksamhetsåret 2020.
- ¹⁹⁾ Anslagssparandet för 2019–2021 får ej disponeras kommande år.
- ²⁰⁾ Enligt villkoren i regleringsbrevet för anslag 1:1, Regionala utvecklingsåtgärder får inga nya åtaganden om projektfinansiering ingås mot anslag och bemyndigande fr.o.m. 2020. Då samtliga kvarvarande utbetalningar gjordes redan under 2022 fanns vid ingången av 2023 inga åtaganden kvar. Det anslag på 68 tkr som länsstyrelsen i enlighet med regleringsbrevet för 2023 tilldelades för uppföljning och utvärdering har nyttjats fullt ut (redovisas dock aldrig mot bemyndigandet då medlen endast får användas under innevarande år).
- ²¹⁾ Anslagssparandet för 2019–2023 får ej disponeras kommande år. Anslagssparandet på 17 802 tkr för 2023, består av återbetalning av bidrag från övriga länsstyrelser för verksamhetsåret 2022.
- ²²⁾ Anslagssparandet för 2021–2023 får ej disponeras kommande år.
- ²³⁾ Anslagssparandet för 2022–2023 får ej disponeras kommande år. Anslagssparandet på 11 tkr för 2023, består av återbetalning av bidrag från övriga länsstyrelser för verksamhetsåret 2022.
- ²⁴⁾ Anslagssparandet för 2020–2021 får ej disponeras kommande år.

Kommentar till tabellerna

För 2023 har Länsstyrelsen i Örebro län fått dispositionsrätt över fem nya anslagsposter samt att fyra anslagsposter har utgått.

Anslag/Benämning

Disponibelt belopp (tkr)

01 05 001 022 Länsstyrelserna m.m., Beredning av vindkraft till havs	15 000
01 05 001 025 Länsstyrelserna m.m. - Utökad testning	0
01 05 001 027 Länsstyrelserna m.m. - Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag	-40 000
01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer	-55 000
01 05 001 029 Länsstyrelserna m.m. - Uppgifter till följd av covid-19-lagen	-60 200
01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m., Havsmiljöproposition	0
01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening	11 000
20 01 003 003 Åtgärder för värdefull natur - Åtgärder för begränsning av massförekomst av översvämningsmyggor	3 000
21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län	40 000
Summa	-86 200

01 06 001 007 Allmänna val och demokrati -Allmänna val och dem - till LORE var avslutat 2023 men återfanns emellertid inte i statsredovisningssystemet Hermes som brukligt. Efter kontakt med Kulturdepartementet visade det sig anslagsposten inte har avslutats eftersom den kommer att användas vid Europa-valet 2024. Departementet skulle skrivit in anslagsposten i regleringsbrevet med disponeringen 0 tkr vid icke valår, för att undvika att avsluta och öppna en ny varje valår. Det har inte skett under 2023 vilket innebär att Länsstyrelsen inte har anslagsposten disponibel i Hermes men anslagsposten återfinns inte heller som avslutad i Hermes.

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	2021: ack. utfall	2022 utfall intäkter	2022 utfall kostnader	2022 netto utfall	2023 budget intäkter	2023 utfall intäkter	2023 budget kostnader	2023 utfall kostnader	2023 netto budget	2023 netto utfall	2023 ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	0	296	296	0	275	14	275	14	0	0	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-520	260	141	119	260	306	220	166	40	140	-261
Delgivning	-36	30	56	-26	30	49	45	88	-15	-39	-100
Övrig offentligrättslig verksamhet	-438	566	524	42	550	509	530	446	20	63	-333
Summa offentligrättsliga avgifter	-993	1 151	1 016	135	1 115	878	1 070	713	45	165	-694

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	2021 ack. utfall	2022 utfall intäkter	2022 utfall kostnader	2022 netto utfall	2023 budget intäkter	2023 utfall intäkter	2023 budget kostnader	2023 utfall kostnader	2023 netto budget	2023 netto utfall	2023 ack. utfall
Resurssamordning	704	11 468	11 346	122	11 191	11 597	11 191	11 703	0	-106	719
Övrig uppdragsverksamhet	156	1 483	1 479	4	1 300	4 483	1 300	4 119	0	364	524
Summa avgifter uppdragsverksamhet	860	12 951	12 825	126	12 491	16 080	12 491	15 823	0	257	1 243

Kommentar till tabellerna

Tabellen visar intäkter, kostnader och utfall av länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)

Inom verksamheten djurskyddskontroller finns ett ackumulerat underskott från tidigare år gällande Extra kontroll på grund av bristande efterlevnad som

uppgår till 261 tkr. Verksamheten har sedan år 2020 visat ett mindre överskott varje år.

Övrig offentlighetsverksamhet

Länsstyrelsen i Örebro län har ett ackumulerat underskott på 636 tkr från verksamheten djurstallsgranskning, som redovisas som en del av Övrig offentlighetsverksamhet. Denna verksamhet övergick från avgiftsfinansierad verksamhet till anslagsfinansierad verksamhet 2011-01-01. I samband med övergången från avgiftsfinansierad till anslagsfinansierad verksamhet har Länsstyrelsen i Örebro län saknat information om hur detta underskott ska hanteras. Under året 2023 togs kontakt med finansdepartementet som aviserade att Länsstyrelsen i Örebro län troligtvis kommer att få en ändring i regleringsbrevet 2024 som talar om hur underskottet ska hanteras.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A – Verksamhetskostnader 2021–2023

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	2023	2022	2021
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 114	10 116	11 216
201 Allmänna val	416	2 906	296
25 Trafikföreskrifter	953	728	595
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10 466	10 054	9 489
30 Regional tillväxt	314	838	948
34 Infrastrukturplanering	1 464	1 201	959
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6 237	4 918	4 803
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 022	1 424	2 489
42 Energi och klimat	4 663	3 716	4 412
43 Kulturmiljö	5 365	6 446	6 631
45 Samhällsskydd och beredskap	12 728	13 266	11 906
46 Civilområde	11 650	498	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10 463	11 502	11 683
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	44 740	51 459	34 859
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 776	3 036	3 134
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11 069	13 582	11 039
54 Mineralfyndigheter	56	8	23
55 Miljöfarlig verksamhet	7 961	7 496	6 275
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	290	216	147
57 Förorenade områden, efterbehandling	3 120	2 817	1 968
58 Restaurering	3 571	14 808	7 313

Verksamhetsområde	2023	2022	2021
60 Lantbruk och landsbygd	19 006	21 403	18 269
62 Fiske	1 374	1 813	1 235
70 Folkhälsa	5 072	3 991	3 761
80 Jämställdhet	4 123	3 598	2 977
81 Nationella minoriteter	24	20	14
82 Mänskliga rättigheter	1 395	2 250	1 893
85 Integration	2 995	3 528	3 462
10 Myndighetsövergripande verksamhet	19 784	18 365	15 485
11 Administration och intern service	50 111	45 190	43 569
99 Resurssamverkan ²⁾	9 350	9 273	9 216
20–85 Summa produktion	182 428	197 638	161 796
10–85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	252 323	261 193	220 850
10–99 Total verksamhetskostnad ³⁾	261 673	270 466	230 067

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska stämma överens med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Tabell B1, B2 - Verksamhets- kostnader och myndighets- gemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2023

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 114	3,22%	3 623	5,43%	11 737	4,71%
201 Allmänna val	416	0,16%	207	0,31%	623	0,25%
25 Trafikföreskrifter	953	0,38%	480	0,72%	1 432	0,57%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	10 466	4,15%	4 769	7,15%	15 235	6,11%
30 Regional tillväxt	314	0,12%	158	0,24%	472	0,19%
34 Infrastrukturplanering	1 464	0,58%	633	0,95%	2 097	0,84%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	6 237	2,47%	2 952	4,42%	9 189	3,69%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 022	0,41%	503	0,75%	1 525	0,61%
42 Energi och klimat	4 663	1,85%	1 381	2,07%	6 045	2,43%
43 Kulturmiljö	5 365	2,13%	1 999	3,00%	7 364	2,96%
45 Samhällsskydd och beredskap	12 728	5,04%	5 407	8,10%	18 136	7,28%
46 Civilområde	11 650	4,62%	4 333	6,49%	15 983	6,41%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	10 463	4,15%	3 705	5,55%	14 168	5,69%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	44 740	17,73%	10 105	15,14%	54 845	22,01%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 776	1,50%	1 901	2,85%	5 677	2,28%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	11 069	4,39%	3 936	5,90%	15 005	6,02%
54 Mineralfyndigheter	56	0,02%	29	0,04%	85	0,03%
55 Miljöfarlig verksamhet	7 961	3,16%	3 890	5,83%	11 852	4,76%

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH- kostnad (tkr)	OH- kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	290	0,12%	147	0,22%	437	0,18%
57 Förorenade områden, efterbehandling	3 120	1,24%	1 497	2,24%	4 618	1,85%
58 Restaurering	3 571	1,42%	115	0,17%	3 685	1,48%
60 Lantbruk och landsbygd	19 006	7,53%	8 556	12,82%	27 562	11,06%
62 Fiske	1 374	0,54%	479	0,72%	1 853	0,74%
70 Folkhälsa	5 072	2,01%	2 144	3,21%	7 216	2,90%
80 Jämställdhet	4 123	1,63%	1 670	2,50%	5 793	2,33%
81 Nationella minoriteter	24	0,01%	12	0,02%	36	0,01%
82 Mänskliga rättigheter	1 395	0,55%	623	0,93%	2 018	0,81%
85 Integration	2 995	1,19%	1 476	2,21%	4 471	1,79%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	19 784	7,84%				
11 Administration och intern service	50 111	19,86%				
99 Resurssamverkan ²⁾	9 350		3 165		12 514	
20–85 Summa produktion	182 428	72,30%	66 730	100,00%	249 158	100,00%
20–85 varav personalkostnad kontoklass 4	131 767					
10–85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	252 323	100,00%			249 158	100,00%
10–99 Total verksamhetskostnad³⁾	261 673				261 673	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2023

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)
113–115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	32 678	24,80%
110–112, 116–119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	17 433	13,23%
100–109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	19 784	15,01%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2021–2023

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	7,8	5,7	2,1	10,8	13,4
201 Allmänna val	0,4	0,4	0,0	4,1	0,4
25 Trafikföreskrifter	1,3	1,3	0,0	1,0	0,9
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11,8	10,9	0,9	12,7	12,5
30 Regional tillväxt	0,4	0,1	0,3	1,0	1,1
34 Infrastrukturplanering	1,6	1,5	0,1	1,5	1,3
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7,2	4,8	2,4	5,9	6,0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1,4	0,8	0,6	1,9	3,7
42 Energi och klimat	2,9	2,1	0,8	2,3	3,6
43 Kulturmiljö	5,2	2,4	2,7	5,6	6,3
45 Samhällsskydd och beredskap	11,6	4,4	7,1	12,8	11,7
46 Civilområde	8,5	5,2	3,3	0,4	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	8,1	4,6	3,5	9,8	10,1
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	26,1	6,7	19,4	25,5	23,6
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4,9	4,2	0,7	4,1	3,6
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	10,1	6,7	3,4	10,8	11,0

Verksamhetsområde	2023 ÅA totalt	2023 ÅA kvinnor	2023 ÅA män	2022 ÅA totalt	2021 ÅA totalt
54 Mineralfyndigheter	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	9,0	6,8	2,2	9,4	8,1
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,3	0,1	0,3	0,2
57 Förorenade områden, efterbehandling	3,9	3,9	0,0	3,5	2,8
58 Restaurering	0,3	0,0	0,3	1,1	1,2
60 Lantbruk och landsbygd	21,9	16,7	5,2	27,2	23,6
62 Fiske	1,2	0,3	0,9	1,6	1,6
70 Folkhälsa	5,1	4,1	1,0	4,1	4,0
80 Jämställdhet	4,1	3,7	0,4	3,3	3,2
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	1,7	1,6	0,1	1,8	2,3
85 Integration	3,7	2,5	1,2	4,2	4,4
10 Myndighetsövergripande verksamhet	12,8	11,3	1,5	13,1	10,6
11 Administration och intern service	20,0	14,0	6,0	20,6	21,5
99 Resurssamverkan	6,9	5,1	1,8	7,0	7,5
20–85 Summa årsarbetskrafter produktion	160,6	102,0	58,6	166,7	160,4
10–85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	193,4	127,3	66,2	200,4	192,6
10–99 Summa årsarbetskrafter totalt	200,3	132,3	68,0	207,4	200,1

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP.

Kommentar till Tabell C

Antal årsarbetskrafter har under 2023 minskat med cirka 7 årsarbetskrafter. Den största förklaringen till minskningen av årsarbetskrafter kan hänföras till verksamhetsområdena allmänna val samt lantbruk och landsbygd.

Tabell D – Representation

Nyckeltal	2023 totalt (tkr)	2023 per ÅA (kr)	2022 totalt (tkr)	2022 per ÅA (kr)	2021 totalt (tkr)	2021 per ÅA (kr)
Intern representation	150	749	365	1 762	7	33
Extern representation	310	1 546	411	1 980	245	1 226

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D

Både de externa och interna representationskostnaderna har ökat från 2021. Detta då 2021 års representation i hög grad påverkades av coronapandemin.

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	2023	2022	2021
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	2 087	1 877	1 812
Lokalyta (m ²)	Residens	1 234	1 234	1 234
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 691	1 521	1 468
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	11 034	10 373	10 017
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	5 803	5 803	5 803
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 901	1 788	1 726
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	55	50	50
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	29	28	29
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	4 779	4 779	4 779
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	24	23	24
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	13 121	12 250	11 829

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset som kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark som kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E

Lokalkostnaderna har under 2023 år ökat jämfört med tidigare år. Detta beroende på ökade kostnader förknippade med indexuppräknning enligt avtal.

Under 2024 kommer Länsstyrelsen flytta till nya lokaler mer om detta finns att läsa i avsnittet Information av väsentlig betydelse, sid 165.

Tabell F - Redovisning av ärenden 2023

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	In- gåen- de balans	Antal in- komna ärenden	Antal upp- rättade ärenden	Antal bes- lutade ärenden	Ut- gåen- de balans	Antal ej bes- lutade ärenden, äldre än två år
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	105	203	405	545	168	8
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	109	842	72	931	92	3
201 Allmänna val	13	91	1	100	5	0
25 Trafikföreskrifter	92	149	7	185	63	2
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	196	1175	752	1960	163	7
30 Regional tillväxt	20	9	0	11	18	7
34 Infrastrukturplanering	3	14	0	13	4	2
40 Hållbar samhällsplanering och boende	58	745	10	750	63	1
41 Stöd till boende och energiåtgärder	62	425	0	358	129	10
42 Energi och klimat	7	51	7	45	20	0
43 Kulturmiljö	142	612	30	641	143	33
45 Samhällsskydd och beredskap	121	164	42	202	125	5
46 Civilområde	1	24	15	25	15	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	143	178	15	265	71	8
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	241	105	161	270	237	66
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	113	599	96	683	125	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	124	235	77	300	136	14
54 Mineralfyndigheter	0	19	0	18	1	0
55 Miljöfarlig verksamhet	170	328	51	358	191	11
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	30	183	1	192	22	2
57 Förorenade områden, efterbehandling	54	55	11	70	50	7
58 Restaurering	10	32	6	30	18	2
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	399	7045	83	6363	1164	6
62 Fiske	29	274	4	267	40	0

Verksamhetsområde	In- gåen- de balans	Antal in- komna ären- den	Antal upp- rättade ären- den	Antal besl- utade ären- den	Ut- gåen- de balans	Antal ej besl- lutade ären- den, äldre än två år
70 Folkhälsa	91	20	75	10	176	3
80 Jämställdhet	14	9	8	16	15	1
81 Nationella minoriteter	0	1	0	1	0	0
82 Mänskliga rättigheter	16	12	7	7	28	2
85 Integration	6	22	12	33	7	1
10–85 Totalt antal ärenden	2 369	13 621	1 948	14 649	3 289	203

¹⁾ Under 2023 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete hanterat stöd i den nya strategiska planen för ny jordbrukspolitik där jordbrukarstöd och projekt- och investeringsstöd hanteras i Jordbruksverkets it-system. I den ingående balansen ingår dock jordbrukarstöd och landsbygdsstöd från ÅR 2022 och tidigare. Helt rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. Statistik för ansökan om åtaganden och några få mindre stödformer ingår inte. För landsbygdsstöden (602) och projekt- och investeringsstöden (603) redovisas komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från Länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden från Jordbruksverkets it-system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Tabell G – Överklagade beslut 2023

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	8	545	1,5
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	6	931	0,6
201 Allmänna val	0	100	0
25 Trafikföreskrifter	9	185	4,9
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	36	1960	1,8
30 Regional tillväxt	0	11	0
34 Infrastrukturplanering	0	13	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	25	750	3,3
41 Stöd till boende och energiåtgärder	8	359	2,2
42 Energi och klimat	0	45	0
43 Kulturmiljö	0	641	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	202	0
46 Civilområde	0	25	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	16	265	6
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	3	270	1,1
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	12	683	1,8
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	4	300	1,3
54 Mineralfyndigheter	0	18	0
55 Miljöfarlig verksamhet	6	358	1,7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	192	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	70	1,4
58 Restaurering	0	30	0
60 Lantbruk och landsbygd	2	260	0,8
62 Fiske	0	267	0
70 Folkhälsa	0	10	0
80 Jämställdhet	0	16	0
81 Nationella minoriteter	0	1	0
82 Mänskliga rättigheter	0	7	0
85 Integration	0	33	0
10–85 Totalt antal ärenden	136	8 547	1,6

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans 2023, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under 2023.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under 2023 dividerat med antalet beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2023

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10–11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	3	1	33,3
20–21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	2	0	0
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	2	0	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	30	2	6,7
30 Regional tillväxt	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	31	10	32,3
41 Stöd till boende och energiåtgärder	0	0	0
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	0	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	0	0
46 Civilområde	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	21	3	14,3
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	0	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	7	1	14,3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	3	0	0
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	7	3	42,9
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	0	0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	2	0	0

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
62 Fiske	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10–85 Totalt antal ärenden	109	20	18,3

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2023.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2023 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under 2023 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under 2023.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina.

Tabell I - Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021–2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medel-antal dagar 2023	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	0	0	0	0	0	0
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	0	0	0	0	0	0
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	0	0	0	0	0	0
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	100	100	100	6	6	5
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	71	50	93	68	92	22
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	99	99	97	15	16	18
40321 Överklagande av lov, förhandsbesked	150	100	96	100	77	86	73
40322 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	100	100	65	67	55
4034 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	75	65	88	146	152	101
505 Överklagade kommunala beslut miljöbalken m.fl. författn.	180	22	20	23	252	283	308
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ miljöbalken	42	84	76	78	40	35	37
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	97	100	99	15	15	16
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	81	74	78	161	164	131
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	90	100	100	43	31	29
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	95	94	95	16	42	10
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	93	97	99	10	14	6
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – företagsstöd ^{5,6)}	180	29	50	67	217	244	168
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd ^{5, 6)}	180	44	57	75	246	248	119
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	71	86	83	140	120	138

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2021–2023	Utfall (%) 2023	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Medelantal dagar 2023	Medelantal dagar 2022	Medelantal dagar 2021
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - företagsstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - projektstöd ^{5, 6)}	180	0	0	0	0	0	0
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder-företagsstöd ^{6, 7)}	120	67	74	59	124	123	131
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – projektstöd ^{6, 7)}	120	29	71	73	165	143	101
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	100	97	83	49	50	72
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – företagsstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – projektstöd ^{6, 7)}	120	0	0	0	0	0	0
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	64	82	67	28	39	23
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsperson	40	97	92	99	20	18	13

¹⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

Belopp i tkr.

Resultaträkning	2023	2022	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	176 097	167 945	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	22 259	22 316	2
Intäkter av bidrag	62 604	80 409	3
Finansiella intäkter	1 425	449	4
Summa	262 385	271 119	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-170 621	-161 525	5
Kostnader för lokaler	-13 097	-12 416	6
Övriga driftkostnader	-76 559	-94 967	7
Finansiella kostnader	-122	-45	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 274	-1 513	9
Summa	-261 673	-270 466	
Verksamhetsutfall	712	653	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	31 147	480 776	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-31 147	-480 776	11
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	795 410	1 010 159	12
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	44 103	91 877	13
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	3 128	954	14
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	25	134	15
Lämnade bidrag	-842 665	-1 103 124	16
Saldo	0	0	

Resultaträkning	2023	2022	Not
Årets kapitalförändring	712	653	17

Balansräkning

Belopp i tkr.

Tillgångar	2023-12-31	2022-12-31	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	86	287	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2 638	2 492	
Summa	2 724	2 779	18
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 035	207	19
Fordringar hos andra myndigheter	3 429	5 253	20
Övriga kortfristiga fordringar	887	819	21
Summa	5 350	6 279	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	3 585	3 418	
Upplupna bidragsintäkter	11 519	8 065	
Övriga upplupna intäkter	1 149	1 018	
Summa	16 252	12 502	22
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	8 640	22 552	
Summa	8 640	22 552	23
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	28 357	37 923	24
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	380	39	25
Summa	28 737	37 962	
Summa tillgångar	61 703	82 074	

Kapital och skulder	2023-12-31	2022-12-31	Not
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	800	147	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	712	653	
Summa	1 513	800	26
Fonder			
Fonder	7	31	
Summa	7	31	15
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	0	119	27
Övriga avsättningar	1 469	1 136	28
Summa	1 469	1 255	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	2 695	2 779	29
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	9 305	9 290	31
Leverantörsskulder	8 959	14 212	32
Övriga kortfristiga skulder	2 930	2 864	33
Depositioner	380	39	34
Summa	24 270	29 185	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	13 178	13 327	
Oförbrukade bidrag	21 267	37 475	
Summa	34 445	50 802	35
Summa kapital och skulder	61 703	82 074	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr.

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse									
01 05 001 014 Länsstyrelser na m.m., Örebro län	4 222	147 280	0	0	0	151 502	-147 092	4 410	36
01 05 001 022 Länsstyrelser na m.m., Beredning av vindkraft till havs	0	15 000	0	0	0	15 000	-8 050	6 950	37
01 05 001 024 Länsstyrelser na m.m., Omhandertag ande av djur	181	9 431	0	0	0	9 612	-9 213	400	38
01 05 001 026 Länsstyrelser na m.m., Utvecklingsins atser m.m	921	200	0	0	-894	227	0	227	39
01 05 001 030 Länsstyrelser na m.m., Havsmiljöprop osition	0	0	0	0	0	0	0	0	40
01 05 001 031 Länsstyrelser na m.m., Lägesbilder	35	0	11 094	0	-1 129	10 000	-9 998	2	41
01 05 001 032 Länsstyrelser na m.m., Avloppsrening	0	11 000	0	0	0	11 000	-10 873	127	42
Utgiftsområde 4 Rättsväsendet									

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
04 01 014 002 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete; Regional samordning av brottsförebyggande arbete	0	36 000	0	0	0	36 000	-35 766	234	43
Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg									
09 02 005 003 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Länsstyrelsernas ANDT-samordning	11	46 170	0	0	-11	46 170	-45 748	422	44
09 04 002 012 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, del till Länsstyrelsen i Örebro	1	15 000	0	0	-1	15 000	-14 978	22	45
09 04 005 004 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Stimbid äldreområdet - del till Länsstyrelsen i Örebro	122	4 500	0	0	-122	4 500	-4 483	17	46
09 04 007 012 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. - del till Länsstyrelsen i Örebro	284	19 000	0	0	-284	19 000	-18 640	360	47
Utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrarers etablering									
13 03 001 004 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län	4 344	35 000	30 000	0	-4 344	65 000	-64 737	263	48
Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik									

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
18 01 007 003 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer - del till Länsstyrelsen i Örebro län	344	5 000	0	0	-344	5 000	-4 969	31	49
18 01 008 005 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Örebro län	342	22 000	0	0	-342	22 000	-21 965	35	50
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt									
19 01 001 014 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Örebro Län	192	68	0	0	-192	68	-68	0	51
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård									
20 01 002 008 Miljöövervakning m.m. - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	20 000	0	0	0	20 000	-20 000	0	52
20 01 003 001 Åtgärder för värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	0	77 000	0	0	0	77 000	-77 000	0	53
20 01 003 003 Åtgärder för värdefull natur - Åtgärder för begränsning av massförekomst av översvämning smyggor	0	3 000	0	0	0	3 000	-3 000	0	54
20 01 004 006 Sanering och återställning av förorenade	160	114 000	0	0	-160	114 000	-96 198	17 802	55

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
områden - del till Länsstyrelsen i Örebro									
20 01 010 007 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Örebro	1	35 000	0	0	-1	35 000	-35 000	0	56
20 01 011 003 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - del till Länsstyrelsen i Örebro	1 560	213 000	0	0	-1 560	213 000	-213 000	0	57
20 01 011 004 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - Tillsyn avlopp - del till Lst	1	7 000	0	0	-1	7 000	-7 000	0	58
20 01 014 002 Skydd av värdefull natur - till Länsstyrelsen i Örebro	0	24 800	0	0	0	24 800	-24 800	0	59
20 01 016 007 Klimatinvesteringar, Klimatinvest - del till Länsstyrelsen i Örebro	1	42 000	0	0	-1	42 000	-41 978	22	60
Utgiftsområde 21 Energi									
21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län	0	40 000	0	0	0	40 000	-39 914	86	61
21 01 007 001 Energiteknik - del till LST Örebro	10	0	0	0	0	10	-5	6	62
21 01 008 002 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m,	0	3 000	0	0	0	3 000	-3 000	0	63

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Not
klimat, energiomst. - del till LST Örebro									
Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel									
23 01 012 002 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk, Stödåtgärder fiske - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	10 677	0	0	0	-10 677	0	0	0	64
23 01 015 010 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Länsstyrelsen i Örebro län	100	3 000	0	0	-100	3 000	-2 729	271	65
23 01 017 005 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, Landsbygdsstödd - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	55 582	0	0	0	-55 582	0	11	11	66
23 01 021 002 Åtgärder på fjällägenheter, Åtg. Fjällägenheter - till Länsstyrelsen i Örebro län	0	1 529	0	0	0	1 529	-1 529	0	67
23 01 027 004 -Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet - Civilt försvar - del till Länsstyrelsen i Örebro län	183	10 000	0	0	-183	10 000	-9 787	213	68
Summa anslag	79 275	958 978	41 094	0	-75 929	1 003 418	-971 507	31 911	

LÄNSSTYRELSEN I ÖREBRO LÄNS ÅRSREDOVISNING 2023

Avslutade anslag	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regl.brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivnet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
01 05 001 025 Länsstyrelserna m.m. - Utökad testning	30 099				-30 099			0
01 05 001 027 Länsstyrelserna m.m. - Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag	16 703				-16 703			0
01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer	1 656				-1 656			0
01 05 001 029 Länsstyrelserna m.m. - Uppgifter till följd av covid-19-lagen	40 135				-40 135			0
Summa avslutade anslag	88 592				-88 592			0
Summa anslag totalt	167 867	958 978	41 094	0	-164 521	1 003 418	-971 507	31 911

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr.

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	Not
2394 09 Övriga ränteintäkter	0	0	
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	750	757	
2537 Miljöskyddsavgift Tåktavgift	7 800	8 026	
2552 03 Avgifter enligt avfallsförordningen	210	235	
2552 04 Övriga avgifter vid länsstyrelserna	0	8	
2714 01 Sanktionsavgifter	1 000	1 467	
2714 05 Brott mot utlänningslagen	0	410	
2811 9 Övriga inkomster	21 977	20 244	
Summa	31 737	31 147	10

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat inte anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket kan ge avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2024.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antalet anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2023 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader som hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderegleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer eftersom de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	3–5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
It-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Rådström Baastad, Lena ¹⁾	1 246 680	
Larsson, Maria ²⁾	113 126	Linneuniversitetet (ordförande), Skandias fullmäktige (ledamot), Hushållningssällskapets förbundsstyrelse (ledamot)
Länsråd		
Olofsson, Anna	1 254 849	Livsmedelsverkets insynsråd (ledamot)
Insynsråd		
Rudolfsson, Bo	7 600	
Willén, Per ³⁾	5 700	
Anestad, Elisabeth ³⁾	1 900	
Vilhelmsson, Helena ⁴⁾	1 900	
Ungsäter, Patrick ⁴⁾	1 900	Trine Sveindal Consulting AB (ledamot)
Tillby, Magnus ⁴⁾	1 900	
Svahn, Andreas	5 700	Landstingsbolaget i Örebro län AB (ordförande), Region Örebro läns

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
		Förvaltningsbolag (ordförande), Scantec AB (ledamot), Örebro Universitet (ledamot), Inera AB (ledamot/ordförande), Nämnden för nationell högspecialiserad vård (ledamot)
Andershed, Anna-Karin	7 600	VetEvi AB (suppleant), Embrace Safety AB (suppleant), Nationella Vårdkompetensrådet (ledamot)
Dieker, Caroline ⁴⁾	1 900	Askersunds Rådhus AB (ordförande)
Hulterström, Karl ³⁾	1 900	Cybix AB (suppleant), Speja Cybersecurity AB (suppleant), UT Support AB (ledamot)

¹⁾ Lena Rådström Baastad tillträdde som landshövding 2023-03-01

²⁾ Maria Larssons förordnande som landshövding löpte ut 2022-12-31

³⁾ Entledigades från uppdraget som ledamot i insynsrådet 2023-05-31

⁴⁾ Tillträdde som ledamot i insynsrådet 2023-06-01

Noter till resultaträkning

Not 1

Intäkter av anslag	2023	2022
01 05 001 014 Länsstyrelserna m.m., Örebro län	146 561	127 830
01 05 001 024 Länsstyrelserna m.m., Omhändertagande av djur	168	130
01 05 001 027 Länsstyrelserna m.m. - Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag	0	20
01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer	0	73
01 05 001 029 Länsstyrelserna m.m. - Uppgifter till följd av covid-19-lagen	0	3 295
01 05 001 031 Länsstyrelserna m.m., Lägesbilder	318	1 280
01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening	242	0
01 06 001 007 Allmänna val och demokrati - Allmänna val och dem - till LORE	0	1 182
04 01 014 002 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete; regional samordning av brottsförebyggande arbete	1 118	975
09 02 005 003 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Länsstyrelsernas ANDT-samordning	2 700	2 668
09 04 002 012 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, del till Länsstyrelsen i Örebro	556	367
09 04 005 004 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Stimbid äldreområdet - del till Länsstyrelsen i Örebro	130	170
09 04 007 012 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. - del till Länsstyrelsen i Örebro	629	1 481
13 03 001 004 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län	864	820
18 01 007 003 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer - del till Länsstyrelsen i Örebro län	355	369
18 01 008 005 Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Örebro län	1 123	1 122
19 01 001 014 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Örebro Län	68	200
20 01 002 008 Miljöövervakning m m - till länsstyrelsen i Örebro län	724	870
20 01 003 001 Åtgärder för värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	2 920	5 018
20 01 004 006 Sanering och återställning av förorenade områden - del till Länsstyrelsen i Örebro	4 941	4 533
20 01 010 007 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Örebro	2 215	1 361
20 01 011 003 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - del till Länsstyrelsen i Örebro	6 285	5 913

Intäkter av anslag	2023	2022
20 01 011 004 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - Tillsyn avlopp - del till Lst	320	297
20 01 014 002 Skydd av värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	648	1 343
20 01 016 007 Klimatinvesteringar, Klimatinvest - del till Länsstyrelsen i Örebro	1 506	1 585
21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län	1 120	0
21 01 007 001 Energiteknik - del till LST Örebro	52	829
21 01 008 002 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m, klimat, energiomst. - del till LST Örebro	103	0
23 01 012 002 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk, Stödåtgärder fiske - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	0	277
23 01 015 010 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Länsstyrelsen i Örebro-län	10	133
23 01 017 005 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, Landsbygdsstöd - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	189	3 587
23 01 027 004 - Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet - Civilt försvar - del till Länsstyrelsen i Örebro län	232	218
Summa intäkter av anslag	176 097	167 945

Kommentar till Not 1

Ökningen mellan åren 2022–2023 beror till stor del på ökade intäkter på anslag 01 05 001 014 Länsstyrelserna m.m., Örebro län. Det gäller främst upprättandet av Civilområdeskansli. Länsstyrelsen i Örebro län har också fått nya anslagsposter för 2023, 01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening och 21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län.

Not 2

Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2023	2022
Offentligrättsliga avgifter	1 510	1 735
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	18 605	18 983
Intäkter av andra ersättningar	2 144	1 598
Summa	22 259	22 316
Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av:		
Intäkter uthyrning	170	160
Intäkter utbildning/konferenser	1 174	1 141
Intäkter konsultuppdrag	16 198	16 530
Intäkter övriga 4 § avgifter	1 063	1 152
Summa	18 605	18 983

Kommentar till not 2

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bland annat i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Ökningen av intäkter av andra ersättningar består av en reavinst från en försald anläggningstillgång, försäkringsersättning samt en ökning av ersättning från djurhållare. Minskningen av offentligrättsliga avgifter består av en minskning av intäkter avseende fällavgifter för älgjaksadministration.

Not 3

Intäkter av bidrag	2023	2022
Bidrag från statliga myndigheter	62 281	79 592
<i>varav:</i>		
Naturvårdsverket	35 927	52 168
Havs- och vattenmyndigheten	6 594	9 739
Statens jordbruksverk	6 489	6 407
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	4 453	4 493
Kammarkollegiet	2 465	235
Länsstyrelsen i Västmanlands län	2 372	692
Riksantikvarieämbetet	1 407	1 416
Post- och telestyrelsen	1 092	733
Socialstyrelsen	318	77
Länsstyrelsen i Jämtlands län	250	289
Länsstyrelsen i Värmlands län	238	0
Länsstyrelsen i Dalarnas län	232	671
Länsstyrelsen i Södermanlands län	146	155
Statens energimyndighet	103	69
Övriga statliga myndigheter	195	2 448
Bidrag från övriga	323	817
<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>	0	0
Summa	62 604	80 409

Kommentar till not 3

Intäkter av bidrag har minskat mellan åren 2022–2023. Det är främst från Naturvårdsverket som mindre medel har betalats ut till Länsstyrelsen i Örebro län och därmed har mindre arbete och åtgärder kunnat utföras. Minskningen avser till största delen skyddade områden men även medel för arbete med invasiva arter har minskat.

Not 4

Finansiella intäkter	2023	2022
Räntekonto i Riksgälden	1 404	435
Övriga finansiella intäkter	21	14
Summa	1 425	449

Kommentar till not 4

Ökningen mellan år 2022–2023 beror på räntehöjningar under året.

Not 5

Kostnader för personal	2023	2022
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-111 612	-108 822
<i>varav Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-473	-544
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-59 009	-52 703
Summa	-170 621	-161 525

Kommentar till not 5

Kostnader för personal har ökat med 9 000 tkr mellan åren 2022–2023. Större delen av ökningen beror på en höjning av pensionspremierna samt högre arbetsgivaravgifter.

Not 6

Kostnader för lokaler	2023	2022
Kostnader för lokaler	-13 097	-12 416

Kommentar till not 6

Ökningen mellan åren 2022–2023 beror på att hyran indexuppräknas varje år samt kostnad för reparation i hyrd lokal.

Not 7

Övriga driftskostnader	2023	2022
Övriga driftskostnader	-76 559	-94 967

Kommentar till not 7

Övriga driftskostnader har minskat mellan åren 2022–2023. Det gäller främst konsulttjänster och övriga varor, så som entreprenadtjänster som relaterar till skötsel av skyddad natur till exempel stängsling, markarbeten, snickeriarbeten, tillsyn, röjning och betesdrift. Det är tjänster som normalt förekommer inom

förvaltningen men som skett i lägre omfattning jämfört med 2022 på grund av lägre tillgång av ekonomiska medel. Arbete med invasiva arter har minskat under 2023 på grund av mindre tilldelade medel. Även lägre tilldelning av dispositionsrätter under 2023 jämfört med 2022 bidrar till lägre driftskostnader.

Not 8

Finansiella kostnader	2023	2022
Räntekostnader i Riksgälden	-88	-24
Övriga finansiella kostnader	-34	-21
Summa	-122	-45

Kommentar till not 8

Ökningen mellan år 2022–2023 beror på räntehöjningar under året.

Not 9

Avskrivningar och nedskrivningar	2023	2022
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 274	-1 513

Kommentar till not 9

Minskningen mellan åren 2022–2023 beror på en sjunkande investeringsnivå de senaste åren.

Not 10

Avgifter m.m. som inte disponeras, inkomsttitel och verksamhet	Intäkter 2021	+/- 2022	Budget-intäkter 2023	Intäkter 2023	Kostnader 2023	+/- 2023	Akkumulerat +/- utgående 2023
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål ¹⁾							
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	692	-1 163	750	757	-1 088	-331	-1 494
2537 Miljöskyddsavgifter	7 376	427	7 800	8 026	-7 001	1 025	1 452
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	178	117	210	242	-98	145	262
- varav avgifter enligt avfallsförordningen	178	114		235	-93	142	256
- varav övriga avgifter	0	2		8	-5	3	6
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål							
2394 Övriga ränteinkomster	0			0			
2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 756		1 000	1 467			
2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	12			410			
2811 Övriga inkomster	2 405		21 977	20 244			
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	12 419		31 737	31 147			

¹⁾ Tidigare har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Från och med regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Inga jämförelsetal avseende kostnader för året 2021 kan tas fram. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för år 2021 samt nettoutfall år 2022. År 2023 redovisas både kostnader och intäkter. Ackumulerat utfall avser åren 2022 och 2023.

Kommentar till not 10

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Inkomsttiteln, 2811 Övriga inkomster, avser återbetalade medel från andra länsstyrelser gällande anslag som är avslutade hos Länsstyrelsen i Örebro län. Dessa återbetalningar är svåra att förutse. Sanktionsavgifterna är mycket svåra att beräkna, då dessa avser beslut fattade av Arbetsmiljöverket. Länsstyrelsen fakturerar sedan berörda parter för beslutade avgifter.

Not 11

Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	2023	2022
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-31 147	-480 776

Kommentar till not 11

I medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet ingår återbetalning från andra länsstyrelser år 2023 med 20 244 tkr avseende anslag som avslutats hos Länsstyrelsen i Örebro län. Av dessa återbetalningar avser 14 149 tkr anslag 01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer - vaccinationer, 5 942 tkr avser anslag 01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer - kommunikationsinsatser. 152 tkr avser anslag 01 06 001 007 Allmänna val och demokrati -Allmänna val och dem - till LORE vilket var avslutat 2023 men återfanns emellertid inte i statsredovisningssystemet Hermes som brukligt. Efter kontakt med Kulturdepartementet visade det sig anslagsposten inte har avslutats eftersom den kommer att användas vid Europa-valet 2024. Departementet skulle skrivit in anslagsposten i regleringsbrevet med disponeringen 0 tkr vid icke valår, för att undvika att avsluta och öppna en ny varje valår. Det har inte skett under 2023 vilket innebär att Lst Örebro inte har anslagsposten disponibel i Hermes men anslagsposten återfinns inte heller som avslutad i Hermes. Skillnaden mellan åren 2022-2023 beror på att under år 2022 så återbetalades medel för extra anslag under pandemiåren vilket gör att år 2022 har ett avvikande utfall.

Not 12

Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2023	2022
01 05 001 014 Länsstyrelserna m.m., Örebro län	531	20 696
19 01 001 014 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Örebro Län	0	208
01 05 001 027 Länsstyrelserna m.m. - Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag	0	23 455
01 05 001 028 Länsstyrelserna m.m. - Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer	0	53 271
01 05 001 029 Länsstyrelserna m.m. - Uppgifter till följd av covid-19-lagen	0	18 953
01 06 001 007 Allmänna val och demokrati - Allmänna val och dem - till LORE	0	66 718
01 05 001 031 Länsstyrelserna m.m., Lägesbilder	9 680	48 685
01 05 001 022 Länsstyrelserna m.m., Beredning av vindkraft till havs	8 050	0
01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening	10 631	0
01 05 001 024 Länsstyrelserna m.m., Omhändertagande av djur	9 045	9 305
01 05 001 025 Länsstyrelserna m.m. - Utökad testning	0	-30 073
13 03 001 004 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län	63 873	36 336
20 01 010 007 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Örebro	32 785	33 638
20 01 016 007 Klimatinvesteringar, Klimatinvest - del till Länsstyrelsen i Örebro	40 472	40 415
20 01 011 003 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - del till Länsstyrelsen i Örebro	206 715	185 527
20 01 003 001 Åtgärder för värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	74 080	117 982
20 01 004 006 Sanering och återställning av förorenade områden - del till Länsstyrelsen i Örebro	91 257	95 307
20 01 011 004 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - Tillsyn avlopp - del till Lst	6 680	6 702
20 01 014 002 Skydd av värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	24 152	48 457
20 01 002 008 Miljöövervakning m.m. - till Länsstyrelsen i Örebro län	19 276	24 130
20 01 003 003 Åtgärder för värdefull natur - Åtgärder för begränsning av massförekomst av översvämningsmyggor	3 000	0
09 02 005 003 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Länsstyrelsernas ANDT-samordning	43 047	39 991
09 04 005 004 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Stimbid äldreområdet - del till Länsstyrelsen i Örebro	4 353	4 207
09 04 002 012 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, del till Länsstyrelsen i Örebro	14 421	14 632
09 04 007 012 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. - del till Länsstyrelsen i Örebro	18 011	12 234
18 01 008 005 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Örebro län	20 841	20 536
18 01 007 003 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer - del till Länsstyrelsen i Örebro län	4 615	4 288
21 01 007 001 Energiteknik - del till LST Örebro	-48	19 760

Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2023	2022
21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energief. - del till Länsstyrelsen i Örebro län	38 794	0
21 01 008 002 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m, klimat, energiomst. - del till LST Örebro	2 897	0
04 01 014 002 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete; regional samordning av brottsförebyggande arbete	34 648	24 025
23 01 027 004 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet - Civilt försvar - del till Länsstyrelsen i Örebro län	9 555	14 599
23 01 015 010 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Länsstyrelsen i Örebro-län	2 719	2 767
23 01 021 002 Åtgärder på fjällägenheter, Åtg. Fjällägenheter - till Länsstyrelsen i Örebro län	1 529	1 529
23 01 012 002 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk, Stödåtgärder fiske - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	0	29 046
23 01 017 005 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, Landsbygdsstöd - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	-200	22 831
Summa	795 410	1 010 159

Kommentar till not 12

Minskningen av medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag beror till största delen på minskade anslagsmedel varav största posterna avser 01 06 001 007 Allmänna val och dem - till LORE 66 718 tkr och 20 01 003 001 Åtg värdefull natur -del till T län 43 902 tkr och avslutade anslag varav de största posterna utgörs av 01 05 001 028 Kommunikationsinsatser riktade till allmänheten och bistå regioner med att genomföra vaccinationer 53 271 tkr och 01 05 001 027 Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare 23 455 tkr.

Not 13

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2023	2022
Från myndighet		
Havs- och vattenmyndigheten	12 856	17 333
Kammarkollegiet	8 784	21 442
Riksantikvarieämbetet	8 447	14 222
Naturvårdsverket	7 625	27 979
Socialstyrelsen	3 554	2 841
Statens energimyndighet	2 518	1 502
Övriga statliga myndigheter	319	6 558
Summa	44 103	91 877

Kommentar till not 13

Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag har minskat mellan åren 2022–2023. Det beror främst på att utbetalda bidrag för återställning av förorenade områden som finansieras av Naturvårdsverket och

bidrag till andra Länsstyrelser för arbete med Civilt försvar som finansieras av Kammarkollegiet minskat mellan åren. Även bidrag från Riksantikvarieämbetet för Kulturmiljöbidrag har minskat, det beror på att under 2022 lämnades ett antal större bidrag för byggnadsvård vilket inte gjordes under 2023.

Not 14

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2023	2022
Samtliga kommuner i Örebro län	17	119
Partnerinvest i Mellansverige AB	158	0
Ideella föreningar och organisationer	2 870	788
Älgvårdsfonden	83	46
Summa	3 128	954

Kommentar till not 14

Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag ökade mellan åren 2022–2023. Dessa medel avsåg till största delen bidrag för vattenvårdsåtgärder, 2 870 tkr.

Not 15

Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2023	2022
Ingående balans	31	166
Årets förändring	-25	-134
Utgående balans	7	31
Uppdelat på		
Älgvårdsfonden ingående balans	31	166
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	83	46
Lämnade bidrag	-108	-180
Älgvårdsfonden utgående balans	7	31

Not 16

Lämnade bidrag	2023	2022
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-827 664	-1 055 775
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-15 000	-47 349
Summa Lämnade bidrag	-842 665	-1 103 124
Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön	-176 076	-185 506
Allmänt och övergripande inom förorenade områden, efterbehandling	-91 257	-95 307
Allmänt och övergripande inom jämställdhet	-64 329	-35 773
Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd	-53 890	-108 982
Allmänt och övergripande inom folkhälsa	-45 761	-40 316

Lämnade bidrag	2023	2022
Allmänt och övergripande inom energi och klimat	-43 334	-40 415
Bidrag till energiåtgärder	-38 746	-19 447
Frågor inom mänskliga rättigheter	-36 086	-30 092
Främjande insatser inom folkhälsoområdet	-34 648	-24 510
Klimatanpassning	-32 785	-33 638
Prövning av vattenverksamhet	-30 663	0
Bidrag till ny- och ombyggnad	-29 809	-29 031
Miljöövervakning	-27 326	-24 130
Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)	-24 467	-48 490
Samverkan, ledning och samordning	-24 106	-71 783
Förvaltning och skötsel av skyddade områden	-20 070	-9 941
Miljömål	-12 354	-17 721
Allmänt och övergripande inom övrigt miljö- och hälsoskydd	-10 631	0
Djurskydd	-9 045	-9 305
Byggnadsvård	-7 308	-11 267
Tillsynsvägledning	-6 680	-6 902
Allmänt och övergripande inom lantbruk och landsbygd	-4 248	-18 848
Biologisk återställning i kalkade vatten	-3 326	-1 351
Allmänt och övergripande inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	-3 000	0
Klimatinvesteringar	-2 518	-1 502
Jakt och viltvård	-2 381	-2 435
Kalkning av försurade vatten	-1 774	-4 301
Efterbehandling av förorenade områden	-1 624	-19 596
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	-852	-960
Restaurering av vatten som inte kalkas	-829	-916
Dricksvattenförsörjning	-744	-12 108
Jämställdhetsfrågor	-744	-564
Seveso	-531	-526
Fiskevård och fritidsfiske	-291	-975
Fornminnes- och kulturlandskapsvård	-287	-447
Allmänt och övergripande inom regional tillväxt	-158	0
Integrationsfrågor	-127	-2 776
Ökat genomslag för energi- och klimatmålen inom sakområden	-35	0
Kompetensutveckling inom skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	-25	0
Allmänna val	0	-66 718

Lämnade bidrag	2023	2022
Ärenden enligt ordningslagen m.m., överklaganden av polismyndighets beslut	0	-18 953
Regional projektverksamhet	0	-208
Övriga ärenden inom regional tillväxt	0	-23 455
Kommunikationsplanering	0	-88
Allmänt och övergripande inom kulturmiljö	0	-20
Fornminnen	0	-1 529
Civilt försvar och folkrätt	0	-20 632
Tillsyn av miljöfarlig verksamhet	0	-33
Övriga ärenden inom fiske	0	-29 080
Övriga ärenden inom mänskliga rättigheter	0	284
Övriga ärenden inom lantbruk och landsbygd	200	-32 831
Summa Lämnade bidrag	-842 665	-1 103 124
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0

Kommentar till not 16

Lämnade bidrag har minskat mellan åren 2022–2023. Det beror på att ett flertal anslagsposter har avslutats eller minskats. De största posterna avser Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd, Samverkan, ledning och samordning och Allmänna val.

Not 17

Årets kapitalförändring	2023	2022
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	422	261
Avslutade externa medel och ANL RTA	290	393
Summa verksamhetsutfall	712	653
Summa årets kapitalförändring	712	653

Noter till balansräkning

Not 18

Materiella anläggningstillgångar	2023-12-31	2022-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	5 238	5 238
Årets anskaffning	95	0
Utgående anskaffningsvärde	5 333	5 238
Ingående avskrivningar	-4 950	-4 641
Årets avskrivningar	-297	-309
Utgående avskrivningar	-5 247	-4 950
Bokfört värde	86	287
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	17 475	16 089
Årets anskaffning	1 123	1 386
Årets försäljning, utrangering	-1 076	0
Utgående anskaffningsvärde	17 522	17 475
Ingående avskrivningar	-14 983	-13 779
Årets avskrivningar	-977	-1 204
Årets försäljning, utrangering	1 076	0
Utgående avskrivningar	-14 884	-14 983
Bokfört värde	2 638	2 492
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	2 724	2 779

Kommentar till not 18

Lånebeloppet 2023 avviker marginellt, 29 tkr mot det bokförda värdet på anläggningstillgångar, vilket beror på en sent anskaffad anläggning.

Not 19

Kundfordringar	2023-12-31	2022-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	1 035	207
Summa	1 035	207

Kommentar till not 19

Kundfordringar har ökat mellan åren 2022-2023. Det beror på att tillsynsavgifterna för 2023 fakturerades under december 2023 vilket innebar att de betalades in under januari 2024. Ökad fakturering inom området djurskydd under hela 2023 vilket påverkar kundfordran över årsskiftet.

Not 20

Fordringar hos andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	134	667
Mervärdesskatt	3 294	4 585
Summa	3 429	5 253

Kommentar till not 20

Diverse fordringar hos andra myndigheter har minskat. Det beror på att i december 2022 fakturerades Naturvårdsverket för kostnader inom naturområdet. Mervärdesskatten har minskat mellan åren beroende på att vi inte haft lika höga kostnader i december 2023 jämfört med 2022.

Not 21

Övriga kortfristiga fordringar	2023-12-31	2022-12-31
Uppbördsfordringar	887	805
Övriga kortfristiga fordringar	0	14
Summa	887	819

Kommentar till not 21

Av de uppbördsfordringar som kvarstod den 31 december 2023 är 331 tkr inbetalda under januari 2024.

Not 22

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	2 998	2 874
Övriga förutbetalda kostnader	587	544
Summa förutbetalda kostnader	3 585	3 418
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	11 505	8 046
<i>varav:</i>		
Länsstyrelsen i Jämtlands län	60	33
Länsstyrelsen i Södermanlands län	24	21
Länsstyrelsen i Värmlands län	69	0
Länsstyrelsen i Västmanlands län	800	0
Länsstyrelsen i Östergötlands län	63	0
Naturvårdsverket	0	0
Migrationsverket	0	513

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Statens jordbruksverk	10 422	7 432
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	68	31
Övriga motparter	0	16
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	14	19
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	0	0
Totala upplupna bidragsintäkter	11 519	8 065
Övriga upplupna intäkter	1 149	1 018
Summa periodavgränsningsposter	16 252	12 502

Kommentar till not 22

Upplupna bidragsintäkter har ökat mellan åren 2022–2023. Det beror till största del på att det finns en fordran gällande TA-medel mot Statens jordbruksverk på 2 725 tkr. Medlen betalades inte ut under innevarande år utan kommer att regleras under 2024. Det finns också en fordran på Länsstyrelsen i Västmanland för EU-projektet Life IP som inte fanns föregående år.

Not 23

Avräkning med statsverket	2023-12-31	2022-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-805	-196
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-31 147	-480 776
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	31 066	480 166
Skulder avseende uppbörd	-887	-805
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	2 914	905
Redovisat mot anslag (+)	824 415	1 029 578
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-823 976	-1 027 569
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	3 353	2 914
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-4 222	-4 097
Redovisat mot anslag (+)	147 092	148 526
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-147 280	-148 651
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-4 410	-4 222
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	24 665	18 042
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	135 128	633 398

Avräkning med statsverket	2023-12-31	2022-12-31
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-942 119	-1 174 179
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar (+/-)	792 910	547 403
Övriga fordringar på statens centralkonto	10 583	24 665
Summa utgående balans avräkning med statsverket	8 640	22 552

Not 24

Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Räntekonto i Riksgälden	28 357	37 923
Varav kortsiktigt likviditetsbehov 14 122 tkr.		
Räntekontokredit	9 000	10 000
Räntekontokrediterna har ej nyttjats under året		

Kommentar till not 24

Skillnaden mellan åren beror på en minskning av oförbrukade bidrag vilket återspeglar sig i Länsstyrelsen i Örebros behållning på räntekontot.

Not 25

Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	380	39

Not 26

Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2022	0	0	0	-133	280	653	800
varav							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	-133	0	261	127
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	280	393	673
Ingående balans 2023	0	0	0	-133	280	653	800
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	261	393	-653	0

Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Årets förändring							
varav							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	422	422
Avslutade externa medel och ANL RTA	0	0	0	0	0	290	290
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	712	712
Utgående balans 2023	0	0	0	127	673	712	1 513

Not 27

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättningar	119	236
Årets pensionskostnader	1	1
Årets pensionsutbetalningar	-120	-118
Utgående avsättning	0	119

Kommentar till not 27

Under 2023 hade Länsstyrelsen i Örebro en medarbetare med pågående delpension som avslutades 2023-12-31.

Not 28

Övriga avsättningar	2023-12-31	2022-12-31
Lokalt omställningsarbete årets förändring	332	-64
Lokalt omställningsarbete utgående balans	1 469	1 136
Omstruktureringsåtgärder årets förändring	0	0
Summa övriga avsättningar	1 469	1 136

Kommentar till not 28

I det lokala omställningsavtalet framgår det vad omställningsmedlen kan användas till och vilken inriktning som gäller år 2022-2024.

- Kompetensanalys kopplade till strategisk kompetensförsörjning

- Utbildningsinsatser för att skapa bredare och djupare kunskaper inom olika områden för att utveckla en innovativ och flexibel verksamhet
- Aktiviteter för att underlätta och påskynda användningen av ny teknik och nya hjälpmedel för att effektivisera verksamheten
- Karriärplanering/växling inom ramen för omställningsmedlens syfte
- Delpension i omställningssyfte kopplat till en plan för kompetensväxling.

Dialog kommer ske med fackliga parter om tänkbara insatser under 2024.

Not 29

Lån i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Ingående balans	2 779	2 805
Under året upptagna lån	1 189	1 488
Årets amorteringar	-1 273	-1 513
Utgående balans	2 695	2 779
Beviljad låneram	10 300	7 200

Kommentar till not 29

Lånebeloppet 2023 avviker marginellt, 29 tkr mot det bokförda värdet på anläggningstillgångar, vilket beror på en sent anskaffad anläggning.

Not 30

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	2023-12-31	2022-12-31
Beviljad kreditram	9 000	10 000

Not 31

Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2023-12-31	2022-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	5 408	5 162
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	3 261	3 042
Mervärdesskatt	637	1 087
Summa	9 305	9 290

Kommentar till not 31

Mervärdesskatten har minskat mellan åren 2022–2023, det beror till största del på att Länsstyrelsen i Örebro län erhållit färre fakturor med omvänd skattskyldighet under december 2023 jämfört med samma period 2022.

Not 32

Leverantörsskulder	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder	8 959	14 212

Kommentar till not 32

Skillnaden mellan åren 2022–2023 beror på att det under december 2023 gjorts färre inköp jämfört med december 2022.

Not 33

Övriga kortfristiga skulder	2023-12-31	2022-12-31
Personalens källskatt	2 923	2 776
Övriga kortfristiga skulder	7	88
<i>Övriga kortfristiga skulder består av</i>		
Övrigt	7	88
Summa	2 930	2 864

Kommentar till not 33

Skillnaden mellan åren 2022–2023 gällande övriga kortfristiga skulder beror att under 2022 fanns medel avseende insamling till avgående Landshövdingens gåva avseende restaurering av en staty. Posten reglerades till största delen under 2023 och resterande del under januari 2024.

Not 34

Depositioner	2023-12-31	2022-12-31
Depositioner	380	39

Kommentar till not 34

Vid deponering gäller att den som deponerat har rätt att få tillbaka pengarna efter tre månader, om inte hyresvärden innan dess inkommit till Länsstyrelsen med uppgift om att tvist pågår. Utbetalning sker dock endast på begäran av den som deponerat, vilket innebär att Länsstyrelsen inte kan styra över när återbetalning sker. Om Länsstyrelsen inom tremånadersperioden får underrättelse från hyresvärden om att tvist pågår, får Länsstyrelsen inte betala ut pengar till någon förrän tvisten är löst, antingen i domstol eller efter överenskommelse mellan parterna. Inte heller det kan Länsstyrelsen påverka.

Sammantaget innebär det att det är mycket svårt att bedöma hur stor del av de deponerade medlen som kommer att regleras inom 12 månader. Länsstyrelsens bedömning är att i stort sett samtliga ärenden som inkommit under 2023 kan regleras under 2024.

Not 35

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna kostnader - Upplupna löner, arvoden inkl social avg	254	841
Upplupna kostnader - Upplupna semesterlöner inkl social avg	12 199	11 642
Upplupna kostnader - Övriga upplupna kostnader	725	845
Summa upplupna kostnader	13 178	13 327
Oförbrukade bidrag från annan myndighet	17 698	35 446
varav:		
Naturvårdsverket	9 491	26 963
Statens jordbruksverk	2 338	2 095
Havs- och vattenmyndigheten	1 944	800
Länsstyrelsen i Västmanlands län	1 466	2 627
Länsstyrelsen i Östergötlands län	1 079	0
Övriga statliga myndigheter	1 380	2 961
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas inom tre månader	6 077	3 034
varav:		
Naturvårdsverket	4 528	1 948
Statens jordbruksverk	138	400
Havs- och vattenmyndigheten	300	74
Länsstyrelsen i Västmanlands län	273	100
Länsstyrelsen i Östergötlands län	400	0
Övriga statliga myndigheter	439	512
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än tre månader till ett år	8 908	18 463
varav:		
Naturvårdsverket	3 566	14 035
Statens jordbruksverk	1 700	1 695
Havs- och vattenmyndigheten	1 644	724
Länsstyrelsen i Västmanlands län	646	1 103
Länsstyrelsen i Östergötlands län	678	0
Övriga statliga myndigheter	674	906
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mellan mer än ett år till tre år	1 048	1 671
varav:		
Naturvårdsverket	0	0
Statens jordbruksverk	500	0
Havs- och vattenmyndigheten	0	0

Periodavgränsningsposter	2023-12-31	2022-12-31
Länsstyrelsen i Västmanlands län	548	1 424
Länsstyrelsen i Östergötlands län	0	0
Övriga statliga myndigheter	0	247
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas mer än tre år		
varav:		
Naturvårdsverket	0	0
Statens jordbruksverk	0	0
Havs- och vattenmyndigheten	0	0
Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0
Länsstyrelsen i Östergötlands län	0	0
Övriga statliga myndigheter	0	0
Oförbrukade bidrag från annan myndighet återbetalas	1 665	12 276
varav:		
Naturvårdsverket	1 397	10 980
Statens jordbruksverk	0	0
Havs- och vattenmyndigheten	0	1
Länsstyrelsen i Västmanlands län	0	0
Länsstyrelsen i Östergötlands län	0	0
Övriga statliga myndigheter	267	1 295
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	3 569	2 029
varav finansiering genom EU-fonder	0	0
Summa oförbrukade bidrag	21 267	37 475
Övriga förutbetalda intäkter	0	0
Summa periodavgränsningsposter	34 445	50 802

Kommentar till not 35

Minskningen av upplupna kostnader - upplupna löner, arvoden inkl social avg beror på att Länsstyrelsen i Örebro län hade väldigt få avslutade anställningar i december 2023 jämfört med december 2022.

Oförbrukade bidrag från annan myndighet har minskat mellan åren 2022–2023. Största minskningen avser oförbrukade bidrag från Naturvårdsverket. Det är främst medel för förorenade områden som minskat under 2023 då en återbetalning av medel till Naturvårdsverket skett med 9 155 tkr för året 2022. Under 2023 har också medel avseende invasiva arter, 4 004 tkr återbetalats till Naturvårdsverket för oförbrukade bidrag 2022. Även oförbrukade bidrag från Länsstyrelsen i Västmanland har minskat och beror på upparbetade kostnader för två Life-projekt under 2023. Länsstyrelsen i Örebro län har ökat sina oförbrukade bidrag från Länsstyrelsen i Östergötland och de medlen avser ett projekt för att stödja utvecklingen av regionala, kommun- och myndighetsgemensamma resurscentra mot hedersrelaterat våld och förtryck,

barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympling av flickor och kvinnor där medlen får användas under 2024. Även mot Havs- och Vattenmyndigheten har de oförbrukade bidragen ökat och det beror främst på medel för restaurering som ska användas under 2024.

Noter till anslagsredovisning

Not 36

Villkor för anslag 01 05 001 014 Länsstyrelserna m.m., Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	4 426	0
Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	4 419	4 410
Kredit på räntekonto	9 000	0
Låneram för anläggningstillgångar	10 300	2 695
Högst 531 000 kronor får utbetalas till den länsstyrelse som samordnar Seveso-verksamheten.	531	531

Not 37

Villkor för anslag 01 05 001 022 Länsstyrelserna m.m., Beredning av vindkraft till havs	Belopp	Utfall
Anslagskredit	450	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	6 950
Medlen får användas för arbete med att bereda ärenden om tillstånd för havsbaserad vindkraft enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.	3 050	3 050
Högst 5 000 000 kronor får fördelas till Länsstyrelsen i Hallands län för länsstyrelsegemensam kunskapsutveckling och samordning avseende beredning av ärenden om tillstånd för vindkraft till havs.	5 000	5 000
Resterande medel får användas först efter beslut av regeringen.	6 950	0

Kommentar till not 37

Inget beslut gällande disponering av 6 950 tkr erhöles av regeringen varför dessa medel ej kunde användas under 2023.

Not 38

Villkor för anslag 01 05 001 024 Länsstyrelserna m.m., Omhändertagande av djur	Belopp	Utfall
Anslagskredit	282	0
Anslagsbehållning som disponeras	283	400
Anslagsposten får användas för länsstyrelsernas kostnader i samband med omhändertagande av djur.	9 612	9 213

Not 39

Villkor för anslag 01 05 001 026 Länsstyrelserna m.m., Utvecklingsinsatser m.m	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	6	227
Anslagsposten får användas för löpande utgifter i samband med länsstyrelsegemensamma aktiviteter och gemensamma utvecklingsprojekt. Medlen disponeras efter beslut av regeringen.	227	0

Kommentar till not 39

Inget beslut gällande disponering av 227 tkr erhöles av regeringen varför dessa medel ej kunde användas under 2023.

Not 40

Villkor för anslag 01 05 001 030 Länsstyrelserna m.m., Havsmiljöproposition	Belopp	Utfall
Anslagskredit	1 800	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Medlen får användas först efter beslut av regeringen.	0	0

Kommentar till not 40

Inget beslut gällande disponering av medel erhöles av regeringen varför dessa medel ej kunde användas under 2023.

Not 41

Villkor för anslag 01 05 001 031 Länsstyrelserna m.m., Lägesbilder	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	2
Medlen får användas av länsstyrelserna för ökade kostnader för samordning av inhämtning och förmedling av information samt för redovisning av lägesbilder till regeringen, till följd av den ryska invasionen av Ukraina och dess påverkan på det svenska samhället.	10 000	9 998

Not 42

Villkor för anslag 01 05 001 032 Länsstyrelserna m.m., Avloppsrening	Belopp	Utfall
Anslagskredit	330	0
Anslagsbehållning som disponeras	330	127
Anslagsposten får användas för länsstyrelsernas åtgärder för att förebygga störningar och minska sårbarheten när det gäller tillgång till kemikalier för dricksvattenproduktion och avloppsrening.	11 000	10 873

Not 43

Villkor för anslag 04 01 014 002 Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete; Regional samordning av brottsförebyggande arbete	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	234
Anslagsposten får användas av Länsstyrelsen i Örebro län för vidare fördelning till länsstyrelserna för finansiering av brottsförebyggande arbete i enlighet med förordningen (2016:1258) om regional samordning av brottsförebyggande arbete.	36 000	35 766

Not 44

Villkor för anslag 09 02 005 003 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel - Länsstyrelsernas ANDT-samordning	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	422
Länsstyrelsen i Örebro län får använda 24 000 000 kronor under 2023, i enlighet med förordningen (2012:606) om samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelområdet för vidare fördelning till länsstyrelserna för finansiering av ANDTS-samordnare. Av dessa medel får 2 000 000 kronor vardera fördelas till Länsstyrelsen Stockholm, Länsstyrelsen Västra Götaland och Länsstyrelsen Skåne samt 1 000 000 kronor vardera fördelas till övriga länsstyrelser.	24 000	23 844
Länsstyrelsen i Örebro län får använda 9 500 000 kronor under 2023, i enlighet med förordningen (2012:606) om samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings-, tobaks- och spelområdet för vidare fördelning till länsstyrelserna för verksamhet som ANDTS-samordnarna bedriver.	9 500	9 500
Länsstyrelsen i Örebro län får använda 12 670 000 kronor under 2023, i enlighet med regeringsbeslut I:5 från den 8 april 2021 (dnr S2021/03344), angående uppdrag om förstärkt alkohol- och tobakstillsyn 2021–2025 för vidare fördelning till länsstyrelserna för tillsynsverksamhet inom alkohol- och tobaksområdet.	12 670	12 404

Not 45

Villkor för anslag 09 04 002 012 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	22
12 000 000 kronor får användas av Länsstyrelsen i Örebro län under 2023 i enlighet med uppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2021 att stödja regioner och kommuners att genomföra sina funktionshinderspolitiska strategier och planer i enlighet med målen för funktionshinderspolitiken.	12 000	12 000
3 000 000 kronor får användas av Länsstyrelsen i Örebro län under 2023 i arbetet med Personliga ombud. Länsstyrelsen i Örebro län fördelar medlen till övriga länsstyrelser utifrån de planer som länsstyrelserna ska lämna in till Länsstyrelsen i Örebro län senast den 1 mars 2023 för hur verksamheten i länet ska stödjas och utvecklas. Vid fördelningen av dessa medel ska särskild hänsyn tas till att länsstyrelserna ska verka för att fler ombud inrättas.	3 000	2 978

Not 46

Villkor för anslag 09 04 005 004 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, Stimbid äldreområdet - del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	17
Medlen får användas under 2023 av länsstyrelserna för handläggning av ärenden i enlighet med förordningen (2007:159) om investeringsstöd till äldrebostäder m.m. och förordningen (2016:848) om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla bostäder för äldre personer.	4 500	4 483

Not 47

Villkor för anslag 09 04 007 012 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. - del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	360
15 000 000 kronor får användas under 2023 av Länsstyrelsen i Örebro län i enlighet med uppdrag om föräldraskapsstöd i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2023. Länsstyrelsen i Örebro län ska fördela medel till länsstyrelser i län med utsatta områden, särskilt utsatta områden samt riskområden. Berörda länsstyrelser är Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen Södermanlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kronoberg län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Dalarna län och Länsstyrelsen i Uppsala län.	15 000	14 650
4 000 000 kronor får användas av Länsstyrelsen i Örebro län under 2023 för vidare fördelning till övriga länsstyrelser i enlighet med regeringsbeslut I:8 från den 7 juli 2022 (dnr S2022/03247) i ett uppdrag till länsstyrelserna att stödja kommunerna i arbetet mot hemlöshet.	4 000	3 990

Not 48

Villkor för anslag 13 03 001 004 Särskilda jämställdhetsåtgärder - del till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	263
Länsstyrelsen i Örebro län får i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev för 2023 använda högst 35 000 000 kronor för att erbjuda stöd för utvecklingsarbete och samarbete mellan myndigheter, kommuner, regioner och civilsamhälle för arbete mot mäns våld mot kvinnor, inklusive kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel. Uppdraget ska redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.	35 000	34 745
Länsstyrelsen i Örebro län får använda 15 000 000 kronor för att fördela anslaget till länsstyrelsernas arbete med jämställdhetsintegrering i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev för 2023.	15 000	15 000
Länsstyrelsen i Örebro län får använda högst 15 000 000 kronor för att fördela anslaget till länsstyrelsernas arbete med stöd till våldsutsatta barn respektive våldsförebyggande och återfallsförebyggande insatser i enlighet med länsstyrelsernas regleringsbrev för 2023.	15 000	14 998

Kommentar till not 48

Av anslagssparandet på 263 tkr för 2023, består 6 tkr av återbetalning av bidrag för verksamhetsåret 2020.

Not 49

Villkor för anslag 18 01 007 003 Energieffektivisering och renovering av flerbostadshus och utomhusmiljöer - del till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	31
Anslagsposten får användas för vidarefördelning till länsstyrelserna för finansiering av verksamhet som de bedriver enligt förordningen om stöd för renovering och energieffektivisering i vissa bostadsområden och förordningen om stöd till energieffektivisering i flerbostadshus.	5 000	4 969

Not 50

Villkor för anslag 18 01 008 005 Investeringstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande - del till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	35
Anslagsposten får användas för vidarefördelning till länsstyrelserna för finansiering av verksamhet som länsstyrelserna bedriver enligt förordningen om statligt stöd för att anordna och tillhandahålla hyresbostäder och bostäder för studerande och förordningen om statligt investeringstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande.	22 000	21 965

Not 51

Villkor för anslag 19 01 001 014 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Örebro Län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	3	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Uppföljning och utvärdering	68	68
Beställningsbemyndigande	0	0

Kommentar till not 51

Enligt villkoren i regleringsbrevet för anslag 1:1, Regionala utvecklingsåtgärder får inga nya åtaganden om projektfinansiering ingås mot anslag och bemyndigande fr.o.m. 2020. Då samtliga kvarvarande utbetalningar gjordes redan under 2022 fanns vid ingången av 2023 inga åtaganden kvar. Det anslag på 68 tkr som länsstyrelsen i enlighet med regleringsbrevet för 2023 tilldelades för uppföljning och utvärdering har nyttjats fullt ut (redovisas dock aldrig mot bemyndigandet då medlen endast får användas under innevarande år).

Not 52

Villkor för anslag 20 01 002 008 Miljöövervakning m.m. - till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Anslagsposten får användas för övervakning av miljö tillstånd och miljöpåverkan i den yttre miljön, samt dessa faktorer påverkan på människors hälsa, för miljömålsuppföljning, utvecklingsarbete och internationell rapportering	20 000	20 000

Not 53

Villkor för anslag 20 01 003 001 Åtgärder för värdefull natur - del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Anslagsposten disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län och ska fördelas ut till samtliga länsstyrelser. Länsstyrelsen i Örebro län ska redovisa anslagspostens användning till Naturvårdsverket.		
Anslagsposten får användas för kostnader vid länsstyrelserna för arbete och åtgärder som avser invasiva främmande arter, friluftsliv och våtmarker.	57 000	57 000
Högst 20 000 000 kronor får användas för kostnader som avser naturnära jobb, särskilt för unga.	20 000	20 000

Not 54

Villkor för anslag 20 01 003 003 Åtgärder för värdefull natur - Åtgärder för begränsning av massförekomst av översvänningsmyggor	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Anslagsposten disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län och ska fördelas ut till länsstyrelserna. Länsstyrelsen i Örebro län ska redovisa anslagspostens användning till Naturvårdsverket.		
Anslagsposten får användas för åtgärder för begränsning av massförekomst av översvänningsmyggor.	3 000	3 000

Not 55

Villkor för anslag 20 01 004 006 Sanering och återställning av förorenade områden - del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	2 000	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	17 802
Anslagsposten får användas för arbete vid länsstyrelserna med tillsyn och tillsynsvägledning över förorenade områden i syfte att öka inslaget av privatfinansierade efterbehandlingsåtgärder så att det framtida behovet av bidragsfinansiering minskar.	89 000	89 000
Högst 25 000 000 kronor får användas för visst arbete vid länsstyrelserna med bidragshantering.	25 000	25 000
Anslagsposten får användas för att stärka arbetet med övervakning, inventering och kartläggning av områden som förorenats av PFAS. Anslagsposten får även användas för fortsatt arbete med förorenade sediment, särskilt inventering.		
Anslagsposten disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län för fördelning till samtliga länsstyrelser.		

Kommentar till not 55

Anslagssparandet på 17 802 tkr för 2023, består av återbetalning av bidrag från övriga länsstyrelser för verksamhetsåret 2022.

Not 56

Villkor för anslag 20 01 010 007 Klimatanpassning - del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Anslagsposten får användas för länsstyrelsernas uppgift att samordna det lokala och regionala arbetet med anpassning till ett förändrat klimat. Länsstyrelserna får även efter ansökan betala ut medel till kommuner i länet för kunskapshöjande insatser inom områden där kommunen identifierat särskilt behov av klimatanpassning.	35 000	35 000
Länsstyrelsen i Örebro län fördelar medlen till samtliga länsstyrelser.		

Not 57

Villkor för anslag 20 01 011 003 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Anslagsposten får användas för arbete vid länsstyrelserna enligt vattenförvaltningsförordningen. Minst 25 000 000 kronor ska fördelas till de länsstyrelser som är vattenmyndigheter. Länsstyrelserna fördelar medlen i dialog med Havs- och vattenmyndigheten.	144 000	144 000
Ett belopp om 10 000 000 kronor ska användas som bidrag till vattenmyndigheterna för arbete med de för vattenmyndigheterna tillkommande uppgifter som följer av Sveriges genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 av den 16 december 2020 om kvaliteten på dricksvatten (omarbetning).	10 000	10 000
Högst 40 000 000 kronor ska användas till vägledning, tillsyn, prövning och omprövning av vattenverksamheter, inkl. myndigheternas genomförande av lagstiftningen som innebär att vattenkraften ska förses med moderna miljövillkor på ett samordnat sätt med största möjliga nytta för vattenmiljön och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel, samt till restaurering och biologisk återställning. Av dessa medel ska minst 25 000 000 kronor användas till arbete med att upprätthålla och utveckla samverkan med verksamhetsutövare m.fl. samt ta fram underlag som behövs inför kommande prövningar. Medlen ska fördelas ut till länsstyrelserna enligt en fördelningsnyckel som beslutas av länsstyrelserna i samråd med Havs- och vattenmyndigheten. Medel som inte använts senast den 31 augusti ska då redovisas till Länsstyrelsen i Örebro län för att möjliggöra omfördelning.	40 000	40 000
Högst 19 000 000 kronor får användas för arbetet med att förebygga och förhindra introduktion och spridning av invasiva främmande arter, bl.a. enligt förordningen (2018:1939) om invasiva främmande arter.	19 000	19 000

Not 58

Villkor för anslag 20 01 011 004 Åtgärder för havs- och vattenmiljö - Tillsyn avlopp - del till Lst	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Ett belopp om högst 7 000 000 kronor ska användas som bidrag till länsstyrelserna för deras arbete med tillsyn och tillsynsvägledning av avloppsreningsverk och enskilda avlopp.	7 000	7 000

Not 59

Villkor för anslag 20 01 014 002 Skydd av värdefull natur - till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Anslagsposten för användas för att genomföra programmen för skydd av tätortsnära natur och länsstyrelsernas kostnader för arbete med skydd av värdefulla naturområden.	24 800	24 800

Not 60

Villkor för anslag 20 01 016 007 Klimatinvesteringar, Klimatinvest - del till Länsstyrelsen i Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	22
Anslagsposten får användas för samordning och stöd till länsstyrelsernas arbete med klimatinvesteringar i länen och dess kommuner. Anslagsposten disponeras av Länsstyrelsen i Örebro län för fördelning till samtliga länsstyrelser.	42 000	41 978
Anslagsposten får användas för utgifter för arbete med klimatinvesteringsstödet och yttranden om ansökningar, samverkan och dialog med aktörer i länet för att stimulera till effektiva åtgärder och synergieffekter mellan olika projekt. Anslagsposten får också användas till information om och uppföljning av stödet samt till regional samordning av arbetet, och till information om stöden för installation av laddningspunkter till elfordon.		

Not 61

Villkor för anslag 21 01 002 005 Insatser för energieffektivisering, Insatser energieff. - del till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	86
Anslagsposten får användas för länsstyrelsernas administrativa kostnader som kopplar till hantering av bidraget. Fördelning av medel mellan länsstyrelserna fördelas av Länsstyrelsen i Örebro län.	40 000	39 914

Not 62

Villkor för anslag 21 01 007 001 Energiteknik - del till LST Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	6
Anslagsposten får användas för länsstyrelsernas administrativa kostnader knutna till utbetalning av medel i enlighet med förordningen (2009:689) om statligt stöd till solceller och förordningen (2016:899) om bidrag till lagring av egenproducerad elenergi.	10	5

Not 63

Villkor för anslag 21 01 008 002 Energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå m.m, klimat, energiomst. - del till LST Örebro	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Medel får användas för länsstyrelsernas uppdrag att samordna och leda arbetet med genomförande av de regionala energi- och klimatstrategierna och bidra i genomförandet av samhällets elektrifiering. Fördelning av medel mellan länsstyrelserna bestäms av Länsstyrelsen i Örebro län.	3 000	3 000

Not 64

Villkor för anslag 23 01 012 002 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk, Stödåtgärder fiske - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Anslagsposten får användas för utgifter för ekonomiskt stöd till yrkesfisket för höjda priser på drivmedel och för administration av stödet.	0	0
Av anslagsposten får högst 7 000 000 kronor användas för administration av stödet. Länsstyrelsen ska även fördela medel till övriga länsstyrelser som har kostnader för administration i samband med krisstödet.		

Not 65

Villkor för anslag 23 01 015 010 Konkurrenskraftig livsmedelssektor - del till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	271
Anslagsposten får användas och fördelas till berörda länsstyrelser för kostnader i arbetet med förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn prop. 2020/21:183.	3 000	2 729

Not 66

Villkor för anslag 23 01 017 005 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, Landsbygdssöd - Krisstöd till länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	11
Anslagsposten får användas för utgifter för att administrera ekonomiskt stöd till lantbrukare och trädgårdsnäringen som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022. Länsstyrelsen ska även fördela medel till övriga länsstyrelser som har kostnader för administration i samband med krisstödet.	0	-11

Kommentar till not 66

Anslagssparandet på 11 tkr för 2023, består av återbetalning av bidrag från övriga länsstyrelser för verksamhetsåret 2022.

Not 67

Villkor för anslag 23 01 021 002 Åtgärder på fjällägenheter, Åtg. Fjällägenheter - till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	0
Fjällägenheterna förvaltas av länsstyrelserna. Länsstyrelsernas kostnader avseende de med anslaget avsedda ändamålen ska belasta anslaget. Medlen utbetalas av Länsstyrelsen i Örebro län efter rekvisition.	1 529	1 529

Villkor för anslag 23 01 021 002 Åtgärder på fjällägenheter, Åtg. Fjällägenheter - till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslaget får användas till underhåll och upprustningsåtgärder på av staten ägd egendom på fjällägenheterna.		
Medel får användas för inlösen av byggnader om det krävs när ett upplåtelseavtal upphör.		
Medel från anslaget får användas till avräkning enligt villkoren i upplåtelseavtalet, eller om villkor saknas, enligt bestämmelser i jordabalken.		
Beräknade inkomster under anslaget är 200 000 kronor. Inkomsterna får användas för de under anslaget angivna ändamålen.		

Not 68

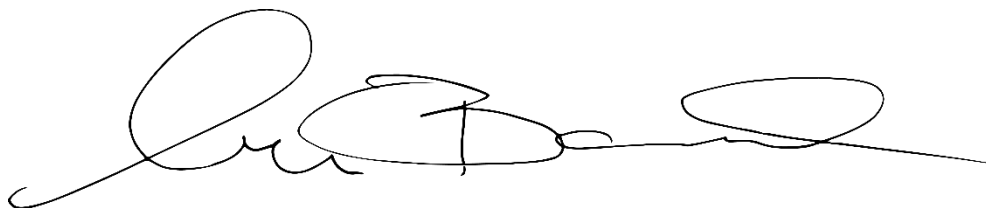
Villkor för anslag 23 01 027 004 - Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet - Civilt försvar - del till Länsstyrelsen i Örebro län	Belopp	Utfall
Anslagskredit	0	0
Anslagsbehållning som disponeras	Inget	213
Anslagsposten får användas för planering och arbete med dricksvattenförsörjning under höjd beredskap.	7 000	6 930
Högst 3 000 000 kronor får lämnas i bidrag till kommunerna.	3 000	2 857

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Årsredovisningen är beslutad den 22 februari 2024.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Örebro den 22 februari 2024

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

Lena Rådström Baastad

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen	Alla län
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p3	Främja länets utveckling och följa tillståndet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p4	Främja samverkan i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§ p5	Ansvara för ålagda tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2§p6	Vid behov bistå regeringen och Regeringskansliet inom länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter	Alla län
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
		infrastrukturplanering	
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat	Alla län
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö	Alla län
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar	Alla län
3§ p11	Fiske	Areella näringar	Alla län
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar	Alla län
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Västerbotten, Norrbotten
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar	Norrbotten, Västernorrland, Västra Götaland
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter som framgår av förordningen (2022:1379) om förvaltning av program för vissa EU-fonder	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, behörig myndighet enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Jämtland, Västerbotten, Norrbotten
4§ p6	Dalarnas, Värmlands och Västra Götalands län, uppgifter som följer av jordförvärvslagen (1979:230) och jordförvärvsförordningen (2005:522) m.m.	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Dalarna, Värmland, Västra Götaland
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat	Alla län
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030 Naturvård och miljöskydd	Alla län
7§	Geografiskt områdesansvar m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
7 a§	Länsstyrelserna i Norrbottens, Örebro, Stockholms, Östergötlands, Västra Götalands och Skåne län ska vara civilområdesansvariga länsstyrelser enligt förordningen (2022:525) m.m.	Samhällsskydd och beredskap	Norrbotten, Örebro, Stockholm, Östergötland, Västra Götaland, Skåne
7 b§	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
13 a§	Vid Länsstyrelsen i Östergötlands län ska finnas ett nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck.	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Östergötland
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Kalmar, Skåne,

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
			Halland, Västra Götaland, Örebro, Dalarna, Västernorrland, Västerbotten, Norrbotten
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd	Norrbotten, Västernorrland, Västmanland, Kalmar, Västra Götaland
16§	Delegation för rennäringar	Areella näringar	Norrbotten, Västerbotten, Jämtland
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Örebro
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Jämtland, Västerbotten, Norrbotten

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Livsmedelsstrategi – bidra till ökad livsmedelsproduktion	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Översyn bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 PFAS - övervakning, inventering och kartläggning m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Föreerade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Ingen övergödning - miljö kvalitetsmålet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Dricksvatten enligt EU-direktiv	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 Effektivisering och handläggning jordbrukspolitiken 2023–2027 m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A11 Nationella och regionala skogsprogram	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Naturvård - regional samordning och ledning	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B2 Restaurering ängs- och betesmarker - nationellt program	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B3 Hantering, konsultationer samiska folket	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av tvärssektoriella frågor	Alla län
1C2 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C3 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Berörda län
1C4 Bredband tillgång, utbyggnad och samverkan m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område i regleringsbrev	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1C5 Ökat bostadsbyggande, samverkan kommuner m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1C6 Planeringsstöd större industriableringar	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Norrbottnen och Västerbotten
1C8 Regional förvaltningsplan skarv, behov och ev. åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan m.m.	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D3 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 Långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D5 Renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
1D6 Tillsyn och prövning effektivitet, enhetlighet och handläggningstider	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2.1 Årsredovisning i enhetlig struktur, redovisning av statistik m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B4 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Gotland
3B16 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Hur medel för att förstärka arbetet med civilt försvar har använts (Fö2023/00751)	Anvisningar för det civila försvaret för försvarsbeslutsperioden 2021-2025	Samhällsskydd och beredskap

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2023 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2024-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-25	Klimat- och näringslivsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-16	Lst Dalarna redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A3 Skydda dricksvattenförsörjningen m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-01	Lst Kalmar redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A4 Regionala analyser och kunskapsunderlag kemikalier dricksvatten m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Redovisas till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3A5 Kontinuitetsplanering dricksvattenförsörjning, utbildning och stöd m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-05-10 2024-01-31	Delredovisning muntlig Slutredovisning till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet Lst Jönköping samordnar
3A6 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A7 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Lst Gotland redovisar till Klimat- och näringslivsdepartementet
3A8 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A9 Kompensationsåtgärder mot övergödning – underlag och styrmedel	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-10-01 2024-09-25	Gäller Lst vattenmyndigheter Delredovisning Slutredovisning till Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västmanland samordnar
3A10 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3A11 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Statens jordbruksverk (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3A12 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-15	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3A13 Insatser samverkan enligt förordningen om vattenverksamheter m.m.	Uppdrag / A. Nationella	2024-03-15	LST Jönköping redovisar samlat till Klimat- och näringslivsdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-10-31	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Planering bostadsförsörjning - råd, information och underlag	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-06-15	Bostadsmarknadsanalys till Boverket enligt 2 § förordningen (2011:1160)
3B3 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-29	Boverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3B5 Kyrkliga kulturarvet och den kyrkoantikvariska ersättningen	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-05-02	Riksantikvarieämbetet (kopia till Kulturdepartementet)
3B6 Försvarssekretess i samhällsplaneringsfrågor	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-16	Försvarsdepartementet Lst Västra Götaland samordnar
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3B8 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-12-01	Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Lst Kronoberg samordnar
3B9 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B10 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-11-14	Alla län redovisar till Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B11 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B12 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-31	Socialdepartementet, Lst Dalarna samordnar
3B13 Föräldraskapsstöd - utsatta områden, bekämpa och förebygga kriminalitet barn och unga m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Berörda Lst till Socialdepartementet Redovisas årligen 2024-2027
3B14 Mänskliga rättigheter samordning	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Gäller endast Lst Dalarna som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3B15 Jämställdhetspolitiska målen och länsstrategier 2024–2027	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2025-03-01 2028-03-01	Delredovisning Slutredovisning Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet)
3B17 Nyanlända m. fl., lägesbilder boende och skola	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B18 Mottagande ensamkommande barn, asylsökande m.fl. (2016:1363)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnar
3B19 Insatser för asylsökande m.fl. enligt förordningen (2016:1363 och 2016:1364)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B20 Statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (2010:1122)	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B21 Resultat statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar enligt 37 a §	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3B22 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2024-03-01	Justitiedepartementet Lst Västernorrland samordnare
3C1 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Nord m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C2 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program Aurora m.fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland och Norrbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3C6 Regionala resurscentra hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C7 Mäns våld mot kvinnor inkl. kommunernas regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C8 Förvaltningsanslag som har använts till arbetet mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-01 2024-03-01	Redovisas till Arbetsmarknadsdepartementet Redovisas årligen
3C9 Överföra kunskap och rutiner, telefonlinje beteende	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-10-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar muntligt till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Kunskapshöjande insatser och främja erfarenhetsutbyte, barnrätt och våld i nära relationer	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2024-04-30	Samlad delredovisning till Arbetsmarknadsdepartementet. LST Östergötlands län samordnar uppdraget och redovisningen.
3D1 Redovisa uppgifter från byggnadsnämnderna, tillämpning PBL flytt byggnader	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3D2 Uppföljning av byggnadsnämndernas tillsynsarbete – hissar och kompetensförsörjning	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Boverket (kopia till Landsbyggs- och infrastrukturdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Klimat- och näringslivsdepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2024-03-31	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-11-30	Klimat- och näringslivsdepartementet Lst Skåne samordnar
3D6 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-15	Naturvårdsverket
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-02-06 2023-04-25 2023-07-28 2023-10-23	Hermes
3E2 Kartläggning dispositionsrätter och fördelningsnycklar m.m.	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-23	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar

Uppdrag i regleringsbrev 2023	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
3E3 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar
3E4 Utveckla arbetet med en god förvaltningskultur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-09-15	Finansdepartementet, Lst Västmanland samordnar
3E5 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2023-06-15	Finansdepartementet, Lst Stockholm samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

IT-avdelningen

Länsstyrelsernas IT-avdelning är en nationell verksamhet som arbetar med länsstyrelsegemensamt perspektiv. IT-avdelningen levererar och utvecklar IT-tjänster till alla länsstyrelser. Länsstyrelsen i Västra Götaland är värdlän för IT-avdelningen.

Utvecklingsprogrammet för förstärkt digital motståndskraft är uppstartat under året med målet att genomföra regeringsuppdraget förstärkt säkerhet i länsstyrelsernas digitala infrastruktur.

IT-avdelningen har bidragit till länens riskmedvetenhet och kontinuitetsarbete genom omvärldsbevakning och kompetenshöjande insatser.

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och att ta fram ett nytt system för vatteninformation. IT-avdelningen har bidragit i Projektet Digital Samverkan som är ett länsstyrelsegemensamt projekt som går ut på att etablera en eller flera lämpliga och användarvänliga tjänster för att kunna samverka digitalt inom länsstyrelsen och med andra myndigheter och externa parter.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Värdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under året levererat god service bland annat genom en hög tillgänglighet. Vi har besvarat fler samtal även under perioder när vi haft en lägre inkommande trafik. En stor mängd samtal har exempelvis handlat om energieffektiveringsstöd och varningsmottagare för invånare i kärnkraftslänen.

Telefonisterna i växeln har under året tagit emot hotfulla samtal med hot som var riktade mot telefonisten själv och mot vårt län men även samtal där hoten varit riktade mot andra län. Denna typ av samtal har inte förekommit innan och är en eskalering av det stegvis förändrade samtalsklimatet vi över tid uppmärksammat.

Under 2023 år påbörjade en ny programperiod för jordbrukarstöden. Det i kombination med perioder av torka, stora mängder regn och en ny typ av digital markuppföljning bidrog till en periodvis ökad mängd inkommande samtal för EVI kundsupporten för jordbrukarstöd.

Verksamheten arbetar för att kunna erbjuda länen en bredare service. Ett verksamhetsanpassat stödsystem som möjliggör utvecklingen är under produktion.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Till och med september hanterade Löneservice även lönerna för Brottsförebyggande rådet. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2023 har Löneservice i snitt hanterat 7 700 löner per månad för länsstyrelserna. Samma siffor för år 2022 är 7 900 löner per månad. Skillnaden beror dels på att 2022 var det valår och antalet anställda ökar tillfälligt. Uppsägningar och varsel på flera länsstyrelser har en viss påverkan redan nu.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna. Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet i länsstyrelsernas nationella arbete blir enklare avseende lönerelaterade frågor och rutiner.

Under 2023 har Löneservice deltagit aktivt i projektet för anslutning till Statens servicecenters, SSC, lönetjänst. SSC har presenterat en förförstudie innehållande en utredning av införande av nytt systemstöd. Förstudiens krav och kriterier har analyserats av länsstyrelserna för att kunna fatta beslut om kravuppfyllnad.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har under året arbetat med att bland annat stödja och effektivisera arbetet för länsstyrelserna gällande ekonomi- och administration. LstEA har uppdaterat ekonomi- och lönehandboken, flera manualer samt hanterat drygt 1 000 supportfrågor genom LstEA support.

LstEA har under 2023 gjort drygt 30-tal utsökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar, såväl interna som externa.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS), vilket resulterat i en nytt VÄS-dokument.

ÅR-mallgruppen ha under året förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning.

Med frågeställningen om hur länsstyrelserna kan göra leverantörsbetalningarna mer säkra har LstEA gjort en förstudie och ett förslag som delgetts till alla länsstyrelser.

LstEA har under året haft en del fokus på att utveckla länsstyrelsernas arbete med e-handeln genom support, utformande av workshops, en nätverksdag samt ett strategidokument.

Dataskydd och informationssäkerhet

Safirns uppdrag är att främja informationssäkerhet och dataskydd både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. I funktionen ingår sedan tidigare befattningen dataskyddsombud och från 2023 den länsstyrelsegemensamma informationssäkerhetssamordnaren. Vårdlän för Safir är Länsstyrelsen i Stockholms län.

Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar Safir systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information. Samverkan med IT:s säkerhetsenhet har fördjupats inom ramen för Utvecklingsprogrammet för stärkt digital motståndskraft. Vi har även haft god samverkan bland annat med det nystartade servicechefsnätverket.

Under året har vi genomfört en särskild insats för ökad och likartad förståelse om begreppet informationssäkerhet och de faktiska uppgifter som följer av detta för länsstyrelsernas del. Vårt uppdrag från länsrådsgrupp 7 att ta fram en styrmodell för hantering av risker i de länsstyrelsegemensamma portföljerna är genomfört och beslutat. Även i år har Safir varit en drivande aktör och expertstöd för hur de 21 länsstyrelserna på ett säkert och effektivt sätt ska kravställa, anskaffa och hantera digitala arbetsredskap och "molntjänster".

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom ökad medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliet är en av länsstyrelsernas gemensamma stödverksamheter, som har i uppgift att stärka och stödja det länsstyrelsegemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet kopplat till digitalisering. Vårdlän för Gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Gemensamma kansliet har under året samordnat och hanterat finansiella medel för den länsstyrelsegemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen. Det handlar bland annat om att medel ska betalas ut till respektive länsstyrelse för nedlagd arbetad tid i det gemensamma utvecklings- och förvaltningsarbetet. Den ekonomiska hanteringen mellan länsstyrelserna är en förutsättning för att kunna arbeta gemensamt med utveckling och förvaltning och ha ekonomi i balans. Det har bidragit till att respektive länsstyrelse kan upprätthålla god redovisningssed, i den finansiella redovisningen.

Gemensamma kansliet har i uppdrag att stödja ledningarna i länsrådsgrupp 2 och 7 samt länsrådsmötet. Kansliet ger också stöd till Landshövdinge-IT (LH-IT) och presidiet för Länsråds- och Landshövdingemöte (LR-LH). I stort handlar det om att ta fram verksamhetsanalyser och beslutsunderlag, att samordna och administrera möten samt ansvara för att sammanställa uppföljningen av de länsstyrelsegemensamma stödfunktionerna. Stödet har bidragit till att arbetet i grupperna har kunnat bedrivas på ett effektivt sätt.

Under året har Gemensamma kansliet utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för det länsstyrelsegemensamma utvecklingsarbetet och lyft behov av utveckling av dessa till berörd länsrådsgrupp. Detta innebär att stödja i processer, rutiner och modeller för projektledare och styrgrupper, analysera och bereda behov av gemensam nyutveckling och ansvara för länsstyrelsens gemensamma verksamhetsarkitektur. Gemensamma kansliet samordnar också länsstyrelsernas deltagande och arbete inom eSam (e-samverkansprogrammet).

Sammantaget har detta uppdrag genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Tillsammans med IT och den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen för informationssäkerhet och dataskydd genomfört ett utvecklingsarbete med syfte att stärkt länsstyrelsernas förmåga att driva utveckling ur ett helhetsperspektiv, förbättrat resursnyttjandet och bidragit till ökad transparens
- Ökad samverkan mellan länen genom att samordna ett forum för verksamhetsutvecklare med fokus på processbaserad verksamhetsutveckling. I dagsläget finns 12 länsstyrelser representerade.
- Bidragit i arbetet med att effektivisera länsstyrelsernas prövning och tillsyn
- Tillsammans med IT drivit ett utvecklingsuppdrag i syfte att identifierat eventuella behov av anpassningar av länsstyrelsernas förvaltningsmodell.

Gemensamma kansliet har utvecklat och förvaltat strukturer, processer och modeller för länsstyrelsegemensamma förvaltningsområden samt stöttat dem i arbetet. Arbetet innebär också att etablera nya förvaltningsområden samt planera och samordna gemensamma möten och konferenser för områdenas ledning.

Sammantaget har uppdraget genomförts enligt plan och med bland annat följande resultat:

- Etablerat ett nytt gemensamt förvaltningsområde
- Etablerat en ny struktur inom ett befintligt förvaltningsområde
- Ökat kunskapen om länsstyrelsernas gemensamma förvaltningsmodell genom att genomföra utbildningar och konferenser för objektägare och förvaltningsledare
- Genomfört ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra de gemensamma strukturerna för kommunikation, information och uppföljning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelsen. Motiveringen till det är bland annat att länsstyrelserna saknar systemstöd som möjliggör uppdelning av ärendestatistik efter kön. En stor del av länsstyrelsernas ärenden berör inte enskilda individer, det vill säga saknar uppgifter som kan relateras till kön. Det i kombination med krav på hantering av personuppgifter, ekonomiska resurser och nödvändiga prioriteringar av nya uppdrag i samband med större samhällsstörningar är exempel på förklaringar till varför arbetet med att vidareutveckla länsstyrelsernas könsuppdelade statistik inte har kunnat prioriteras.

Det finns ett behov av och relevans att kunna följa upp kön i delar av länsstyrelsernas ärendehantering. Därför har ett beslut fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt för att vidareutveckla statistik och systemstöd för redovisning av könsuppdelade uppgifter. Arbetet under 2023 har resulterat i att länsstyrelserna gemensamt har identifierat ett antal ärendegrupper där det finns personnummer registrerade och som är bra exempel att utgå ifrån i det fortsatta utvecklingsarbetet. Detta underlag blir en gemensam utgångspunkt i det fortsatta arbetet med att skapa bättre förutsättningar för att hantera könsuppdelad statistik i länsstyrelsernas gemensamma ärendehanteringssystem.

Exempel på ärendegrupper som har identifierats är

- personal i bevakningsföretag
- tillsyn över hund och katt
- bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer
- samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken
- tillstånd för förvärv av lantbruksfastighet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional samordnare. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärasektoriella arbetssätt, samt bättre omvärldsbevakning. Exempel på prestationer:

- Länsstyrelserna ingår i myndighetsnätverket GD-forum Agenda 2030. Länsstyrelsen är sedan 2022 samordnare för GD-forum; dels Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmland är ordförande, dels den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Medverkan i FN:s högnivåmöte i New York 9–19 juli. Inför mötet bidrog länsstyrelserna med ett flertal exempel på hållbarhetsarbete vilka användes och refererades till av den svenska delegationen. Medarrangör av aktivitet

vid expertmöte för EU:s rådsarbetsgrupp för hållbar utveckling under Sveriges ordförandeskap.

- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030 och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Medverkan i RKA:s översyn av nyckeltal för Agenda 2030.
- Fördjupningar inom det länsstyrelsegemensamma Agenda 2030-arbetet; hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer, data/analys, kommunikation samt transformativ implementering dvs. hur myndigheten kan hantera komplexa hållbarhetsutmaningar. Möten med alla länsstyrelser, chefsnätverk och länsråd.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är länsstyrelsegemensamt samverkansorgan som finansieras genom anslag 1:2 Miljöövervakning m.m. RUS samordnar och utvecklar miljömålsuppföljningen, bidrar till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp samt förstärker länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. Arbetet bedrivs utifrån en verksamhetsplan med mål för perioden 2022–2024. Målen handlar om att utveckla miljömålsuppföljning och utvärdering, miljöinformationsförsörjning samt stöd i åtgärdsarbetet för att nå miljömålen.

I RUS styrgrupp ingår berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser. Exempel på prestationer:

- Påbörjat arbete med hur miljömålsuppdraget kan stärkas med bland annat en workshop.
- Samordnat, publicerat och analyserat regional årlig uppföljning av miljömålen som underlag för nationell uppföljning och regionalt kunskapsunderlag.
- Inom projekten miljöövervakning som underlag till miljömålsuppföljning, strategisk samhällsplanering som bidrar till miljö- och klimatmålen och cirkulär ekonomi i växtodling publicerat slutrapporter och kommunicerat resultaten.
- Genomfört sju webinarier om hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi för länsstyrelser, regioner och kommuner.
- Genomfört workshoppar om synergier mellan miljömål, klimatanpassning samt energi och klimat.
- Tagit fram vägledning för etappmål och regionala åtgärdsprogram för miljömålen. Medverkat i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Samordnat, medverkat i och kommunicerat arbete med Miljömålsrådet och Agenda 2030.

- Medarrangerat miljömålsdagarna i Borlänge och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Bedömningen är att RUS aktiviteter under året i allt väsentligt bidragit till de uppsatta målen för 2022–2024.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) har som uppdrag att stödja, effektivisera och bidra till att utveckla länsstyrelsernas arbete med energiomställning och minskad klimatpåverkan. Genom dialog med Regeringskansliet om uppdrag och finansiering, samt en ledningskonferens med temat Energiutbyggnad med miljö i fokus, har LEKS stöttat länsledningarna i att leda den regionala energi- och klimatomställningen.

Under 2023 har LEKS utvecklat investeringsstöden Klimatklivet (stöd, utbildningar, rutiner, IT-utveckling, kommunikation) tillsammans med Naturvårdsverket och Elektrifieringspiloter (stöd, mallar och rutiner) tillsammans med Energimyndigheten. Detta har varit en förutsättning för att länsstyrelserna kunnat genomföra sina uppdrag med anpassning till de nya förordningarna. LEKS bedömning är att samordningen har bidragit till en mer enhetlig, rättssäker och kostnadseffektiv hantering av stöden.

LEKS har erbjudit länsstyrelserna forum för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning i genomförande av energi- och klimatstrategier, energibesparingsuppdraget (Fi2022/02571) samt områden som robusta energisystem, effektiv energianvändning och regeringsremisser. LEKS bedömning är att detta tillsammans med gemensamt kommunikationsmaterial, som omvärldsbevakning och sammanställning av aktuella stödmedel, har underlättat, effektiviserat och utvecklat länsstyrelsernas regionala arbete med uppfyllandet av de nationella energi och klimatmålen.

Dialoger och samarbeten med andra länsstyrelsenätverk under året bedöms ha stöttat olika sakområden med energi- och klimatintegrering samt hantering av målkonflikter. Dialoger och samarbeten som skett med andra myndigheter, externa nätverk, arbetsgrupper bedöms bidra till ett samordnat och effektivt arbete med gemensamma frågor.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med civilområden

De civilområdessansvariga länsstyrelserna har ett geografiskt områdesansvar för sitt område när det gäller civilt försvar. Civilområdesansvariga länsstyrelser har uppgifter inför och vid fredstida kriser som handlar om att verka för länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser inom civilområdet samt att ha en förmåga att utgöra en gemensam stödfunktion för länsstyrelserna vid hantering av fredstida krissituationer som berör flera län inom civilområdet. Civilområdesansvariga länsstyrelser får under vissa omständigheter ta över ansvaret för kommunal räddningstjänst inom sitt civilområde.

Civilområdesansvariga länsstyrelsernas uppgifter inför höjd beredskap fokuserar bland annat på planering mellan statliga myndigheter och Försvarsmakten och på att stödja länsstyrelsernas planering och förberedelser inom respektive län. Ytterligare ett uppdrag rör förberedelser av civila aspekter av värdlandsstöd.

Civilområdesansvariga länsstyrelser är högsta civila totalförsvarsmyndighet inom respektive civilområde och ska vid höjd beredskap bland annat samordna de civila försvarsåtgärderna och den civila delen av värdlandsstödet samt verka för att det civila och militära försvaret samordnas. De ska vidare ansvara för att en samlad lägesbild sammanställs och hålla regeringen informerad om händelseutvecklingen samt ge länsstyrelserna inom civilområdet vägledning i fråga om inriktning och prioritering.

Civilområdesansvariga länsstyrelser har under 2023 bemannat kanslierna i respektive civilområde, utvecklat strukturer för samverkan mellan civilområden, strukturer för samverkan med bland andra Försvarsmakten inom civilområden och strukturer för samverkan mellan civilområden och sektorsansvariga beredskapsmyndigheter. Länsöverskridande samordning av länsstyrelsernas planering och förberedelser är påbörjad under 2023. En gemensam plan för övertagande av kommunal räddningstjänst är framtagen och implementeringen är påbörjad i respektive civilområde. De civilområdesansvariga länsstyrelserna har etablerat en grundläggande förmåga att kunna vara ett stöd till berörda länsstyrelser vid fredstida kriser.

Civilområdesansvariga länsstyrelsernas geografiska områdesansvar för civilt försvar inför och vid höjd beredskap är klarlagt och deltagit i övningar kopplat till rapportering vid höjd beredskap. En struktur för krigsorganisation håller på att tas fram.

Vidare har civilområdesansvariga länsstyrelser fattat beslut om implementering av enhetliga former för gemensam beredskapsplanering.

Under 2023 har en särskild satsning genomförts avseende civila aspekter av värdlandsstöd och tillsammans med Försvarsmakten har en riktad utbildningsinsats genomförts gentemot berörda länsstyrelser, regioner och utvalda kommuner. Därefter har planering av värdlandsstöd initierats. Civilområdesansvariga länsstyrelser har även arbetat tillsammans med MSB i framtagandet av en nationell strategi för civilt värdlandsstöd.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med uppdrag "Rätt att försvara" – beakta jämställdhet och mänskliga rättigheter i krisledning

Länsstyrelsen Kronoberg har under 2023 samordnat uppdrag C8 "Rätt att försvara". Till uppdraget har en styrgrupp och en verkställande grupp varit kopplade.

Uppdraget syftar till att säkerställa att jämställdhetsperspektiv och frågor om mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar av krisledningen, både i fredstida kriser och under höjd beredskap.

Uppdraget har tydliggjorts i en projektplan där målet satts till att stärka länsstyrelsernas beredskapsorganisationer och dess olika funktioner (L1-L9,

stabschefer, TiB samt myndighetsledning) i att efterfråga information, analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser, med hänsyn till aktuella kriser, erfarenheter och behov för länsstyrelserna och deras samarbetspartners. Detta görs genom att ta fram funktionsanpassade beslutsstöd, utbildningsinsatser samt övningsunderlag inom området samt vid behov andra relevanta insatser. Projektet ska vidare implementeras på ett sätt som gör att insatserna blir förenliga och skapar synergier med andra länsstyrelsegemensamma arbetsgrupper och samordningsprocesser inom såväl krishantering, jämställdhet som mänskliga rättigheter.

I arbetet med uppdraget har följande produkter tagits fram:

- Funktionsspecifika stödmaterial för L1-L9, stabschefer samt myndighetsledning. Detta material innehåller även en kunskapsdel om mänskliga rättigheter och jämställdhet i kris- och krigsledningsarbetet.
- Övningsmaterial kopplat till de funktionsspecifika stödmaterialen
- Rekommendationer

Arbetet har genomförts i bred samverkan såväl internt som externt.

Länsstyrelsen i Kronobergs län gör den sammantagna bedömningen att syfte och mål för uppdraget är uppfyllt. Projektet har bidragit till att stärka förutsättningarna för länsstyrelsernas förmåga att värna civilbefolkningen i kris- och krigsledningsarbetet och i förlängningen att stärka försvarsviljan samt samhällets motståndskraft. De framtagna stödmaterialen bedöms bidra till att öka länsstyrelsernas förmåga att efterfråga information, analysera underlag och fatta beslut som säkerställer att jämställdhet och mänskliga rättigheter beaktas i alla relevanta delar i hanteringen av händelser. Vidare har uppdraget bidragit till att skapa synergier mellan olika nätverk och sakområden inom länsstyrelsernas verksamheter och genom detta skapat förutsättningar för en fortsatt utveckling efter projektets avslut.

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro